Bundel van de Commissie Algemene Zaken en Middelen van 11 januari 2021

1 Opening door de voorzitter

2 Vragenuurtje

3 Schriftelijke spreektijd voor het publiek. (aanmelden via griffie@kerkrade.nl).

4 Vaststelling van de agenda

agenda commissie AZM januari 2021

01 januari overzicht portefeuillehouders.pdf

5 Vaststelling van de verslag van de commissievergadering AZM van 30 november 2020

09 Verslag cie AZM 30 november 2020.docx

6 Ontwerpbesluit inzake precario en reclamebelasting 2020 en 2021

Wijzigingsbesluit Precario breed - reclamebelasting 2020 behandelbrief.docx

20it00106 Wijzigingsbesluit Precario breed reclamebelasting 2020 aanbiedingsbrief.docx

21Rb003 Wijzigingsbesluit Precario breed 2020 Raad ontwerpbesluit DEF.docx

21Rb004 Wijzigingsbesluit Reclamebelasting 2020 Raad ontwerpbesluit DEF.docx

21Tl003 Wijzigingsbesluit Precario breed - reclamebelasting 2020 Raad NvT DEF.pdf

Wijzigingsbesluit 1e wijz Reclame 2020 model Kerkrade - DEF.docx

Wijzigingsbesluit 2e wijz Precario 2020 model Kerkrade - DEF.docx

Brief aan ondernemers mbt Precariobelasting en Reclamebelasting DEF.docx

7 Ontwerpbesluit inzake bekrachtiging van de door de burgemeester op 21 december 2020 uitgevaardigde "Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2"

Behandelbrief.docx

21it00101 noodverordening zinkgat Franciscanerstraat aanbiedingsbrief.docx

21Rb002 noodverordening zinkgat Franciscanerstraat ontwerpbesluit.docx

21Tl002 noodverordening zinkgat Franciscanerstraat nota van toelichting.docx

2020-12-21 Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2.pdf

Vragen en beantwoording inzake noodverordening.docx

AK_DOM37 boorpunten IB 1-4.pdf

Flyer DOM33, 34 en 37 voortgang sanering d.d. 16 november 2020.docx

8 Ingekomen stukken en mededelingen

Ingekomen stukken AZM 11 januari 2021.docx

8.1 Ledenbrief d.d. 20 november 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0029942) inzake inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen COVID-19.

De commissie wordt voorgesteld de ledenbrief voor kennisgeving aan te nemen

20i0029942 Ledenbrief inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen COVID-19.pdf

8.2 Schrijven d.d. 20 november 2020 van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 20i0028167) inzake voorbereiding op inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen Covid-19

De commissie wordt voorgesteld het schrijven voor kennisgeving aan te nemen.

20i0028167 ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inzake voorbereiding op inwerkingtreding Twm Tijdelijke wet maatregelen Covid -19.pdf

8.3 Ledenbrief d.d. 24 november 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0030622) inzake actuele ontwikkelingen coronacrisis.

De commissie wordt voorgesteld de ledenbrief voor kennisgeving aan te nemen.

20i0030622 VNG ledenbrief inzake actuele ontwikkelingen coronacrisis.pdf

8.4 Informatiebrief d.d. 30 november 2020 van burgemeester Dassen-Housen (20u0038884) inzake Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 en verantwoording GRIP 4.

De commissie wordt verzocht de informatiebrief voor kennisgeving aan te nemen

20u0038884.pdf

Samenwerking binnen VRZL onder Twm.pdf

8.5 Schrijven d.d. 30 november 2020 van de provincie Limburg (20i0028480) met oproep inzet voor cultuur van de ontvangen Rijksmiddelen voor cultuur.

De commissie wordt verzocht de brief voor kennisgeving aan te nemen.

20i0028480 schrijven provincie Limburg met oproep inzet voor cultuur van de ontvangen Rijksmiddelen voor cultuur.pdf

8.6 Ledenbrief d.d. 3 december 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0031193) inzake voorbereiding ALV 12 februari 2021.

De commissie wordt voorgesteld de ledenbrief voor kennisgeving aan te nemen

20i0031193 Ledenbrief VNG inzake voorbereiding ALV 12 februari 2021 stavaza 3-12-2020.pdf

20EB008245 bijlage bij 20i0031193 VNG Agende en VNG Begroting 2021.pdf

20EB008246 bijlage bij 20i0031193 Jaarplan - Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2021.pdf

20EB008247 bijlage bij 20i0031193 digitale veiligheid - kerntaak voor gemeenten.pdf

20EB008248 bijlage bij 20i0031193 halfjaarlijkse stavaza Omgevingswet nov 2020.pdf

20EB008249 bijlage bij 20i0031193 Verantwoording uitvoering moties 25-9-20 stavaza 3-12-20.pdf

8.7 Ledenbrief d.d. 3 december 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0031194) inzake data delen en open maken.

De commissie wordt voorgesteld de ledenbrief voor kennisgeving aan te nemen.

20i0031194 Ledenbrief VNG inzake data delen en open maken.pdf

20EB008250 bijlage bij 20i0031194 Visiedocument van open data naar samen data delen.pdf

8.8 Brief d.d. 11 december 2020 van Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (20i0030353) inzake coronacrisis: extra rijksmiddelen voor de lokale cultuur.

De commissie wordt voorgesteld de brief voor kennisgeving aan te nemen.

20i0030353 Brief Ministerie OCW inzake coronacrisis extra rijksmiddelen voor de lokale cultuur.pdf

9 Lijst van toezeggingen

Lijst van toezeggingen: https://ris2.ibabs.eu/Reports/Details/Kerkrade/cadde85a-f243-4e34-92ab-2b12cc1629dd

Toezeggingen AZM januari 2021.pdf

10 Rondvraag

11 Sluiting

01 Verslag cie AZM 11 januari 2021.docx

Raadsgriffie

Aan de leden van de raadscommissie
voor Algemene Zaken en Middelen

O P R O E P I N G S B R I E F

Bij dezen nodig ik u ingevolge artikel 8, eerste lid, van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raadscommissies uit tot het bijwonen van de openbare digitale commissievergadering van de raadscommissie voor Algemene Zaken en Middelen op **maandag 11 januari 2021** om 19.00 uur.

Kerkrade, 17 december 2020

Namens de voorzitter van de raadscommissie voor Algemene Zaken en Middelen,

mr.drs. D.G.M.G. Franssen,
griffier.

AGENDA AZM

1. Opening door de voorzitter.
2. Vragenuurtje.
3. Schriftelijke spreektijd voor het publiek. (aanmelden via griffie@kerkrade.nl).
4. Vaststelling van de agenda.
5. Vaststelling van de verslag van de commissievergadering AZM van 30 november 2020.
6. Ontwerpbesluit inzake aanpassing precario- en reclamebelasting Kerkraadse horeca over 2020 en 2021
7. Ontwerpbesluit inzake bekrachtiging van de door de burgemeester op 21 december 2020 uitgevaardigde "Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2"
8. Ingekomen stukken en mededelingen.
9. Lijst van Toezeggingen.
10. Rondvraag.

11. Sluiting.

    Het overzicht van portefeuillehouders, die op grond van artikel 15 Reglement van Orde voor de commissies worden uitgenodigd, is separaat aangeleverd

Raadsgriffie

Bezoekadres:
Markt 1
Ambtenaar
Griffie
Telefax

Alle
leden van de Raadscommissies en
leden van het college B&W

Zaaknummer

Uw brief van	**Uw kenmerk**	**Ons kenmerk**	**Datum**
			17 december 2020

Onderwerp
Uitnodiging portefeuillehouders commissies januari 2021
Bijlage(n)
-0-

Onder verwijzing naar artikel 15 RvO–commissies worden de volgende personen uitgenodigd de vergaderingen bij te wonen:

Commissie AZM maandag 11 januari 2021 aanvang 19.00 uur

Precario- en reclamebelasting Kerkraadse horeca over 2020 en 2021	wethouder Wiermans en wethouder Bejas
Bekrachtiging noodverordening zinkgat Franciscanerstraat	burgemeester Dassen

Commissie B&S dinsdag 12 januari 2021 aanvang 19.00 uur

Schuldhulpverlening	wethouder Wiermans
Managementinformatie Sociaal Domein	wethouder Schlangen, wethouder Jongen en wethouder Wiermans

Commissie GEZ woensdag 13 januari 2021 aanvang 19.00 uur

Stimuleringsregeling terrassenbeleid	wethouder Wiermans

Gezamenlijke commissies dinsdag 19 januari 2021, aanvang 19.00 uur

Vie	wethouder Wiermans

Raadsgriffie

<u>concept</u> VERSLAG DIGITALE
RAADSCOMMISSIE ALGEMENE ZAKEN EN MIDDELEN
30 NOVEMBER 2020

Aanwezige raadsleden cie. AZM:
dhr. J. Roland (voorzitter)
dhr. P.H.M. Boumans (CDA)
mw. E.C.C.J. Bremen-Munsters (Lokaal Alternatief)
dhr. A.M.J. Geers (Burgerbelangen)
dhr. M.M.L. van Drunen (PvdA)
dhr. W.H.H. de Groot (VVD)
dhr. W.J. Heijltjes (Burgerbelangen)
dhr. H.J.G.M. Jacobs (Ons Kerkrade)
mevr. M.A.K.J. Laumann (SP)
dhr. J.A. Piefer (SP)
dhr. J. Rozema (Ons Kerkrade)
mw. C. Wevers (SP)

Aanwezige niet-raadsleden cie. AZM:
mw. A.M.J.N. Fisher-Otten (Ouderenpartij)
dhr. J.C.L. Franssen (PvdA)
dhr. G.M.A. Haas (PvdA)
dhr. P.P.J. Hölsgens (CDA)
dhr. J.P.J. Noël (Lokaal Alternatief)
dhr. T.J. Moonen (Ons Kerkrade)
dhr. A.J.H. Pasmans (Burgerbelangen)
dhr. J.P.J. Ritterbeeks (Burgerbelangen)

Verder aanwezig:
mevr. P. Dassen (burgemeester)
dhr. J. Schlangen (wethouder)
dhr. B. Bejas (wethouder)
dhr. M. Andriolo (Hoofd OOV)
Mevr. K. Kamp (beleidsmedewerkster OOV)
Dhr. M. de Waal (hoofd financiën)
dhr. J. Janssen (Roda JC, voorzitter RvC)
dhr. M. Wismans (Roda JC)

Afwezig:
dhr. J.L.P. Hanssen (Burgerbelangen)
mw. M.A.A. Puts (Burgerbelangen)
dhr. S.H.G. Gorissen (PvdA)
dhr. R.F.C. Scheeren (VVD)
dhr. M.M.K. Struver (Ons Kerkrade)

1. <u>Opening door de voorzitter</u>
De <u>voorzitter</u> opent de vergadering om 19.00 uur. Afgemeld zijn dhr. S. Gorissen, dhr. M. Struver dhr. J. Hanssen, dhr. R. Scheeren en mevr. M. Puts.

2. <u>Vragenuurtje</u>
Er zijn geen vragen.

3. <u>Spreektijd voor het publiek</u>
Er is geen aanmelding voor de spreektijd voor publiek.

4. <u>Vaststelling van de agenda</u>
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. <u>Vaststelling van het verslag van de commissievergadering AZM van 9 november 2020</u>
Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. <u>Roda JC; periodieke terugkoppeling</u>
De heren Janssen (voorzitter Raad van Commissarissen Roda) en Wismans (algemeen directeur Roda) geven namens Roda een presentatie.

Algemeen: **Fractie**	**Standpunt**
SP	Helder verhaal en fijn dat presentatie vooraf is toegezonden. Merkt naar aanleiding van de inleiding van de voorzitter op dat er ook een toezegging open staat van wethouder Bejas die zich richt op de periodieke terugkoppeling of Roda aan de financiële verplichtingen voldoet. Presentatie van Roda staat daar los van. Spreker gaf aan dat Roda hulp heeft gehad van de burgemeester m.b.t. de toestand rondom dhr. De La Vega. Diverse partijen stellen dat de gemeente Roda niet steunt. Op welke wijze heeft de burgemeester een rol vervuld in de afhandeling en waren er kosten verbonden aan deze kwestie voor de gemeente of Roda. Dhr. Som is nog steeds voorzitter van de stichting Roda en heeft ook dhr. De La Vega binnengehaald. Is er over gesproken of hij kan aanblijven en zou het niet netjes zijn als hij excuses maakt voor het aanstellen van dhr. De La Vega. Deze opmerking maakt ze naar aanleiding van de uitspraak dat er schoon schip is gemaakt met mensen vanuit het verleden door Roda. Stichting Roda heeft de aandelen in eigendom. Indien er een koper komt, beslist die stichting dan of heeft de gemeente of supportersvereniging hier ook nog zeggenschap in? Roda huurt het stadion van de gemeente voor een habbekrats. Met wie moet gemeente in de toekomst zaken doen mochten er in toekomst financiële problemen zijn? Wacht al lang op de invulling van de maatschappelijke rol van Roda. Hoe wordt die precies ingevuld en zijn er al ideeën? De intentie is er steeds maar heeft al jaren geen concrete handelingen gezien, bijvoorbeeld in het sociale domein. Neemt aan dat de sprekers net als de fans en voetballers blij zijn dat de gemeente het kunstgras gaat vervangen voor natuurgras. Vraagt of Roda dit als voorwaarde of eis heeft gesteld bij het toekomstig gebruik van het stadion en/of velden Kaalheide met het oog op het tekenen van de huurovereenkomst. Stelt verder nog enkele vragen aan de wethouders. Heeft Roda aan de betalingsverplichtingen voldaan in 2020 en krijgt graag uitleg rondom de ingangsdatum en betalingen m.b.t. de huurovereenkomst velden. Vraagt verder nog waar de wethouder zijn conclusie op heeft gebaseerd inzake het keuren en repareren van de kunstgrasmat. Vraagt verder nog of Roda afgelopen jaren wel of niet getraind heeft op Kaalheide en waar gaat Roda komende half jaar trainen en kost dat geld?
CDA	Heldere presentatie. Voor personen met een Roda hart een hoopvolle situatie maar transitie op een ongelukkig moment ingezet door Corona. Roda mist nu o.a. entreegelden, sponsorgelden etc. Zijn er, naast de overheidsregelingen, binnen de KNVB ook nog steunregelingen waar op terug gevallen kan worden? Vraagt verder of er een versoepeling mogelijk is vanuit de Phoenix groep. Een commitment van 3 jaar is afgegeven, maar toen was nog geen sprake van corona. Komen die Roda wellicht tegemoet door die termijn te verlengen? Roept verder op om de maatschappelijke betrokkenheid van de club te koppelen aan het realiseren van onderwijs. Roept Roda en het college op om samen te kijken hoe Roda iets kan betekenen in het bereiken van het doel om volwaardig voortgezet onderwijs in Kerkrade te krijgen. Wellicht kan Roda zo iets terug doen voor de gemeente.
VVD	Ziet nu voor de eerste keer dat organisatie probeert gezond te worden met een duidelijk plan. Zijn wel nog woorden die nog omgezet moeten worden. Heeft enige scepsis vanuit het verleden maar daar kunnen deze sprekers niets aan doen.

	Belangrijk is het nastreven van regionale betrokkenheid dat bijvoorbeeld tot uiting komt door de goede doelen als shirtsponsor. Blij dat Roda uit is op jeugdontwikkeling uit de regio. Belangrijk dat het weer een financieel gezonde club wordt om te voldoen aan de financiële verplichtingen nu en in de toekomst, ook om een inhaalslag te maken. Club heeft zichzelf drie jaar opgelegd om doel te bereiken, wacht dat af.
Ouderenpartij	*Komt later in de vergadering*. Merkt nog op met betrekking tot het kunstgras dat het eigendom van gemeente is en helaas moet gemeente ook zorgen dat het bespeelbaar is.
BB	Ziet een sterke regionale focus en hoopt dat deze positieve trend sportief doorzet en dan ook financieel. Gelooft in een grotere maatschappelijke rol voor Roda. Hoopt dat er ook ingezet wordt op gezondheid en vitaliteit. Zijn als stad bezig met de ontwikkeling van Vie en daar kan samenwerking gezocht worden.
PvdA	Dankt de sprekers en heeft geen verdere vragen. Spreekt succes uit met het halen van ambitie en roept op om daar aan toe te voegen het terug betalen van de achterstallige huur.
Lokaal Alternatief	Lijken duidelijke structuren en afspraken te zijn bij Roda en dat geeft hoop. Hoopt ook op een goede afwikkeling van de trainingsaccommodatie. Dat daar ook duidelijke afspraken worden gemaakt en dat het voortvarend wordt opgepakt, ook voor Achilles Top. M.b.t. onderwijs wijst ze op de kansen en mogelijkheden om onderwijs te combineren met intensieve sportbeoefening en daarvoor contact te zoeken met de school voor topsport. Hoopt op een constructieve samenwerking.
Ons Kerkrade	Is criticaster in dit dossiers. Doet hem deugd dat Roda zelf ook snapt dat er wantrouwen vanuit verleden zit. Dit stuk openheid en toelichting is dan ook goed. Dit komt geloofwaardiger over dan in het verleden. Wilt vertrouwen geven hoe moeilijk het ook is, hebben er als gemeente ook baat bij dat Roda goed wordt neergezet zodat gemeente geld krijgt. Ziet nu met name wat Roda gaat doen maar nog te vroeg voor de concrete invulling. Dat is ook niet aan gemeente maar zou het fijn vinden als gemeente daarin wordt meegenomen. In het verleden is er al veel geprobeerd, wat gaat er nu anders. Transparantie is ook een kernwaarde voor Ons Kerkrade. Roda wil gebruik maken van lokale sponsors. Vraagt hoe ze dat gaan doen en wat gemeente of raadsleden hierin kunnen betekenen omdat iedereen er gebaat bij is dat dit goed gaat. Vraagt verder of 'Roda midden in de maatschappij' nog bestaat.

Toezegging: -

Vragen: N.a.v. opmerkingen van de SP inzake de stukken die ter inzage zijn gelegd rondom de kunstgrasvelden gaat de wethouder nog in op de status van de stukken die aan de raad zijn aangeboden.

7. Presentatie RIEC. (Regionaal Informatie en Expertise Centrum Limburg)

Dhr. P. Bemelmans (accountmanager RIEC) geeft een presentatie over het RIEC.

Algemeen: **Fractie**	**Standpunt**
SP	In de presentatie ging het over raadsleden en welke signalen er kunnen zijn, een signaal is dat een raadslid te geïnteresseerd is in lokale casuïstiek. Raadsleden zijn geïnteresseerd of zouden dat moeten zijn in lokale casuïstiek. Niet in persoonlijke gegevens maar wel hoe de integrale aanpak gaat en daarin de controlerende taak kunnen uitvoeren.

CDA	Meent te herkennen dat er in 2020 minder casussen zijn n.a.v. signalen. Blijft ondermijnende criminaliteit door corona nog meer onder de radar? Kan aanvalsplan Nulland en Bleijerheide al een effect hebben? Vraagt ook naar de procedure indien je als burger iets ziet, waar kun je iets melden? De grenslegging van Kerkrade speelt een belangrijke rol. Hoe ziet de samenwerking met de Duitse partners uit? De bevoegdheden en structuren zijn daar anders. Vraagt nog in hoeverre de gemeente Kerkrade de aanbevelingen vanuit de presentatie heeft overgenomen.
VVD	De ligging van Kerkrade in het grensgebied is bepalend. Hoe wordt de aanpak gerealiseerd met het oog op problemen over en weer zoals softdrugs. Hoe gaat dat overleg met de buren?
Ouderenpartij	Zou positief zijn als duidelijker naar voren wordt gebracht dat er aandacht is voor criminaliteit zodat die mensen meer beseffen dat er actief wordt gekeken naar ze en er een risico is dat ze gepakt worden.
BB	Kan zich voorstellen dat iemand die het door Corona moeilijk heeft net extra vatbaar is voor ondermijnende criminaliteit. Hoe wordt hier mee om gegaan?
PvdA	Ziet ook veel Belgische mensen richting Kerkrade komen voor softdrugs. Is daar ook aandacht voor?
Lokaal Alternatief	Is ook benieuwd naar hoe de meldingen van burgers opgepakt worden. Hoe beter dit wordt opgepakt hoe meer mensen gaan melden. Indien het anoniem kan moet dat wel duidelijk zijn.
Ons Kerkrade	Sluit zich aan bij de eerdere opmerkingen.

Toezegging:-
Vraag:-

8. Ontwerpbesluit Algemene Plaatselijke Verordening 2021
Naar de raad: ja, als akkoordstuk

Voorzitter stelt voor om agendapunt 9 gelijktijdig te behandelen met het ontwerpbesluit APV.
Commissie is akkoord

Algemeen: **Fractie**	**Standpunt**
SP	Geen opmerkingen ten aanzien van de APV. Voor wat betreft memo is het een goede zaak dat carbid schieten verboden wordt. Horen nu al dat niet iedereen zich aan verbod houdt. Als er handhaving is kunnen er mensen gepakt worden. Is blij dat men landelijk tot inkeer is gekomen en het vuurwerkverbod er alsnog is. Argument was dat het lastig te handhaven is maar nu moet het wel. Wordt een lastige klus maar is blij dat het verbod er is met het oog op de druk op de spoedeisende hulp.
CDA	APV is akkoord maar hij wil wel een aantal onderwerpen er uit lichten, de aanscherping van het selectieve vergunningsbeleid, lachgas en recreatief crossen. Overlast voor burgers zal afnemen. De handhaving van het vuurwerkverbod is zorgelijk als hij de memo goed begrijpt. Er is weinig ruimte, aanpak ligt vooral bij politie. Is er bij politie dan voldoende capaciteit? Zien al landelijk van alles misgaan, bijvoorbeeld samenscholen. Kunnen Boa's wel op samenscholing of andere corona maatregelen handhaven? Vraagt verder of er mogelijkheden geboden kunnen worden aan de jeugd ter vertier met oud en nieuw?
VVD	APV is akkoord. Memo is helder. Is er besef dat de Nieuwstraat erg spannend kan worden en wordt daar op geanticipeerd?
Ouderenpartij	APV is akkoord.

	Verbod lijkt moeilijk met het oog op handhaving. Neemt aan dat er vrijwilligers bij de politie worden ingezet om zo voldoende mankracht op de been te krijgen voor oud en nieuw. Indien in Duitsland geen verbod komt dan hoeft handhaving zich alleen maar te richten op het grensgebied.
BB	In de APV is er nu niets opgenomen om preventief fouilleren in bepaalde gebieden mogelijk te maken. Vraagt of de burgemeester dat nodig heeft. Vraagt met betrekking tot het vuurwerkverbod hoe er wordt om gegaan met de grenspunten zoals de Nieuwstraat.
PvdA	APV is akkoord. Gaat er vanuit dat burgemeester aanpak vuurwerk gaat bespreken met burgemeester Herzogenrath met het oog op de Nieuwstraat en andere plekken.
Lokaal Alternatief	APV is akkoord. Maakt zich grote zorgen over handhaving verbod vuurwerk. Onbegrijpelijke keuze kabinet dat manier van handhaven de effectiviteit moeilijker maakt. Goede zaak dat carbid schieten al verboden is.
Ons Kerkrade	APV is akkoord. Raar dat er straks handhavers zijn die niet kunnen handhaven op het vuurwerkverbod. Hoe realistisch is het om dit in goede banen te leiden, maakt zich daar zorgen over.

Toezegging:-
Vraag:-

9. Memo inzake landelijk vuurwerkverbod

Naar de raad: n.v.t.

Besproken bij behandeling van punt 8, ontwerpbesluit inzake APV 2021.

10. Ontwerpbesluit Verordening tot eerste wijziging van de verordening op de heffing en invordering van precariobelasting gemeente Kerkrade 2020

Naar de raad: ja, als Akkoordstuk

Algemeen: **Fractie**	**Standpunt**
SP	Akkoord
CDA	Akkoord
VVD	Akkoord
Ouderenpartij	Akkoord
BB	Akkoord
PvdA	Akkoord
Lokaal Alternatief	Akkoord
Ons Kerkrade	Akkoord

11. Ontwerpbesluit Tarievennota 2021

Naar de raad: ja, als bespreekstuk

De fractie SP heeft een amendement ingediend:

De raad van de gemeente Kerkrade
Constaterende dat:

- *Nederland sinds maart in een grote gezondheidscrisis verkeert door het uitbreken van het COVID 19-virus en dat we het coronavirus helaas nog steeds niet onder controle hebben;*
- *ook de financiële gevolgen voor de burgers nog steeds onduidelijk zijn;*
- *veel mensen hun baan verliezen;*
- *een groot aantal ZZP-ers zonder opdrachten zit door de coronamaatregelen.*

Overwegende dat:

- *We als gemeente, de mensen in deze onzekere tijden niet extra willen belasten door het verhogen van de tarieven.*

Draagt het college van burgemeester en wethouders op:

- *de gemeentelijke tarieven voor 2021, zoals gepland in de tarievennota 2021, te bevriezen en gelijk te houden met de tarieven, zoals die vastgesteld zijn voor 2020.*

Aldus vastgesteld door de raad der gemeente Kerkrade, tijdens de raadsvergadering d.d. 16-12-2020 en gaat over tot de orde van de dag.

Voorafgaand aan de bespreking wordt er door dhr. M. de Waal (hoofd financiën) een presentatie gegeven over de OZB.

Algemeen: **Fractie**	**Standpunt**
SP	Gaat eerst in op de gegeven OZB presentatie. In kader van transparantie zou het goed zijn als ook uitgelegd werd waarvoor de OZB belasting is gebruikt. Er is 10% opgegooid om de kapitaallasten van het centercourt / VIE te financieren. Roept dan ook op om de burgers te vertellen waarom het zo hoog is. Er wordt gezegd dat de lasten gemiddeld zijn en dat het wel meevalt. Als we uitgaan van een gemiddelde woning waarde in Kerkrade van 152.000 euro met woonlasten van gemiddeld 829 euro. De gemiddelde waarde van een woning is in Limburg 215.000 en Nederland 270.000 euro. Gemiddelde lasten in Nederland 773 euro. Met een huis elders dat 77% duurder is betaal je dan 7% minder woonlasten dan in Kerkrade. Zitten aan de hoge kant, hebben de discussie al eerder gehad. Wijst op het belasting overzicht Limburgse gemeenten van de Provincie. Dat is op te zoeken in Ibabs maar was handig geweest om het als bijlage toe te voegen ter voorbereiding. Hondenbelasting wordt geheven onder een kleine groep die bijdragen aan de algemene middelen. Hondenbelasting is een melkkoe en daar moeten we vanaf en indien nodig een andere rechtvaardige belasting vinden. Gaat in op de parkeerbelasting, nog steeds 668.000 aan inkomsten verwacht. Vraagt zich af waar de wethouder de inkomsten op gebaseerd heeft want de laatste jaren wordt dat bedrag bij lange na niet gehaald. In interruptie laat SP weten dat de ze dekking amendement zoeken in de Corona gelden, daar is niet voor het hele bedrag duidelijkheid over dus laat wethouder duidelijkheid verschaffen of dat uit het Corona potje kan. Er is 2,5 miljoen beschikbaar gesteld door het Rijk voor Kerkrade. Wil dat daar uit betalen. De plannen voor OZB verhoging waren er al voor Corona, heeft het college er niet van weerhouden om dat te veranderen nu mensen er slecht voor staan. Vindt het flauw dat er alleen wordt ingegaan op dat er geen ander benaming mogelijk is voor de hondenbelasting. Gaat er om dat groep mensen al jarenlang benadeeld wordt. Betalen belasting die in algemene pot gaat waar we allemaal van profiteren. Wet schrijft niet voor dat we die überhaupt moeten heffen, kunnen die ook afschaffen. Beantwoording was dan ook een dooddoener. Komt ook nog terug op de parkeerkosten, Corona wordt als excuus gebruikt als het uitkomt. Al jarenlang voor 650.000 tot 700.000 euro in de begroting opgenomen. Post wordt al jaren gebruikt om begroting te sluiten en laten we eerlijk zijn dat we het Griekse systeem gebruiken om begroting sluitend te maken door leningen af te lossen door weer iets meer te lenen terwijl we al langlopende schulden hebben. Gaat nogmaals in op het eerder gegeven voorbeeld inzake de woonlasten. Die uitleg had hij ook graag gehad in de presentatie OZB. Kerkrade krimpt. Niet alleen ondernemers zijn nodig maar willen ook mensen naar Kerkrade trekken om te wonen. Kerkraadse bevolking neemt schrikbarend af. OZB lasten moeten we dus met minder mensen ophoesten

	waardoor het nog duurder wordt. Roept op om meer mensen naar Kerkrade te lokken waardoor we de lasten lager krijgen.
CDA	Is een terugkerend cijfer spektakel. Aantal tarieven gelijk, andere geïndexeerd. Spits zich dan ook toe op de woonlasten. Riooltarief moet kostendekkend zijn, kleine plus van 2 euro per jaar. Kan burger rustig van slapen. Afval is iets meer, 12 euro, 1 euro per maand. Valt ook mee te leven. Van de OZB verschillende staatjes gezien in de presentatie. Geeft graag genuanceerd commentaar. Voor eigenaar-woningen rekent hij dat 95% van het woningbestand valt onder de categorie van maximaal 400.000 euro woningwaarde. Die gaan maximaal 2 euro 65 meer betalen in de nieuwe verordening. Eigenaar en gebruiker voor niet-woningen, zit Kerkrade aan de erg hoge kant. 107 euro meer dan vorig jaar maar als je het gaat splitsen naar eigenaar en gebruiker dan kom je op een genuanceerd beeld. Zo is duidelijk wat gebruikers per maand moeten betalen, geen 107 per jaar maar 4 euro per maand. Heeft ook te maken met voorzieningenniveau. Waren bijvoorbeeld mkb vriendelijkste gemeente. Bijna geen percelen meer vrij voor ondernemers om zich te vestigen waar nieuwbouw mogelijk is. Vindt de nieuwbouw van Berner een mooi voorbeeld. Ondanks hoge OZB toch grote nieuwbouw neergezet. Concludeert dat voor wat betreft de OZB nu wel een pas op de plaatst gemaakt moet gaan worden. Amendement is sympathiek, neemt hij mee terug naar de fractie. Merkt nog op dat de waarderingskamer in een heel laat stadium is gekomen met een herberekening. Is dit BSGW breed gedaan en corona gerelateerd?
VVD	Kan niemand ontgaan zijn tijdens de algemene beschouwingen dat VVD aandacht heeft gevraagd voor de OZB niet-woningen, zelfs suggestie gedaan om het te bevriezen. Wil dat ook nuanceren want anders lijkt het dat ondernemers zo gretig zijn om zich te vestigen. Kerkrade heeft best wat ondernemers. Zonder die ondernemers zouden heel wat andere dingen niet mogelijk zijn. Maar de tevredenheid over de hoogte van het tarief onder ondernemers is niet goed zo komt het bij zijn fractie binnen. Ook in vergelijking met het niveau van voorzieningen van bedrijventerreinen. Waar kunnen ze van profiteren met dit hoge tarief? Met name voor deze groepering blijft hij bij z'n stelling dat het een te hoog tarief is. Vraagt of er al een gesprek met ondernemers is geweest. Rare opmerking in de presentatie om uit te gaan van geld ophalen. Kan wellicht genuanceerder gebracht worden. Voor de niet-woningen blijft hij pleiten voor bevriezen. Vorige keer al flink verhoogd. Wethouder erkent dat tarieven niet-woningen erg hoog zijn en geeft aan dat er een gesprek met vertegenwoordigen van ondernemers gaat komen, vraagt om daar terugkoppeling over te krijgen.
Ouderenpartij	Afhankelijk van de woningprijs moet je inderdaad 0,6 of 2% heffen indien gemiddelde woning waarde 500.000 of 150.000 euro is om het beoogde bedrag binnen te halen. Gemeenten waar veel 500.000+ woningen staan, daar hebben die mensen ook een dikkere beurs. Vindt dat er iets gedaan moet worden aan het tarief voor ondernemers. Hebben ze hard nodig. Hondenbelasting, de naam kan wellicht anders die de lading beter dekt. Drollen vind je overal in Kerkrade. Voor sommige gezinnen zijn de tarieven net te veel om uit te kunnen geven. Goed om daar eens nader naar te kijken. Voor gezinnen kan 2 of 4 euro per maand net te veel zijn. Aardig amendement van de SP. Wij willen ook van alles maar waar komt de dekking vandaan?

	Bij heffen van hondenbelasting moeten er ook meer losloopveldjes komen of afvalbakken in de parken. Dan zien de mensen er ook iets voor terug en kunnen ze er mee leven.
BB	OZB percentages lijken nu vaak hoog maar moet in vergelijking met WOZ waardes gezien worden en dan komt Burgerbelangen tot een genuanceerder beeld. Onder de streep is het bedrag gemiddeld. Kijkend naar de woonlasten dan zijn deze ook gemiddeld en ook t.o.v. andere gemeenten in Limburg. Zet dit ook af tegen het voorzieningenniveau in Kerkrade en dan is dit wat hun betreft in balans. Amendement neemt hij mee terug naar de fractie maar vraagt zich af of het realistisch is en is dan ook benieuwd naar wat de SP wil schrappen. In reactie op het betoog van de SP over de parkeerbelasting reageert Burgerbelangen dat voorgaande jaren niet te vergelijken zijn gezien de herinrichting van het centrum en een andere parkeerregime in het verleden.
PvdA	Begroting is goed gekeurd dus de totale opbrengsten staan vast. Bevriezen van OZB of OZB niet-woningen of hondenbelasting afschaffen is naar zijn oordeel niet aan de orde indien er geen financiële dekking is. Verder akkoord met de tarievennota.
Lokaal Alternatief	In wezen draait het om communicerende vaten. Als ze het goed begrepen heeft is tarief zo hoog omdat onze huizen zo weinig waard zijn. Dat geldt ook voor bedrijventerreinen. Als je dan gemiddelde kijkt valt het mee maar maakt zich erg zorgen over gezinnen die maar net rond komen en een huisje bezitten. Verhoging is consequentie van besluiten van de afgelopen jaren. Hierna moet het wel stoppen voor Lokaal Alternatief, limiet is bereikt. Waardes en tarieven stijgen en dan wordt het voor sommige gezinnen moeilijk. Kerkrade heeft een hoog voorzieningenniveau. Naar haar mening ingesteld op een grotere gemeente en wij houden dat in stand. Regiofunctie zet ze af tegen Maastricht, Heerlen en aken. Vraagt zich waar de Kerkraadse regiofunctie dan op gebaseerd is. Gaat verder in op de tarieven voor eenpersoonshuishoudens. Veel duurder en wil ze toch de aandacht voor vragen. Neemt het rioolrecht als voorbeeld, kosten voor een persoon zijn 213 euro en gezin 229 euro, maar bestaat adres uit meer dan 1 persoon die geen huishouden vormen dan is het 213 euro per persoon. Wat is dan een huishouden? Ook kleine afvalbak ten op zichten van een grote bak ziet ze als een onevenredig hoog tarief. Zouden al blij moeten zijn dat mensen samen gaan wonen in kader van doorstroming en duurzaamheid. Maakt ze zich daar zorgen over. Amendement gaat ze mee terug nemen naar de fractie. Klinkt sympathiek. Zou nu de koek verdelen over iedereen. Wellicht verstandig om te kijken waar door corona de echte pijn zit. Dan zou het meer tot zijn recht komen. Vraagt verder nog naar de uitleg van de tabel in de inleiding van de tarievennota omdat daar nauwelijks mutaties in zitten, wat is de relevantie richting toekomst? BSGW hanteert een minimumaanslag van 5 euro. Waar is die op gebaseerd. Op basis van doorrekening kan er wellicht een ander bedrag uitkomen.
Ons Kerkrade	OZB blijft heet hangijzer, gaan we het percentage wel of niet verhogen en discussie zal blijven terugkeren. Vragen zijn al gesteld. Amendement nemen we mee terug naar de fractie. Vraagt zich gezien de discussies in de commissie af of het niet beter is om eerst de tarievennota vast te stellen en daarna pas de begroting.

<u>Vragen:</u>

- Zijn de tarieven voor de eenpersoonshuishoudens onevenredig hoog t.o.v. meerpersoonshuishoudens? Als voorbeelden werden rioolrecht en afval genoemd door Lokaal Alternatief.

- Wanneer vormt men een huishouden en wanneer niet in het kader van de tarievennota?
- Op basis waarvan is het bedrag van 5 euro als minimumaanslag tot stand gekomen en kan er op basis van een herberekening wellicht een ander bedrag uitkomen?

12. Ontwerpbesluit inzake toetreding van gemeente Mook en Middelaar tot BsGW

Naar de raad: ja, als akkoordstuk

Algemeen: **Fractie**	**Standpunt**
SP	Akkoord
CDA	Akkoord
VVD	Akkoord
Ouderenpartij	Akkoord
BB	Akkoord
PvdA	Akkoord
Lokaal Alternatief	Akkoord
Ons Kerkrade	Akkoord

13. Ingekomen stukken en mededelingen

Ouderenpartij; 13.6 rib: Vraagt zich af of de onkosten allemaal bij elkaar te zetten zijn zodat ze het niet zelf hoeft uit te rekenen. Ziet inhuur en detacheren, bijv. inhuur communicatie medewerker kost ons geld. Wat hebben we terug gekregen voor detacheren?
Wordt geld vrij gemaakt voor telefoons en laptops in verband met thuiswerken. Waren die er dan nog niet? Waarom dan nog 60.000 euro?
Mevr. Fischer levert de vragen nog schriftelijk aan.

14. Lijst van toezeggingen

SP: toezegging periodieke terugkoppeling Roda: in de lijst staat dat er op 27 oktober een tussenbericht is geweest maar dat klopt niet. Dat tussenbericht gaat over de velden van wethouder Schlangen. Dat is een andere toezegging en gaat niet over deze financiële terugkoppeling. Verzoek om dit aan te passen.

15. Rondvraag

Geen opmerkingen.

16. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering om 22:45 uur

Gemeente Kerkrade

B E H A N D E L B R I E F

Registratienummer: CONCEPT

Het Presidium van de gemeente Kerkrade, handelend met mandaat van de gemeenteraad – ex artikel 3a lid 1 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van de raadcommissies ter voorbereiding van de vergaderingen van de raad der gemeente Kerkrade – stelt de hieronder gekozen commissie(s) voor om in de openbaarheid te doen behandelen, het onderwerp:

Verordening tot tweede wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Precariobelasting gemeente Kerkrade 2020 en de Verordening tot eerste wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Reclamebelasting gemeente Kerkrade 2020.

Algemene informatie

Dit onderwerp is toegekend aan de commissie:	**Te behandelen d.d.:**
Algemene Zaken en Middelen	11-01-2021

Aanleiding / toelichting

Tijdens diverse vergaderingen in november en december 2020 is gesproken over de precario- en reclamebelasting in relatie tot Covid-19, een en ander mede naar aanleiding van de motie van de fractie Ons Kerkrade. Naar aanleiding hiervan heeft de gemeenteraad verzocht om een aangevuld besluit aan de gemeenteraad voor te leggen voor het verlagen van de precariobelasting en de reclamebelasting (niet zijnde terrassen / terrasondernemers) en hierbij de financiële consequenties inzichtelijk te maken over 2020.

De wijzigingsverordening van de Precariobelasting en van de Reclamebelasting hebben een terugwerkende kracht tot 1-1-2020. Dit komt tot uitdrukking in de wijzigingsverordening met de datum van ingang van de heffing 1-1-2020.

Tevens heeft het college besloten de ontwikkelingen de komende maanden af te wachten voordat precario- en reclamebelasting wordt geheven over 2021. In juni wordt de gemeenteraad gevraagd een besluit te nemen over hoe wordt omgegaan met deze

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl
Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

belastingen in 2021. Voorgesteld wordt daarom voorlopig de tarieven precario en reclame 2021 te handhaven.

Kader / afbakening

- artikel 228 van de Gemeentewet.

Wijze van behandelen

Doel:

Ter besluitvorming door de Raad

Aard van het onderwerp:

Technische/wetswijziging

Vorm:

Schriftelijke stukken: reeds toegezonden

Mondelinge toelichting: Ja
Presentatie: Nee
Anders, namelijk:

Bestuurlijke verantwoordelijke(n)

Wethouder Wiermans / wethouder Bejas.

Ambtenaren en externen

Aanwezig zullen zijn:

Externen: **Ambtenaren:**

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Gemeente Kerkrade

B E H A N D E L B R I E F

T. Passau

Bijlage(n)

De brief te versturen aan ondernemers.

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Agendapunt nr.:

Gemeente Kerkrade

Sector: Stedelijke Ontwikkeling & Beheer	**Kerkrade,** 27 januari 2020

Aanbiedingsbrief

aan de raad.

Nr.: 21it00106

Hierbij bieden wij u ter overweging en beslissing de ontwerpbesluiten, nr. 21Rb003 inzake Verordening tot tweede wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Precariobelasting gemeente Kerkrade 2020 en nr. 21Rb004 inzake Verordening tot eerste wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Reclamebelasting gemeente Kerkrade 2020 aan.

In de nota van toelichting, nr. 21Tl003, die de ontwerpbesluiten vergezelt, zijn de overwegingen en nadere gronden aangegeven waarop de ontwerpbesluiten berusten.

Het college,

dr. T.P. Dassen-Housen

De loco-secretaris,

R. Stijns

Gemeente Kerkrade

Ontwerpbesluit

Nr.: 21Rb003

De raad van de gemeente Kerkrade;

overwegende,

- dat de fractie van Ons Kerkrade een motie heeft ingediend over de precario- en reclamebelasting 2020.
- dat de gemeenteraad in november en december heeft gesproken over verlaging van de precario- en reclamebelasting 2020 als tegemoetkoming van de betreffende ondernemers, een en ander in relatie tot Covid -19;
- dat over de wijziging door de raad nog een formeel besluit moet worden genomen;

kennis genomen hebbende van,

- de nota van toelichting, nr. 21Tl003, behorende bij dit besluit;
- de beraadslagingen in de commissie AZM d.d. 11 januari 2021

gelet op,

- **programma:** 0 Bestuur en ondersteuning;
- **wetsartikel:** artikel 228 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

I. vast te stellen de Verordening tot tweede wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Precariobelasting gemeente Kerkrade 2020.
II. De financiële consequenties meenemen in de coronaboekhouding c.q. rekeningresultaat 2020.
III. Akkoord gaan om de tarieven precario en reclame 2021 vooralsnog te handhaven conform de Tarievennota 2021 in afwachting van de ontwikkeling van Covid-19.

Aldus vastgesteld door de raad der gemeente Kerkrade in zijn openbare vergadering d.d. 27 januari 2021.

De voorzitter van de raad, **De griffier,**

Gemeente Kerkrade

dr. T.P. Dassen-Housen.

mr. drs. D.G.M.G. Franssen.

Gemeente Kerkrade

Ontwerpbesluit

Nr.: 21Rb004

De raad van de gemeente Kerkrade;

overwegende,

- dat de fractie van Ons Kerkrade een motie heeft ingediend over de precario- en reclamebelasting 2020.
- dat de gemeenteraad in november en december heeft gesproken over verlaging van de precario- en reclamebelasting 2020 als tegemoetkoming van de betreffende ondernemers, een en ander in relatie tot Covid -19;
- dat over de wijziging door de raad nog een formeel besluit moet worden genomen;

kennis genomen hebbende van,

- de nota van toelichting, nr. 21Tl003, behorende bij dit besluit;
- de beraadslagingen in de commissie AZM d.d. 11 januari 2021

gelet op,

- **programma:** 0 Bestuur en ondersteuning;
- **wetsartikel:** artikel 228 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

I. vast te stellen de Verordening tot eerste wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Reclamebelasting gemeente Kerkrade 2020 en voor 2020 het ondernemersfonds voor het overige intact te laten.
II. De financiële consequenties meenemen in de coronaboekhouding c.q. rekeningresultaat 2020.
III. Akkoord gaan om de tarieven precario en reclame 2021 vooralsnog te handhaven conform de Tarievennota 2021 in afwachting van de ontwikkeling van Covid-19.

Aldus vastgesteld door de raad der gemeente Kerkrade in zijn openbare vergadering d.d. 27 januari 2021.

Gemeente Kerkrade

De voorzitter van de raad, **De griffier,**

dr. T.P. Dassen-Housen. mr. drs. D.G.M.G. Franssen.

Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.: 21TI003	**Kerkrade,** 20 janauri 202**1**

Behorend bij ontwerpbesluit nummer 21Rb003 en 21Rb004

Onderwerp

Precario en reclamebelasting 2020 en 2021

Beslispunten

1. vast te stellen de Verordening tot tweede wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Precariobelasting gemeente Kerkrade 2020;
2. vast te stellen de Verordening tot eerste wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Reclamebelasting gemeente Kerkrade 2020 en voor 2020 het ondernemersfonds voor het overige intact te laten;
3. de financiële consequenties meenemen in de coronaboekhouding c.q. rekeningresultaat 2020;
4. akkoord gaan om de tarieven precario en reclame 2021 vooralsnog te handhaven conform de Tarievennota 2021 in afwachting van de ontwikkeling van Covid-19.

Inleiding

Tijdens diverse vergaderingen in november en december 2020 is gesproken over de precario- en reclamebelasting in relatie tot Covid-19, een en ander mede naar aanleiding van de motie van de fractie Ons Kerkrade. Naar aanleiding hiervan heeft de gemeenteraad verzocht om een aangevuld besluit aan de gemeenteraad voor te leggen voor het verlagen van de precariobelasting en de reclamebelasting (niet zijnde terrassen / terrasondernemers) en hierbij de financiële consequenties inzichtelijk te maken over 2020.

Medio december is er eveneens met de centrumondernemers gesproken over de reclamebelasting en het Ondernemersfonds. In het centrum is met 30 ondernemers gesproken over de reclamebelasting, waarvan 22 detaillisten 8 horecaondernemers. De verdeling per staat was als volgt: Poststraat 2, Hoofdstraat 6, Markt 6 (tussen de Markt en de Hoofdstraat), Einderstraat 4, Niersprinkstraat 4, Markstraat 1, Sibeliuspassage 1, Verdipassage 1, Orlandopassage 2, Markt (plein) 3. Uit deze rondgang zijn de volgende zaken naar voren gekomen:

- Van de 30 ondernemers zijn er 29 voorstander van het handhaven van de reclamebelasting zoals momenteel wordt geheven waarbij de gemeente de ondernemersbijdrage nagenoeg verdubbeld en het geld beschikbaar is voor het organiseren en promoten van acties en evenementen rond koopmomenten in het centrum. Zij zijn tegen het opheffen van deze belasting omdat dan zowel aan de zijde van de ondernemers als aan de zijde van de gemeente onzekerheid ontstaat over het beschikbaar zijn van middelen om de verschillende acties en evenementen rondom koopmomenten te organiseren.
- Een vijftal ondernemers maakt de opmerking dat de hoogte van de belasting zou moeten worden aangepast naar rato van de ligging van de zaak ten opzichte van het hart van het centrum, cq naar rato van het omzetvoordeel dat een ondernemer heeft van een hoger bezoekersaantal in de winkel bij een te organiseren evenement/actie;
- Daarnaast maken ook drie ondernemers expliciet de opmerking dat zeker in deze tijd een aanpassing van het tarief een goede zaak zou zijn, dan wel dat niet uitgegeven middelen beschikbaar blijven voor momenten waarop weer evenementen kunnen plaatsvinden;

- Vier ondernemers geven te kennen verbaasd te zijn over een optie om de reclamebelasting af te schaffen. Er is in het verleden juist kozen om deze regeling in te stellen om geen freeriders aan de zijde van de ondernemers meer te hebben en daarmee ook de gemeentelijke bijdrage te continueren.

De wijzigingsverordening van de Precariobelasting en van de Reclamebelasting hebben een terugwerkende kracht tot 1-1-2020. Dit komt tot uitdrukking in de wijzigingsverordening met de datum van ingang van de heffing 1-1-2020.

Tevens heeft het college besloten de ontwikkelingen de komende maanden af te wachten voordat precario- en reclamebelasting wordt geheven over 2021. In juni wordt de gemeenteraad gevraagd een besluit te nemen over hoe wordt omgegaan met deze belastingen in 2021. Voorgesteld wordt daarom voorlopig de tarieven precario en reclame 2021 te handhaven.

Bij positieve besluitvorming van u Raad, worden de ondernemers, die precario- of reclamebelasting verschuldigd waren of zijn in 2020 en 2021, over dit alles geïnformeerd middels een brief en via de diverse communicatiekanalen van de gemeente. De brief is bijgevoegd aan dit raadsbesluit.

Ondernemers kunnen BsGW contacteren om afspraken te maken omtrent het treffen van een betalingsregeling of het vragen van uitstel van betaling.

Doelstelling

Het wijzigen van de Verordeningen op de heffing en invordering van Precariobelasting en Reclamebelasting gemeente Kerkrade 2020.
De tarieven precario en reclame 2021 vooralsnog te handhaven conform de Tarievennota 2021 in afwachting van de ontwikkeling van Covid-19.

Argumenten

- Middels dit besluit worden de tarieven 2020 formeel aangepast. Na de besluitvorming door u Raad worden de verminderingen 2020 z.s.m. doorgevoerd: januari/februari 2020.
- Daar de pandemie nog altijd heerst, heeft het vooralsnog geen meerwaarde nu al vooruitlopend op de ontwikkelingen besluiten te nemen over precario en reclame 2021. Daarom worden deze belastingen niet opgelegd in februari en wordt u gevraagd akkoord te gaan om de tarieven precario en reclame 2021 vooralsnog te handhaven conform de Tarievennota 2021.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Financiën

Het onderhavige voorstel aan de gemeenteraad heeft de geraamde financiële gevolgen:

Precario terrassen 2020 100% verlagen (reeds besloten)	circa		30.000
Precario overige 2020 100% verlagen	circa		53.000
Reclamebelasting 2020 100% verlagen	circa		54.000
Af: Rijkscompensaties precario en markten septembercirculaire			
Precario terrassen + markten 55k; stel 50% elk	circa	-/-	28.000
Totaal nadeel	**circa**		**109.000**

Bij eenzelfde besluit t.a.v. 2021 zijn de financiële consequenties vergelijkbaar, er van uitgaande dat het Rijk met dezelfde compensaties komt.

De tarieven conform de vast te stellen wijzigingsverordening reclamebelasting 2020 wijzigen als volgt:

Omschrijving en Eenheid	**Nieuw tarief 2020**	**Oud tarief 2020**
1. Het tarief bedraagt voor het hebben van een reclameobject gelegen in:		
het aangewezen gebied in artikel 2 van de verordening, de straten, zoals aangegeven op de bij deze verordening behorende kaart betreffende **Kerkrade Centrum**, per jaar, per vestiging		
a. indien de oppervlakte van het reclameobject niet meer is dan 1m²	€ 0	€ 269,00
b. indien de oppervlakte van het reclameobject meer is dan 1m², maar niet meer is dan 25m²	€ 0	€ 430,00
c. indien de oppervlakte van het reclameobject meer is dan 25m²	€ 0	€ 698,00
2. Het tarief bedraagt voor het hebben van een reclameobject gelegen in:		
het aangewezen gebied in artikel 2 van de verordening, de straten, zoals aangegeven op de bij deze verordening behorende kaart betreffende **Kerkrade West**, per jaar, per vestiging		
a. indien de oppervlakte van het reclameobject niet meer is dan 1m²	€ 0	€ 108,00
b. indien de oppervlakte van het reclameobject meer is dan 1m², maar niet meer is dan 25m²	€ 0	€ 215,00
c. indien de oppervlakte van het reclameobject meer is dan 25m²	€ 0	€ 430,00

De tarieven conform de vast te stellen wijzigingsverordening precariobelasting 2020 wijzigen als volgt:

Nummer	Omschrijving	Eenheid	Nieuw tarief 2020	Oud tarief 2020
0	**Algemeen tarief**			
0.01	Voorwerpen, waarvoor onder de volgende nummers niet in een bijzonder tarief is voorzien	per m² per jaar	€ 0	€ 29,20
1	**Automaten**			
1.01	Automatische verkoop-, weeg- of andere toestellen	per stuk per jaar	€ 0	€ 29,20
2	**Benzine-, oliepompen, tanks e.d.**			
2.01	Vaste aftappunten met toebehoren voor motorbrandstof	per stuk per jaar	€ 0	€ 194,10
2.02	Aftappunten met toebehoren voor lucht of water	per stuk per jaar	€ 0	€ 19,40
2.03	Vulputten, kraanputten e.d.	per stuk per jaar	€ 0	€ 19,40
2.04	Opslagtanks voor motorbrandstof	per 1.000 l. inh. p. jaar	€ 0	€ 38,90
2.05	Luifels of overkappingen	per m² per jaar	€ 0	€ 9,75
2.06	Pompheuvels (perrons of voetstukken)	per m² per jaar	€ 0	€ 9,75
3	**Etalages, vitrines e.d.**			
3.01	Etalages, vitrines e.d.	per stuk per jaar	€ 0	€ 81,00
4	**Reclamevoorwerpen**			
4.01	Reclameborden, uithangborden, uithangtekens, letteropschriften, letterreclames of andere dergelijke reclamevoorwerpen, zonder kunstverlichting, over de frontoppervlakte (=opp.)	< 1 m² per jaar	€ 0	€ 29,20
4.02	Als onder nummer 4.01	1 m² ≤ opp < 3 m²	€ 0	€ 58,30
4.03	Als onder nummer 4.01	≥ 3 m² per jaar	€ 0	€ 87,40
4.04	Reclameborden, uithangborden, uithangtekens, letteropschriften, letterreclames of andere dergelijke reclamevoorwerpen, met kunstverlichting, over de frontoppervlakte (=opp)	< 1 m² per jaar	€ 0	€ 58,30
4.05	als onder nummer 4.04	1 m² ≤ opp < 3 m²	€ 0	€ 116,55
4.06	als onder nummer 4.04	≥ 3 m² per jaar	€ 0	€ 174,80
4.07	Reclamezuilen, -kubussen, driehoeksborden zonder kunstverlichting	per stuk per jaar	€ 0	€ 58,30
4.08	Reclamezuilen, -kubussen, driehoeksborden met kunstverlichting	per stuk per jaar	€ 0	€ 116,55
4.09	Reclamevlaggen, -vlaggendoeken en -wimpels	per stuk per jaar	€ 0	€ 9,75
4.10	Tocht-, windschermen en rijwielrekken met reclameopschrift(en)	per stuk per jaar	€ 0	€ 38,90
4.11	Lantaarns met reclameopschrift(en)	per stuk per jaar	€ 0	€ 38,90
5	**Zonneschermen, markiezen en luifels**			
5.01	Zonneschermen, markiezen en luifels	per m1 per jaar	€ 0	€ 9,75
6	**Uitstallen**			
6.01	Uitstallen van goederen	per m² per jaar	€ 0	€ 63,20
6.02	als onder nummer 6.01	per m² per kwartaal	€ 0	€ 19,40
6.03	als onder nummer 6.01	per m² per maand	€ 0	€ 8,45
7	**Terrassen ***			
8	**Standplaatsen**			
8.01	het in het centrum innemen van standplaatsen waarvoor vergunning is vereist ingevolge artikel 5.2.3 APV:			
8.01a	op alle voor detailhandel toegestane dagen van de week zonder stroom	per dag per m2	€ 0	€ 1,55
8.01b	op alle voor detailhandel toegestane dagen van de week met stroom	per dag per m2	€ 0	€ 1,75
8.01c	voor ideële doeleinden	n.v.t.	€ 0	€ nihil
8.02	het buiten het centrum innemen van een standplaats waarvoor vergunning is vereist ingevolge artikel 5.2.3 APV:			
8.02a	op alle voor detailhandel toegestane dagen van de week zonder stroom	per dag per m2	€ 0	€ 1,25
8.02b	op alle voor detailhandel toegestane dagen van de week met stroom	per dag per m2	€ 0	€ 1,45
8.02c	voor ideële doeleinden	n.v.t.	€ 0	€ nihil
9	**Diverse voorwerpen**			
9.01	Tocht-, windschermen en rijwielrekken	per stuk per jaar	€ 0	€ 4,75
9.02	Lantaarns	per stuk per jaar	€ 0	€ 4,75
9.03	Krantenstandaards	per stuk per jaar	€ 0	€ 19,40
9.04a	Afzetcontainers	per geplaatste container per dag	€ 0	€ 6,40
9.04b	Afzetcontainers	per vergunninghouder	€ 0	€ 160,75
9.05a	Draaiorgels e.d.	per dag	€ 0	€ 3,20
9.05b	Draaiorgels e.d.	per kwartaal	€ 0	€ 31,90

** Op de tarieven terrassen is reeds 100% korting toegepast bij raadsbesluit van 16 december 2020. Derhalve worden deze hier niet herhaald.*

Communicatie

De ondernemers die het betreft worden op de hoogte gesteld van het onderhavige besluit.

Uitvoering

De verwerking van de beslispunten 1 en 2 zal plaatsvinden z.s.m. na het besluit: januari/ februari 2021.

Voor wat betreft de aanslagoplegging 2021 is heeft het college besloten deze niet mee te laten nemen op het combibiljet 2021, maar vooralsnog uit te stellen tot juli 2021. Dit, gelet op de uitvoeringsaspecten in

combinatie met onzekerheid Covid-19. Dat voorkomt correcties achteraf, het terugdraaien van reeds betaalde bedragen en evt. achteraf onnodige incassomaatregelen. Nadeel hiervan is dat er in 2021 minder termijnen resteren om deze aanslagen te betalen (maar daarover zijn altijd individuele betalingsregelingen af te spreken). In juni 2021 dient dan een besluit te worden genomen of de tarieven 2021 van de Tarievennota 2021 worden gevolgd óf dat aangepaste tarieven worden toegepast.

Verordening tot eerste wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Reclamebelasting gemeente Kerkrade 2020

Artikel 1 Gewijzigde tarieven

De onderdelen 1 en 2 van de tarieventabel komen te luiden als volgt:

Omschrijving en Eenheid	Nieuw tarief 2020
1. Het tarief bedraagt voor het hebben van een reclameobject gelegen in:	
het aangewezen gebied in artikel 2 van de verordening, de straten, zoals aangegeven op de bij deze verordening behorende kaart betreffende **Kerkrade Centrum**, per jaar, per vestiging	
a. indien de oppervlakte van het reclameobject niet meer is dan 1m²	€ 0
b. indien de oppervlakte van het reclameobject meer is dan 1m², maar niet meer is dan 25m²	€ 0
c. indien de oppervlakte van het reclameobject meer is dan 25m²	€ 0
2. Het tarief bedraagt voor het hebben van een reclameobject gelegen in:	
het aangewezen gebied in artikel 2 van de verordening, de straten, zoals aangegeven op de bij deze verordening behorende kaart betreffende **Kerkrade West**, per jaar, per vestiging	
a. indien de oppervlakte van het reclameobject niet meer is dan 1m²	€ 0
b. indien de oppervlakte van het reclameobject meer is dan 1m², maar niet meer is dan 25m²	€ 0
c. indien de oppervlakte van het reclameobject meer is dan 25m²	€ 0

Artikel 2 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2020.
3. Deze verordening wordt aangehaald als '1e wijziging Verordening reclamebelasting gemeente Kerkrade 2020'.

Verordening tot tweede wijziging van de Verordening op de heffing en invordering van Precariobelasting gemeente Kerkrade 2020

Artikel 1 Gewijzigde tarieven

De onderdelen 1 tot en met 6 en 8 en 9 van de tarieventabel komen te luiden als volgt:

Nummer	Omschrijving	Eenheid	Nieuw tarief 2020
0	**Algemeen tarief**		
0.01	Voorwerpen, waarvoor onder de volgende nummers niet in een bijzonder tarief is voorzien	per m² per jaar	€ 0
1	**Automaten**		
1.01	Automatische verkoop-, weeg- of andere toestellen	per stuk per jaar	€ 0
2	**Benzine-, oliepompen, tanks e.d.**		
2.01	Vaste aftappunten met toebehoren voor motorbrandstof	per stuk per jaar	€ 0
2.02	Aftappunten met toebehoren voor lucht of water	per stuk per jaar	€ 0
2.03	Vulputten, kraanputten e.d.	per stuk per jaar	€ 0
2.04	Opslagtanks voor motorbrandstof	per 1.000 l. inh. p. jaar	€ 0
2.05	Luifels of overkappingen	per m² per jaar	€ 0
2.06	Pompheuvels (perrons of voetstukken)	per m² per jaar	€ 0
3	**Etalages, vitrines e.d.**		
3.01	Etalages, vitrines e.d.	per stuk per jaar	€ 0
4	**Reclamevoorwerpen**		
4.01	Reclameborden, uithangborden, uithangtekens, letteropschriften, letterreclames of andere dergelijke reclamevoorwerpen, zonder kunstverlichting, over de frontoppervlakte (= opp.)	< 1 m² per jaar	€ 0
4.02	Als onder nummer 4.01	1 m² ≤ opp < 3 m²	€ 0
4.03	Als onder nummer 4.01	≥ 3 m² per jaar	€ 0
4.04	Reclameborden, uithangborden, uithangtekens, letteropschriften, letterreclames of andere dergelijke reclamevoorwerpen, met kunstverlichting, over de frontoppervlakte (= opp)	< 1 m² per jaar	€ 0
4.05	als onder nummer 4.04	1 m² ≤ opp< 3 m²	€ 0
4.06	als onder nummer 4.04	≥ 3 m² per jaar	€ 0
4.07	Reclamezuilen, -kubussen, driehoeksborden zonder kunstverlichting	per stuk per jaar	€ 0
4.08	Reclamezuilen, -kubussen, driehoeksborden met kunstverlichting	per stuk per jaar	€ 0
4.09	Reclamevlaggen, -vlaggendoeken en -wimpels	per stuk per jaar	€ 0
4.10	Tocht-, windschermen en rijwielrekken met reclameopschrift(en)	per stuk per jaar	€ 0
4.11	Lantaarns met reclameopschrift(en)	per stuk per jaar	€ 0
5	**Zonneschermen, markiezen en luifels**		
5.01	Zonneschermen, markiezen en luifels	per m1 per jaar	€ 0
6	**Uitstallen**		
6.01	Uitstallen van goederen	per m² per jaar	€ 0
6.02	als onder nummer 6.01	per m² per kwartaal	€ 0
6.03	als onder nummer 6.01	per m² per maand	€ 0
7	**Terrassen ***		
8	**Standplaatsen**		
8.01	het in het centrum innemen van standplaatsen waarvoor vergunning is vereist ingevolge artikel 5.2.3 APV:		
8.01a	op alle voor detailhandel toegestane dagen van de week zonder stroom	per dag per m2	€ 0
8.01b	op alle voor detailhandel toegestane dagen van de week met stroom	per dag per m2	€ 0
8.01c	voor ideële doeleinden	n.v.t.	€ 0
8.02	het buiten het centrum innemen van een standplaats waarvoor vergunning is vereist ingevolge artikel 5.2.3 APV:		
8.02a	op alle voor detailhandel toegestane dagen van de week zonder stroom	per dag per m2	€ 0
8.02b	op alle voor detailhandel toegestane dagen van de week met stroom	per dag per m2	€ 0
8.02c	voor ideële doeleinden	n.v.t.	€ 0
9	**Diverse voorwerpen**		
9.01	Tocht-, windschermen en rijwielrekken	per stuk per jaar	€ 0
9.02	Lantaarns	per stuk per jaar	€ 0
9.03	Krantenstandaards	per stuk per jaar	€ 0
9.04a	Afzetcontainers	per geplaatste container per dag	€ 0
9.04b	Afzetcontainers	per vergunninghouder	€ 0
9.05a	Draaiorgels e.d.	per dag	€ 0
9.05b	Draaiorgels e.d.	per kwartaal	€ 0

Artikel 2 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2020.
3. Deze verordening wordt aangehaald als '2e wijziging Verordening precariobelasting gemeente Kerkrade 2020'.

Sector Stedelijke Ontwikkeling & Beheer

Bezoekadres:
Markt 33
Ambtenaar
T. Passau
Telefoonnummer
14 045
Telefax
045-5676395
Zaaknummer

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
		CONCEPTBRIEF	

Onderwerp
Informeren Precariobelasting en Reclamebelasting 2020 en 2021
Bijlage(n)
0

Beste ondernemer,

Het coronavirus heeft ons in 2020 flink in haar greep gehad. Voor u als ondernemer een zware tijd die ook in 2021 nog aanhoudt. In 2020 kan het zijn dat u aan de gemeente via de BsGW belasting hebt betaald voor het gebruik van gemeentegrond, de zogenaamde precariobelasting. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld een terras, of een luifel. Ook kan het zijn dat u reclamebelasting moest betalen. In juli 2020 is al besloten om vanwege de crisis de precariobelasting op een terras met 50% te verlagen. Uiteindelijk is besloten deze belasting op terrassen te verlagen naar € 0 vanwege de aanhoudende pandemie. Eind december 2020 heeft u hiervan een gewijzigde aanslag ontvangen.

Het college wilt u als ondernemer helpen in deze barre tijden. Inmiddels heeft het gemeentebestuur ingestemd om alle precariobelasting en reclamebelasting over 2020 terug te betalen. Voor sommige ondernemers betekent dit dat ze ook het resterend deel aan betaalde precario terugkrijgen, andere ondernemers krijgen hun reclamebelasting terug. Dit verschilt dus per ondernemer.

Hoe vindt de terugbetaling plaats?
Begin 2021 krijgt u de aangepaste aanslag over 2020. In geval u alle openstaande belastingbedragen al heeft betaald zal het teveel betaalde bedrag automatisch worden terug betaald. Als er nog belastingbedragen open staan waarvan de vervaldatum verstreken is, zal er een verrekening plaatsvinden.

Postbus *600 6460 AP Kerkrade* ***E-mail*** *gemeentehuis@kerkrade.nl*
Telefoon *045 – 567 67 67* ***IBAN*** *NL49 BNGH 0285 0044 84*
Telefax *045 – 567 63 95* ***BIC*** *BNGHNL2G*

Postbus *600 6460 AP Kerkrade*
Telefoon *045 – 567 67 67*
Telefax *045 – 567 63 95*
E-mail *gemeentehuis@kerkrade.nl*
IBAN *NL49 BNGH 0285 0044 84*
BIC *BNGHNL2G*

Precario en reclame over 2021
Medio december 2020 zijn de centrumondernemers uitgenodigd om te praten over de reclamebelasting en het Ondernemersfonds. Een aantal van 30 ondernemers, waarvan 22 detaillisten en 8 horecaondernemers, heeft hiervan gebruik gemaakt. Hieruit zijn verschillende zaken naar voren gekomen. Zo waren nagenoeg alle ondernemers van mening dat de reclamebelasting niet moet worden afgeschaft. Ook heeft deze bijeenkomst geleid tot het besluit van de gemeente om de komende maanden de ontwikkelingen af te wachten voordat precario- en reclamebelasting wordt geheven over 2021.

U krijgt dus in februari van de BsGW geen aanslag hiervoor. In juni neemt de gemeenteraad een besluit over hoe wordt omgegaan met deze belastingen in 2021. Het kan dus zijn dat u in de tweede helft van 2021 de precario- en reclamebelasting over 2021 moet betalen. Hoeveel dit zal zijn, zal in juni blijken.

We hopen dat de informatie in deze brief voor u duidelijk is. Heeft u echter nog vragen, dan kunt u contact opnemen met BsGW. Dit kan met MijnBsGW via de website www.bsgw.nl of telefonisch via 088 – 8420420. Ook voor het maken van betaalafspraken kunt u bij hen terecht.

Met vriendelijke groet,

Bert Bejas,
Wethouder Financiën

Huub Wiermans,
Wethouder Centrummanagement

Gemeente Kerkrade

B E H A N D E L B R I E F

Registratienummer: CONCEPT

Het Presidium van de gemeente Kerkrade, handelend met mandaat van de gemeenteraad – ex artikel 3a lid 1 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van de raadcommissies ter voorbereiding van de vergaderingen van de raad der gemeente Kerkrade – stelt de hieronder gekozen commissie(s) voor om in de openbaarheid te doen behandelen, het onderwerp:

Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2

Algemene informatie

Dit onderwerp is toegekend aan de commissie:	**Te behandelen d.d.:**
Algemene Zaken en Middelen	11-1-2021

Aanleiding / toelichting

Op 21 augustus 2020 heeft de burgemeester gebruik gemaakt van haar bevoegdheid ex artikel 176 Gemeentewet om ter beperking van gevaar voor personen een noodverordening uit te vaardigen. Deze noodverordening is op 21 december verlengd tot 1 april 2021.

Kader / afbakening

Artikel 176 lid 3 Gemeentewet

Wijze van behandelen

Doel:

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Gemeente Kerkrade

B E H A N D E L B R I E F

Ter besluitvorming door de Raad

Aard van het onderwerp:

Eigen/nieuw beleid

Vorm:

Schriftelijke stukken: reeds toegezonden

Mondelinge toelichting: Nee	Tijdsduur	0 minuten
Presentatie: Nee	Tijdsduur	0 minuten
Anders, namelijk:	Tijdsduur	0 minuten

Bestuurlijke verantwoordelijke(n)

Burgemeester Dassen-Housen

Ambtenaren en externen

Aanwezig zullen zijn:

Externen: **Ambtenaren:**

Bijlage(n)

Aanbiedingsbrief
Ontwerpbesluit

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Gemeente Kerkrade

B E H A N D E L B R I E F

Nota van Toelichting
Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2

Gemeente Kerkrade, afdeling Griffie
Telefoonnummer: 045-5676767
Gemeentehuis@kerkrade.nl

Bezoekadres: Markt 1 6461 EB Kerkrade
Postadres: Postbus 600 6460 AP Kerkrade

Agendapunt nr.:

Gemeente Kerkrade

Registratienummer: CONCEPT

Sector: Bestuursdienst	**Kerkrade,** 5 januari 2021

Aanbiedingsbrief

aan de raad.

Nr.: 21it00101

Hierbij bieden wij u ter overweging en beslissing een ontwerpbesluit, nr. 21Rb002, inzake de bekrachtiging van de door mij op 21 december 2020 uitgevaardigde "Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2" aan.

In de nota van toelichting, nr. 21Tl002, die het ontwerpbesluit vergezelt, zijn de overwegingen en nadere gronden aangegeven waarop het ontwerpbesluit berust.

Het college,

dr. T.P. Dassen-Housen

De loco-secretaris,

R. Stijns

Gemeente Kerkrade

Ontwerpbesluit

Nr.: 21Rb002

De raad van de gemeente Kerkrade;

overwegende,

- de burgemeester op 21 december 2020 een noodverordening heeft uitgevaardigd, ex artikel 176 Gemeentewet, genaamd "Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2";
- deze noodverordening strekt tot het beperken van gevaar inzake een zinkgat en wegverzakking gelegen vóór het pand met het adres Franciscanerstraat 6, 6A, 6B en 6C te Kerkrade, kadastraal bekend sectie G, nr. 3654 gemeente Kerkrade
- de raad kan instemmen met de inhoud van de noodverordening.

kennis genomen hebbende van,

- de nota van toelichting, nr. 21Tl002, behorende bij dit besluit;
- de beraadslagingen in de Algemene Zaken en Middelen d.d. 11 januari 2021

gelet op,

- **wetsartikel:** artikel 176 lid 3 Gemeentewet

b e s l u i t :

I. de door de burgemeester uitgevaardigde "Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2", zoals bijgevoegd bij dit besluit, te bekrachtigen;
II. het besluit op de gebruikelijke wijze te publiceren, onder meer in het Stadsjournaal

Aldus vastgesteld door de raad der gemeente Kerkrade in zijn openbare vergadering d.d. 27 januari 2021.

De voorzitter van de raad, **De griffier,**

dr. T.P. Dassen-Housen. mr. drs. D.G.M.G. Franssen.

Gemeente Kerkrade

Nota van toelichting

Nummer.:21Tl002	**Kerkrade,** 20 januari 2021

Behorend bij ontwerpbesluit nummer 21Rb002

Onderwerp

Bekrachtiging "Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2"

Beslispunten

- De door de burgemeester uitgevaardigde “Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2”, zoals bijgevoegd, te bekrachtigen.
- Het besluit op de gebruikelijke wijze te publiceren, onder meer in het Stadsjournaal.

Inleiding

Op 23 juli 2020 is een zinkgat en wegverzakking geconstateerd voor het pand gelegen aan de Franciscanerstraat 6, 6A, 6B en 6C te Kerkrade. Op 24 juli 2020 is door de locoburgemeester een noodbevel ex artikel 175 van de Gemeentewet uitgevaardigd waarbij het eenieder is verboden het pand aan de Franciscanerstraat 6, 6A, 6B en 6C, inclusief de zich daar omheen bevindende ruimten, te betreden. Ter beperking van het gevaar voor personen wordt het in dit verband noodzakelijk geacht algemeen verbindende voorschriften te geven. Daarom heeft de burgemeester op 21 augustus 2020 gebruik gemaakt van haar bevoegdheid ex artikel 176 Gemeentewet om in het kader van de handhaving van de openbare orde en ter beperking van gevaar een noodverordening uit te vaardigen. Op 21 december 2020 heeft de burgemeester opnieuw gebruik gemaakt van haar bevoegdheid en de “Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2” uitgevaardigd. Dit is een verlenging van de noodverordening van 21 augustus 2020. Voor noodverordeningen geldt, dat zij in de eerstvolgende vergadering van de raad door deze dienen te worden bekrachtigd.

Doelstelling

Beperking van het gevaar voor personen die zich bevinden op het perceel van de Franciscanerstraat 6, 6A, 6B en 6C en in de aldaar aanwezige bouwwerken en objecten.

Argumenten

Op 17 augustus 2020 heeft een bouwinspecteur van de gemeente Kerrkade een inspectie ter plekke uitgevoerd en een rapport van bevindingen opgesteld op 18 augustus 2020. Uit het rapport blijkt dat de kans groot is dat de grond onder de woning wegspelt met verzakking als gevolg. Daarmee ontstaat een aannemelijke kans op het bezwijken van de bouwconstructie van de woning. De rechterzijgevel van het pand vertoont scheurvorming en het is aannemelijk dat door een verzakking een ernstig gevaar ontstaat voor de gebruikers van de woning of gebruikers van het naastgelegen terrein (tuin).

Door de vele onduidelijke factoren, geconstateerde scheuren in de rechterzijgevel, de scheefstand van de tuinmuur en de algemene staat van het bouwwerk de kans groot is dat dit bij een verzakking een levensgevaarlijke situatie oplevert voor de gebruikers en overige aanwezigen van zowel de woning als een deel van de openbare weg voor de woning en de kans op bezwijken van de bouwconstructie aan de orde is.

Dit gevaar is ondanks de reeds verrichte werkzaamheden nog niet geweken. Het risico zit op dit moment in het onderste gedeelte waar de voet van de schacht in het water staat en waar steenkoolwinning heeft plaatsgevonden. Naar schatting zijn nog 2 à 3 maanden nodig om dit risico weg te kunnen nemen.

Financiën

Er zijn voor de gemeente geen financiële consequenties verbonden aan de uitvaardiging en uitvoering van deze noodverordening.

Kennisgeving aan Commissie Algemene Zaken en Middelen
De wet schrijft voor dat de gemeenteraad de noodverordening bekrachtigt in de eerstvolgende vergadering. De verordening is als zodanig ook aan de orde gesteld in de onlangs gehouden vergadering van de raadscommissie voor Algemene Zaken en Middelen.

Werkingsduur

De noodverordening is van kracht tot en met 31 maart 2021.

Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2

Besluit van de burgemeester van de gemeente Kerkrade (hierna: de burgemeester) houdende algemeen verbindende voorschriften die noodzakelijk zijn ter beperking van gevaar inzake een zinkgat en wegverzakking gelegen vóór het pand met het adres Franciscanerstraat 6, 6A, 6B en 6C te Kerkrade, kadastraal bekend sectie G, nr. 3654 gemeente Kerkrade.

De burgemeester, gelet op artikel 176 van de Gemeentewet,
overwegende:

- dat op 24 juli 2020 door de locoburgemeester een noodbevel ex artikel 175 van de Gemeentewet is uitgevaardigd waarbij het eenieder wordt verboden het pand aan de Franciscanerstraat 6, 6A, 6B en 6C, inclusief de zich daar omheen bevindende ruimten, te betreden;
- dat op 21 augustus 2020 door de burgemeester de Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade ex artikel 176 Gemeentewet is uitgevaardigd ter beperking van gevaar voor personen;
- dat op 23 juli 2020 een zinkgat en wegverzakking zijn geconstateerd vóór het pand gelegen op het adres Franciscanerstraat 6, 6A, 6B en 6C te Kerkrade (hierna: de woning);
- dat de bouwinspecteur van de gemeente Kerkrade op 18 augustus 2020 een rapport van bevindingen heeft opgesteld, met kenmerknummer 20it01003, van een inspectie ter plekke op 17 augustus 2020 waarin – kort weergegeven – is vastgesteld dat:
    - de kans groot is dat grond onder de woning wegspoelt met verzakking als gevolg en daarmee een aannemelijke kans ontstaat op het bezwijken van de bouwconstructie van de woning;
    - de rechterzijgevel van het pand scheurvorming vertoont en het aannemelijk is dat door een verzakking een ernstig gevaar vormt voor de gebruikers van de woning of gebruikers van het naastgelegen terrein (tuin);
    - door de vele onduidelijke factoren, geconstateerde scheuren in de rechterzijgevel, de scheefstand van de tuinmuur en de algemene staat van het bouwwerk de kans groot is dat dit bij een verzakking een levensgevaarlijke situatie oplevert voor de gebruikers en overige aanwezigen van zowel de woning als een deel van de openbare weg voor de woning en de kans op bezwijken van de bouwconstructie aan de orde is;
    - dat op 20 augustus 2020 wordt begonnen met het boren van gaten bij het zinkgat, waarbij het van groot belang is dat de booremulsie die daarbij vrijkomt, op de juiste wijze wordt opgevangen om het risico te verkleinen op het wegspoelen van grond onder de fundering van de woning;
- dat gelet op voornoemd rapport van bevindingen, het ontstane grindgat en de wegverzakking een ernstig en acuut gevaar, levensgevaar daaronder begrepen, oplevert voor personen die zich bevinden op het perceel, kadastraal bekend sectie G, nummer 3654 gemeente Kerkrade, en in de aldaar aanwezige bouwwerken en objecten;
- dat op 17 december 2020 de projectleider van de gemeente Kerkrade en bouwinspecteur beiden hebben aangegeven dat, ondanks de reeds verrichte werkzaamheden, het nog niet veilig is om het pand gelegen aan de Franciscanerstraat 6, 6A, 6B, 6C te gebruiken.
- dat het risico op dit moment zit in het onderste gedeelte waar de voet van de schacht in het water staat en waar steenkoolwinning heeft plaatsgevonden;
- dat er nog 2 à 3 maanden nodig zijn om dit risico weg te kunnen nemen;
- dat ernstige vrees bestaat voor het ontstaan van een ramp als bedoeld in artikel 175, eerste lid, van de Gemeentewet;
- dat alles in het werk wordt gesteld om de ontstane gevaarlijke situatie te beëindigen, maar dat desalniettemin rekening moet worden gehouden met ernstig en acuut gevaar en dat thans nog onbekend is wanneer de maatregelen ter beëindiging van dat ernstig en acuut gevaar zijn voltooid;
- dat het in dit verband noodzakelijk is ter beperking van het gevaar voor personen algemeen verbindende voorschriften te geven;

- dat de maatregelen gelet op het ernstige en acute gevaar proportioneel zijn en minder ingrijpende maatregelen onvoldoende zijn om dit gevaar te beëindigen of voldoende te beperken;
- dat een afweging heeft plaatsgevonden tussen de belangen van de eigenaar en gebruiker(s) van het perceel en de daarop aanwezige bouwwerken enerzijds en het algemeen belang anderzijds, waarbij het algemeen belang prevaleert; daarbij is in acht genomen dat het (levens-) gevaar niet is beperkt tot de eigenaar en gebruikers, maar van toepassing is op eenieder die zich bevindt op het perceel of in de daar aanwezige bouwwerken en directe omgeving van de woning.

besluit het volgende vast te stellen:

Artikel 1. Begripsbepalingen
In deze verordening wordt verstaan onder:
a. **het perceel:** het perceel in de gemeente Kerkrade kadastraal aangeduid als: sectie G, nummer 3654 gemeente Kerkrade, inclusief alle op genoemd perceel aanwezige bouwwerken of andere objecten;
b. **het zinkgat:** het zinkgat in de openbare weg van de Franciscanerstraat, gelegen vóór de voorgevel van het pand gelegen aan de Franciscanerstraat 6, 6A, 6B en 6C te Kerkrade met kadastrale aanduiding sectie G, nummer 3654 gemeente Kerkrade.
c. **de wegverzakking:** de wegverzakking in de Franciscanerstraat te Kerkrade, ontstaan door het in artikel 1, onder b, genoemde zinkgat.

Artikel 2. Werkingssfeer
Deze noodverordening is van toepassing op het perceel in de gemeente Kerkrade kadastraal aangeduid als sectie G, nummer 3654 gemeente Kerkrade, inclusief alle op genoemd perceel aanwezige bouwwerken.

Artikel 3. Noodmaatregelen
1. Het is eenieder verboden om het perceel, als bedoeld in artikel 1, aanhef en onder a, te betreden of zich aldaar te bevinden vanaf de inwerkingtreding van deze verordening, als bedoeld in artikel 8, tot het moment dat door of vanwege de burgemeester bekend is gemaakt dat het perceel weer is opengesteld.
2. De politie verzegelt de op het perceel aanwezige bouwwerken.
3. Het is eenieder verboden om de verzegeling van de in lid 2 bedoelde verzegeling te verbreken tot het moment dat door of vanwege de burgemeester bekend is gemaakt dat het perceel weer is opengesteld.
4. De politie is bevoegd om het perceel te controleren.
5. De rechthebbende(n), bewoner of andere gebruiker van het perceel en de daarop aanwezige bouwwerken is verplicht – indien de omstandigheden zulks naar het oordeel van de burgemeester noodzakelijk maken – toe te staan dat werkzaamheden of maatregelen kunnen worden uitgevoerd, die redelijkerwijs nodig zijn in verband met het opheffen van het gevaar ontstaan door het zinkgat en/ of de wegverzakking.

Artikel 4 Betreden en binnentreden
Zo dikwijls de zorg voor de naleving van enig voorschrift van deze verordening dit vereist, wordt hierbij aan hen die met de handhaving van de voorschriften zijn belast of daaraan moeten meewerken, de last verstrekt het perceel en de daarop aanwezige bouwwerken desnoods tegen de wil van de eigenaar, bewoner(s) en/of gebruiker(s) te betreden, zulks voor zover het de woning betreft met inachtneming van het bepaalde bij de Algemene wet op het binnentreden.

Artikel 5. Ontheffing
De verboden, als bedoeld in artikel 3, eerste en derde lid, gelden niet voor:
a. hulpdiensten;
b. degenen die uit hoofde van hun functie als ambtenaar rechtsreeks betrokken zijn bij of door het bevoegde gezag uitdrukkelijk en schriftelijk zijn belast met het uitvoeren van werkzaamheden aangaande het zinkgat en/of de wegverzakking en de veiligheid op het perceel.

Artikel 6. Aanwijzingen
Alle aanwijzingen gegeven ter uitvoering van deze verordening, gegeven door daartoe bevoegde ambtenaren, dienen onmiddellijk en stipt te worden opgevolgd.

Artikel 7. Toezicht op naleving
Met het toezicht op de naleving van deze verordening zijn belast:
a. ambtenaren van politie als bedoeld in artikel 141, onderdeel b, van het Wetboek van Strafvordering;
b. de door de burgemeester aangewezen buitengewoon opsporingsambtenaren, als bedoeld in artikel 142, eerste lid onder a, van het Wetboek van Strafvordering;
c. de door de burgemeester aangewezen toezichthouders.

Artikel 8. Strafbepaling
Het overtreden van enige bepaling van deze verordening wordt gestraft met een hechtenis van ten hoogste drie maanden of een geldboete van de tweede categorie op grond van artikel 443 Wetboek van Strafrecht.

Artikel 9. Inwerkingtreding en verval
Deze verordening treedt onmiddellijk in werking na bekendmaking ervan en geldt tot en met 31 maart 2021.

Artikel 10. citeertitel
Deze verordening wordt aangehaald als "Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2".

Vastgesteld op 21 december 2020 te Kerkrade

De burgemeester van Kerkrade

Dr. T.P. Dassen-Housen

Deze verordening wordt op grond van artikel 176, tweede lid, van de Gemeentewet zo spoedig mogelijk ter kennis gebracht van de gemeenteraad, de commissaris van de Koning in de provincie Limburg en het hoofd van het arrondissementsparket.

BIJLAGE 1: gebied waarop deze noodverordening van toepassing is.

Vragen inzake noodverordening

Hoe ver gevorderd zijn de inspecties en onderzoeken? Kunnen deze onderzoeksresultaten gedeeld worden?
Zijn er consequenties voor omliggende panden en omwonenden?

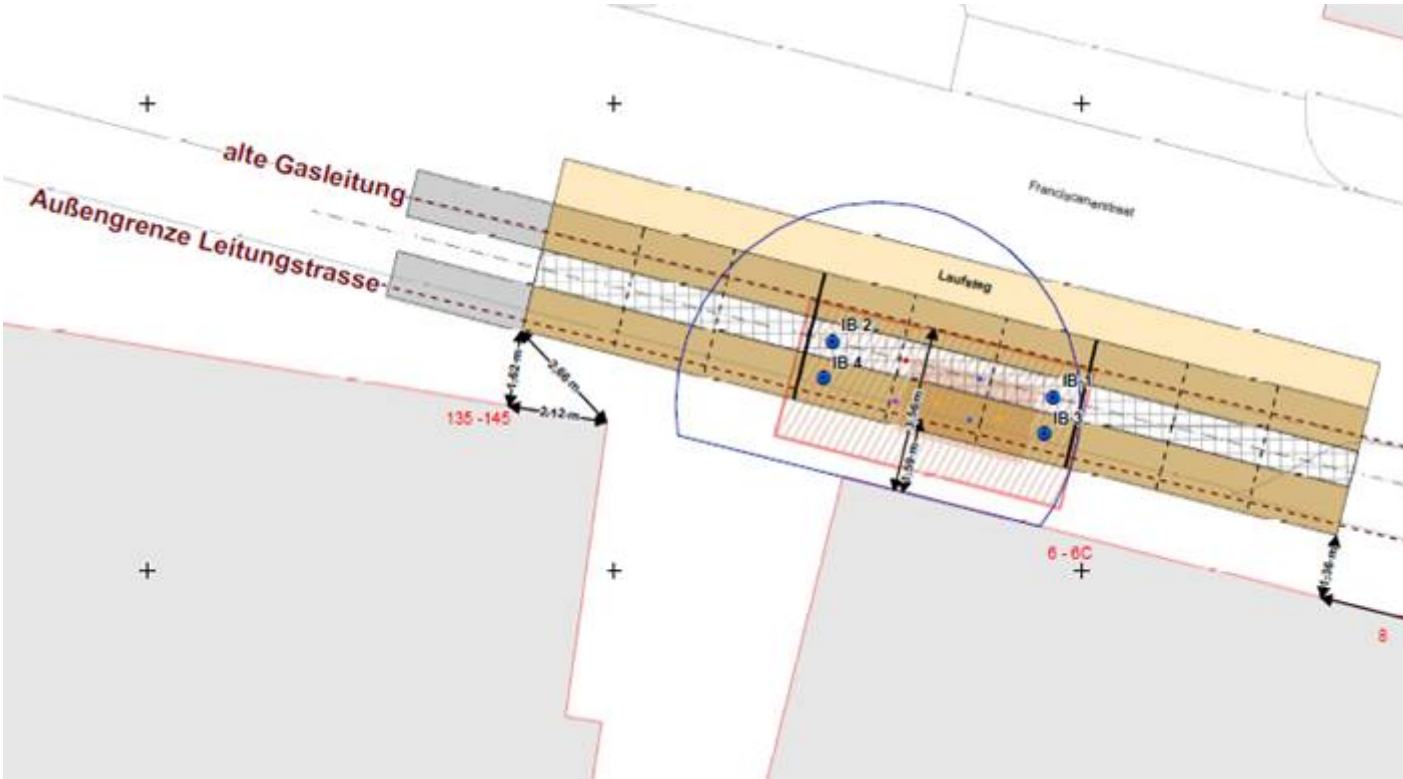
Met vriendelijke groet,

Jos Piefer
SP Kerkrade (raadslid)

Onderstaand een actualisatie van de stand van zaken:

De sanering van DOM37 in de Franciscanerstraat vordert gestaag. Omdat in de periode september – december 2020 tegelijkertijd de saneringen van DOM33 en 34 in de Ursulastraat in uitvoering waren, is de aandacht verdeeld over de drie schachten. De uitvoerende aannemer had geen extra ploeg ter beschikking om op beide locaties tegelijkertijd te werken. Gedurende meerdere dagen, indien de werkzaamheden daarvoor aanleiding gaven, is een extra werknemer ingezet. Technisch gezien is het niet nadelig om in de beginfase de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren omdat op deze wijze het geïnjecteerde cement verder kan uitharden (vorming stabielere massa) en hierdoor de kans op een verzakking kleiner wordt.
In december 2020 zijn de saneringen van DOM33 en 34 geheel afgerond en is de Ursulastraat voor de kerstdagen weer opengesteld. De bouwplaats in de Ursulastraat is opgeruimd en naast de kerk is de bouwplaats opnieuw ingericht voor de verdere sanering van DOM37. Er staan twee silo's op locatie omdat deze silo's een ander vulmateriaal bevatten (dämmer en cement).

Afbeelding: Bouwplaats in de Franciscanerstraat

Bovenstaand een tekening (ook separaat bijgevoegd) met de situering van de schacht. In het rood omrande gedeelte (buitenste rechthoek) is de verwachting dat de schacht ca. 35 meter diep is. In de binnenste rechthoek (roze vlak) heeft de schacht een kleinere diameter en is de verwachting dat deze ca. 120 meter diep is. Aanname is dat bij het bereiken van het carboongesteente de diameter kleiner is om het graafwerk te beperken. De informatie is verkregen via het nader onderzoek. Er kan aanleiding zijn dit beeld tijdens de uitvoering bij te stellen op basis van de resultaten die verkregen worden. De twee bruine rechthoeken betreffen de rijgedeeltes van het veiligheidsplatform, met aan de buitenzijde een loopstrook (Laufsteg). De grijze delen links vormen de oprit naar het veiligheidsplatform.

Plan van aanpak is om met de vier boringen, IB.1-4, de randen van de schacht te verstevigen door het injecteren van cement. Vervolgens in de tweede fase via een aantal boringen in het hart van de schacht de kern te injecteren. Hierdoor wordt de kans op verzakkingen verkleind en mocht er nog een verzakking optreden dan zijn in elk geval de randen verstevigd.
Boring IB 1,2 en 3 zijn geplaatst tot ca. 40 meter minus maaiveld en aansluitend geïnjecteerd (per halve meter, van diep (*circa 40 meter minus maaiveld)* naar ondiep *(ca. 8 meter minus maaiveld*). Elke boring is geplaats en afgewerkt met injectiebuizen en vervolgens is per stap met cement geïnjecteerd. Nadat een boring nagenoeg geheel is afgewerkt, is de volgende boring geplaatst. Tot op heden is in totaal ca. 150 ton materiaal “ingebouwd” bij de reeds geplaatste drie boringen.

Donderdag 7 januari jl. is gestart met het plaatsen van boring IB4. Tegen de verwachting in is bij deze boring de schacht aangetroffen tot ca. 96 meter minus maaiveld. Op deze diepte is de boring beëindigd. Met de aanwezige boorstelling kon de boring niet verder worden doorgezet. De boring wordt aansluitend afgewerkt met injectiebuizen en als tweede stap zal gestart worden met het injecteren van cement vanaf de einddiepte van de boring naar boven. Over een groot deel van de boring is hout aangetroffen wat er op duidt dat een deel van de boring op de rand van de schacht staat.

Er zijn tot heden geen verzakkingen meer waargenomen enkel zeer kleine zettingen met geen gevolgschade.

Tot het moment dat er in het centrale deel van de schacht een boring is geplaats en deze over een groot deel van de lengte is geïnjecteerd met cement bestaat er een risico op een nieuwe verzakking. Op het moment dat een boring in het centrale deel is afgerond zal het risico afnemen en kan overwogen worden om de woning Franciscanerstraat nr. 6 weer vrij te geven voor gebruik als kantoor/woning. De woningen Franciscanerstraat 6 en 8 worden regelmatig (elke werkdag) bezocht en er wordt gekeken of er zettingen of schades optreden en dan met name in de kelders van de woningen.

Op dit moment is er nog geen definitief zicht op wanneer de sanering gereed is. Vooralsnog wordt er rekening mee gehouden dat de sanering in elk geval duurt tot medio juli 2021.

De bewoners van de directe omgeving zijn in november geïnformeerd over de voortgang.

202910 202920 202930 202940

318350

N W E S

5

alte Gasleitung

Außengrenze Leitungstrasse

Franciscanerstraat

Laufsteg

IB 2

IB 4

IB 1

IB 3

1,62 m

2,66 m

2,12 m

3,56 m

1,59 m

1,36 m

5,08 m

135 -145

6 - 6C

8

318340

0 5 10 Meter

Plangrundlage: Kadastrale Kaart

Anlage zur E-Mail vom 18.12.2020

202910 202920 202930 202940

Y:\GIS\2_Kleinprojekte\2020\Kerkrade_DOM_Sicherung\Arbeitskarten\AK_DOM37.mxd

provincie limburg

Gemeente Kerkrade

Aan de bewoners van de Ursulastraat, Bleijerheiderstraat en Franciscanerstraat

november 2020

In juni 2020 is de sanering gestart van de historische schachten DOM33 en 34 in de Ursulastraat.
In juli 2020 is na het nader onderzoek bij DOM37 een verzakking opgetreden. In augustus is in samenhang met de sanering van DOM 33 en 34 ter de sanering van DOM37 gestart.
In deze flyer kort de stand van zaken van de sanering van de drie schachten.

Stand van zaken
DOM34 in de Ursulastraat
Afgelopen weken is nog een aanvullende boring geplaats aan de zuidzijde (tussen de schacht en de bloemenwinkel). Op deze plaats is de schacht niet aangetroffen waardoor ook deze zijde van de schacht duidelijk begrensd is. Met de laatste boring is de sanering van de schacht afgerond. In totaal zijn ca. 180 ton aan cement/dammer in de bodem geïnjecteerd. De locatie dient nog opgeruimd te worden en de straat herstelt.

DOM33 Ursulastraat onder het Patronaat
Komende week wordt of is er nog een boring geplaatst. Er zullen nog ca. twee weken nodig zijn om de laatste boringen volledig te injecteren. Verwachting is dat de sanering van DOM33 eind november geheel is afgerond.
Er is dan nog een tot twee weken nodig om de bouwplaats op te ruimen en de straat weer geheel open te stellen.

Ursulastraat – herinrichting
De straat zal tijdelijk herstelt worden. Voor het derde kwartaal van 2021 is een gehele herinrichting van de Ursulastraat gepland. Hierover heeft u reeds informatie ontvangen. De exacte planning is afhankelijk van de voortgang van het project Super Local. Te zijner tijd ontvangt u hierover nadere informatie.

Busroute en halte Ursulastraat
Zodra de sanering is afgerond zal de bushalte weer in gebruik worden genomen.

DOM37 in de Franciscanerstraat
DOM37 heeft op basis van de beschikbare histrionische informatie een diepte van ca. 120 meter.
In de nacht van 22 naar 23 juli is een verzakking ontstaan na het afronden van het nader onderzoek. Direct na de verzakking is gestart met de eerste sanerende werkzaamheden. Nadien is na het ongeval en vrijgave van de locatie door de arbeidsinspectie een nieuw veiligheidsplatform gebouwd. Tot vandaag zijn twee boringen geplaatst in de rand van de schacht tot ca. 40-42 meter diep. Op deze diepte is het vast Carboon gesteente aangetroffen. In dit gedeelte is de schacht breder dan in de kern waar de verwachting is dat de schacht een diepte heeft van ca. 120 meter. Er is voor gekozen eerst de bovenzijde te stabiliseren en eerst dan een boring in de kern te plaatsen.
Tot afgelopen week is in totaal meer dan 100 ton (cement en dammer) geïnjecteerd. De eerste inschatting is dat in totaal ca. 1000 ton

materiaal geïnjecteerd moet worden om een stabiele eindsituatie te bereiken.

Planning
Tot nu wordt er afwissellend gewerkt op de locatie DOM37 en DOM33/34. De sanering van de twee schachten in de Ursulastraat is nagenoeg afgerond waardoor er meer tijd beschikbaar is om DOM37 aan te pakken. De aannemer had in de afgelopen maanden geen extra mensen ter beschikking om met een tweede ploeg te werken.

De rustige opbouw van de sanering van DOM37 heeft het voordeel dat de geïnjecteerde cement of dammer meer tijd heeft gekregen om uit te harden wat de stabiliteit ten goede komt.

Sinds de aanvang van de werkzaamheden in augustus is de put stabiel en hebben er geen nazakkingen plaatsgevonden.

Er kan op dit moment niet worden aangegeven hoe lang de sanering nog zal duren echter er dient rekening mee gehouden te worden dat de werkzaamheden voortduren tot zeker zomer 2021. Dit heeft vooral te maken met de afmetingen van de schacht.

Afval
Afvalcontainers dienen op het einde van het afgezette vak te worden aangeboden.

Parkeren
Binnen de afzetting kunnen geen auto's worden geparkeerd.

Meer informatie
Achtergrondinformatie kunt u bekijken op www.limburg.nl/infopuntmijnbouw.
Met specifieke vragen kunt u terecht bij de projectleider dhr. T. Stratermans of Caumo tijdens kantooruren te bereiken via 045-5676767 of via e-mail: gemeentehuis@kerkrade.nl.

Verspreidingsgebied: Ursulastraat 69-77 en 232-236, Bleijerheidestraat 140-166 en 131a-165
Franciscanerstraat Franciscanerstraat 6 - 42A en 1 – 39.

C.C. wethouder Schneider

Gemeente
69
71
73
77
142-142A
144
146
148A-148C
150
152
232-234
33
34
236
156
158
160
162
164
165
166
het gegevenshuis
Historische mijnschachten DOM 33 + 34
wegafzetting
N
7-04-2020
Schaal 1:500
- Aan deze afdruk kunnen geen rechten ontleend worden -
0
5
10m

Raadscommissie Algemene Zaken en Middelen 11 januari 2021

Ingekomen stukken

1. Ledenbrief d.d. 20 november 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0029942) inzake inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen COVID-19.

   De commissie wordt voorgesteld de ledenbrief voor kennisgeving aan te nemen.

2. Schrijven d.d. 20 november 2020 van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 20i0028167) inzake voorbereiding op inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen Covid-19.

   De commissie wordt voorgesteld het schrijven voor kennisgeving aan te nemen.

3. Ledenbrief d.d. 24 november 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0030622) inzake actuele ontwikkelingen coronacrisis.

   De commissie wordt voorgesteld de ledenbrief voor kennisgeving aan te nemen.

4. Informatiebrief d.d. 30 november 2020 van burgemeester Dassen-Housen (20u0038884) inzake Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 en verantwoording GRIP 4.

   De commissie wordt verzocht de informatiebrief voor kennisgeving aan te nemen.

5. Schrijven d.d. 30 november 2020 van de provincie Limburg (20i0028480) met oproep inzet voor cultuur van de ontvangen Rijksmiddelen voor cultuur.

   De commissie wordt verzocht de brief voor kennisgeving aan te nemen.

6. Ledenbrief d.d. 3 december 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0031193) inzake voorbereiding ALV 12 februari 2021.

   De commissie wordt voorgesteld de ledenbrief voor kennisgeving aan te nemen.

7. Ledenbrief d.d. 3 december 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0031194) inzake data delen en open maken.

   De commissie wordt voorgesteld de ledenbrief voor kennisgeving aan te nemen.

8. Brief d.d. 11 december 2020 van Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (20i0030353) inzake coronacrisis: extra rijksmiddelen voor de lokale cultuur.

   De commissie wordt voorgesteld de brief voor kennisgeving aan te nemen.

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
20 november 2020
Kenmerk
COS/U202000944
Lbr. 20/082
Telefoon
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm)

Samenvatting
Naar verwachting treedt de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) op 1 december a.s. in werking. Met oog op de inwerkingtreding en de veranderingen waar gemeenten mee te maken krijgen, stuur ik u hierbij een brief met bijlage van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Justitie en Veiligheid (JenV) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Hierin wordt u geïnformeerd over de veranderingen die de Twm met zich meebrengt voor de totstandkoming van maatregelen, de verantwoordelijkheidsverdeling en de bestuurlijke verhoudingen.

Daarnaast brengen wij een aantal instrumenten onder uw aandacht, die u kunt gebruiken bij de invulling van uw verantwoordelijkheden na de inwerkingtreding van de wet.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
20 november 2020
Kenmerk
COS/U202000944
Lbr. 20/082
Telefoonnummer
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Inwerkingtreding Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm)

Geacht college en gemeenteraad,

Naar verwachting treedt de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) op 1 december a.s. in werking. Deze wet heeft als doel om de Coronamaatregelen een specifieke wettelijke basis te bieden en deze steviger democratisch te verankeren. De Tijdelijke wet kent een centrale sturing, maar sluit daarnaast aan bij de bestuurlijke verhoudingen die buiten crisissituaties gelden, en voorziet in mogelijkheden voor lokaal maatwerk. De structuur van aanwijzingen en noodverordeningen maakt plaats voor ministeriële regelingen. Dit brengt een verandering in verantwoordelijkheden en bevoegdheden voor de burgemeester en de voorzitter van de veiligheidsregio's met zich mee. Bevoegdheden op decentraal niveau komen in beginsel bij de burgemeester te liggen, met betrokkenheid van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders bij het door de burgemeester gevoerde bestuur.

Het is van belang te benadrukken dat de fase waarin de bestrijding van het virus zich bevindt bepalend is voor de mate waarin lokaal maatwerk aan de orde kan zijn. Op dit moment is de situatie dusdanig ernstig dat uniforme maatregelen genomen zijn door het Rijk. De eerste ministeriële regeling voorziet dan ook niet in aanvullende ontheffingsmogelijkheden of bevoegdheden voor de burgemeester.

Met oog op de inwerkingtreding en de veranderingen waar gemeenten mee te maken krijgen, stuur ik u hierbij een brief met bijlage van de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), Justitie en Veiligheid (JenV) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Hierin wordt u geïnformeerd over de veranderingen die de Twm met zich meebrengt voor de totstandkoming van maatregelen, de verantwoordelijkheidsverdeling en de bestuurlijke verhoudingen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Om u daarnaast zoveel mogelijk te voorzien van nuttige instrumenten voor de inwerkingtreding van de wet, hebben wij de volgende instrumenten ontwikkeld:

- **Voorbeeld-beleidskaders** tijdelijke wet Covid-19 (een versie voor burgemeesters en een versie voor voorzitters veiligheidsregio's). Deze voorbeeld-beleidskaders zijn opgesteld door de VNG en het secretariaat van het Veiligheidsberaad, in afstemming met het Rijk. De voorbeeld-beleidskaders geven richting aan de afwegingen die regionaal en lokaal gemaakt kunnen worden ten aanzien van de inwerkingtreding en implementatie van de wet en zijn opgesteld op verzoek van leden van het Veiligheidsberaad en de interbestuurlijke klankbordgroep.
- Een **juridische handreiking** Tijdelijke wet maatregelen Covid-19, in samenwerking met Pels Rijcken. Deze handreiking gaat in op de aanvullende bevoegdheden die de gemeente in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 krijgt. De handreiking bevat heldere en systematische toelichtingen, voorbeelden, aandachtspunten en overzichtelijke schema's en formats.
- Er zijn **vaakgestelde vragen** en antwoorden te vinden op de VNG website.
- Er zijn in de week van 16 november twee **webinars** georganiseerd over de wet, in samenwerking met het ministerie van BZK en Pels Rijcken.

Al deze instrumenten kunt u vinden op: https://vng.nl/artikelen/tijdelijke-wet-maatregelen-covid-19

Mocht u toch prangende vragen hebben, dan kunt u terecht bij de daarvoor speciaal ingerichte **helpdesk**. U kunt uw vragen sturen aan covid19@vng.nl. Deze worden door de VNG in samenwerking met het IFV / LOT-C en de ministeries beantwoord.

Ik hoop dat u de komende tijd baat hebt bij deze documenten en producten.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

Gemeente Kerkrade
INGEKOMEN
23 NOV. 2020
No.:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan alle burgemeesters en de voorzitters van de veiligheidsregio's

cc: de Kring van Commissarissen, Nederlands Genootschap van Burgemeesters, Nederlandse Vereniging van Raadsleden, Wethoudersvereniging, de Vereniging van Gemeentesecretarissen en de Vereniging van Griffiers

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk

Kenmerk
2020-0000655823

Uw kenmerk

Gescand nummer: 20i0028167

Datum 20 november 2020
Betreft Voorbereiding op inwerkingtreding Twm

Geachte burgemeesters en voorzitters van de veiligheidsregio's,

Het streven is erop gericht dat de Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (Twm) op 1 december 2020 in werking treedt. De Twm heeft als doelstelling het creëren van een steviger democratische legitimatie van de maatregelen die nodig zijn voor de bestrijding van de epidemie en het bieden van een specifieke wettelijke basis voor maatregelen die grondrechten beperken. Ook biedt de Twm ruimte voor lokaal en regionaal maatwerk, waardoor gerichte maatregelen per gebied kunnen worden getroffen en andere gebieden niet meer beperkingen ondervinden dan nodig is. Het uitgangspunt blijft: landelijk waar het moet, lokaal maatwerk waar het kan.

Met deze brief informeren wij u over de veranderingen die de Twm met zich brengt voor de totstandkoming van maatregelen, verantwoordelijkheidsverdeling en bestuurlijke verhoudingen. In de bijlage bij deze brief treft u hiertoe een nadere toelichting op een aantal concrete thema's voor de uitvoeringspraktijk: lokaal maatwerk, de ontheffingsbevoegdheid van de burgemeester, de positie van de voorzitter van de veiligheidsregio, de toepasselijkheid van artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's en de GRIP-structuur en de positie van de gemeenteraad. Ten slotte informeer ik u over de ondersteuningsstructuur voor gemeenten.

Totstandkoming van maatregelen
Onder de Twm wordt de veilige afstand bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld en worden de andere maatregelen ter bestrijding van de epidemie vastgesteld en uitgewerkt bij ministeriële regeling. Het is daarom de bedoeling dat tegelijk met de Twm twee ministeriële regelingen in werking treden. Het gaat om regelingen waarin:

- de maatregelen zoals die op dat moment gelden in de noodverordening zijn opgenomen;
- een regeling voor de mondkapjesplicht.

De systematiek van de Twm maakt het mogelijk om maatregelen op- of af te schalen (qua zwaarte) als dat nodig is voor de bestrijding van de epidemie en tevens om lokale of regionale afwegingen mogelijk te maken. Voor de goede afstemming van landelijke, regionale en lokale maatregelen is een afwegingskader onontbeerlijk. Bij brief van 13 oktober jl. is de Tweede Kamer

door de minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport geïnformeerd over de routekaart die wordt ingezet om het virus te bestrijden. Doel van de routekaart is om inzichtelijk te maken welke instrumenten er zijn en welke maatregelen bij een bepaald epidemiologisch beeld ingezet (kunnen) worden, en biedt daarmee houvast om snel en gericht te komen tot voorspelbare maatregelen via ministeriële regelingen. Daarbij geldt dat de routekaart zich kan blijven ontwikkelen aan de hand van lessen uit de crisisaanpak.

Voor de doelmatigheid van de maatregelen en een goede implementatie is de betrokkenheid van het lokaal bestuur bij de besluitvorming over de maatregelen van belang, omdat zij een rol heeft bij de uitvoering en goed zicht heeft op de inpassing van de maatregelen in de praktijk. Net als nu het geval is zullen betrokken ministeries, de VNG en het Veiligheidsberaad op verschillende niveaus geregeld overleg hebben over de getroffen en te treffen maatregelen. Dit biedt de mogelijkheid om informatie uit te wisselen over de effectiviteit van (lokale) maatregelen in relatie tot de ontwikkeling van het virus, de risico inschaling en de noodzaak van op- of afschaling van maatregelen via ministeriële regelingen. Het Veiligheidsberaad behoudt vanwege de coördinerende rol van de voorzitters van de veiligheidsregio's een belangrijke rol bij de bovenregionale afstemming en bij de afstemming met het kabinet. Daarbij betrekken de voorzitters van de veiligheidsregio's de informatie en signalen die zij van de burgemeesters in het regionaal beleidsteam ontvangen.

(Beperkte) Ruimte voor lokaal maatwerk op korte termijn
De fase waarin de bestrijding van het virus zich bevindt is bepalend voor de mate waarin lokaal en regionaal maatwerk aan de orde kunnen zijn. Op dit moment hebben vrijwel alle regio's een hoog inschalingsniveau (zeer ernstig) wat ertoe heeft geleid dat het kabinet heeft besloten op het niveau van het Rijk uniforme maatregelen te nemen om het aantal besmettingen terug te brengen. De eerste ministeriële regeling die de juridische basis vormt voor deze maatregelen voorziet dan ook niet in aanvullende ontheffingsmogelijkheden voor de burgemeester of bevoegdheden voor de burgemeester om plaatsen aan te wijzen waar bepaalde maatregelen gelden. Bij wijzigingen van de geldende maatregelen in opvolgende ministeriële regelingen, wordt zo mogelijk opnieuw beoordeeld of meer ruimte voor lokaal maatwerk tot de mogelijkheden behoort. Dan wordt het mogelijk in te spelen op lokale ontwikkelingen rond het virus, ontstaat meer ruimte voor lokale afwegingen en kan meer lokale controle en verantwoording plaatsvinden door gemeenteraden.

Verantwoordelijkheidsverdeling en bestuurlijke verhoudingen
Ook onder de Twm ligt de regie bij het Rijk. De minister van VWS geeft leiding aan de bestrijding van de epidemie. Maatregelen worden op basis van de wet bij ministeriële regeling vastgesteld door de minister van VWS, minister van JenV en minister van BZK, in overeenstemming met de minister wie het aangaat. Hierdoor worden geen aanwijzingen meer gegeven aan de voorzitters van de veiligheidsregio's zoals in de huidige situatie het geval is.

Aansluiten bij reguliere bestuurlijke verhoudingen
Een andere wijziging is dat met de Twm wordt aangesloten bij de bestuurlijke verhoudingen die buiten crisissituaties van toepassing zijn. Dat wil zeggen dat bevoegdheden om uitvoering te geven aan maatregelen die in de Twm zijn neergelegd (specifieke bevoegdheden voor de burgemeester, toezicht en handhaving) niet bij de voorzitters van de veiligheidsregio's liggen, maar op gemeentelijk niveau, met controlemogelijkheden van de gemeenteraad.

Rol voorzitter veiligheidsregio in relatie tot burgemeester
De voorzitters van de veiligheidsregio blijven in algemene zin belast met de bestrijding van de epidemie door de coördinerende en signalerende rol en het uitoefenen van specifieke bevoegdheden uit het al langer bestaande hoofdstuk V van de Wet publieke gezondheid. De ervaring van de voorzitters van de veiligheidsregio's en hun regionale beleidsteams blijft dus benut, en is van waarde bij de afstemming over de inzet van lokale bevoegdheden. Het ligt voor de hand dat de burgemeester de lokale afwegingen afstemt met omliggende gemeenten en/of in het regionaal beleidsteam van de veiligheidsregio. De voorzitter van de veiligheidsregio kan via het regionaal beleidsteam inzichten over de landelijke bestrijding delen die van belang zijn voor de afwegingen op lokaal niveau. De minister van VWS kan een bevoegdheid die in de Twm bij de burgemeester is belegd, tijdelijk bij een voorzitter van de veiligheidsregio beleggen, indien de uitoefening van die bevoegdheid leidt tot gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis, of ernstige vrees voor ontstaan daarvan.

Rol gemeenteraad en college van B&W
Ook voor de rol van de raad en het college van burgemeester en wethouders is de inwerkingtreding van de Twm van betekenis. In de Twm is immers ruimte gemaakt voor lokale afwegingen waar dat gelet op de bestrijding kan. Over die lokale afwegingen kan rechtstreeks debat plaatsvinden tussen de burgemeester en de gemeenteraad. Net als voor alle andere bevoegdheden die de burgemeester als eenhoofdig orgaan uitoefent, legt hij hierover verantwoording af aan de raad. Gemeenteraden en burgemeesters bepalen de precieze wijze van verantwoording zelf. De behoefte en de wijze waarop deze verantwoording plaatsvindt, zal per gemeente verschillen en is bij uitstek een zaak die het lokaal bestuur zelf kan invullen. In de Twm is ook vastgelegd dat de burgemeesters de wethouders betrekt zodat zij alle nodige informatie hebben voor de uitvoering van de taken die zij benutten om de maatregelen goed te laten landen in hun gemeente. Te denken valt aan taken op het terrein van het sociaal domein, onderwijs en de fysieke leefomgeving.

Ondersteuningsstructuur
Door de VNG en het ministerie van BZK is een ondersteuningsstructuur ingericht die door gemeentebestuurders, raadsleden en gemeenteambtenaren gebruikt kan worden bij de uitvoering van de Twm. Ook de andere betrokken ministeries (JenV, VWS) leveren hieraan hun inhoudelijke expertise. Via de ondersteuningsstructuur wordt onder meer gezorgd voor een helpdeskfunctie bij de VNG waar bestuurders, raadsleden en ambtenaren met vragen terecht kunnen over de Twm en de onderliggende ministeriële regelingen waarin maatregelen hun grondslag vinden, een goede informatievoorziening over de werking van de wet (via website en

Handreiking Tijdelijke wet maatregelen covid-19 voor gemeenten) en is er gericht aandacht voor lokale bevoegdheden in de gemeentelijke praktijk (bijvoorbeeld door middel van webinars). Ook de veiligheidsregio's, het Nederlands Genootschap voor Burgemeesters en andere beroepsorganisaties zijn goed aangesloten op deze ondersteuningsstructuur. Op initiatief van het Veiligheidsberaad en de VNG is een regionaal en lokaal voorbeeldbeleidskader opgesteld voor veiligheidsregio's en gemeenten.

De helpdeskfunctie en website met relevante informatie over de Twm voor gemeenten zijn in werking en bereikbaar via: covid19@vng.nl en https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/wetgeving-covid-19.

Ten slotte wil ik mijn waardering uitspreken voor uw inspanningen om de inwerkingtreding van de Twm voortvarend en zorgvuldig te laten landen in uw praktijk. Ik ben u zeer erkentelijk voor de verantwoordelijkheid die u voelt om de bestrijding van de epidemie in gezamenlijkheid en goede afstemming voort te zetten.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Hugo de Jonge

De minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

BIJLAGE BIJ BRIEF DD 20 NOVEMBER 2020 INZAKE VOORBEREIDING OP INWERKINGTREDING VAN DE TIJDELIJKE WET MAATREGELEN COVID-19

Kern bestuurlijke inrichting Tijdelijke wet maatregelen covid-19

De Tijdelijke wet maatregelen covid-19 (hierna: Twm) geeft een wettelijke basis voor de maatregelen die nodig zijn voor de bestrijding van de epidemie. Dit komt in de plaats van de opdrachten van de minister van VWS aan de voorzitters van de veiligheidsregio's en de daarop gebaseerde noodverordeningen van de voorzitter van de veiligheidsregio´s. De noodverordeningen zullen worden ingetrokken.

De bevoegdheden tot toepassing en uitvoering van deze maatregelen worden primair belegd bij de burgemeesters, in plaats van bij de voorzitter van de veiligheidsregio's. Alleen de minister van VWS kan, onder omstandigheden, deze bevoegdheidsverdeling – tijdelijk - doorbreken.
In het navolgende wordt op hoofdlijnen geschetst wat dit betekent voor het lokaal bestuur. De volgende elementen komen aan bod:

1. Ruimte voor maatwerk
2. Inzoomen: ontheffingsbevoegdheid van de burgemeester
3. Positie voorzitter van de veiligheidsregio
4. Inzoomen: toepasselijkheid artikel 39 Wet veiligheidsregio's en GRIP-structuur
5. Positie gemeenteraad

---

1. Ruimte voor maatwerk
Maatwerk (lokaal en regionaal) kan op de volgende manieren worden gerealiseerd:

a. In de ministeriële regeling kan differentiatie worden aangebracht worden tussen gemeenten en (veiligheids)regio's (artikel 58e, eerste lid, onder a). Het is aan de betrokken ministers hier al dan niet toe over te gaan, het staat decentrale overheden vrij om hierom te verzoeken.[1]
b. Het is ook mogelijk om in die ministeriële regeling te bepalen dat de burgemeester bevoegd is om lokaal de plaatsen aan te wijzen waar de desbetreffende maatregelen gelden; regels in en buiten werking te stellen.
c. Daarnaast is de burgemeester bevoegd in bijzondere gevallen ontheffing verlenen.

Los hiervan geldt dat gemeenten/gemeenteraden met autonome gemeentelijke verordeningen zelf regels kunnen stellen (en als ze er al zijn, kunnen behouden[2]), zolang deze niet in strijd zijn met de bij of krachtens de Twm gestelde regels. Dit zal in de praktijk met name betrekking te hebben op de fysieke openbare ruimte. Te denken valt aan het afsluiten van straten, gebieden en parken, het verplaatsen van markten en het verbieden van stadswandelingen, collectanten en straatartiesten vanwege het risico van opeenhoping van mensen.

---

2. Inzoomen: ontheffingsbevoegdheid van de burgemeester

De burgemeester is bevoegd, binnen de wettelijke kaders, ontheffingen te verlenen. De ontheffing kan betrekking hebben op de groepsvorming, publieke plaatsen en evenementen.[3] Ontheffingen zijn gericht op bijzondere gevallen (artikel 58e, tweede lid). Het ontheffingsverzoek wordt

---

[1] Memorie van toelichting, § 10.3, p. 52 (Kamerstukken II, 35526, nr. 3).
[2] Zie artikel VII van de Twm.
[3] Op grond van artikel 58e, tweede lid, onder b, is aanvullende ontheffing mogelijk met betrekking tot de voorschriften uit een ministeriële regeling die zien op de voorschriften uit artikel 58j, eerste lid. Artikel 58j, eerste lid, heeft onder meer betrekking op contactberoepen, toerisme en het gebruik van alcohol. Ontheffing van regels ten aanzien van de onderwerpen genoemd in 58j, eerste lid, is mogelijk *indien dat in de ministeriële regeling wordt bepaald*. Wordt in die regeling niet bepaald dat ontheffing kan worden verleend, dan vallen deze onderwerpen buiten het bereik van de ontheffingsbevoegdheid.

afgewogen tegen het belang van de bestrijding van het virus. Als de burgemeester van mening is dat het belang van die bestrijding zich tegen de ontheffing verzet, wordt de ontheffing niet verleend.

Te denken valt aan bruiloften, uitvaarten, het uitreiken van koninklijke onderscheidingen, herdenkingen en jubilea waarbij bijzondere omstandigheden spelen.[4] Of in een bijzonder geval een ontheffing aan de orde kan zijn is afhankelijk van de concrete omstandigheden. Dit is de afweging van de burgemeester zelf. Bij de behandeling van de ontheffingsaanvraag worden betrokken: de locatie, de aard van de activiteit en het aantal personen waarop de te verlenen ontheffing betrekking heeft (artikel 58e, vierde lid).

De burgemeester moet de GGD raadplegen. De GGD beschikt over de benodigde medische en epidemiologische deskundigheid en actuele kennis over de bestrijding van de epidemie. De Wet publieke gezondheid (Wpg) – ter zake van andere besluiten – soortgelijke adviesverplichtingen (artikel 18) en dezelfde werkwijze wordt gevolgd.[5] Aan de ontheffing kunnen door de burgemeester voorschriften en beperkingen worden verbonden, al dan niet naar aanleiding van het advies van de GGD.

Ontheffingen dienen als individuele uitzondering op de algemene regel en zijn dus niet bedoeld om *algemene* uitzonderingen te maken of een ander regime te laten gelden.[6] Het gaat bij het verlenen van ontheffingen dus niet om het voortzetten of hervatten van een 'reguliere exploitatie'. Ontheffingsbesluiten zijn altijd gericht op een bijzonder, concreet geval; waarbij geldt dat tegen de beslissing van de burgemeester bestuursrechtelijke rechtsbescherming open staat.[7]

Het kan zijn dat een ontheffing betrekking heeft op bijvoorbeeld een evenement waarbij bovenlokale effecten ontstaan. Dat noopt tot afstemming met de betreffende andere gemeenten (op grond van artikel 170, eerste lid, onder b, Gemeentewet).[8] Deze afstemming kan ook in het regionaal beleidsteam plaatsvinden onder leiding van de voorzitter van de veiligheidsregio. In deze gevallen, of in het geval van een *dreigend* nadelig bovenlokaal effect, kan de minister besluiten dat de burgemeestersbevoegdheid op de voorzitter overgaat als dat nodig is voor de bestrijding van de epidemie (artikel 58d, eerste lid).[9] Deze overdracht dient steeds niet langer te duren dan strikt noodzakelijk is gelet op het uitgangspunt dat de bevoegdheden bij burgemeesters belegd zijn (artikel 58d, tweede lid).

---

3. Positie voorzitter van de veiligheidsregio

Doordat de Twm bevoegdheden in beginsel weer bij de burgemeester belegt, wijzigt de rol van de (voorzitter van) veiligheidsregio. De veiligheidsregio blijft op de volgende manieren betrokken bij de bestrijding van de epidemie:

I. De voorzitters van de veiligheidsregio's blijven in algemene zin belast met de bestrijding van de epidemie, onder leiding van de minister van VWS (artikel 6, vierde lid en artikel 7 Wpg). De voorzitter behoudt zijn coördinerende en signalerende rol. Hij verzamelt de nodige informatie over de lokale uitvoeringspraktijk (artikel 58s, tweede lid). Als voorzitter van het regionaal beleidsteam heeft hij een rol bij de afstemming tussen gemeenten.

II. De voorzitters blijven zoals voorheen specifieke bevoegdheden uit hoofdstuk V van de Wet publieke gezondheid uitoefenen, zoals het in isolatie of quarantaine plaatsen van personen en het treffen van maatregelen gericht op gebouwen, goederen en

---

[4] Memorie van toelichting, § 4.1, p. 25 (Kamerstukken II, 35526, nr. 3) en Handelingen EK 2020/2021, nr. 6, item 6.
[5] Nota n.a.v. verslag TK, p. 105, antwoord op vraag 231-SP (Kamerstukken II, 35526, nr. 23).
[6] Nota n.a.v. verslag TK, p. 178, antwoord op vraag 428-D66 (Kamerstukken II, 35526, nr. 23).
[7] Nota n.a.v. verslag EK, p. 70, antwoord op vraag SP-4 (Kamerstukken I, 35526, G).
[8] Memorie van toelichting, § 4.2, p. 27 (Kamerstukken II, 35526, nr. 3).
[9] De wettekst luidt: "gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis, of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan". Verwezen zij naar § 4.3 van de memorie van toelichting, p. 27, 28 (Kamerstukken II, 35526, nr. 3).

vervoermiddelen (opgenomen in de artikelen 34, vierde lid, 47, 51, 54, 55 en 56 Wpg).[10]

III. De voorzitter kan aan de bevoegdheden van burgemeesters die geregeld zijn in de Twm alleen uitvoering geven als de minister van VWS dit besluit omdat lokale besluitvorming zodanige bovenlokale effecten heeft dat het voor de bestrijding van de epidemie nodig is dat de voorzitter optreedt.

---

4. Inzoomen: Toepasselijkheid artikel 39 Wet veiligheidsregio's en GRIP-structuur

Met de inwerkingtreding van de Twm wordt aangesloten bij de bestaande bestuurlijke verhoudingen, doordat de Twm als uitgangspunt heeft dat bevoegdheden weer bij de burgemeesters liggen en niet bij de voorzitter van de veiligheidsregio.[11] Ook is de positie van gemeenteraden verstevigd.[12] De Twm regelt daarmee dat de burgemeester weer toepassing geeft aan een aantal bevoegdheden die op dit moment bij de voorzitters zijn belegd. De Twm (artikel 58d, derde lid) regelt namelijk dat artikel 39, eerste lid, van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) niet meer onverkort van toepassing is. Concreet betekent dit onder meer dat de burgemeester weer het bevoegd gezag is met betrekking tot openbare manifestaties en dat hij in het kader van de uitoefening van zijn bevoegdheden ook het gezag heeft over de politie en de Koninklijke marechaussee.[13]

Dat het zogenoemde 'opperbevel' (artikel 5 Wvr) bij de voorzitter van de veiligheidsregio blijft is erin gelegen dat hij op basis van de Wpg (artikel 6, vierde lid) de bestrijding ter hand kan nemen en via het opperbevel er een relatie ligt met diens aansturing van de GGD-GHOR. Dit opperbevel doet niet af aan de beschikking die de burgemeester heeft over de politie en de Koninklijke marechaussee in het kader van het uitoefenen van zijn Twm-bevoegdheden.[14]

Ten aanzien van de GRIP-procedure wordt opgemerkt dat de wet leidend is en de GRIP-procedure als instrument volgend.[15] Het al dan niet opschalen in de GRIP-structuur heeft geen enkel effect op de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het kader van de aanpak van covid-19. Die zijn vastgelegd in de Twm. Alleen op grond van een formeel besluit op grond van artikel 58d van de Minister van VWS kan een bepaalde bevoegdheid van een burgemeester tijdelijk worden belegd bij de voorzitter veiligheidsregio.

Waar sprake is van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A, is per definitie sprake van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis. Ongeacht het GRIP-niveau blijven de voorzitters van de veiligheidsregio's daarom op grond van de Wvr (artikel 39, tweede en derde lid) verplicht een regionaal beleidsteam bijeen te roepen/te houden en een operationeel leider aan te wijzen. Het regionaal beleidsteam blijft als overleg-gremium dus functioneren. Het is aan de voorzitter van de veiligheidsregio en de andere burgemeesters in de regio om afspraken te maken over de frequentie van bijeenkomsten van het regionaal beleidsteam, bijvoorbeeld afhankelijk van de mate waarin covid-19 zich in de regio manifesteert. Daarnaast roept (en houdt) de voorzitter een regionaal beleidsteam bijeen wanneer hij door een besluit van de minister van VWS een burgemeestersbevoegdheid overgedragen krijgt.[16]

---

5. Positie gemeenteraad

[10] Nota n.a.v. verslag EK, p. 5, antwoord op vraag VVD-5 (Kamerstukken I, 35526, G).
[11] Dit blijkt uit de systematiek van de Twm, zie ook de toelichting bij de nota van wijziging, p. 9, aanvulling artikel 58d (Kamerstukken II, 35526, nr. 24).
[12] Gewezen zij op artikel 58s, vierde lid voor zover het het handelen van de burgemeester betreft en het vijfde lid voor zover het het handelen van de voorzitter van de veiligheidsregio betreft.
[13] Zie de toelichting bij de tweede nota van wijziging, onderdeel A inz. artikel 5 Wvr (nog niet als Kamerstuk gepubliceerd).
[14] Zie de toelichting bij de tweede nota van wijziging, onderdeel A inz. artikel 5 Wvr (nog niet als Kamerstuk gepubliceerd).
[15] Nota n.a.v. verslag TK, p. 29, antwoord op vraag 44-CU (Kamerstukken II, 35526, nr. 23).
[16] Verwezen zij naar § 4.3 van de memorie van toelichting, p. 28 (Kamerstukken II, 35526, nr. 3).

De Twm belegt de bevoegdheden tot de uitvoering van de maatregelen voor de bestrijding van de epidemie in beginsel bij de burgemeester van de betreffende gemeente en niet meer bij de voorzitter van de veiligheidsregio. Hiermee wordt de kracht van lokale besluitvorming benut.[17] Voor zover ten gevolge van een besluit van de minister van VWS de voorzitter van de veiligheidsregio alsnog bevoegd is, is in de Twm de verantwoordingsrelatie met de betreffende gemeenteraad verstevigd.

a. Ten opzichte van de burgemeester

De burgemeester is over de uitoefening van zijn bevoegdheden verantwoording schuldig aan de gemeenteraad. Hij geeft uit zichzelf de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn controlerende taak nodig heeft. Ook doet de burgemeester dit (mondeling of schriftelijke) in reactie op inlichtingen die door een of meer leden worden gevraagd. Dat geldt al op grond van de Gemeentewet (artikel 180) en is in de Twm geëxpliciteerd (artikel 58s, vierde lid).

Juist door bevoegdheden op lokaal niveau te beleggen (bij burgemeesters) wordt de gemeenteraad in positie gebracht en kan lokaal debat plaatsvinden over de uitoefening van die bevoegdheden/uitvoering van maatregelen. Dit kan bijvoorbeeld over het al dan niet verlenen van ontheffingen gaan of de handhaving van de zorgplicht die op beheerders van publieke plaatsen en bepaalde besloten plaatsen rust, aan de hand van casuïstiek of een (periodieke) rapportage van de burgemeester aan de raad.

De verantwoordingsrelatie tussen raad en burgemeester is bij uitstek een zaak die het lokaal bestuur zelf in kan vullen (zoals dit geldt voor alle bevoegdheden die de burgemeester als eenhoofdig orgaan uitoefent). Over de precieze invulling van deze verantwoordingsrelatie laat de Twm zich dus niet uit. De behoefte aan de wijze van verantwoording kan of zal steeds per gemeente verschillen. Gemeenteraden en burgemeesters bepalen de precieze wijze van verantwoording daarom zelf in hun onderlinge verhouding.[18]

Ten overvloede zij opgemerkt dat de burgemeester de betrokkenheid van de wethouders bij zijn besluitvorming waarborgt. Hij dient hun alle informatie te verstrekken die zij bij de uitoefening van hun taken nodig hebben (artikel 58s, vierde lid).

b. Ten opzichte van de voorzitter van de veiligheidsregio

De Twm expliciteert ook de verantwoordingsrelatie tussen de voorzitter van de veiligheidsregio en de raden van de gemeenten die deel uitmaken van de veiligheidsregio in het geval de voorzitter door de minister van VWS een burgemeestersbevoegdheid heeft overgedragen gekregen. Bepaald is dat wanneer als gevolg van een besluit van de minister van VWS de voorzitter tijdelijk een burgemeestersbevoegdheid uitoefent, hij daarover verantwoording aflegt aan de betrokken gemeenteraden (artikel 58s, vijfde lid). Dit geschiedt door het uitbrengen van een verslag en het beantwoorden van de vragen van de raden. Het uitbrengen van een verslag kan gevolgd kan worden door een debat met de betrokken gemeenteraden. De voorzitters van de veiligheidsregio's en de gemeenteraden kunnen onderling invulling geven aan de praktische uitvoering van deze verantwoordingsrelatie. Denkbare vormen zijn een verslag aan alle raden gezamenlijk en tevens een gezamenlijk debat met alle of een aantal raden tegelijk. De mondelinge toelichting kan in een fysieke of digitale vergadering worden gegeven.[19]

Mocht een gemeenteraad onder omstandigheden afkeuring willen doen blijken over het handelen van de voorzitter, dan kan dit ter kennis worden gebracht van de minister van Justitie en Veiligheid[20]

---

[17] Nota n.a.v. verslag EK, p. 5, antwoord op vraag VVD-5 (Kamerstukken I, 35526, G).
[18] Memorie van toelichting § 41, p. 26 en § 10.3, p. 52. Zie verder Nota n.a.v. verslag EK, p. 50, antwoord op vraag PvdA-14 (Kamerstukken I, 35526, nr. G).
[19] Zie de toelichting op het amendement-Van Dam c.s. (Kamerstukken II, 35526, nr. 32).
[20] Nota n.a.v. verslag EK, p. 50, antwoord op vraag PvdA-15 en PvdA-16 (Kamerstukken I, 35526, G).

alleen samen krijgen we corona onder controle

VNG ledennieuwsbrief Coronacrisis

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
24 november 2020
Kenmerk
COS/U202000957
Lbr. 20/084
Telefoon
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Actuele ontwikkelingen coronacrisis

Samenvatting
In deze ledenbrief informeren wij u over de volgende actuele ontwikkelingen rond de coronacrisis: het overzicht van coronacompensatie per gemeente, de problematiek bij combinatie NOW en huurkortingen, heroriëntatie van ondernemers binnen de Tozo-regeling, venstertijden voor bevoorrading supermarkten en openstelling zelfbedieningsgroothandels en lancering van de webpagina met informatie over de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

alleen samen krijgen we corona onder controle

VNG ledennieuwsbrief Coronacrisis

Aan de leden

Datum
24 november 2020
Kenmerk
COS/U202000957
Lbr. 20/084
Telefoonnummer
070 3738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Actuele ontwikkelingen coronacrisis

Geacht college en gemeenteraad,

In deze ledenbrief informeren wij u over de volgende actuele ontwikkelingen rond de coronacrisis: het overzicht van coronacompensatie per gemeente, de problematiek bij combinatie NOW en huurkortingen, heroriëntatie van ondernemers binnen de Tozo-regeling, venstertijden voor bevoorrading supermarkten en openstelling zelfbedieningsgroothandels en lancering van de webpagina met informatie over de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19.

Overzicht coronacompensatie per gemeente beschikbaar
Op verzoek van de VNG heeft het ministerie van BZK een overzicht samengesteld van de compensatie die gemeenten ontvangen voor het eerste en het tweede pakket coronacompensatie. Het overzicht geeft niet alleen aan hoeveel de compensatie bedraagt per individuele gemeente, maar ook de onderwerpen waarvoor de compensatie is bedoeld. Kijk hier voor het overzicht: https://vng.nl/nieuws/overzicht-coronacompensatie-per-gemeente-beschikbaar

Afspraken over compensatie meerkosten Jeugd en Wmo verlengd
De afspraken tussen het Rijk en de VNG over de meerkosten van zorginstellingen door coronamaatregelen, zijn verlengd tot 1 januari 2022. Ook voor deze verlengde periode geldt de oproep aan gemeenten om zorginstellingen passend te compenseren. Het Rijk vergoedt deze meerkosten vervolgens aan gemeenten. Naast compensatie voor meerkosten is gemeenten eerder verzocht om de omzet onverminderd (100%) door te betalen aan zorginstellingen, ook als er sprake was van vraaguitval. De generieke bestuurlijke afspraak over deze continuïteit van financiering gold tot 1 juli 2020. Sindsdien geldt de oproep om maatwerk te bieden als zorginstellingen in de knel dreigen te komen.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Meer informatie: https://vng.nl/artikelen/continuiteit-financiering-meerkosten-en-compensatie-sociaal-domein.

Problematiek bij combinatie NOW en huurkortingen

De VNG en culturele instellingen hebben bij de ministers van SZW en OCW aangekaart dat bij de vaststelling van de NOW1 een probleem ontstaat omdat subsidies en huurkortingen die door overheden zijn verleend, tot de omzet moeten worden gerekend. Inmiddels heeft de minister van OCW de Tweede Kamer in haar brief aan de Kamer van 16 november jl. aangegeven dat ontvangen huurkortingen of huurkwijtscheldingen niet tot het omzetbegrip gerekend worden in het kader van de NOW-regeling. Wij hebben er bij het ministerie van SZW op aangedrongen dat deze verduidelijking er ook komt voor sportinstellingen.

Extra middelen gemeenten voor heroriëntatie ondernemers binnen Tozo-regeling

Per 1 januari 2021 kunnen gemeenten, als onderdeel van de Tozo-regeling, zelfstandig ondernemers ondersteunen bij heroriëntatie op de arbeidsmarkt. Gemeenten krijgen extra middelen waarmee ze samen met de zelfstandig ondernemers inventariseren of en welke ondersteuning nodig is. De Participatiewet biedt gemeenten de mogelijkheden om dit maatwerk te bieden. Gemeenten hebben de nodige beleidsvrijheid bij de wijze waarop de heroriëntatie wordt ingevuld en kunnen dit onder andere ook in samenhang met de regionale crisisdienstdienstverlening van werk naar werk oppakken. Deze crisisdienstverlening wordt de komende maanden in alle arbeidsmarktregio's opgestart.

Om gemeenten te ondersteunen bij de voorbereiding op deze taak zijn de inhoudelijke en financiële kaders en informatie over wat gemeenten kunnen doen ter voorbereiding op een rij gezet. Medio december wordt er per arbeidsmarktregio een overzicht aangeboden met (potentieel) in te zetten regionale en landelijke instrumenten voor heroriëntatie.

Overzicht van middelen die kunnen worden ingezet voor heroriëntatie, in miljoen euro's:

Extra budget voor gemeenten (in mln)	2020	2021
Intensivering re-integratiebudget gemeenten	40	90
Impuls voor de nieuwe instroom in de bijstand		50
Aanvullend maatwerk voor zelfstandigen		6,5

Extra budget voor arbeidsmarktregio's (in mln)	2020	2021	2022
Versterken samenwerking amr/zelfstandigenloketten	1		
Regionale mobiliteitsteams en extra crisisdienstverlening in de arbeidsmarktregio's (gezamenlijk budget voor alle samenwerkende partijen in amr)	11	109	75
Praktijkleren		63	

Meer informatie: https://vng.nl/nieuws/herorientatie-ondernemers-als-onderdeel-van-tozo-regeling

Venstertijden bevoorrading supermarkten en openstelling zelfbedieningsgroothandels

Om de drukte door de inkoop van levensmiddelen in december te reguleren hebben gemeenten diverse mogelijkheden. Het is aan de gemeente om te bepalen of het al dan niet noodzakelijk is. In de huidige uitzonderlijke situatie kunnen gemeenten overwegen om:

- venstertijden voor supermarkten te verruimen om zo de levering van voldoende voedsel mogelijk te maken
- de openstelling van zelfbedieningsgroothandels met vers voedsel voor consumenten mogelijk te maken.

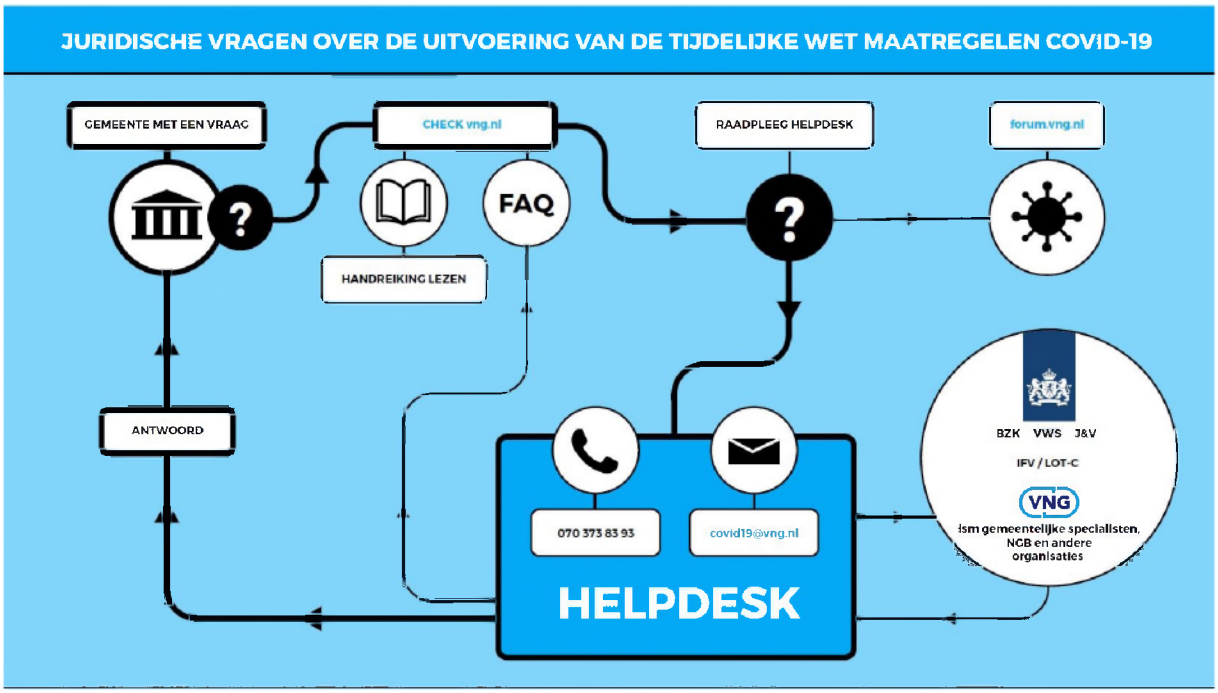
Om dit formeel mogelijk te maken heeft de VNG twee model-gedoogbeslissingen geactualiseerd die gemeenten kunnen gebruiken om dit te regelen. Meer informatie: vindt u op onze website: https://vng.nl/artikelen/vragen-en-antwoorden-corona-inwoners-en-ondernemers#Ondernemers en/ of https://vng.nl/artikelen/vragen-en-antwoorden-corona-gemeentelijke-organisatie#Besluitvorming%20en%20bevoegdheden

Juridische vraagbaak Tijdelijke wet maatregelen COVID-19

Op 1 december a.s. treedt de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 (Twm) in werking. De huidige noodverordeningen worden dan vervangen door deze tijdelijke wet met een daaraan gekoppelde ministeriële regeling. In samenspraak met BZK heeft de VNG een webpagina geopend waar u de volgende informatie vindt over de betekenis en implementatie van de tijdelijke wet:

- Juridische helpdesk
- Handreiking
- Voorbeeld-beleidskaders
- Vragen en antwoorden
- VNG Dialoog in coronatijd

Deze pagina wordt regelmatig geactualiseerd en aangevuld. Voor vragen over de wet kunt u terecht bij de Juridische vraagbaak:

Wij wensen u veel succes bij de aanpak van de problemen waarvoor de coronacrisis ons stelt en zullen u in de komende periode op de hoogte houden van actuele ontwikkelingen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur

Gemeente Kerkrade

Bestuursdienst

Bezoekadres:
Markt 33, 6461 EC Kerkrade
Ambtenaar
M.A.G. Andriolo
Telefoonnummer
14 045
Telefax
045-5676395
Zaaknummer
-

leden van de Raad, leden van de commissie AZM en het College van Burgemeester & Wethouders
Markt 1
6461 EB KERKRADE

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
-	-	20u0038884	30 november 2020

Onderwerp
informatie Tijdelijke wet maatregelen COVID-19 en verantwoording GRIP 4

Bijlage(n)
1

Geachte leden van de Gemeenteraad , leden van de commissie AZM en leden van het College van Burgemeester en Wethouders,

Morgen zal de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twm) in werking treden. Hierover heb ik u reeds op 16 november 2020 schriftelijk geïnformeerd. De Covid19-crisis duurt voort, ook bij de introductie van de Twm. Daarmee is de crisis waarin we verkeren niet veranderd, er treedt alleen een verschuiving in de bevoegdheden van de burgemeesters op.
De urgentie om de crisis regionaal te bestrijden met het landelijke pakket maatregelen blijft in Zuid-Limburg echter uitdrukkelijk aanwezig: het aantal besmettingen en ziekenhuisopnames, de grensligging, de hoge bevolkingsdichtheid en de sociale verwevenheid over gemeentegrenzen heen laten deze urgentie ook voelen.
Het uitgangspunt van de Twm is dat maatregelen ter bestrijding van de epidemie voortaan centraal bij ministeriële regeling, worden vastgesteld. De burgemeesters krijgen vrijwel alle bevoegdheden terug, die voorheen bij de voorzitter van de Veiligheidsregio waren komen te liggen.

Samenwerking Veiligheidsregio Zuid-Limburg onder Twm
De 16 gezamenlijke burgemeesters van de veiligheidsregio Zuid-Limburg hebben uitgesproken om toepassing van de Twm zoveel mogelijk met elkaar af te stemmen en uniformiteit voor de regio na te streven. De praktische uitwerking van deze aanpak onder de Twm vindt u terug in bijgevoegde notitie ‘Samenwerking binnen VRZL onder Twm’. De notitie gaat in op de aangepaste overleg- en ondersteuningsstructuur in Zuid- Limburg en is op 27 november 2020 besproken in het Regionale Beleidsteam (RBT) en het burgemeestersoverleg heeft ermee ingestemd.
Om de Zuid-Limburgse aanpak verder toe lichten wordt in januari 2021 een informatief en interactief webinar voor u georganiseerd. Voor meer inzicht in de werking van de Twm kunt u ook nu nog de VNG-webinar terugkijken via: https://vng.nl/artikelen/tijdelijke-wet-maatregelen-covid-19.

Verantwoording voorzitter
De voorzitter van Veiligheidsregio Zuid-Limburg dient verantwoording af te leggen aan de gemeenteraden over de gemaakte keuzes in de GRIP 4 situatie, die vandaag eindigt. Op korte termijn kunt u deze verantwoording door de voorzitter Veiligheidsregio Zuid-Limburg verwachten. In januari 2021 zal ook hierover een webinar voor u worden georganiseerd.

Conform afspraak zal ik op een nog nader te bepalen moment gedurende het eerste kwartaal van 2021 het thema Twm bij de commissie AZM agenderen om te spreken over de eerste ervaringen rond de Twm, de manier waarop ik omga met de gewijzigde bevoegdheden op grond van de Twm en de wijze waarop ik het College en de Raad aangehaakt zal houden.

Ik vertrouw erop u hiermee voor dit moment afdoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

De burgemeester van Kerkrade,

Dr. T.P. Dassen-Housen

Postbus *600 6460 AP Kerkrade* ***E-mail*** *gemeentehuis@kerkrade.nl*
Telefoon *045 – 567 67 67* ***IBAN*** *NL49 BNGH 0285 0044 84*
Telefax *045 – 567 63 95* ***BIC*** *BNGHNL2G*

VEILIGHEIDSREGIO
Zuid-Limburg

Samenwerking binnen Veiligheidsregio Zuid-Limburg onder de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twm)

Intro

De Covid19-crisis duurt voort, ook bij de introductie van de Twm ten faveure van de noodverordeningen. Daarmee is de crisis waarin we verkeren niet veranderd, er treedt alleen een verschuiving in de bevoegdheden op. De urgentie om de crisis regionaal te bestrijden met het landelijke pakket maatregelen blijft in Zuid-Limburg uitdrukkelijk aanwezig: de grensligging, de hoge bevolkingsdichtheid en de sociale verwevenheid over gemeentegrenzen heen laten deze urgentie voelen. Afwijkende maatregelen in een individuele gemeente hebben al snel een gemeentegrens overschrijdend effect.

Sinds maart 2020 zitten we in een crisis die wereldwijd grote impact heeft op de hele samenleving. Om die reden is in maart van dit jaar opgeschaald naar GRIP 4 en is artikel 39 Wvr in werking gesteld. Vervolgens is binnen korte tijd een passende ondersteuningsstructuur gebouwd voor de crisisorganisatie van VRZL (zie tussentijds verslag Voorzitter VRZL).

In deze notitie wordt samenwerking onder de Twm geduid binnen het gebied van VRZL. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de veranderende bevoegdheden, de nieuwe samenwerkingsstructuur en de operationalisering van beide voorgaande items.

Twm

De Twm is opgehangen aan infectieziektebestrijding binnen de Wet publieke gezondheid (Wpg). Hiermee wordt verdergaand de wettelijke basis van de virusbestrijding van deze A-ziekte bewerkstelligd. Dat betekent dat de minister van VWS zorg draagt voor de bestrijding van de infectieziekte (Wpg art.7) en de voorzitter Veiligheidsregio verantwoordelijk is voor de regionale bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A (art. 6, vierde lid Wpg). COVID-19 is aangewezen als infectieziekte A. De tot nu gebruikte noodverordeningen die de voorzitter Veiligheidsregio vaststelde op basis van aanwijzingen van de minister van VWS worden vervangen door ministeriële regelingen gebaseerd op artikel 58c van de Wpg. In de Nota van Wijzingen op de Twm is opgenomen dat artikel 39 Wvr van kracht blijft, daarmee blijft het RBT in stand.

De minister blijft verantwoordelijk en bevoegd tot het vaststellen van maatregelen, maar de lokale burgemeester wordt bevoegd en verantwoordelijk voor het verlenen van ontheffingen van de landelijke regels en het geven van aanwijzingen en bevelen en handhaving inzake de bestrijding van het coronavirus. In de praktijk zal naar verwachting de lokale ruimte beperkt blijven, zeker zo lang een regio zich in een hoog risiconiveau bevindt. Zo kan er geen ontheffing verleend worden voor het niet in acht nemen van de afstandsnorm van 1,5 m.

Veranderende bevoegdheden

Met de inwerkingtreding van de Twm verandert de rol van zowel de voorzitter VR als de burgemeester. Een schematisch overzicht van de veranderende bevoegdheden na de inwerkingtreding van de Twm is weergegeven in Bijlage bevoegdheden onder Twm. Een deel van de bevoegdheden van de voorzitter VR gaan naar de burgemeester. Desondanks blijft de voorzitter VR leidend:

- Bij de bestrijding van de infectieziekte;

- In de coördinerende rol bij regionale crisisbeheersing. Hierin zijn inbegrepen de regionale afstemming in de prioritering van handhaving, kaderstelling, uniformiteit, en inzet capaciteit.
- Informatievoorziening voor het deel publieksbereik ten aanzien van de maatregelen en publieksgedrag.
- Crisiscommunicatie voor het deel van de infectieziektebestrijding.

Bij bovenlokale effecten van eventuele (te verlenen) ontheffingen heeft de voorzitter VR alsnog een bevoegdheid op basis van de Twm.

Ontheffingen

Met de Twm komen burgemeesters meer in positie en verschuift de focus van regionaal naar intergemeentelijk. Burgemeesters kunnen ontheffingen van beheersmaatregelen verlenen. Deze ontheffingen zijn gebonden aan criteria:

1. Er moet sprake zijn van een bijzondere omstandigheid;
2. Er is een zwaarwegend (positief) advies van de GGD vereist;
3. Het belang van de ontheffing mag niet strijdig zijn met het belang van de bestrijding van het virus;

In de praktijk zal (naar verwachting) de lokale ruimte beperkt blijven, zeker zo lang een regio zich in een hoog risiconiveau bevindt. Aangetekend wordt daarbij dat lokale ontheffingen kunnen leiden tot een ongewenst (intergemeentelijk) waterbedeffect en toenemende maatschappelijke en bestuurlijke druk om ontheffingen te verlenen: dit is niet wenselijk in het kader van de infectieziektebestrijding.

Nieuwe Samenwerkingsstructuur

Gelet op landelijke berichtgeving (het verlenen van ontheffingen dient zeer terughoudend te worden toegepast) en gezien de schaal van Zuid-Limburg is de verwachting dat ontheffingen zeer beperkt aan de orde zullen zijn. Ontheffingen dienen lokaal, in gemeenten, te worden opgesteld en zijn onderworpen aan een adviesplicht van de GGD. Burgemeesters hebben uitgesproken dat uniformiteit op Zuid-Limburgse schaal zeer wenselijk is om (bestuurlijk en maatschappelijk) draagvlak te borgen.

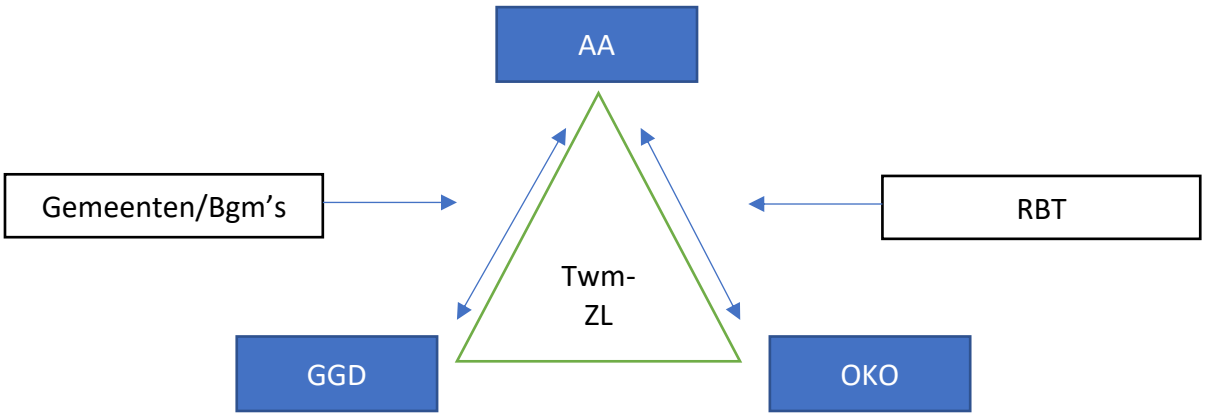
Qua structuur onder de Twm wordt gekoerst op het behoud van de goede elementen uit de eerste 8 maanden Covid19-bestrijding in Zuid-Limburg. Daarnaast wordt ingezet op een effectieve en efficiënte ondersteuning voor de bestuurders in charge, waarbij wordt voorkomen dat de lokale gemeentelijke en regionale apparaten overvraagd worden.

Het RBT blijft in stand voor de infectieziektebestrijding en als adviserend orgaan voor het lokale bevoegde gezag en het burgemeestersoverleg betreffende kaderstelling, communicatie en informatievoorziening. Het burgemeestersoverleg komt 2-wekelijks bij elkaar voor afstemmingsvraagstukken en wordt wekelijks geïnformeerd over gegeven adviezen vanuit het RBT aan lokale burgemeesters.

De ambtelijke adviesgroep gaat een andere rol innemen, die ziet op intergemeentelijke regievoering. Daarmee wordt de AA toeleverend naar het RBT en het burgemeestersoverleg. Specifiek gaat het dan om afstemming van maatregelen (o.a. interpretatie Ministeriële

Regelingen), om monitoring processen (o.a. ontheffingen en handhaving) en om voorbereiding (gemeentelijke) communicatie. Het ROT wordt vervangen door het OKO (operationeel kernoverleg) nu de basis voor regionale operationele doorzettingsmacht is weggevallen. Het OKO gaat zich concentreren op excesbestrijding en informatiemanagement primair gericht op infectiebestrijding. Aanvullend daarop is de interactie van het OKO naar euregionale, interregionale en nationale gremia (bijvoorbeeld VRLN, EMRIC en LOT-C).

Schematisch ziet dit als volgt uit:

Een overzicht van rol- en taakinvulling is weergegeven in Bijlage operationalisering taken en rollen. Daarnaast gelden de volgende praktische afspraken:

1. **Communicatie en verantwoording**
    a. Publiekscommunicatie met als doel (regionale) gedrag(-sverandering) vindt plaats door RBT.
    b. Communicatie richting gemeenteraden wordt voorbereid door de AA met input van OKO en RBT. Feitelijke communicatie via de burgemeesterslijn na sondering in Burgemeesters-overleg ZL.
    c. Verantwoording richting gemeenteraden wordt voorbereid door de AA met input van OKO en RBT. Feitelijke verantwoording via de burgemeesterslijn na sondering in Burgemeesters-overleg ZL.
2. **Informatievoorziening RBT**
    a. RBT ontvangt informatie vanuit OKO en AA.
3. **Ontheffen/aanwijzen van plaatsen**
    a. Specifieke omstandigheden (lokaal/regionaal/landelijk) worden regionaal vertaald en afgestemd.
4. **Handhaving**
    a. Met alle mogelijkheden en beperkingen van handhavingsmiddelen is de koers dat de Twm en de bijbehorende AMvB's lokaal gehandhaafd worden op basis van een regionaal handhavingskader.
5. **Evenementen**
    a. Advisering zoveel mogelijk laten aansluiten bij reguliere structuur LMAE/ RMAE-Covid19/LEO in het licht van de crisis en de Twm. (Aandachtspunt is de beschikbaarheid van hulpdiensten).
6. **Openbare manifestaties**
    a. Openbare manifestaties worden gemonitord door AA en OKO; vanuit dat perspectief dienen deze gemeld te worden door de lokale bestuursorganen. Monitoring is relevant in verband met eventuele verdeling van schaarste van openbare orde-inzet en uniformiteit te borgen.
7. **Bezwaar en beroep**

a. Eventuele bezwaren tegen burgemeestersbesluiten dienen lokaal te worden afgehandeld. Binnen de AA wordt hiervoor (externe) expertise opgebouwd om inhoudelijk te ondersteunen bij dergelijke procedures.

Bijlage bevoegdheden onder Twm

	Voor invoering Twm	**Na invoering Twm**	
Bevoegdheid	**Voorzitter VR**	**Burgemeester**	**Voorzitter VR**
Verlenen ontheffingen van landelijke regels	Noodverordening (algemeen: art. 3.1) (apart studenten: art. 2.14)	Verlenen van ontheffingen van algemene maatregelen (art. 58e), verbod tot groepsvorming in een aangewezen plaats, openstellen van een publieke plaats (art.58h), houden van een evenement (art. 58i) Vooraf is davies van de GGD verplicht.	Niet bevoegd, tenzij voorzittersbevoegdheid (art. 58d: dreigende gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis)
Geven van aanwijzingen en bevelen	Noodverordening (art.2.5)	Bij uitvoering toezicht zoals is bepaald in de Gemeentewet. (artt. 58k, 58l, 58m, 58n)	Niet bevoegd, tenzij voorzittersbevoegdheid (art. 58d: dreigende gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis)
Handhaving	Art. 39 Wvr: bestuurlijk bevel, sluiting, LOD	Verantwoordelijk voor bestuurlijk handhaving (art 58u, artt. 125, 176 Gemwet)	Niet bevoegd, tenzij voorzittersbevoegdheid (art. 58d: dreigende gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis)
Bevoegdheden bestrijding infectieziekten	Maatregelen gebouwen en personen treffen (artt 34 lid 4, 47, 51, 54, 55, 56 Wpg)		Bevoegdheden Vz. op grond van art. 6, lid 4 Wpg Maatregelen gebouwen en personen treffen (artt 34, lid 4, 47, 51, 54, 55, 56 Wpg)
Regionale coördinatie	Via RBT, coördinerende voorzittersrol bij afstemming over lokale besluiten en bestuurlijke handhaving		RBT blijft in stand. Dit leidt tot het behouden van de coördinerende rol van de voorzitter bij afstemming over lokale besluiten en bestuurlijke handhaving daarvan. (MvT Twm)
Informatievoorziening	De vz is verantwoordelijk voor informatievoorziening over de oorsprong, de		De vz blijft verantwoordelijk voor informatievoorziening over de oorsprong, de omvang

	Voor invoering Twm	**Na invoering Twm**	
Bevoegdheid	**Voorzitter VR**	**Burgemeester**	**Voorzitter VR**
	omvang en de gevolgen van de epidemie (art.7 Wvr)		en de gevolgen van de epidemie (art. 59s, volgt uit art. 7 Wvr)
Afleggen Verantwoording	De vz legt verantwoording aan de betreffende gemeenteraden af na beëindiging crisis ramp (art 40 Wvr)	Bgm legt verantwoording af over zijn aandeel in de bestrijding covidvirus aan de gemeenteraad. Wijze van verantwoording kan door gemeente en burgemeester in samenspraak worden bepaald.	De vz VR legt verantwoording af aan de gemeenteraden niet alleen ná de crisis, maar ook tijdens deze crisis. De vz's leggen verantwoording af binnen een maand na inwerkingtreding van de Twm.

Bijlage operationalisering taken en rollen

	taak	bemensing	verandering
Gem/Bgm	• Verlenen ontheffingen • Bestuurlijke handhaving • Verantwoording uitvoering Twm	Lokaal bepalen	Van lokaal uitvoerend naar lokaal bepalend en uitvoerend[1]
GGD	• Advisering t.b.v. ontheffingen	• AC-GZ • Procesleider IZB	Van signalerend naar adviserend
Burgemeesters-overleg ZL	• Afstemmend op strategie en praktijk	• 16 bgm's • Vertegenwoordiging AA • Vertegenwoordiging OKO	Van signalerend naar sonderend en afstemmend
RBT	• Coördinerend en regionaal afstemmend op geheel • Crisiscommunicatie • Verantwoording over GRIP4 -periode (door de voorzitter) • Verantwoording over Twm	Standaard	Van regievoerend en bepalend naar coördinerend en regionaal afstemmend
AA	• Intergemeentelijke regievoering • Afstemming maatregelen (o.a. interpretatie Ministeriële Regelingen) • Monitoring processen (o.a. ontheffingen en handhaving) • Voorbereiding (gemeentelijke) communicatie	• 2 sec's • 3 OOV'ers • 2 juristen • Regisseur gemeenten VRZL • Regisseur communicatie VRZL • Achtervang organiseren	Van interpretatie (reactief) noodverordening naar regievoering (pro-actief)
OKO (operationeel kernoverleg)	• Aanpak van excessen (obv WPG) • Informatiemanagement (regionale in interregionale impact) • Ontwikkelen scenario's • Landelijke afstemming • Ondersteuning proces ontheffingen en evenementen / voorportaal voor GGD • monitoring/analyse ontheffingen en handhaving	• OL, IM, HCC • Uitgebreid met AC-GZ, AC-P, AC-BZ, EMRIC • Optioneel AC-B, KMAR, Defensie en	Van regievoerend naar monitoring en exces/incidentbeheersing

[1] **De rol van de burgemeester verandert feitelijk niet buiten het feit dat een lichte (lokale) ontheffingsbevoegdheid wordt toegevoegd op basis van de Twm.**

G.P.J. Koopmans
Lid Gedeputeerde Staten

provincie limburg

Gemeente Kerkrade
INGEKOMEN
01 DEC. 2020
No.:

Gemeenteraden Limburgse gemeenten

Gescand nummer: 20i0028480

Cluster	Cultuur	**Behandeld**	K.L. Reyntjens
Ons kenmerk	DOC-00112158	**Telefoon**	+31 6 15 46 26 52
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	30 november 2020
Bijlage(n)	2	**Verzonden**	30 november 2020

Onderwerp
Oproep inzet voor cultuur van de ontvangen Rijksmiddelen voor cultuur

Geachte leden van de Gemeenteraad,

Dankzij diverse maatregelen van het Rijk in relatie tot Corona ontvangt uw Gemeente via het gemeentefonds middelen ter ondersteuning van de culturele infrastructuur. De Limburgse gemeenten ontvangen hierdoor samen in totaal € 17,06 mln. voor cultuur voor de periode 2020-2021. Een overzicht per gemeente is terug te vinden in bijlage 1.

Minister van Engelshoven spreekt in de Kamerbrief 'Uitwerking maatregelen tweede specifieke pakket voor de culturele en creatieve sector' van 16 november 2020 haar vertrouwen uit dat de gemeenten deze extra middelen daadwerkelijk zullen inzetten ter ondersteuning van culturele instellingen en zo de culturele infrastructuur in stand houden.

Voor 2020 ontvangen de Limburgse gemeenten middelen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) voor de borging van de lokale en regionale culturele infrastructuur. Deze organisaties missen onder andere inkomsten uit kaartverkoop en horeca, terwijl de vaste lasten zoals huisvesting en beveiliging doorlopen. Deze compensatie wordt via het Gemeentefonds uitgekeerd aan de gemeenten en is niet geoormerkt.
Provinciale Staten heeft in de vergadering van 13 november 2020 haar zorg uitgesproken over de inzet van deze middelen op basis van signalen dat Limburgse gemeenten de besteding van deze middelen ten behoeve van de culture sector onvoldoende oppakken. Zoals ook in de mededeling van Gedeputeerde Koopmans aan Provinciale Staten inzake 'Inzet vanwege Corona van maatregelen en middelen voor cultuur en erfgoed in Limburg' van 13 oktober 2020 (bijlage 2) aangegeven en in navolging van Minister van Engelshoven roept de Provincie Limburg dan ook de Limburgse gemeenten op om deze middelen niet op "de grote hoop" te plaatsen alsook niet in het "grote gat" te laten verdwijnen, maar om deze middelen daadwerkelijk in te zetten ten behoeve van de lokale en regionale culturele infrastructuur.

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Zelf heeft de Provincie Limburg via de compensatiepakketten van BZK voor de periode van medio maart tot en met 1 juni 2020 een compensatie van ongeveer € 1,1 mln. ontvangen. In bijgevoegde mededeling Gedeputeerde Koopmans aan Provinciale Staten wordt de inzet van deze middelen toegelicht. Additioneel investeert de Provincie Limburg vanwege Corona onder de noemer "Investeren in overleven" in totaal € 1,67 mln. eigen middelen in de Limburgse culturele en creatieve sector.

Voor 2021 ontvangen de Limburgse gemeenten middelen via het tweede specifieke pakket voor de culturele en creatieve sector van OCW om lokale en culturele instellingen en voorzieningen te ondersteunen. De verdeling van deze middelen wordt toegelicht in de Kamerbrief 'Uitwerking maatregelen tweede specifieke pakket voor de culturele en creatieve sector' van 16 november 2020.

Tot slot, sinds medio maart 2020 maakt de Provincie Limburg zich samen met het Rijk en de Gemeenten sterk om de Limburgse culturele en creatieve sector en de erfgoedsector te helpen bij het overleven van de Coronacrisis en om de gevolgen daarvan zo draaglijk mogelijk te maken.
Net als Minister van Engelshoven doet in haar brief van 16 november 2020, vragen wij u nadrukkelijk om de extra middelen van het Rijk ter ondersteuning van de culturele infrastructuur daadwerkelijk voor dit doel in te zetten. Alleen zo kunnen wij er samen voor zorgen dat de culturele en creatieve sector in uw gemeente en in Limburg in staat wordt gesteld om het hoofd te bieden aan de crisis en de veerkracht kan ontwikkelen om de culturele infrastructuur en het cultureel ecosysteem in Limburg wendbaar en weerbaar te maken voor de toekomst.

G.P.J. Koopmans

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	CULT	**Behandeld**	L.G.D.C. Meijer
Ons kenmerk	2020/41383	**Telefoon**	+31 6 52 72 31 98
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	13 oktober 2020
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	13 oktober 2020

Onderwerp
Mededeling portefeuillehouder inzake Inzet vanwege Corona van maatregelen en middelen voor cultuur en erfgoed in Limburg

Geachte Staten,

Sinds medio maart 2020 maken wij ons sterk om de Limburgse culturele en creatieve sector en de erfgoedsector te helpen bij het overleven van de Coronacrisis en om de gevolgen daarvan zo draaglijk mogelijk te maken. Door middel van de voortgangsberichten inzake 'Provinciale maatregelen tegen de gevolgen van het Coronavirus' en hun bijlagen bent u regelmatig geïnformeerd over onze aanpak en de stand van zaken.
In deze mededeling zetten wij de tot nu toe genomen maatregelen voor u op een rij en informeren wij u over de concrete inzet voor de Limburgse cultuur- en erfgoedinstellingen van de door het Rijk en door ons vanwege de Coronacrisis beschikbaar gestelde middelen.
De mededeling heeft de volgende indeling:

1. Rijksmaatregelen en -middelen
1.1 Eerste specifieke steunpakket van OCW
1.2 Tweede specifieke steunpakket van OCW
1.3 Compensatiepakketten van BZK
2. Provinciale maatregelen en middelen
2.1 Provinciale maatregelen
2.2 Provinciale middelen vanwege Corona: "Investeren in overleven"
3. Besluitvorming landelijke culturele Basisinfrastructuur

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

1. Rijksmaatregelen en -middelen

Zoals u bekend heeft het Rijk de afgelopen maanden een aantal algemene en specifieke steunpakketten opengesteld, waarop (ook) de culturele en creatieve sector en erfgoedsector een beroep hebben kunnen doen of nog kunnen doen om de gevolgen van de Coronacrisis op te vangen en te verlichten.

Naast de generieke maatregelen van het Kabinet en de algemene coulancemaatregelen ten aanzien van door het Rijk gefinancierde culturele instellingen heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in april en augustus twee specifieke steunpakketten ter ondersteuning van de culturele en creatieve sector aangekondigd. Waar dat kon, hebben wij in het traject van opstelling en concrete uitwerking daarvan, zowel bij het Ministerie van OCW als bij de Rijkscultuurfondsen, ervoor gepleit en erop geacteerd dat zo veel mogelijk middelen hiervan worden ingezet ter ondersteuning van de Limburgse culturele en creatieve sector en erfgoedsector. Wij zetten steeds in op het maximaal benutten van de Rijksregelingen. Daar waar medefinanciering door het Rijk als een voorwaarde is gesteld, hebben wij te kennen gegeven daartoe financieel bij te dragen. Ook gemeenten zijn daartoe door ons gestimuleerd. Wij hebben de Minister van OCW onze brief d.d. 13 mei 2020 "Investeren in overleven, inzet Provincie Limburg voor de vitale regionale infrastructuur" (kenmerk 2020/19761) gestuurd en regelmatig bestuurlijk overleg gevoerd in het kader van de Cultuurregio's en het Interprovinciaal Overleg (IPO).

Hiernaast heeft het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) als compensatie lagere overheden voor de gevolgen van de Coronacrisis op het gebied van cultuur dit jaar € 120 mln. gereserveerd voor gemeenten en een eerste schijf van € 8 mln. voor de provincies. In dat kader hebben wij binnen het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) een claim ingediend.
Om die claim te kunnen opstellen, was het nodig om de gevolgen van de Coronacrisis bij de Limburgse cultuur- en erfgoedinstellingen in beeld te krijgen. Wij hebben daartoe gegevens opgehaald bij 27 instellingen in relatie tot het provinciaal Cultuurplan en de Subinfrastructuur (die niet door het Rijk of de Rijkscultuurfondsen gesubsidieerd worden), bij de 3 provinciale musea, bij 6 organisaties op het gebied van erfgoed en bij 8 regionale theaters. Pop in Limburg heeft ons op verzoek van en in samenwerking met de Limburgse poppodia een inzicht gegeven van de financiële impact van de Coronacrisis op de Limburgse poppodia.
Wij hebben steeds intensieve samenwerking met de belangrijkste 8 partnergemeenten voor de regionale culturele infrastructuur: Venlo, Venray, Roermond, Weert, Sittard-Geleen, Heerlen, Kerkrade en Maastricht. Hierbij is in het kader van medefinanciering steeds aandacht voor ieders primaire verantwoordelijkheden en voor een evenwichtige verdeling van vanwege Corona beschikbare overheidsgelden over de regionale culturele infrastructuur.

Hierna gaan wij nader in op onze inzet van via het Rijk verkregen middelen. Daarbij hebben wij rekening gehouden met al eventuele eigen provinciale inzet voor de instelling op andere fronten, alternatieve inkomsten voor de instelling van de gemeentelijke overheid of met inmiddels door de instelling zelf georganiseerde oplossingen.

1.1 Eerste specifieke steunpakket van OCW

Niet voor alle onderdelen van de algemene en specifieke steunpakketten van het Rijk ten behoeve van de culturele en creatieve sector en de erfgoedsector is provinciale betrokkenheid en/of besluitvorming nodig. Waar passend hebben wij partijen gestimuleerd om zelf van deze steunpakketten gebruik te maken en steunfunctieorganisaties zoals het Huis voor de Kunsten Limburg, Pop in Limburg en het Limburg Film Office daartoe in stelling gebracht.
Verder is er rechtstreekse inzet van middelen vanuit het Ministerie van OCW voor de producerende instellingen in de landelijke Basisinfrastructuur 2017-2020 en voor de instellingen en festivals die meerjarige subsidie ontvangen van de zes Rijkscultuurfondsen in de periode 2017-2020, omdat het Ministerie van OCW de primaire verantwoordelijkheid voor deze instellingen draagt. In de bijlage (blz. 3) kunt u zien welke instellingen welke bijdragen van wie ontvangen.

Onderdeel van het eerste steunpakket van de Minister van OCW d.d. 15 april 2020, uitgewerkt in haar brief d.d. 27 mei 2020, vormt € 48,5 mln. beschikbaar gesteld ter investering in de vitale regionale infrastructuur voor een beperkt aantal cruciale regionale musea, podia en filmtheaters. Bij deze, via regelingen van de Rijkscultuurfondsen, vrijgekomen middelen, heeft de Minister van OCW als extra voorwaarde gesteld dat de gemeente of provincie medefinanciert.
Op basis van diverse door de Rijkscultuurfondsen opengestelde regelingen is voor de vitale regionale infrastructuur in Limburg een Rijksbijdrage ontvangen van ruim € 2,5 mln. (zie de bijlage; blz. 3).
Wij hebben in het kader van de Compensatieregeling Coronacrisis Musea ≥ 100.000 bezoekers van het Mondriaanfonds in dit verband een bijdrage verleend aan Museumplein Limburg van € 346.091,00 en aan het Bonnefantenmuseum van € 358.237,00.
De medefinanciering voor podia (theaters en poppodia) en filmtheaters is primair een verantwoordelijkheid van de gemeenten. Betrokken gemeenten hebben hierbij dus eenzelfde bijdrage geleverd als het Rijk.
De bijdragen zijn medebepalend geweest voor onze besluitvorming inzake "Investeren in overleven", zoals in het vervolg van deze mededeling is opgenomen.

1.2 Tweede specifieke steunpakket van OCW

De Minister van OCW heeft in een brief d.d. 28 augustus 2020 een tweede steunpakket aangekondigd ter ondersteuning van culturele en creatieve sector in de eerste helft van 2021. De uitwerking van dit pakket dient nog te gebeuren en de Provincie Limburg is hier zowel in IPO-verband als via de Cultuurregio's bij betrokken.
Onderdeel van dit tweede pakket is € 150 mln. voor gemeenten ter ondersteuning van de cruciale lokale culturele infrastructuur. Dit geld komt pas in 2021 beschikbaar.

1.3 Compensatiepakketten van BZK

De Minister van BZK heeft d.d. 29 mei en 31 augustus 2020 vanwege de gevolgen van de Coronacrisis op vlak van cultuur twee compensatiepakketten voor medeoverheden beschikbaar gesteld.
Het gaat om € 120 mln. voor de gemeenten voor de lokale en regionale culturele infrastructuur voor de periode van 15 maart 2020 t/m 31 december 2020. In totaal komt er voor alle Limburgse gemeenten samen ongeveer € 7,5 mln. beschikbaar (zie de bijlage blz. 2; door ons berekend aan de hand van de Septembercirculaire 2020 en bijhorend rekenmodel).

Wij hebben met enkele gemeenten een gesprek gevoerd met als doel inzicht te krijgen in de Rijksmiddelen die gemeenten ontvangen ter compensatie van de gevolgen van de Coronacrisis op het gebied van cultuur, onder welke voorwaarden deze middelen worden overgemaakt aan de gemeenten en op welke wijze gemeenten deze middelen (zullen) inzetten ter ondersteuning van de cultuur- en erfgoedsector.
De compensatie wordt via het Gemeentefonds uitgekeerd aan de gemeenten en is niet geoormerkt.
Wij roepen de Limburgse gemeenten daarom op om deze middelen niet op "de grote hoop" te plaatsen alsook niet in het "grote gat" te laten verdwijnen, maar om deze middelen in te zetten ten behoeve van de lokale en regionale culturele infrastructuur zoals bepaald in de brief van Minister van BZK.

Zoals eerder in deze mededeling genoemd is voor de provincies in dit kader € 8 mln. beschikbaar gesteld voor de periode tot 1 juni 2020. Wij verwachten daarvan ongeveer € 1,1 mln. op korte termijn via een specifieke uitkering te ontvangen, op basis van de door ons ingediende claim gebaseerd op de door de instellingen door middel van onze inventarisatie aangeleverde gegevens.
Wij maken ons via het BOFv sterk om ook voor de periode van 1 juni t/m 31 december 2020 een dergelijke uitkering te krijgen, net zoals de gemeenten hebben gekregen. Wij hebben het Rijk nadrukkelijk gevraagd om snel inzicht te geven in de bijdragen van het Rijk en de middelen spoedig en met zo beperkt mogelijke criteria door te zetten naar de provincies en gemeenten.

In de bijlage (blz.1) treft u het overzicht aan van onze inzet van deze middelen. Wij hebben besloten om deze middelen in de meeste gevallen conform de ingediende claim te beschikken aan de cultuur- en erfgoedinstellingen. Bij een aantal cultuur- en erfgoedinstellingen wijken wij om redenen hier vanaf, oormerken wij middelen of verbinden wij hieraan voorwaarden.
Dit betreffen:

Bonnefantenmuseum
Bonnefantenmuseum heeft in het kader van matching van de Compensatieregeling Coronacrisis Musea ≥100.000 bezoekers dus al een provinciale bijdrage ontvangen van € 358.237,00.
Gelet hierop oormerken wij van de BZK-middelen die aan het Bonnefantenmuseum toegerekend kunnen worden ter hoogte van € 131.000,00, € 14.173,00 voor indexeringskosten van de provinciale matching voor 2021 van de BIS-aanvraag van het Bonnefantenmuseum, in navolging van de Minister van OCW.
De resterende BZK-middelen van € 116.827,00 reserveren wij voor dit museum ten behoeve van de matching van toekomstige extra activiteiten, in lijn met de aanpak "Investeren in overleven".

Museumplein Limburg
Museumplein Limburg, heeft in het kader van matching van de Compensatieregeling Coronacrisis musea ≥100.000 bezoekers dus al een provinciale bijdrage ontvangen van € 346.091,00.
Gelet op de forse bezuinigingen die Museumplein Limburg desondanks heeft moeten doorvoeren en het ontbreken van reserves voor toekomstige tegenvallers, zullen wij de BZK-middelen die aan Museumplein Limburg kunnen worden toegerekend ter hoogte van € 69.674,00 voor dit museum reserveren ten behoeve van mogelijke toekomstige gevolgen van de Coronacrisis.
Hiervan oormerken wij reeds € 24.000,00 als bijdrage in de eenmalige transitiekosten waarvoor Museumplein Limburg is komen te staan als gevolg van de noodzakelijke koerswijziging.

Monumentenwacht Limburg en Stichting Restauratie Atelier Limburg
In de Mededeling portefeuillehouder d.d. 14 juli 2020 inzake 'de impact van de Coronacrisis op aankomende besluiten op het gebied van Cultuur en Erfgoed' (kenmerk 2020/29421)) hebben wij al aangegeven dat een deel van onze erfgoedinstellingen, met name de Monumentenwacht Limburg (MWL) en de Stichting Restauratie Atelier Limburg (SRAL), kampt met de gevolgen van de Coronacrisis, gepaard met een al eerder ervaren moeilijke financiële situatie:
De MWL heeft over 2019 een financieel tekort van € 268.493,00 geschreven, onder andere veroorzaakt door een betalingsachterstand inzake salarissen, langdurig zieke medewerkers en diverse ongedekte uitgaves. De nieuwe directeur heeft in een Meerjarenbegroting transitiekosten in kaart gebracht die voortkomen uit een vooralsnog onafwendbaar negatief resultaat ook in 2020 mede vanuit de actuele situatie én uit de maatregelen die hij in combinatie met bezuinigingen nodig acht om dit om te buigen en zelf tering naar de nering te kunnen zetten. Voor 2020 levert dit een verwacht tekort op van € 140.000,00.
Wij hebben besloten MWL in staat te stellen de bedrijfsvoering structureel te verbeteren en de transitiebegroting te ondersteunen door het tekort over 2019 ten laste te brengen van het Begrotingsresultaat 2020, en de € 140.000,00 over 2020 ten laste te brengen van onderhavige BZK-middelen, gegeven de actuele Coronasituatie.
Ook bij de SRAL heeft de Coronacrisis het probleem versterkt. Ook hier is de opgave tering naar de nering te zetten. Uit een eerste verkenning is gebleken dat er kansrijke financiële en inhoudelijke perspectieven voortkomen uit samenwerking tussen SRAL en de Stichting Restaura, die inhoudelijk complementair is. Gelet hierop hebben wij besloten voor de nadere uitwerking van de samenwerking een incidentele projectsubsidie van € 25.000,00 te verlenen. Uit de uitwerking moeten kostenbesparingen ten opzichte van de huidige situatie, financiële levensvatbaarheid en een duurzaam perspectief op continuïteit blijken. Deze € 25.000,00 is reeds uit beleidsmiddelen toegekend. Aanvullend zullen wij ook vanuit onderhavige BZK-middelen nog € 25.000,00 toekennen aan SRAL om het actuele verlies aan inkomsten te verlichten.

Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij:
Conform de opgevoerde schade en daaropvolgende bestuurlijke afspraken ontvangt de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij uit de BZK-middelen € 250.000,00.

Cultuurfonds i.o.
Wij reserveren een bijdrage van € 50.000,00 voor het initiatief vanuit Cultuur in Bedrijf Limburg om te komen tot de inrichting bij het Prins Bernard Cultuurfonds van een Cultuurfonds voor makers, waarbij het idee is dat ook andere partijen zoals het bedrijfsleven, theaters en de Cultuurregio's hieraan gaan bijdragen. Deze € 50.000,00 brengen wij voor € 35.000,00 ten laste van de BZK-middelen en voor € 15.000,00 ten laste van "Investeren in overleven" (zie hierna).
Wij stellen daarbij voor als voorwaarde dat het om makers genrebreed moet gaan: beeldende kunst, podiumkunst, creatieve industrie en urban, en dat onze bijdrage is gericht op vervielvoudiging van dit bedrag door middel van een multiplier effect.

De BZK-middelen gaan wij, zo nodig vooruitlopend op formele ontvangst van het Rijk, zo snel mogelijk beschikken. Wij gaan bekijken hoe wij dit kunnen doen met zo weinig mogelijk bureaucratische lastendruk in- en extern in het kader van snelle afhandeling en coulance.

De middelen zijn ter dekking van gemiste inkomsten, opgetreden tekorten of andere geleden schade die in relatie staat tot de Coronacrisis. De inzet van deze middelen is gekoppeld aan de primaire inzet onder de noemer "Investeren in overleven" (zie onder 2.2 van deze mededeling). Hierdoor is het dus soms mogelijk dat de omvang van deze middelen in relatie staan tot de opgevoerde schade, maar in de besteding daarmee geen relatie hebben.
De financiële verwerking van onze besluitvorming loopt via de reguliere P&C cyclus.

2. Provinciale maatregelen en middelen

2.1 Provinciale maatregelen

Hierna volgt een overzicht van de maatregelen die wij hebben genomen binnen ons eigen beleid.

1. Wij hebben inzake ons subsidiebeleid:
   - direct coulancemaatregelen genomen. Wij gaan coulant om met de geldende regels waar het gaat om de bevoorschotting, project(duur)wijzigingen en vaststellingen. Cultuur- en erfgoedinstellingen mogen de aan hun verleende subsidies behouden als prestatieafspraken vanwege de Coronacrisis niet kunnen worden nagekomen, waarmee wij hun een belangrijke steunmaatregel bieden;
   - de Stimuleringsregeling Bovenlokale Evenementen 2020-2023 gewijzigd vastgesteld naar aanleiding van de motie 2611 Gewijzigd Jenneskens c.s. inzake 'Laat Limburg (be)leven ook digitaal', zodat subsidieaanvragen ook toegekend kunnen worden als de evenementen digitaal plaatsvinden en/of als subsidieaanvragen worden ingediend door individuele makers en kleine collectieven;
   - de Nadere subsidieregels lokale en regionale musea 2020-2021 opengesteld, waardoor. lokale en regionale musea in onze provincie de mogelijkheid hebben om met ondersteuning van de Provincie Limburg in te zetten op de toekomstbestendigheid van hun publieksactiviteiten voor bezoekers. Onder toekomstbestendig wordt daarbij ook verstaan het weerbaar maken van de organisatie naar aanleiding van de Coronacrisis, zoals bijvoorbeeld het verbreden van gangpaden om 1,5 meter afstand tussen bezoekers te borgen, het ontwikkelen van audiotours, het ontwikkelen of het betaald gebruik van een online systeem voor ticketverkoop;
   - de Nadere subsidieregels Participatie opengesteld, waardoor wij projecten ondersteunen die erop zijn gericht om de samenredzaamheid en/of participatie in de samenleving van een kwetsbare doelgroep te vergroten en/of de problematiek van een kwetsbare doelgroep bespreekbaar te maken, bijvoorbeeld door middel van activiteiten op het gebied van cultuur (archeologie, immaterieel erfgoed, kunsten en/of monumenten). Op basis van deze regeling kan een aanvullend subsidiebedrag van 15% worden verstrekt, als met het project (ook) het verminderen van negatieve sociaalmaatschappelijke gevolgen van de Coronacrisis wordt beoogd.
2. Wij hebben om crowdfundingsacties via voordekunst.nl en cinecrowd.nl te laten slagen, onze provinciale bijdrage respectievelijk voor de periode tot 1 september 2020 en voor de periode t/m 31 december 2020 verhoogd van 30% naar 50%.
   Beide platforms bieden voor genoemde periodes makers en instellingen die de gevolgen van de Coronamaatregelen financieel merken ook de mogelijkheid om een actiecampagne te starten. Wij ondersteunen deze actiecampagnes eveneens. Bij een actiecampagne bieden makers en instellingen in ruil voor een donatie speciale tegenprestaties aan.

Op deze manier kan de actiecampagne ingezet worden om, ondanks de Coronamaatregelen, publiek te blijven bereiken en tijdelijk extra inkomsten te genereren.
In de periode maart- september 2020 werden via voordekunst 13 crowdfunding- en 2 actiecampagnes gestart. Hieraan werd tot dusver € 177.166,00 gedoneerd, waarvan wij € 69.862,00 hebben bijgedragen. In de periode maart-september 2020 werden via Cinecrowd 6 crowdfundingcampagnes gestart. Hieraan werd € 56.533,00 gedoneerd, waarvan wij € 21.250,00 hebben bijgedragen.

3. Wij hebben het HKL gevraagd extra in te zetten op het ondersteunen van de amateurkunsten- en erfgoedsector bij het overleven van de Coronacrisis en in het vinden van nieuwe/aangepaste praktijken voor de nabije toekomst. Reeds bij het HKL geoormerkte middelen van ruim € 125.000,00 voor verenigingsondersteuning dient het HKL primair hiervoor in te zetten.
   Verder hebben wij het HKL gevraagd ons te informeren over problematieken en oplossingen die hieruit afgeleid kunnen worden ten behoeve van onze beeldvorming over de situatie in de amateursector.
4. Wij hebben ons voornemen kenbaar gemaakt om, onder de noemer "Investeren in overleven", ruim € 1,5 mln. provinciale Cultuurmiddelen in te zetten. Hierna gaan wij in op de specifieke inzet van deze middelen.

2.2 Provinciale middelen vanwege Corona: "Investeren in overleven"

Als aangegeven, gaan wij vanwege Corona onder de noemer "Investeren in overleven" provinciale Cultuurmiddelen inzetten ten laste van de nog vrije financiële ruimte binnen het Beleidsprogramma Cultuur 2020-2021 "Ruimte voor Cultuur", zowel de middelen gereserveerd voor 2020 als deels voor 2021.

Wij hebben daarbij een aantal uitgangspunten gehanteerd:

- de primaire verantwoordelijke overheid is eerst aan zet om instellingen te ondersteunen bij het overleven van de Coronacrisis. Waar verantwoord treden wij dus niet in verantwoordelijkheden van Rijk en gemeenten;
- benutten voor benodigde provinciale medefinanciering vanwege de Rijksmaatregel gericht op investering in de vitale regionale infrastructuur;
- hanteren als hefboomconstructie om door gezamenlijke overheidsinzet meerwaarde te creëren;
- waar mogelijk inzetten passend in (de beleidslijn van) het Beleidsprogramma Cultuur 2020-2021 "Ruimte voor Cultuur": met aandacht voor diversiteit, spreiding over de Provincie met bijzondere aandacht voor Noord- en Midden-Limburg, de positionering van de makers, regionaal of lokaal draagvlak en een reëel toekomstperspectief.

In de bijlage (blz. 4) treft u onze concrete inzet aan. Het gaat in totaliteit om € 1.669.328,00, waarvan € 1.204.328,00 ten laste van de vrije financiële ruimte. De overige € 465.000,00 is gekoppeld aan reeds in het Beleidsprogramma Cultuur 2020-2021 geoormerkt budget. Hierdoor resteert uiteindelijk toch nog een, weliswaar zeer beperkte, "vrije" financiële ruimte in het Beleidsprogramma Cultuur voor 2021 van ongeveer € 175.000,00. De ervaring leert dat deze nog noodzakelijk zullen zijn om te kunnen inspelen op actualiteiten die zich gedurende het jaar zullen voordoen in de culturele en creatieve sector.

In aanvulling op de bijlage nog het volgende wat betreft de genoemde inzet van:

- € 500.000,00: wij reserveren hiervan € 261.000,00 voor theaters of podia, onderdeel van de vitale regionale infrastructuur van de belangrijkste 8 partnergemeenten, die niet in aanmerking zijn gekomen voor de Rijksondersteuning via eerdergenoemde regeling van het Fonds Podiumkunsten. Onze ondersteuning in verband met gederfde inkomsten als gevolg van Coronamaatregelen bedraagt voor de Schouwburg Venray maximaal € 186.000,00 en voor het Munttheater Weert maximaal € 75.000,00, op voorwaarde van medefinanciering door de betreffende gemeente.
  Het restant zijnde ten minste € 239.000,00 wordt gereserveerd voor (toekomstige) Coronaproblematiek bij de vitale regionale infrastructuur van de partnergemeenten in 2021.
- € 250.000,00: een nog nader te bepalen deel van deze middelen reserveren wij voor de Jan van Eyck Academie. De Jan van Eyck Academie heeft geen gebruik kunnen maken van het eerste Rijkssteunpakket voor de cultuursector omdat postacademische instellingen hiervan waren uitgesloten. Ook de generieke maatregelen die de Rijksoverheid neemt, bieden geen uitkomst voor de academie. De Jan van Eyck is echter wel hard geraakt in haar eigen inkomsten die hoofdzakelijk komen uit de horeca, verhuur/evenementen/hotel, opbrengsten uit de werkplaatsen en de opbrengsten van de deelinstituten. Gelet op het belang van het instituut voor onze regio geven wij een bijdrage als tegemoetkoming voor de geleden schade.
  Het restant van de € 250.000,00 reserveren wij vervolgens voor (toekomstige) Coronaproblematiek bij instellingen uit het provinciaal Cultuurplan en de Subinfrastructuur, die niet in aanmerking komen voor Rijksondersteuning in het kader van de specifieke steunpakketten van OCW.
- € 30.000,00 ten behoeve van urban initiatieven in Weert en Heerlen.
  In Weert is de provinciale bijdrage ingezet ter ondersteuning van Het Zuilen Kabinet (aan de Boshoverbrug), die zich ontwikkelt tot een vrijplaats voor street art, en de Urban Culture functionaris/kwartiermaker van de gemeente.
  In Heerlen is mede dank zij de provinciale bijdrage een project ontwikkeld waarbij verschillende hiphopstromingen, disciplines (dans, muziek, kunst, spoken word), makers en culturele instellingen in verbinding worden gebracht en bezoekers worden uitgenodigd om weer actief te participeren in het culturele leven.

3. Besluitvorming landelijke culturele Basisinfrastructuur

Wij informeren u door middel van deze mededeling nog over een aantal zaken samenhangend met landelijke culturele Basisinfrastructuur (BIS).
Het Ministerie van OCW heeft op Prinsjesdag de toekenningen in het kader van de landelijke culturele BIS 2021-2024 bekend gemaakt. Wij verwijzen u hiervoor naar de bijlage (blz.3). De Minister heeft toen ook bekend gemaakt € 15 mln. extra toe te kennen aan het Fonds Podiumkunsten, waardoor instellingen met een positief advies die eerder door een tekort aan budget waren afgewezen alsnog gehonoreerd kunnen worden. Hierdoor ontvangt Theatercollectief Het Geluid toch een bijdrage van het Fonds Podiumkunsten.

Daarnaast heeft onze lobby, in het kader van een meer evenwichtiger regionale spreiding van Rijkscultuurmiddelen over het land, ertoe geleid dat de Minister heeft besloten om € 2 mln., die de Minister in petto had voor een matchingsregeling Verbreding en Vernieuwing voor de Cultuuregio's, te verdelen over de provincies Flevoland, Friesland, Overijssel, Drenthe, Zeeland en Limburg. Daarmee volgt de Minister het advies van de Raad voor Cultuur om een extra impuls te geven aan de culturele infrastructuur in de provincies Flevoland, Friesland, Drenthe, Zeeland en Limburg en voegt de Minister hier omwille van een vergelijkbare positie Overijssel aan toe.

De Raad voor Cultuur stelt in haar advies dat aanvragen in het kader van de landelijke BIS vanuit genoemde provincies binnen de categorie Ontwikkelinstellingen onvoldoende overtuigen op het gebied van genre- en/of talentontwikkeling, maar wel van belang zijn voor de verdere ontwikkeling van de culturele infrastructuur; hetgeen voor de doorontwikkeling van de Cultuurregio's van belang kan zijn. In Limburg betreft het de aanvraag van VIA ZUID. Wij zijn dan ook voornemens om een deel van de middelen die wij in dat kader gaan ontvangen, in te zetten voor ontwikkelinstelling VIA ZUID, waardoor deze middelen bijdragen aan de ontwikkeling van makers in Limburg.
Daarnaast zien wij dat de aanvragen van Hoge Fronten en Musica Sacra, die onderdeel uitmaken van de provinciale culturele basisinfrastuctuur, niet of sterk ondergewaardeerd worden door het Fonds Podiumkunsten waardoor de impact van deze spelers in de regio in het geding komt. Het overige deel van deze middelen worden dan ook ingezet ten behoeve van Hoge Fronten en Musica Sacra. Hoge Fronten heeft een relevante publieksfunctie in de Stedelijke Cultuurregio Zuid en ook Musica Sacra heeft zich stevig geworteld in de culturele infrastructuur. Beide instellingen vormen met hun eigen signatuur en aanpak een (potentieel) interessante aanvulling op het landelijke palet. Met een aanvullende bijdrage voor deze twee instellingen, die ook beide relevante partner zijn van VIA ZUID, moedigen wij de verdere ontwikkeling van deze instellingen aan, hetgeen hen ook in staat moet stellen om over vier jaar succesvol mee te dingen naar ondersteuning door het Fonds Podiumkunsten.
De bestedingen voor de drie instellingen VIA ZUID, Hoge Fronten en Musica Sacra worden dus precies aan die instellingen beschikt, omdat dit aansluit bij de besluitvorming van de Minister en/of de onderwaardering in de compensatie door de Rijkscultuurfondsen.

Inmiddels is in IPO-verband een ambtelijke werkgroep opgestart, waarin Limburg ook participeert, om te komen tot een advies aan de Minister van OCW ten behoeve van de volgende periode 2025-2028 inzake aanpassing van het landelijk cultuurbestel, waardoor meer recht wordt gedaan aan de positie van Cultuurregio's en aan al genoemde evenwichtiger regionale spreiding van Rijkscultuurmiddelen over het land.

Wij beogen door onze provinciale inzet vanwege Corona van maatregelen en middelen de Limburgse cultuur- en erfgoedinstellingen in deze bijzondere periode daadwerkelijk verder te helpen in hun overlevingsstrijd en bij te dragen aan hun toekomstperspectief. De aanscherping per 29 september 2020 van de landelijke maatregelen, gericht op het tegen gaan van de verdere verspreiding van het Coronavirus, laat zien dat deze toekomst buitengewoon onzeker is en er nog veel van de flexibiliteit en creativiteit van de cultuur- en erfgoedinstellingen gevraagd gaat worden.

De inzet van de Provincie Limburg zoals in deze mededeling toegelicht, vormt hierbij alvast een belangrijke steun in de rug. Tegelijkertijd is het van belang op te merken dat alleen de terugkeer van de bezoekers naar musea, theaters, overige culturele instellingen en voorstellingen kan leiden tot de terugkeer naar een normale (financieel gezonde) situatie bij culturele instellingen en organisaties.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

G.P.J. Koopmans

BZK Compensatie 2020 - Cultuur - Provincie Limburg

Bonnefantenmuseum	€ 131.000,00 *
Buitenplaats Kasteel Wijlre	€ 4.572,00
Cultuurfonds i.o. voor makers	€ 35.000,00 *
Destination Unknown	€ 3.000,00
Fashionclash	€ 33.110,00
Jera on Air	€ 19.210,00
Limburgs Museum	€ 175.000,00
Mediaprofessionals Limburg(Cinesud)	€ 12.500,00
Monumentenwacht Limburg	€ 140.000,00 *
Moving Mountains (Dutch Mountain Film Festival)	€ 8.200,00
Museumplein Limburg	€ 69.674,00 *
Nederlandse Dansdagen	€ 13.250,00
Odapark	€ 5.500,00
Opera Compact	€ 78.851,00
SCHUNCK	€ 51.000,00
Sociaal Historisch Centrum voor Limburg	€ 15.400,00
Stichting Restauratie Atelier Limburg	€ 25.000,00 *
Theatercollectief Het Geluid	€ 7.000,00
Videopower	€ 4.750,00
Vocallis	€ 9.150,00
Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij (Miljoenenlijn)	€ 250.000,00
Totaal	**€ 1.091.167,00**

* = onder oormerking/voorwaarden (toelichting zie in Mededeling portefeuillehouder)

BZK Compensatie 2020 - Cultuur - Limburgse Gemeenten

Berekening door de Provincie Limburg aan de hand van de Septembercirculaire 2020 en bijhorend rekenmodel. Gemeenten kunnen voor deze berekening ook "eigen berekende aantallen" hanteren waardoor onderstaande bijdragen in beperkte mate worden bijgesteld.

Beek	€	89.031,89
Beekdaelen	€	184.269,49
Beesel	€	71.585,50
Bergen	€	70.919,80
Brunssum	€	183.999,53
Echt-Susteren	€	194.511,83
Eijsden-Margraten	€	129.369,84
Gennep	€	102.912,15
Gulpen-Wittem	€	69.615,04
Heerlen	€	675.822,20
Horst aan de Maas	€	246.378,14
Kerkrade	€	315.779,76
Landgraaf	€	244.199,34
Leudal	€	195.918,71
Maasgouw	€	135.977,63
Maastricht	€	991.629,32
Meerssen	€	102.424,88
Mook en Middelaar	€	40.669,29
Nederweert	€	98.127,41
Peel en Maas	€	248.293,03
Roerdalen	€	111.451,43
Roermond	€	445.429,78
Simpelveld	€	55.606,18
Sittard-Geleen	€	691.138,05
Stein	€	151.496,59
Vaals	€	59.284,96
Valkenburg aan de Geul	€	94.682,04
Venlo	€	757.889,83
Venray	€	291.051,18
Voerendaal	€	61.496,35
Weert	€	353.862,79
Totaal		**€ 7.464.823,98**
Compensatie Gemeenten 2020 - cultuur	€	120.000.000,00
AANDEEL LIMBURG		**6,22%**

OCW Regeling aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector COVID-19

Producerende BIS-instellingen (OCW)

Het Laagland	€ 130.000,00
Marres	€ 80.000,00
Nederlandse Dansdagen	€ 189.110,00
Opera Zuid	€ 222.000,00
philharmonie zuidnederland	€ 980.700,00
Toneelgroep Maastricht	€ 611.200,00

Meerjarige fondsinstelling

Fonds voor Cultuurparticipatie

Notorious IBE	€ 68.800,00
WMC	€ 0,00

Mondriaan Fonds

x

Nederlands Fonds voor de Film

x

Fonds voor Podiumkunsten

Cultura Nova	€ 395.500,00
Hoge Fronten	€ 75.300,00
Musica Sacra	€ 52.500,00
Sally Dansgezelschap Maastricht	€ 79.500,00
Step by Step (Schrit_tmacher)	€ 102.200,00

Nederlands Letterenfonds

x

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Bureau Europa	€ 28.580,00

Cruciale regionale instellingen

Mondriaan Fonds

Bonnefantenmuseum	€ 358.237,00
Museumplein Limburg	€ 346.091,00

Fonds voor Podiumkunsten

De Maaspoort, Venlo	€ 180.000,00
Poppodium Grenswerk, Venlo	€ 129.827,00
De Bosuil, Weert	€ 60.000,00
ECI, Roermond	€ 21.603,00
De Domijnen, Sittard	€ 100.000,00
Parkstad Limburg Theaters, Heerlen/Kerkrade	€ 581.000,00 *
Muziekgieterij, Maastricht	€ 140.019,00
Theater aan het Vrijthof , Maastricht	€ 397.277,00

* waarvan € 35.000,00 Poppodium Nieuwe Nor

Nederlands Fonds voor de Film

Lumière Cinema, Maastricht	€ 277.500,00

Provincie Limburg - Investeren in overleven

Medefinanciering rijksondersteuning cruciale regionale instellingen		€ 704.328,00
Bonnefantenmuseum	€ 358.237,00	
Museumplein Limbrug	€ 346.091,00	
Medefinanciering gemeenten vitale regionale infrastructuur		€ 500.000,00
Schouwburg Venray	€ 186.000,00	
Munttheater Weert	€ 75.000,00	
reservering voor (toekomstige) Coronaproblematiek bij vitale regionale infrastructuur partnergemeenten	€ 239.000,00	
Instellingen Cultuurplan en Subinfrastructuur zonder Rijksondersteuning		€ 250.000,00
Jan van Eyck Academie		
restant voor (toekomstige) Coronaproblematiek bij instellingen Cultuurplan en Subinfrastructuur zonder Rijksondersteuning		
Regionale en lokale streekmusea in alle Limburgse gemeenten		€ 100.000,00
Nadere subsidieregels lokale en regionale musea 2020 - 2021		
Initiatieven op het gebied van Urban		€ 30.000,00
Gemeente Weert - projecten Urban Culture	€ 15.000,00	
Gemeente Heerlen - project Urban initiatieven in Coronatijd	€ 15.000,00	
Projecten makers uit de Creatieve Industrie		€ 20.000,00
gereserveerd voor projectvoorstellen		
Bijdrage aan Cultuurfonds i.o. t.b.v. makers genrebreed		€ 15.000,00
t.b.v. makers in beeldende kunst, podiumkunst, creatieve industrie en urban gericht op multiplier effect		
Pop in Limburg		€ 50.000,00
t.b.v. Proeftuin Masterplan Popontwikkeling Noord		
Totaal		**€ 1.669.328,00**

Rijksbijdrage aan de Limburgse gemeenten vanwege de gevolgen van de Coronacrisis op vlak van cultuur voor de periode 2020-2021

	Publicatie BZK 03.11.2020 - verdeling 1e en 2e compensatiepakket culturele voorzieningen			Brief OCW 16.11.2020 uitwerking 2e specifieke pakket voor de culturele en creatieve sector		
Gemeente	**Meicirculaire 2020**	**Sep.circulaire 2020**	**Totaal 2020**	**Dec.circulaire 2020**	**Totaal 2021**	**Totaal 2020-2021**
Beek	€ 44.932,74	€ 44.070,13	€ 89.002,87	€ 79.199,00	€ 79.199,00	€ 168.201,87
Beekdaelen	€ 91.528,92	€ 91.250,81	€ 182.779,73	€ 77.956,00	€ 77.956,00	€ 260.735,73
Beesel	€ 43.275,45	€ 42.383,54	€ 85.658,99	€ 47.364,00	€ 47.364,00	€ 133.022,99
Bergen	€ 35.667,43	€ 35.008,38	€ 70.675,81	€ 24.924,00	€ 24.924,00	€ 95.599,81
Brunssum	€ 93.450,17	€ 90.997,27	€ 184.447,44	€ 148.692,00	€ 148.692,00	€ 333.139,44
Echt-Susteren	€ 97.775,76	€ 96.255,04	€ 194.030,81	€ 165.153,00	€ 165.153,00	€ 359.183,81
Eijsden-Margraten	€ 64.548,86	€ 64.067,17	€ 128.616,04	€ 62.505,00	€ 62.505,00	€ 191.121,04
Gennep	€ 52.138,21	€ 50.942,24	€ 103.080,45	€ 64.834,00	€ 64.834,00	€ 167.914,45
Gulpen-Wittem	€ 35.079,44	€ 34.482,16	€ 69.561,60	€ 49.693,00	€ 49.693,00	€ 119.254,60
Heerlen	€ 338.677,78	€ 333.915,30	€ 672.593,08	€ 1.503.610,00	€ 1.503.610,00	€ 2.176.203,08
Horst aan de Maas	€ 123.352,96	€ 121.926,34	€ 245.279,30	€ 134.017,00	€ 134.017,00	€ 379.296,30
Kerkrade	€ 158.256,46	€ 156.121,46	€ 314.377,92	€ 501.514,00	€ 501.514,00	€ 815.891,92
Landgraaf	€ 123.242,54	€ 120.763,67	€ 244.006,22	€ 158.242,00	€ 158.242,00	€ 402.248,22
Leudal	€ 97.536,14	€ 96.997,98	€ 194.534,12	€ 142.480,00	€ 142.480,00	€ 337.014,12
Maasgouw	€ 67.392,05	€ 67.315,82	€ 134.707,86	€ 90.457,00	€ 90.457,00	€ 225.164,86
Maastricht	€ 498.233,16	€ 490.245,84	€ 988.478,99	€ 1.943.395,00	€ 1.943.395,00	€ 2.931.873,99
Meerssen	€ 51.692,12	€ 50.706,36	€ 102.398,47	€ 43.870,00	€ 43.870,00	€ 146.268,47
Mook en Middelaar	€ 20.340,60	€ 20.139,43	€ 40.480,04	€ 9.473,00	€ 9.473,00	€ 49.953,04
Nederweert	€ 49.214,18	€ 48.564,19	€ 97.778,37	€ 120.584,00	€ 120.584,00	€ 218.362,37
Peel en Maas	€ 124.298,56	€ 122.882,66	€ 247.181,22	€ 230.142,00	€ 230.142,00	€ 477.323,22
Roerdalen	€ 56.084,98	€ 55.182,67	€ 111.267,64	€ 64.524,00	€ 64.524,00	€ 175.791,64
Roermond	€ 223.709,56	€ 220.208,15	€ 443.917,70	€ 498.408,00	€ 498.408,00	€ 942.325,70
Simpelveld	€ 27.755,16	€ 27.534,27	€ 55.289,43	€ 23.760,00	€ 23.760,00	€ 79.049,43
Sittard-Geleen	€ 348.714,71	€ 341.613,37	€ 690.328,07	€ 1.304.371,00	€ 1.304.371,00	€ 1.994.699,07
Stein	€ 75.925,51	€ 74.953,56	€ 150.879,07	€ 118.565,00	€ 118.565,00	€ 269.444,07
Vaals	€ 29.694,46	€ 29.344,36	€ 59.038,82	€ 73.686,00	€ 73.686,00	€ 132.724,82
Valkenburg aan de Geul	€ 47.836,97	€ 46.883,99	€ 94.720,96	€ 102.492,00	€ 102.492,00	€ 197.212,96
Venlo	€ 380.228,60	€ 374.658,80	€ 754.887,39	€ 904.651,00	€ 904.651,00	€ 1.659.538,39
Venray	€ 145.111,82	€ 143.915,18	€ 289.027,01	€ 310.272,00	€ 310.272,00	€ 599.299,01
Voerendaal	€ 30.774,98	€ 30.458,01	€ 61.232,99	€ 51.091,00	€ 51.091,00	€ 112.323,99
Weert	€ 176.533,25	€ 174.970,51	€ 351.503,76	€ 562.543,00	€ 562.543,00	€ 914.046,76
TOTAAL			**€ 7.451.762,18**		**€ 9.612.467,00**	**€ 17.064.229,18**

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
3 december 2021
Kenmerk
COS/U202000969
Lbr. 20/087
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
5

Onderwerp
Voorbereiding ALV 12 februari 2021
stand van zaken 3 december 2020

Samenvatting

Op 12 februari a.s. vindt de uitgestelde ALV plaats. Hierbij ontvangt u ter informatie alvast een aantal concept-ALV-stukken, waaronder het GGU Jaarplan 2021, de VNG Agenda 2021 en de verantwoording door het bestuur over de uitvoering van moties die in de ALV van 25 september jl. zijn aangenomen of aangehouden. Op basis van actuele ontwikkelingen en informatie kunnen deze stukken nog worden aangepast. De definitieve ALV-stukken, waaronder de stukken inzake de voorbereiding op de kabinetsformatie en het onderzoek jeugd, ontvangt u uiterlijk 15 januari a.s., vier weken voorafgaand aan de ALV. Vervolgens kunt tot uiterlijk 1 februari a.s. amendementen op voorstellen indienen. Wij vragen u om ook moties uiterlijk op deze datum in te dienen.

Op de agenda van de ALV staan de VNG inzet voor de kabinetsformatie en de actualiteit rond het onderzoek jeugd centraal. De VNG Bestuurdersdag van 27 november jl. stond reeds in het teken van de VNG inzet voor de kabinetsformatie. Wij zullen u daarover, onder meer via Webinars, in de komende periode nader informeren.

Wij maken van de gelegenheid gebruik om u ook te informeren over de stand van zaken rond de Omgevingswet.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
3 december 2021
Kenmerk
COS/U202000969
Lbr. 20/087
Telefoonnummer
070 373 8393
Bijlage(n)
5

Onderwerp
Voorbereiding ALV 12 februari 2021
stand van zaken 3 december 2020

Geacht college en gemeenteraad,

Op 12 februari a.s. vindt de uitgestelde ALV plaats. Hierbij ontvangt u ter informatie alvast een aantal conceptstukken. Op basis van actuele ontwikkelingen en informatie kunnen deze stukken nog worden aangepast. De definitieve ALV-stukken, waaronder de stukken inzake de voorbereiding op de kabinetsformatie en het onderzoek jeugd, ontvangt u uiterlijk 15 januari a.s., vier weken voorafgaand aan de ALV. Vervolgens kunt tot uiterlijk 1 februari a.s. amendementen op voorstellen indienen. Wij vragen u om ook moties uiterlijk op deze datum in te dienen.

Op de agenda van de ALV staan de VNG inzet voor de kabinetsformatie en de actualiteit rond het onderzoek jeugd centraal. De VNG Bestuurdersdag van 27 november jl. stond reeds in het teken van de VNG inzet voor de kabinetsformatie. Wij zullen u daarover, onder meer via Webinars, in de komende periode nader informeren.

Wij maken van de gelegenheid gebruik om u ook te informeren over de stand van zaken rond de Omgevingswet.

In deze ledenbrief geven wij u een korte toelichting op de volgende conceptstukken:
- VNG Agenda en VNG Begroting 2021
- GGU Jaarplan 2021
- Verantwoording bestuur over uitvoering moties ALV 25 september jl.
- Resolutie Digitale Veiligheid
- Stand van zaken Omgevingswet bijlage

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Korte toelichting op de stukken

VNG Agenda 2021
De VNG Agenda 2021 geeft de inhoudelijke prioriteiten van de VNG-inzet. De Agenda is een verdere uitwerking van de strategische doelstellingen die voortvloeien uit de verenigingsstrategie *Gemeenten 2024*. Bij de voorbereiding is ook verdere invulling gegeven aan de bestuursnotitie *VNG en de coronacrisis*. De VNG Agenda 2021 wordt ter kennisname voorgelegd aan de leden.

VNG Begroting 2021
De VNG Begroting geeft de financiële kaders waarbinnen de werkzaamheden van de vereniging worden uitgevoerd. De VNG Begroting bouwt voort op het contributievoorstel 2021 dat bij de ledenraadpleging door de leden is vastgesteld en in de ALV van 25 september jl. door de leden is bekrachtigd. De VNG Begroting 2021 wordt ter kennisname voorgelegd aan de leden. Met het oog op de moeilijke financiële situatie van gemeenten zal de VNG voor het begrotingsjaar 2022 opnieuw kritisch kijken naar de eigen begroting in relatie tot de contributie.

GGU Jaarplan 2021
Het GGU Jaarplan 2021 geeft verdere invulling aan kaders voor de gezamenlijke uitvoering in 2021. De Kadernota GGU 2021 is vastgesteld door de leden. De leden hebben bij de vaststelling van de kadernota het bestuur de bevoegdheid gegeven om op advies van het College voor Dienstverleningszaken het definitieve jaarplan 2021 vast te stellen binnen de kaders in de kadernota gegeven. Het GGU Jaarplan bevat tevens de verdere uitwerking van de begroting voor 2021. De begroting in het Jaarplan 2021 is € 48 miljoen in omvang. Dit is een kleinere begroting dan in de Kadernota 2021 is opgenomen. Hiervoor zijn twee redenen. Ten eerste heeft de coronacrisis minder vertraging in de uitvoering van activiteiten in het GGU porfolio veroorzaakt dan begin 2020 was verwacht, waardoor minder geld wordt doorgeschoven van 2020 naar 2021. Ten tweede vallen de inverdieneffecten van subsidies lager uit dan verwacht.

Verantwoording bestuur over uitvoering moties ALV 25 september jl.
In de ALV is een groot aantal aangenomen en aangehouden moties waarover door het bestuur verantwoording moet worden afgelegd. Hierbij ontvangt u een stand van zaken over de uitvoering van deze moties en voorlopig voorstel van het bestuur om moties aan te houden of af te doen. Vanwege de overlap tussen een deel van de moties, is in een aantal gevallen gekozen voor een geclusterde beantwoording. Omdat nog relatief weinig tijd is verstreken sinds de ALV van 25 september jl. is in veel gevallen op dit moment het voorstel van het bestuur om moties aan te houden. Actuele ontwikkelingen in de komende periode kunnen ertoe leiden dat in een aantal gevallen het bestuur alsnog zou kunnen beslissen om de leden voor te stellen om een deel van deze moties af te doen.

Resolutie Digitale Veiligheid
Digitale veiligheid vraagt blijvende en continue aandacht van lokale bestuurders. Deze resolutie, die voortbouwt op de Agenda Digitale Veiligheid, appelleert aan de bestuurlijke verantwoordelijkheid rond digitale veiligheid en roept lokale bestuurders op daaraan invulling te geven. De resolutie beoogt een bijdrage te leveren aan het bewustzijn bij gemeenten van de risico's van de digitale samenleving en de noodzaak om daar naar te handelen. Gemeenten wordt gevraagd om digitale veiligheid periodiek te agenderen collegevergaderingen, te oefenen met beschikbare voorzieningen en het actief gebruik daarvan te organiseren. Ook wordt gemeenten gevraagd om

waar nodig andere gemeenten te ondersteunen bij de gevolgen van een (omvangrijk) cyberincident. Met de resolutie herbevestigen de gemeenten hun verantwoordelijkheid voor een veilige en weerbare samenleving.

Stand van zaken Omgevingswet

Op 1 december heeft de Tweede Kamer over een aantal moties rondom de Omgevingswet gestemd. Twee moties die met overgrote meerderheid zijn aangenomen gingen over de kosten die de invoering van de Omgevingswet met zich meebrengt. De motie-Smeulders verzoekt de regering om de wet budgetneutraal in te voeren en de motie-Van Eijs roept op om zorg te dragen voor voldoende middelen voor de invoering van de wet. Deze beide moties van de Tweede Kamer onderschrijven de motie die door de leden van de VNG is aangenomen tijdens de ALV van 25 september. Het uitgangspunt van deze motie is dat de VNG het Rijk oproept extra middelen beschikbaar te stellen als blijkt dat de Omgevingswet niet budgetneutraal ingevoerd kan worden. Hieraan ligt een lopend onderzoek ten grondslag.

Eén andere belangrijke motie die de Tweede Kamer heeft aangenomen, roept de regering op tot het indienen van het Koninklijk Besluit (KB), de laatste stap waarmee de voorgenomen datum van inwerkingtreding definitief wordt. De afgelopen jaren zijn alle onderdelen van de Omgevingswet behandeld in beide Kamers. Het sluitstuk van de behandeling van het wettelijk stelsel is de voorhang van het KB. Het KB stelt de definitieve inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet vast. De motie-Regterschot roept de regering om het KB nog deze maand voor de hangen, zodat de Tweede Kamer op korte termijn kan instemmen met de voorgenomen datum op 1 januari 2022. Dit geeft gemeenten duidelijkheid bij hun laatste voorbereidingen voor de inwerkingtreding. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de minister het KB daadwerkelijk gaat voorhangen in de Kamer. Wij informeren u daar uiteraard over.

Met deze ledenbrief hebben wij u een stand van zaken gegeven over onze voorbereiding richting de ALV van 12 februari a.s. Vanzelfsprekend zullen wij in de komende periode op de hoogte houden van actuele ontwikkelingen en uiterlijk 15 januari a.s. ontvangt u de definitieve ALV-stukken.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur

VNG Agenda en VNG Begroting 2021

VNG Agenda

Inleiding

Tijdens de Algemene ledenvergadering 2020 in Barneveld stelden de leden de verenigingsstrategie Gemeenten 2024 vast met daarin een beeld van de ontwikkelingen en opgaven die op gemeenten afkomen. Deze zijn groot en talrijk.

In de verenigingsstrategie zijn deze opgaven uitgewerkt in vijf inhoudelijke thema's: de informatiesamenleving, de gemeentelijke uitvoering, het fysieke domein, de inclusieve samenleving en het democratisch besturen. Het zijn niet per se nieuwe opgaven, maar wel de opgaven die in de komende jaren de meeste aandacht van gemeenten vragen. De VNG kan de gemeenten ondersteunen bij deze opgaven. De inzet van de VNG om een actieve ledenorganisatie te zijn, is een zesde thema dat de verenigingsstrategie benoemt.

Sinds begin dit jaar zijn we volop in de weer met de coronacrisis. De impact daarvan is overweldigend en vraagt van de overheid, gemeenten niet uitgezonderd, om grote flexibiliteit. Terwijl de gemeentelijke organisaties nieuwe werkomstandigheden moesten realiseren, ging de gewone inzet door en kwam er een intensief aandachtsgebied erbij. Het kenmerkt de veerkracht van het lokale bestuur en zijn apparaat dat deze omschakeling snel en adequaat is uitgevoerd, noodzakelijke maatregelen zijn genomen en dat gemeenten de binding met de burgers hebben weten te behouden. En dat geldt ook voor de VNG-organisatie.

De impact van de coronacrisis zal van invloed blijven op onze inzet in 2021 en daarna. Daarom hebben we de inzet op de zes thema's in de verenigingsstrategie getoetst aan de nieuwe realiteit. We constateren dat ondanks de coronacrisis de geformuleerde prioriteiten nog steeds actueel zijn. We zien slechts op een enkel thema aanleiding tot een aanvulling. De coronacrisis leidt daarmee niet zozeer tot nieuwe prioriteiten maar meer tot andere accenten. Dit betekent ook een zwaardere belasting van de organisatie, zoals we ook in 2020 hebben voorzien.

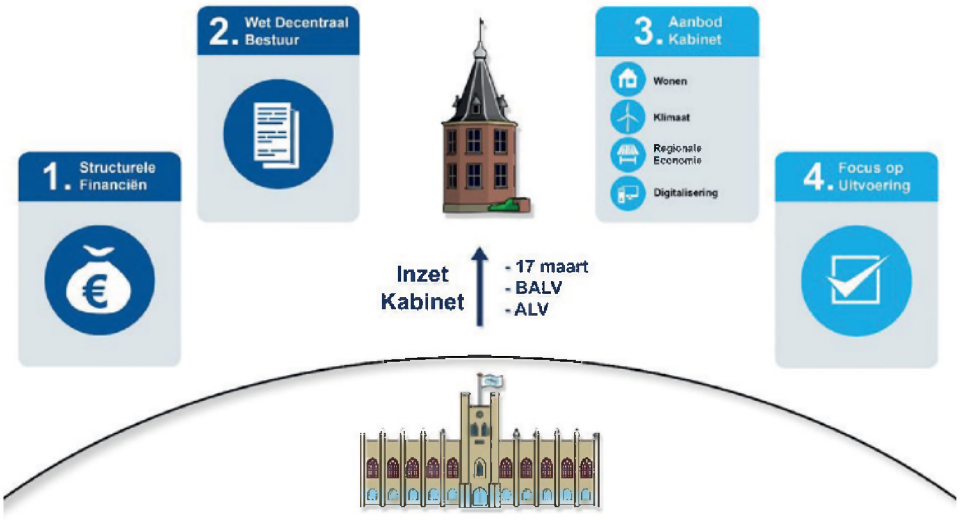
In deze VNG Agenda zetten we eerst de belangrijkste lijnen voor 2021 uit. Vervolgens volgt per thema een samenvatting van de Verenigingsstrategie Gemeenten 2024 en een beschrijving van de prioriteiten 2021. Tot slot benoemen we per strategische doelstelling voor 2024 de inzet voor 2021. We realiseren ons dat de gekozen inzet ambitieus is en de realisatie ervan mede afhangt van de impact van corona en kabinetsformatie op ons werk. Maar met elkaar kunnen we zeker goede stappen zetten.

VNG-bestuur
26 november 2020

Keuzes voor Nederland na corona

2021 wordt onmiskenbaar het jaar voor de keuzes na corona. Niet alleen omdat we hopen greep te krijgen op het virus en daarop een nieuwe realiteit te kunnen inrichten. Ook zullen de Kamerverkiezingen en de daarop volgende kabinetsformatie in het teken staan van herstel en nieuwe keuzes voor de toekomst.

Inzet kabinetsformatie

Richting de kabinetsformatie wordt gewerkt langs de bovenstaande vier sporen. Het versterken van de financiële positie van gemeenten en het versterken van de interbestuurlijke verhoudingen hebben daarbij een voorwaardelijke positie ten opzichte van een inhoudelijk aanbod aan het kabinet en de focus op uitvoering. Gemeenten kunnen een grotere bijdrage leveren aan de maatschappelijke opgaven waar Nederland voor staat als de voorwaarden daarvoor worden gecreëerd door het Rijk.

Structurele Financiën

De financiën van gemeenten structureel op orde brengen is absolute prioriteit voor gemeenten en daarmee het VNG-bestuur. De twee grote onderwerpen zijn hierbij de opschalingskorting en de tekorten in het sociale domein; met name jeugdzorg en de aanzuigende werking van het abonnementstarief.

Deze tekorten tasten de autonomie en de slagkracht van gemeenten aan om bij te dragen aan de oplossingen die Nederland nodig heeft om sterker uit de crisis te komen. De taken en middelen van gemeenten zijn niet in balans, onderzoek na onderzoek wijst uit dat er een structurele oplossing nodig is. Pas als de financiën van gemeenten op orde zijn kan er worden gekeken naar het uitvoeren van andere ambities.

Wet Decentraal Bestuur

De interbestuurlijke verhoudingen staan uit het lood. Diverse rapporten komen tot dezelfde analyse en steeds weer komen dezelfde aanbevelingen naar boven. De VNG heeft eerder al gepleit voor een wet op de decentrale overheden in reactie op het rapport van de Staatscommissie Parlementair Stelsel. In aanloop naar de verkiezingen gaat de VNG werken aan deze wet via een wetgevingsnotitie en een proeve van een wet.

In deze wet komen de volgende onderdelen:

- Een mechanisme voor interbestuurlijke conflictbeslechting;
- Waarborgen voor de decentrale autonomie;
- Een versterkte positie van de minister van BZK om wetgeving en beleidsvoornemens die decentrale overheden raken te toetsen aan interbestuurlijke uitgangspunten;
- Een aangescherpt artikel 2 Financiële-verhoudingswet die bij overdracht van taken zorgt voor objectief voldoende middelen om de taken uit te kunnen voeren;
- Uitvoeringstoets voor een integrale afweging van alle uitvoeringsaspecten (tijd, middelen, digitalisering, bevoegdheden).

Aanbod Kabinet

Gemeenten hebben de ambitie om te bouwen aan een mooier Nederland. De verschillende opgaven waar Nederland voor staat slaan neer in de gemeenten en vragen een interbestuurlijke aanpak met de daarbij horende voorwaarden. Als aan die voorwaarden wordt voldaan kunnen gemeenten ook de verantwoordelijkheid nemen om een deel van de oplossing te zijn. Met de koepels van provincies en waterschappen wordt gewerkt aan een aanbod op drie onderwerpen met een ruimtelijke component:

a Wonen in wijken en buurten.
b Regionale economie als bijdrage aan de economische herstelagenda voor Nederland.
c Uitvoering klimaatakkoord om vaart te maken op al ingeslagen wegen.

Een vierder onderwerp dat de VNG daaraan toevoegt is:

d Digitalisering.

De gekozen insteek daarbij is: wij nemen belemmeringen weg die de realisatie van de gedeelde doelen in de weg staan op voorwaarde dat het kabinet belemmeringen wegneemt die de krachtige bijdrage van de decentrale overheden in de weg staan.

Focus op Uitvoering

Het versterken van de kwaliteit van de uitvoering is een belangrijk landelijk thema. Beleidsvoornemens kunnen mooi worden uitgewerkt, maar of de beoogde resultaten worden behaald hangt af van een goede uitvoering. De basis voor een goede uitvoering wordt bepaald door het serieus nemen van de uitvoerbaarheid bij het bepalen van beleid. Daarvoor moeten we als gezamenlijke overheden beleid en uitvoering dichter bij elkaar brengen. Om zo samen te zoeken naar uitvoerbare oplossingen voor de grote opgaven waar we voor staan. Daarbij geldt dat veel uitvoering via gemeenten loopt. Die moeten dus als gelijkwaardige partners betrokken zijn en aan de voorkant meewerken aan uitvoerbare oplossingen.

De ervaringen die we hebben opgedaan in het vormgeven van corona-compensatiemaatregelen, zoals de Tozo en de Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming, kunnen hierbij als voorbeeld dienen. Door tijdsdruk en urgentie was vanaf het begin intensieve uitwisseling en samenwerking tussen beleid en uitvoering onontkoombaar.

Door zo te werken komen we samen tot heldere en uitvoerbare wetgeving, voldoende tijd om nieuwe taken te implementeren, voldoende middelen en een realistische inzet van (de mogelijkheden en beperkingen van) informatie en digitalisering. Daarnaast hebben gemeenten ook zelf een verantwoordelijkheid. Inzicht in de eigen uitvoering, zwakke plekken opsporen en versterken en daar openheid in geven.

Een belangrijk aspect van uitvoering is de aansluiting op de inwoner, dienstverlening op maat en op een begrijpelijke manier. In de complexe wereld van de overheid is het voor inwoners gemakkelijk om de weg kwijt te raken. Richting de verkiezingen wordt verkend of gemeenten voor kwetsbare groepen niet een grotere rol kunnen spelen in het toegankelijk maken van de dienstverlening van andere overheidsinstanties.

Europees en internationaal perspectief

De VNG is niet alleen in Nederland voor gemeenten actief. De VNG vertegenwoordigt alle 352 gemeenten ook in Europa, biedt hen een platform aan in Brussel en Straatsburg en staat voor de lokale dimensie in Europees beleid en wetgeving. Met twee grote transities op de Europese agenda - energie en digitaal - en de verdere ontwikkeling van de Europese stedelijke agenda en een Europese plattelandsagenda zoekt de VNG nadrukkelijk de samenwerking met Rijk, provincies en waterschappen om de lokale gevolgen van deze transities goed voor het voetlicht te krijgen bij de Europese instellingen. Doel is om tot goed uitvoerbaar en voorspelbaar beleid te komen, met zo min mogelijk administratieve lasten voor het lokale bestuur. Tevens zet de VNG zich in om de beschikbare EU-fondsen, waaronder het Europees Herstelfonds (RRF), in te zetten voor de transities op lokaal niveau.

Ook op mondiaal niveau is de VNG vertegenwoordigd, via ons lidmaatschap van de wereldkoepel van lokale overheden, United Cities and Local Governments, en haar regiokantoren. De VNG brengt hier goede voorbeelden uit het Nederlands lokaal bestuur naar voren, en ontsluit kennis en ervaringen van andere verenigingen van gemeenten op dossiers die hoog op onze agenda staan. De verbindende taal tussen verenigingen van gemeenten en hun leden wereldwijd zijn de Global Goals for Sustainable Development van de Verenigde Naties, die de sociale, economische en ecologische aspecten van duurzaamheid integreren. Veel gemeenten sluiten met hun inzet aan op de Global Goals. Evenzo verbinden wij onze inzet op de thema's met de Nederlandse context, bestaande (beleids) kaders, programma's en instrumenten van de Global Goals. Zo zorgen we ervoor dat gemeenten de samenhang zien van hun opgaven met globalisering en de brede duurzaamheidsagenda, om daarmee de sociale, economische en ecologische aspecten van duurzaamheid te kunnen verbinden.

Jaarplan GGU

De vereniging investeert in de uitvoering en ondersteuning van gemeenten met concrete diensten in het kader van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering (GGU) en aangejaagd door Samen Organiseren. Omdat de VNG werkt aan een gezamenlijke basis voor de toekomst, continuïteit en betrouwbaarheid, transformatie in de domeinen, en generieke ondersteunende activiteiten, maakt het Jaarplan GGU 2021 deel uit van de VNG Agenda.

1 Informatiesamenleving

Gemeenten 2024

Met de inzet van datagedreven sturing is de aanpak van maatschappelijke opgaven en de gemeentelijke dienstverlening sterk te verbeteren. Dit vanuit de gedachte dat de overheid mensen met een hulpvraag beter van dienst kan zijn naarmate meer relevante kennis beschikbaar is over hun achtergrond, woonsituatie, wensen, beperkingen en financiële situatie. Sociale diensten kunnen door het koppelen van data bijstandsfraude voorkomen en bestrijden maar ook voorspellen waar en bij wie armoede ontstaat en daarop actie ondernemen.

Deze nieuwe mogelijkheden roept ook een aantal dilemma's op. We willen ellende voorkomen én efficiënt omgaan met publieke middelen. Maar tot hoever kunnen en willen we daarmee gaan? Welke normen en waarden hanteren we? Voor bewerking en inzet van onze databestanden zijn de kaders nog onvoldoende vastgelegd, in de meeste gemeenten is daarover zelfs geen publiek debat gevoerd. Sommige beslissingen die op grond van deze technieken worden genomen, kunnen diep ingrijpen in het leven van onze inwoners. Er moeten daarom spelregels komen hoe gemeenten met hun data omgaan en hoe anderen daarmee omgaan. Gemeenten moeten samen met de andere overheden hiervoor de lijnen uitzetten.

Prioriteiten 2021

Gemeenten staan midden in de informatiesamenleving. Daarin grijpen gemeenten de kansen die dat biedt maar worden ook geconfronteerd met de effecten van de digitalisering. Dat brengt fundamentele vraagstukken mee. Daar hebben gemeenten oog voor en de dialoog over de effecten komt op gang. De coronacrisis dwingt ons echter om nóg sneller door te pakken. Voor gemeenten is het van belang om daarom op drie manieren, samen met haar partners, aan de slag te gaan door als overheid:

1 Inwoners volledig toe te rusten en hun grondrechten te borgen om volwaardig mee te kunnen in de digitale samenleving;
2 Aandacht te schenken aan informatieveiligheid van de eigen organisatie en alles wat nodig is om samen de digitale veiligheid van het digitaal maatschappelijk verkeer te waarborgen;
3 De mogelijkheden die digitalisering biedt te agenderen en verder te brengen omdat gemeenten ervaren dat het democratische proces door die mogelijkheden wordt beïnvloed en anders verloopt.

1.1 Gemeentelijke praktijk richtinggevend en agenderend voor digitale overheid

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten vanuit de lokale praktijk richtinggevend en agenderend als het gaat om de invulling van de digitale overheid. Met ondersteuning van de VNG en in samenwerking met het Rijk en andere (publieke) partners, hebben gemeenten hun basisvoorzieningen digitaal op orde, werken zij beleidsmatig datagedreven en organiseren zij vanuit datagebruik efficiënter hun (financiële) dienstverlening en voldoen zij aan Europese regelgeving. Gemeenten zijn zo in staat beter op maatschappelijke opgaven te sturen, alsook hun begrotings- en verantwoordingsprocessen en hun (digitale) dienstverlening aan inwoners en ondernemers vanuit één overheidsinfrastructuur in te richten. Vanuit de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering werken we aan de standaarden in architectuur conform de Common Ground gedachte.

Inzet 2021

- Gemeenten hebben inzicht in de huidige en gewenste staat van gemeentelijke en generieke (basis) voorzieningen.
- We hebben hulpmiddelen gerealiseerd die bijdragen aan het modelmatig waarderen van woningen door gemeenten, hebben de toepassing ervan ondersteund en we hebben het WOZ Datacenter verder ontwikkeld.

- We hebben gezorgd voor betere financiële gegevens over gemeenten, door de aanlevering van IV3-gegevens te verbeteren en door de huidige set financiële kengetallen te verbeteren. Door deze verbeteringen hebben we beter inzicht gekregen in de financiële conditie van gemeenten. Daarop kan een uniform financieel toezicht zich baseren.

1.2 Datamogelijkheden zijn ook vertrekpunt van beleid

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten in staat om de mogelijkheden van digitalisering maximaal te benutten in het realiseren van maatschappelijke opgaven over domeinen heen. Datamogelijkheden zijn geen sluitstuk maar vertrekpunt van beleid. De VNG ondersteunt gemeenten in het realiseren van deze omkering. Hiermee dragen we eraan bij dat gemeenten hun eigen ambitie waarmaken als krachtige partner in het maatschappelijk en economisch netwerk.

Inzet 2021

- Er is een VNG meerjarenvisie en ondersteuningsaanbod privacy. Privacy-issues die op enkele prioritaire beleidsthema's doorbraken in de weg staan, worden geagendeerd bij het Rijk of de Autoriteit Persoonsgegevens.
- Er is een interbestuurlijke datastrategie en de VNG data-uitvoeringsvisie is geïmplementeerd. Hiertoe zijn enkele datadeals voor prioritaire beleidsthema's gesloten, is de strategische samenwerking met het CBS verstevigd en zijn beleidsmatige analyses van de ontsloten data gemaakt.

1.3 Democratische afweging inzet, beveiliging en regulering technologie en data

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten in staat om democratisch een geïnformeerde afweging te maken over het inzetten, beveiligen en reguleren van technologie en data. De VNG helpt hen daarin door technologische innovaties en digitaliseringstrends te duiden en - in interactie met haar leden en partners - (een) gemeentelijke visie(s) op de informatiesamenleving te ontwikkelen. Daarmee dragen we eraan bij dat gemeenten aan wetten en Europese kaders kunnen voldoen en hun eigen ambitie bij het borgen van publieke waarden in de informatiesamenleving kunnen realiseren.

Inzet 2021

- Eind 2021 weten alle gemeenten wat het betekent om de basis van hun data en informatiehuishouding op orde te hebben en hoe zij daarop presteren. Concreet zullen ten minste dertig gemeenten een data-governance selfassessment hebben ingevuld en het daaruit ontstane beeld hebben geagendeerd voor bespreking tussen College en Raad. Ook wordt de Agenda Digitale Veiligheid geïmplementeerd.
- Eind 2021 hebben gemeenten inzicht in wat de belangrijkste ontwikkelingen en politiek-bestuurlijke dilemma's zijn bij de informatiesamenleving. Ze zijn ook in staat om hierover koers en kaders te stellen. Concrete producten hierbij zijn onder meer het VNG-trendrapport, het iFestival en de realisatie van een kennisbank.

2 Gemeentelijke uitvoering

Gemeenten 2024

Gemeenten streven naar passende dienstverlening die mensgericht, regelarm, duidelijk, snel en zeker is. Hierbij gaat het dus zowel over wat ze leveren, hoe ze het leveren en hoe ze communiceren. Sommige vraagstukken zijn eenvoudigweg te complex om lokaal goed te kunnen oplossen; op andere vraagstukken is voordeel te behalen door het samen te organiseren. De laatste jaren hebben gemeenten een aantal grote stappen gezet op dit gebied, via Samen Organiseren en het maken van afspraken over standaardisatie (via het College voor Dienstverleningszaken). Alle gemeenten dragen bij aan het fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) waaruit de gezamenlijke uitvoeringsactiviteiten worden bekostigd.

Door meer te standaardiseren wordt maatwerk beter mogelijk. De winst in tijd, geld en menskracht die geboekt wordt door het gebruiken van standaardproducten en -diensten op beleidsneutrale gebieden kunnen gemeenten inzetten voor vraagstukken die een eigen, lokale, aanpak nodig hebben.

Om te waarborgen dat gemeenten hun autonomie en couleur locale behouden, moeten zij in de uitvoering en dienstverlening eigen keuzes kunnen maken. Zij moeten zorgvuldig afwegen of ze een taak gezamenlijk oppakken met andere gemeenten of dat lokaal maatwerk beter is. Kosten en efficiency kunnen en mogen niet de enige criteria zijn; publieke waarden staan voorop. Uitbreiding en verbreding van de activiteiten binnen GGU zullen we in het licht van dit type afwegingen moeten beoordelen.

Prioriteiten 2021

Het vertrouwen van de inwoners in de overheid heeft de afgelopen jaren best een aantal deuken opgelopen. Om dit vertrouwen te herstellen is een urgente opgave om de inwoners meer centraal te stellen in de uitvoeringsketens. Het wordt tijd dat we hier aan werken, met elkaar. Dat betekent dat gemeenten baat hebben bij:

- het (her)inrichten van beleid- en wetgevingsprocessen zodat uitvoerbaarheid vanaf begin wordt getoetst. Met verschillende "rondes" om bij te sturen;
- het (samen) toetsen van uitvoerbaarheid vanuit en in uitvoeringsketens in plaats van vanuit losse organisaties;
- het instellen/aanwijzen van onafhankelijke procesregisseurs om dit te bevorderen en waarborgen.
- Integrale overheidsdienstverlening bij gemeenten voor inwoners die in de problemen raken, waarmee deze inwoners namens de (hele) overheid een oplossing met een menselijk maat wordt geboden.

2.1 GGU een gedragen, effectief en efficiënt instrument om gemeenten te ontzorgen

Doelstelling 2024

In 2024 is de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering een gedragen, effectief en efficiënt instrument om gemeenten op de door hen gewenste onderwerpen te ontzorgen. De scope van de inzet van de GGU is door de leden vastgesteld en de leden waarderen de transparante verantwoording. De vragen die door gezamenlijke activiteiten worden gesteld aan het duurzaam beschikbaar zijn (beheer) van de gezamenlijke dienstverlening zijn beantwoord en de besturing hierop is voor alle betrokkenen helder vormgegeven.

Inzet 2021

- De gemeenten hebben een efficiënt en effectief dienstenaanbod gekregen vanuit het GGU, dat goed aansluit bij de behoeften die gemeenten hebben aan ondersteuning. De inzet hiervoor is in een apart jaarplan aan de ALV aangeboden.
- Gemeenten voldoen aan wettelijke verplichtingen en oefenen invloed uit op wet- en regelgeving.

- Gemeenten maken dienstverlening voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk, ook voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.

2.2 Gemeenten hebben hun personele organisatie kwantitatief en kwalitatief op orde

Doelstelling 2024

In 2024 zijn de gemeenten in staat gesteld de werkgeversfunctie conform de gewijzigde wetgeving per 1 januari 2020 in te richten voor de hele gemeentelijke sector. Hiermee sluiten we aan op nieuwe ontwikkelingen. Vanuit de gezamenlijke werkgeversfunctie van het College van Arbeidszaken dragen we bij aan een gemeentelijke organisatie die - wat betreft de personeelskant - kwantitatief en kwalitatief op orde is voor het uitvoeren van de (toegenomen) maatschappelijke opgaven.

Inzet 2021

- De VNG heeft de financiële gevolgen van het pensioenakkoord voor gemeenten in kaart gebracht, en op basis daarvan een effectieve lobby bepaald om beter aan tafel te komen bij de uitwerking van het akkoord.
- Er zijn nieuwe Cao's afgesloten en er is praktische invulling gegeven aan het werkgeverschap.
- Er zijn afspraken gemaakt over de pensioenregeling ABP en pensioenonderhandelingen gevoerd.
- De VNG biedt ondersteuning om de kwaliteit van het ambt in relatie tot integriteit en veiligheid openbaar bestuur te verbeteren.

3 Fysieke opgaven

Gemeenten 2024

In het fysieke domein richten gemeenten zich op een veilige en gezonde leefomgeving voor hun inwoners. Er speelt een groot aantal opgaven voor gemeenten. Omdat alle opgaven samenkomen op het grondgebied van gemeenten is een samenhangende aanpak logisch en noodzakelijk. Ruimtelijke en sociale vraagstukken zijn hierbij niet los van elkaar te zien.

Een opgave die zeer veel kansen biedt voor verbinding met andere opgaven is de energietransitie. Van belang is wel om de energietransitie uit de (exclusief) technische sfeer te halen. Door van een sectorale opgave (woningen van het gas af) een bredere opgave te maken is grote maatschappelijke winst te halen. Voor een goed samenspel tussen beleid en uitvoering is daarbij wel ruimte nodig voor experimenten. Experimenten met verschillende bronnen van warmte, maar ook met het koppelen van de energietransitie aan andere opgaven op wijkniveau.

Verbinding is er niet alleen binnen gemeenten, maar ook tussen gemeenten. Door Nederland als één netwerk te zien waarbij de verschillende gemeenten ieder hun eigen rol hebben wordt Nederland sterker. Niet alleen economie is belangrijk, juist het zoeken naar de balans tussen economie, leefomgeving en mens en samenleving zorgt ervoor dat gebruik wordt gemaakt van de kwaliteiten vanuit héél Nederland. Het gaat om de vitaliteit en kracht van regio's en van Nederland als geheel. Elke regio levert binnen het netwerk haar bijdrage aan Nederland.

Prioriteiten 2021

Er is dringend behoefte aan de bouw van meer woningen die betaalbaar, duurzaam en voor brede doelgroepen beschikbaar zijn. De inzet van de VNG richt zich er daarbij op om gemeenten goed in hun regierol te plaatsen. Dat geldt ook voor de realisatie van de klimaatdoelen en energietransitie waar partnerschap met bijvoorbeeld Rijk, regio en netwerkbeheerders gemeenten helpen de uitvoering verder te verstevigen. Van belang daarbij is met elkaar lessen te trekken uit opgedane ervaringen en te zien wat wel en niet kan helpen de doelen stap voor stap te bereiken.

Een andere prioriteit richt zich op de hernieuwde regionale economische aanpak. Van belang is dat gemeenten kunnen aansluiten bij netwerken om samen het toekomstig verdienvermogen van de regio's en Nederland te verstevigen en via een actief arbeidsmarktbeleid te zorgen dat de werkloosheid laag blijft en mensen die hun baan verliezen weer snel aan de slag komen.

3.1 Gemeenten uitgerust voor integrale aanpak kwaliteitsverbetering leefomgeving

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten - conform de doelstellingen van de Omgevingswet - voldoende geëquipeerd om een integrale aanpak te realiseren in de kwaliteitsverbetering van de leefomgeving. Dat betekent dat ze, mede vanuit de inzet van de VNG (lobby, platform en dienstverlening) beschikken over passende informatie en ondersteuning, alsook over voldoende instrumenten en financiën om hun opgaven uit te voeren. Gemeenten zijn zo in staat om via omgevingsbeleid de leefbaarheid in buurten te vergroten en gezondheidswinst voor hun inwoners te behalen. Gemeenten worden ondersteund bij de daadwerkelijke uitvoering, onder andere door het programma Omgevingswet.

Inzet 2021

- Gemeenten moeten bekend zijn met de financiële gevolgen van de Omgevingswet op macroniveau en een groot aantal gemeenten hebben de financiële consequenties voor hun eigen gemeente in beeld gebracht. Gemeenten hebben voldoende middelen om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren, en er is een model ontwikkeld dat gemeenten kan helpen hun doel te bereiken.

- Eind 2021 zijn gemeenten in samenwerking met de Omgevingsdiensten in staat hun VTH-taken binnen het kader van de Omgevingswet uit te voeren. De VNG ondersteunt hen door aandacht te besteden aan onder meer goed opdrachtgeverschap richting omgevingsdiensten en verbeterde positionering van de gemeentelijke taakuitvoering.
- Eind 2021 heeft de VNG bereikt dat gemeenten (met veel landelijk gebied) beter in staat zijn om samen de transities op gang te brengen in landbouw, energie en klimaat. Belangrijke uitgangspunten daarbij zijn de integrale aanpak van gebiedsopgaven, voldoende prikkels voor innovatie en uitvoerbaarheid van regels.
- Eind 2021 is een stap gemaakt in het vergroten van de uitvoeringskracht van gemeenten en de uitvoerbaarheid van rijksregelgeving algemeen en voor de leefomgeving in het bijzonder. Hiervoor zetten we in op de doorontwikkeling van datagedreven werken, de ontwikkeling van de NOVI-cyclus met medeoverheden en uitvoeringsondersteuning fysiek domein.
- De VNG heeft (regionale) ondersteuning geboden aan gemeenten, zodat gemeenten per 1 januari 2022 in staat zijn om te kunnen starten met de uitvoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen, zonder dat er voor burgers, bedrijven en overheden onverantwoorde risico's ontstaan.
- Gemeenten hebben voor de invoering van de Omgevingswet in 2022 al kunnen oefenen met een werkend Digitaal Stelsel Omgevingswet. Eerste stappen zijn gezet voor de doorontwikkeling en uitbouw van het Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke voorziening (DSO-LV).

3.2 Forse slagen in duurzaamheidstransities en circulaire economie

Doelstelling 2024

In 2024 hebben gemeenten een forse slag gemaakt in de transities naar duurzame energievoorziening, energiegebruik, CO2-reductie, klimaatadaptatie en daarmee naar een circulaire economie voor hun inwoners. De VNG ondersteunt hen daarin, zodat ze beschikken over passende sturings- en bekostigingsarrangementen, informatie, instrumenten, bevoegdheden, ondersteuning en financiële mogelijkheden (nationaal en Europees) om hun taken uit te voeren. Gemeenten worden door het Programma Energie ondersteund bij de daadwerkelijke uitvoering.

Inzet 2021

- Uitgaande van haalbaarheid en betaalbaarheid van de energietransitie en de uitvoering van het Klimaatakkoord zijn er afspraken met het Rijk op basis van de uitkomsten van het artikel 2-onderzoek en kunnen gemeenten beschikken over financiële instrumenten om de verduurzaming van vastgoed en infrastructuur in buurten en wijken uit te voeren.
- Eind 2021 zijn gemeenten beter in staat om verspilling van grondstoffen tegen te gaan en afvalscheiding te bevorderen. Hiervoor blijft de VNG het VANG-programma ondersteunen, zetten we in op bredere producentenverantwoordelijkheid, zetten we stappen in het Programma CO2-beprijzing bij inkoop en vragen we het Rijk om in hun nationaal milieuprogramma aanvullende bronmaatregelen op te nemen.
- Eind 2021 zijn 25 tot 30 gemeenten extra aan de slag met doelstellingen voor een klimaatadaptief en waterrobuust Nederland, met als resultaat dat zij inzicht hebben in hun problematiek en handvaten hebben om verder (zelfstandig) aan de slag te gaan met klimaatadaptatie. De leerervaringen worden breder gedeeld met Rijk en gemeenten.
- Eind 2021 hebben meer gemeenten aandacht voor de opgave voor de openbare ruimte en de drukte in de ondergrond bij de grote transities. Via het samenwerkingsverband 'maak samen ruimte' leren gemeenten van elkaar en stimuleren we de visievorming op de lange termijn.
- Vanuit het Kennis- en Leerprogramma Aardgasvrije wijken ondersteunt de VNG gemeenten in de transitie naar een aardgasvrije omgeving door bewustwording, kennisontwikkeling en het oppakken van knelpunten. Daarnaast ondersteunen we vanuit het GGU gemeenten bij het verduurzamen van de utiliteitssector via een gebiedsgerichte aanpak.
- Eind 2021 hebben gemeenten hun transitievisie Warmte en wijkplannen opgesteld. De VNG zet zich bij het Rijk in op het op orde krijgen van noodzakelijke randvoorwaarden, door met partners producten op te leveren zoals een startanalyse en handreiking, en door een tool te maken voor de monitoring van de transitievisies Warmte.
- De VNG ondersteunt gemeenten bij de uitvoering van RES 1.0, het inzichtelijk maken van energie-infrastructuren en het verduurzamen van hun maatschappelijk vastgoed.

3.3 Sturende gemeenten in woningbouw- en bereikbaarheidsopgave

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten veel meer dan nu sturend in de woningbouw- en bereikbaarheidsopgave. Ze hebben, mede door de inzet van de VNG, de beschikking over passende informatie, instrumenten, ondersteuning en financiën om hun taken uit te voeren. Hiermee dragen we eraan bij dat gemeenten meer invloed hebben op voldoende en passende woningen en bereikbaarheid binnen de regio.

Inzet 2021

- Om te zorgen dat gemeenten meer sturend zijn in de woningbouwopgave, agenderen we richting het nieuwe kabinet een samenhangende inzet (ruimte, mobiliteit, milieu en klimaat) voor het realiseren van woningen. We proberen met het kabinet tot goede afspraken te komen hierover.
- Eind 2021 zijn gemeenten door kennisdeling over grondbeleid en kwaliteitsborging in de bouw in staat hun taken bij bouwen en wonen binnen het kader van de Omgevingswet, de woningwet en de huisvestingswet uit te voeren.
- Eind 2021 zijn gemeenten beter in staat om de bereikbaarheid van woon- en werkplekken te versterken door een integrale rijksbenadering van mobiliteit in relatie tot wonen, economie, bereikbaarheidsaspecten stad-land en first en last mile. De VNG zet daarbij in op goede betrokkenheid van gemeenten bij MIRT programmering, bredere mogelijkheden voor verkeersverkeersveiligheid en duurzaam mobiliteitsbeleid.

3.4 Gemeenten werken regionaal samen aan duurzame economie

Doelstelling 2024

In 2024 werken gemeenten op regionale schaal samen aan een duurzame economie waardoor ze weerbaarder zijn in tijden van laagconjunctuur. Meer burgers en bedrijven kunnen goed wonen, werken en ondernemen door het vergroten van de werkgelegenheid (door middel van een human-capitalagenda) en de aanwezigheid van een goed vestigingsklimaat (sociaal en fysieke infrastructuur).

Inzet 2021

- Eind 2021 hebben alle gemeenten een economisch herstelplan gericht op het versterken en transformeren van economie en arbeidsmarkt. De VNG ondersteunt gemeenten hierbij met het VNG-programma Economie en arbeidsmarkt, en door kennis, innovatie, ervaringen en netwerken te verbinden bij de aanpak van de crisis op binnensteden en dorpskernen.
- Eind 2021 is samen met Rijk, IPO en Unie een plan van aanpak voor regionaal-economisch herstel opgesteld, opgebouwd vanuit regionale aanpakken.
- Bij het nieuwe kabinet agenderen we een samenhangende inzet (duurzaamheid, arbeidsmarkt, onderwijs en economisch potentieel) inzet voor duurzaam economisch herstel, en zetten we ons in om tot goede afspraken te komen over versterking van economische regio's.

3.5 Strategische kennispositie gemeenten

Doelstelling 2024

In 2024 kunnen gemeenten toekomstgerichter beleid voeren op basis van wetenschappelijke kennis. Hierdoor zijn ze in staat hun werk effectiever uit te voeren. Gemeenten beschikken over de benodigde kennis voor strategische beleidsafwegingen, beleidsplannen en uitvoering op hun taakgebieden.

Inzet 2021

- De VNG zorgt ervoor dat gemeenten kunnen beschikken over de kennis die nodig is voor de strategische beleidsafwegingen, beleidsplannen en uitvoering op hun taakgebieden. Er komen regionale schakelpunten voor de interactie van gemeenten met regionale en landelijke kennisinstellingen. De VNG maakt in 2021 met nationale kennisinstellingen en hun departementale opdrachtgevers afspraken over hun inzet voor gemeenten.

4 Inclusieve samenleving

Gemeenten 2024

Voor de oplossing van problemen in het sociaal domein, zoals het toenemende beroep op individuele ondersteuning, schuldhulpverlening en jeugdzorg, is de inzet van veel partijen nodig. Maar de gemeente heeft te weinig grip op deze ontwikkelingen en wordt meer en meer in de rol van zorgverstrekker gedwongen in plaats van verbinder en facilitator. Om het tij te kunnen keren en de transformatie een gezicht te geven, zullen gemeenten meer regie moeten (kunnen) voeren op het totale proces van zorg en ondersteuning.

Dat begint bij een adequate financiering van het sociaal domein over de volledige breedte. Conform de afspraken die gelden voor taken die in medebewind worden uitgevoerd, zal het Rijk de tekorten moeten aanzuiveren. Vervolgens moet de rol en verantwoordelijkheid van alle partijen opnieuw worden vastgelegd. De oplossing ligt niet primair in nieuwe regelgeving, maar in de samenwerking tussen alle partijen in de keten: onderwijs, huisartsen, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en werkgevers. Uiteindelijk moeten er 'horizontaal' en regionaal afspraken worden gemaakt die een nieuwe basis leggen voor een beter zorgsysteem. In dat systeem krijgen onze inwoners de ondersteuning die ze nodig hebben, is er aandacht voor preventie en vroege signalering en zijn de financiën beter beheersbaar. Omdat de zorg voor inwoners alle gemeenten aangaat, zal de VNG hiertoe in eerste instantie het initiatief nemen.

Prioriteiten 2021

In 2021 wordt door gemeenten verder gewerkt aan het verzachten en voorkomen van de sociale en maatschappelijke gevolgen van de coronacrisis, op gebied van onder meer ontwikkeling jongeren, gezondheid, inkomensderving, eenzaamheid en kwetsbare wijken. Het rapport van de commissie Halsema is daarvoor de basis. De commissie Depla is opgericht om de aanbevelingen van het rapport een opvolging te geven. De VNG ondersteunt deze commissie.

Doel is om met bestuurders en wetenschappers op lokaal- en rijksniveau te agenderen wat van belang is om de sociale gevolgen van de coronacrisis op te kunnen vangen. Daarvoor wordt met het kabinet een werkomgeving gecreëerd om problemen snel aan te pakken en doorbraken te forceren zodat inwoners snel en adequaat kunnen worden geholpen.

4.1 Helder zicht op preventie-inzet in sociaal domein

Doelstelling 2024

In 2024 hebben gemeenten helder hoe ze preventie kunnen aanwenden in het sociaal domein. We ontwerpen/ondersteunen sturings- en bekostigingssystemen die gemeenten in staat stellen om lonend te investeren in preventieve maatregelen. Uitgangspunt daarbij is de gedachte van normaliseren en ontzorgen en het doorbreken van gestapelde aanbodfinanciering, zodat gemeenten minder inzetten op zorg, medicalisatie en doelgroep-arrangementen in het geheel van de keten. Daarmee dragen we eraan bij dat gemeenten inwoners met (arbeids-)beperking of zorgbehoefte beter in de samenleving kunnen laten deelnemen.

Inzet 2021

- Gemeenten hebben een sterkere rol om jongeren tot 27 jaar die dat nodig hebben passende hulp of ondersteuning te bieden en is het aantal thuiszitters teruggedrongen.
- Gemeenten hebben perspectieven op de juiste zorg op de juist plek door een strategische agenda voor preventieve sturings- en bekostigingssystemen (zoals preventiefonds) en ondersteuning bij lokale preventieakkoorden.

- De VNG heeft voor het volgende regeerakkoord een door de leden gedragen inzet geformuleerd over de financiële prikkels en bekostigingswijze die nodig is om de inzet op preventie te bevorderen.
- Door onze belangenbehartiging staat het thema 'inkomenszekerheid/voorkomen armoede' op de landelijke agenda, wordt er in de crisisaanpak gewerkt aan een van-werk-naar-werkaanpak en preventieve aanpak in toenemende schuldenproblematiek en is de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt versterkt.
- Door het programma Zorg en veiligheid hebben gemeenten handreikingen om de problematiek sneller en adequater integraal aan te pakken, waardoor we draagvlak creëren bij partners en ketens in de integrale ondersteuningsstructuur verbinden.
- De gemeenten beschikken over een strategische visie op zorg en wonen die voorkomt dat woon-zorgproblemen escaleren.

4.2 Financieel en inhoudelijk grip op sociaal domein

Doelstelling 2024

In 2024 hebben gemeenten financieel en inhoudelijk grip op het sociaal domein. Vanuit een zelfgekozen en consequent toegepaste sturingsfilosofie zijn ze in staat te sturen op financiën, administratieve lasten te verminderen en kwaliteit te verbeteren in het sociaal domein. Adequate financiële en interbestuurlijke randvoorwaarden ondersteunen hen daarin, evenals een gedegen strategie van inkoop, organisatie en leermechanismen. De VNG helpt hen daarbij en draagt zo eraan bij dat gemeenten hun opgaven binnen de financiële kaders kunnen realiseren.

Inzet 2021

- De VNG heeft een door de leden gedragen visie geformuleerd op de financiële inrichting van het sociaal domein in relatie tot het bredere zorgstelsel, die ertoe leidt dat de juiste zorg op de juiste plek komt. Deze visie is onze inzet voor het volgende regeerakkoord.
- Gemeenten hebben grip gekregen op de uitgaven in het sociaal domein door visitatie van gemeenten, bundeling van inzichten die uit deze visitaties naar boven komen, en kennisuitwisseling op basis van die inzichten.
- Gemeenten hebben meer grip op hun uitgaven voor jeugdhulp, duidelijkheid over structurele extra middelen, ondersteuning bij passende (bovenregionale) jeugdhulp, en inhoudelijke coördinatie van landelijke contracten.
- De VNG heeft het onderzoek naar sturing en inkoop in het sociaal domein afgerond. Gemeenten worden ondersteund bij de implementatie van verdeelmodellen Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen, de uitname Wet langdurige zorg en het abonnementstarief is technisch op orde maar wordt betrokken bij inzet kabinetsformatie.
- De gemeenten beschikken over randvoorwaarden voor extra inzet in crisisdienstverlening voor schuldhulpverlening en re-integratie, over voldoende middelen voor de ambities bij re-integratie en de ondersteuning van arbeidsbeperkten, en over sturingsmogelijkheden voor schuldhulpverlening.

4.3 Democratisch draagvlak voor juiste voorzieningen op juiste plek

Doelstelling 2024

In 2024 hebben gemeenten doordacht en (democratisch) bepaald welke vraagstukken het beste op welk schaalniveau (lokaal, regionaal, bovenregionaal, landelijk of Europees) kunnen plaatsvinden. De VNG neemt hierin mede het initiatief zodat gemeenten van onderop (en niet van bovenaf door het Rijk) in staat zijn om passende vormen van (regionale) samenwerking, rolverdeling en ketensamenwerking op te zetten. Daarmee dragen we bij aan democratisch draagvlak voor de juiste voorzieningen op de juiste plek.

Inzet 2021

- De regionale samenwerking onderwijszorg is versterkt doordat gemeenten worden ondersteund bij de samenwerking regionale jeugdzorg, er is een samenwerkingsagenda kinderopvang en onderwijs, en er zijn randvoorwaarden voor toekomstige samenwerking in de jeugdbeschermingsketen. De norm voor opdrachtgeverschap wordt geïmplementeerd en biedt ketenpartners duidelijkheid.
- Gemeenten zijn in staat gesteld om ketens te vormen in basisvoorzieningen, medeopdrachtgevers (zorgverzekeraars) en zorgaanbieders. Door verbeteragenda's hulpmiddelen en toegang worden partners betrokken bij een goede inrichting van gemeentelijke dienstverlening.
- De samenwerking in arbeidsmarktregio's is versterkt doordat de VNG gemeenten ondersteunt bij de nieuwe inburgeringsketen en we samenwerken met landelijke partners bij de aanpak van schulden.
- Gemeenten hebben de (regionale) ketenaanpak zorg en veiligheid ontwikkeld.
- De strategische agenda wonen en zorg is met ketenpartners besproken.

5 Democratisch besturen

Gemeenten 2024

Meer dan ooit zien bestuurders in dat beleid vaak beter wordt als inwoners bij de voorbereiding daarvan daadwerkelijk worden betrokken. Het draagvlak van inwoners vergroot ook de legitimiteit en acceptatie van beslissingen. Zeker nu is dat belangrijk: in de komende periode zullen op lokaal niveau besluiten genomen moeten worden over ingewikkelde vraagstukken zoals de energietransitie en verduurzaming van de gebouwde omgeving. De steun van inwoners daarbij is onmisbaar.

De aandacht voor de participatieve democratie is essentieel maar kan en mag de rol van de raad niet uithollen. De representatieve en de participatieve democratie vullen elkaar wederzijds aan, hun samenspel is van wezenlijk belang. Daarom moet er ook aandacht zijn voor versterking van de rol van de raad.

Prioriteiten 2021

Lokale democratie

Voor de ontwikkeling van de lokale democratie en lokaal bestuur wordt er prioriteit gegeven aan de twee volgende doelen.

Wet op het decentraal bestuur: visie en perspectief op interbestuurlijke en regionale samenwerking

De VNG heeft eerder al gepleit voor een wet op de decentrale overheden in reactie op het rapport van de Staatscommissie Parlementair Stelsel. In aanloop naar de verkiezingen gaat de VNG werken aan een wet op de decentrale overheden via een wetgevingsnotitie en een proeve van een wet.

Interbestuurlijk samenwerken kent twee vormen: de samenwerking tussen de overheidslagen en de samenwerking horizontaal tussen gemeenten (regionale samenwerking). In 2021 is de ambitie om op beide vlakken visie, standpunten en (zicht op) handelingsperspectieven voor de leden te kunnen bieden. Dit zal onderdeel zijn van de in 2021 op te stellen Toekomstagenda Lokale Democratie.

Democratie (blijft) in Actie

Inmiddels is het programma Democratie in Actie - een samenwerking tussen BZK, beroeps- en belangenverenigingen en de VNG - in volle vaart en zijn de producten zichtbaar. Ook worden nog nieuwe producten opgeleverd. In 2021 worden de producten en resultaten verder met de leden gedeeld. Ook zorgen we ervoor dat de resultaten en producten die langdurig voordelig kunnen zijn voor onze leden, ook langer in uitvoering kunnen blijven. Met het ministerie van BZK en andere partners bespreken we of na 2021 een vervolg op het programma kan komen en ontwerpen we dit met elkaar.

Openbare Orde en Veiligheid

Voor de ondersteuning van onze leden bij hun taken voor openbare orde en veiligheid, geven we in 2021 prioriteit aan de volgende twee doelen.

Aanpak ondermijning

Vele partners zijn met en door onze leden betrokken bij de aanpak van ondermijning. De VNG beweegt zich in dit netwerk. De mogelijkheden voor een doorgaande aanpak zijn in de laatste jaren verbeterd. De VNG legt in 2021 focus op het verder lobbyen voor nog meer ondersteuning van een integrale aanpak. Daarbij focussen we op de verbetering van de informatiepositie van onze leden en verbetering van de mogelijkheden van gegevensuitwisseling binnen en tussen gemeenten. De wijkaanpak wordt verder ontwikkeld waar het met name gaat om de preventieve kant van de aanpak ondermijning – met een verbinding van de domeinen van zorg en veiligheid. Tenslotte blijven wij bijdragen aan het netwerk weerbaar bestuur.

Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's)
De discussie over bevoegdheden en ondersteuningsmogelijkheden van boa's komt voort uit de gemeentelijke taken op het gebied van toezicht en handhaving. In 2021 stellen wij een visie op toezicht en handhaving 2024 op, waarbinnen de rol van de boa en de visie daarop zijn beschreven. Daarnaast vinden alle activiteiten plaats om tot zo'n visie te komen en de partners, waaronder mede-overheden, te betrekken bij het opstellen en uitvoeren van de ambities die in de visie een plaats zullen hebben.

5.1 Gemeenten vullen hun taken in met de juiste interbestuurlijke, financiële en democratische randvoorwaarden

Doelstelling 2024
In 2024 beschikken gemeenten over de juiste interbestuurlijke, financiële en democratische randvoorwaarden om invulling te geven aan hun (toegenomen) taken. Met onze stakeholders werken we aan gelijkwaardigheid in de interbestuurlijke verhoudingen, aan structurele financiële waarborgen die passen bij de lokale verantwoordelijkheden en aan optimalisering van democratische besluitvorming. Gemeenten zijn - vanuit deskundigheid en legitimiteit - zelf in staat om te sturen op inkomsten, uitgaven en zo op het realiseren van de hun toebedeelde taken. Daarbij hoort dat de verantwoordelijkheid voor maatschappelijke opgaven enerzijds, en de beslissingen over en de sturing op inkomsten en uitgaven anderzijds in één hand liggen.

Inzet 2021
- In het nieuwe regeerakkoord landen afspraken voor een gezonde financiële positie van gemeenten en interbestuurlijke verhoudingen die de autonomie van gemeenten waarborgen. De kabinetsformatie is mede beïnvloed op basis van standpuntbepaling en reactie op het rapport van de Studiegroep Interbestuurlijke en Financiële verhoudingen (Ter Haar).
- Met het nieuwe kabinet zijn afspraken gemaakt over de samenwerking met gemeenten en over de uitwerking daarvan in een programma of gezamenlijk traject.
- De VNG heeft namens gemeenten gezorgd voor goede belangenbehartiging en voor financiële compensatie voor gemaakte kosten als gevolg van de coronacrisis.
- De VNG ondersteunt in 2021 kennisuitwisseling en standpuntbepaling over de herijking van het gemeentefonds, inclusief het sociaal domein, en bepaalt daarbij expliciet de rol die de VNG hierin kan spelen. Ook waar het gaat om het invulling geven aan het solidariteitsprincipe tussen gemeenten, zoals dat staat geformuleerd in de verenigingsstrategie Gemeenten 2024.
- In 2021 stuurt de VNG aan op een normeringsafspraak met het nieuwe kabinet. Bij die afspraak worden aanvullende afspraken gemaakt hoe de normering in 2022 weer aan te zetten. Daarbij is de VNG inzet om de opschalingskorting 2022-2025 van tafel te krijgen.
- De VNG heeft een door de leden gedragen inzet geformuleerd voor het volgende regeerakkoord die gemeenten in een meer gelijkwaardige financiële verhouding met het Rijk brengt en de bestedingsvrijheid van gemeenten bevordert.
- De bestaande gemeentelijk "instituties" (gemeenteraad, college van B&W, burgemeester, griffier en gemeentenecretaris) zijn ondersteund en de kwaliteit van de daaraan verbonden bestuurlijke organisatie is verbeterd. Een Toekomstagenda Lokale Democratie en Lokaal Bestuur wordt opgesteld.
- Gemeentebesturen zijn geadviseerd over het versterken en vernieuwen van de lokale democratie en het lokaal bestuur door het vervolmaken van de toekomstscenario's en het maken van een ondersteuningsaanbod aan de gemeenten. Dat betreft onder meer de ondersteuning en verkleinen van de ongelijkheid van lokale politieke partijen. Er is bijgedragen aan de besluitvorming over de Code Interbestuurlijke Verhoudingen, en er zijn minimaal vier 'Raden op Zaterdag' georganiseerd.
- Het programma Democratie in Actie wordt in 2021 verder uitgevoerd, voltooid en geëvalueerd. Voorts wordt de borging van succesvolle onderdelen onderzocht en ingeregeld, en een opvolger van Democratie in Actie vormgegeven.

5.2 Gemeenten hebben eigen visie op openbare orde en veiligheid geïmplementeerd

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten voldoende ondersteund in hun visie op openbare orde en veiligheid, en de implementatie daarvan. De VNG zorgt voor een platformfunctie voor kennisdeling, houdt het netwerk van organisaties in beeld en voert mede namens gemeenten de lobby. Thema's die specifiek de aandacht krijgen zijn: ondermijning, cybercrime en informatieveiligheid, toezicht en handhaving, ontwikkeling en werking nationale politie, polarisatie en maatschappelijke onrust, informatie-uitwisseling en data-gestuurd werken. Daarnaast leveren we gerichte ondersteuning aan instituties binnen het domein van zorg en veiligheid.

Inzet 2021

- Eind 2021 is de visie op toezicht en handhaving 2024 gereed waarin aandacht voor de boa. Daarnaast zijn de evaluaties afgerond van de pilots domeinoverstijgend werken en de boa-uitrusting.
- Op het gebied van digitale criminaliteit is de Agenda Digitale Veiligheid verder uitgewerkt ten aanzien van het handelingsperspectief op bevoegdheden, de verantwoordelijkheden en de rollen.
- De organisatiekracht van het adviesteam bij de lokale aanpak van polarisatie en maatschappelijke onrust, is versterkt. Ook is er een bijdrage geleverd aan de uitwerking van het leer- en ondersteuningsaanbod.
- Het netwerk Mensenhandel is versterkt en is er een bijdrage geleverd aan de aanpak. Voorts is het programma zorg- en veiligheidshuizen hernieuwd met nieuwe regio-pilots. Er is een advies over de uitvoering van nazorg aan ex-gedetineerden, de aanpak personen met verward gedrag is versterkt, en een toekomstagenda Openbare Orde en Veiligheid wordt opgesteld.
- Om de lokale aanpak van ondermijning te verstevigen, zijn vanuit het Rijk de financiering en wetgeving verbeterd. Daarnaast zijn er verbeteringen tot stand gekomen bij de informatiepositie en gegevensuitwisseling binnen en tussen gemeenten, zijn de toolkits voor het netwerk weerbaar geactualiseerd en is de verbinding tussen wijkaanpak op ondermijning en de zorg versterkt.

5.3 Gemeenten borgen blijvend de juridische expertise

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten in staat gesteld de juridische expertise (blijvend) te borgen. Een lokale krachtige overheid kan alleen bestaan bij een stevige juridische functie en voldoende juridische kwaliteit. Als VNG ondersteunen we gemeenten hierin met onze expertise, producten en dienstverlening, waarbij de behoeften van onze leden richtinggevend en agenderend is in de samenwerking met het Rijk en andere stakeholders. VNG levert gevraagd en ongevraagd advies en modelverordeningen.

Inzet 2021

- De VNG heeft haar juridische producten getoetst aan maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe wetgeving, en heeft manieren ontwikkeld om beter in te spelen op de wensen van de leden.
- De VNG heeft de inhoud en kwaliteit van haar wetgevingsproducten bewaakt en versterkt en daarin goed geanticipeerd op de actuele ontwikkelingen in onder meer het gemeenterecht, het omgevingsrecht, sociale wetgeving en het informatiedomein.
- De juridische functie binnen gemeenten en bij de VNG is versterkt door aan de voorkant van processen te adviseren, een excellente belangenbehartiging te verzorgen op dossiers met een sterke juridische component, de overdracht van kennis te bevorderen en gemeenten een platform te bieden om met de VNG en met elkaar kennis uit te wisselen.
- Vanuit juridisch perspectief is een wendbaar en krachtig lokaal bestuur en een responsieve rechtsstaat bevorderd. De dynamiek van snel wisselende omstandigheden zorgde ervoor dat we snel antwoord hebben gegeven op actuele vraagstukken.

5.4 Regionale schakelpunten ondersteunen gemeenten bij kennis voor beleid en uitvoering

Doelstelling 2024

Gemeenten beschikken in 2024 over de kennis die nodig is voor de strategische beleidsafwegingen, beleidsplannen en uitvoering op hun taakgebieden. De VNG heeft samen met andere overheden regionale schakelpunten tot stand gebracht voor de interactie van gemeenten met regionale en landelijke kennisinstellingen. De VNG heeft met nationale kennisinstellingen en hun departementale opdrachtgevers afspraken gemaakt over hun inzet voor gemeenten.

Inzet 2021

- De VNG heeft samen met andere overheden een opzet gemaakt voor het tot stand brengen van regionale schakelpunten.

6 Actieve ledenorganisatie

Gemeenten 2024

De maatschappelijke opgaven waar gemeenten mee te maken hebben en krijgen, hebben ook gevolgen voor de VNG. Dat gebeurt in een tijd waarin ook de traditionele VNG-pijlers in beweging zijn. Heel kort gesteld vindt belangenbehartiging steeds vaker plaats binnen een gelijkwaardig partnerschap met het Rijk, krijgt de platformfunctie steeds vaker vorm in netwerksamenwerking en dienstverlening binnen Samen Organiseren.

Als vereniging zullen we moeten gaan nadenken over hoe we het bestuurlijk bouwwerk toekomstbestendig kunnen maken. Hoe houden we nabijheid als eerste overheid in een steeds complexere bestuurlijke omgeving? Het nadenken hierover moeten we niet overlaten aan het Rijk, maar als gemeenten samen vormgeven.

Binnen onze vereniging is solidariteit het uitgangspunt bij het bepleiten van onze wensen richting het Rijk. Hoe het zit met de financiële solidariteit binnen de vereniging weten we minder goed; dat laten we in het algemeen over aan de 'verdelende rechtvaardigheid' van het Rijk. We moeten daarom onderling meer de dialoog aangaan over verdelingsvraagstukken en goede verbindingen zoeken waar scheidslijnen gaan ontstaan. Waar mogelijk zoeken we zelf oplossingen in plaats van de moeilijke kwesties uit handen te geven.

Nu de uitvoering van steeds meer taken aan gemeenten is overgedragen komt vaker de vraag op wat de rollen van de verschillende overheidslagen zouden moeten zijn en hoe de overheden zich tot elkaar moeten verhouden. Om bij onszelf te beginnen: binnen de vereniging moeten we het gesprek aangaan over de vraag hoe wij er als collectief voor gaan zorgen dat de afgesproken taken binnen de gestelde kaders worden uitgevoerd.

En tot slot. In ruim een eeuw is de VNG uitgegroeid tot een sterke ledenorganisatie met een ondersteuningsorganisatie die de belangen van de gemeenten behartigt, die gemeenten op velerlei wijzen passende dienstverlening biedt en de vereniging als platform ondersteunt. Deze basisinzet blijft belangrijk, ook naast de inzet op thema's.

Prioriteiten 2021

Programma Netwerken

Eind 2020 stellen we het plan van aanpak Netwerken vast. Hiermee geven we een impuls aan dit programma wat uitvoering geeft aan het advies 'De vierde dimensie' van Wim Deetman. Het programma Netwerken is het hart van onze organisatieontwikkeling: medewerkers worden opgeleid, geïnspireerd en gefaciliteerd om hun netwerkfunctie zowel in- als extern, zowel online als offline zo goed mogelijk uit te voeren. Kernwaarde van het programma is dat we als één VNG naar buiten treden.

Programma COVID-19

Het programma COVID-19 zal in 2021 – in welke omvang dan ook – zijn vervolg krijgen. Doel is om de belangen van onze leden te behartigen (op het gebied van uitvoeringskracht en financiële compensatie), een platform te bieden om kennis te delen als gemeenten te ondersteunen bij bepaalde uitvoeringskwesties (denk aan de TOZO). In periodieke enquêtes vragen we de leden om input. Daarnaast biedt de klankbordgroep elke week de mogelijkheid om de agenda met de leden af te stemmen.

6.1 Een daadkrachtige, levendige vereniging als thuis voor alle leden

Doelstelling 2024

In 2024 stelt het VNG-concern de leden, het bestuur en de commissies, de directie en de medewerkers in staat om met elkaar een daadkrachtige, levendige vereniging te vormen waar alle leden zich thuis voelen en meerwaarde uit halen. De solidariteit binnen de vereniging is versterkt, evenals het netwerkend werken en het werken als één VNG.

Inzet 2021

- De VNG heeft dialoog en interactie tussen (en met) de leden tot stand gebracht door de leden meerdere, eigentijdse mogelijkheden te bieden om met elkaar te communiceren en kennis en praktijkvoorbeelden uit te wisselen. Bij het informeren van leden is altijd interactie mogelijk.
- De VNG werkt met een hernieuwde Europese strategie die in overleg met leden is voorbereid en is vastgesteld door het bestuur.
- De VNG heeft cruciale passages in het regeerakkoord weten te realiseren.
- De VNG weet de netwerken van gemeenten en de provinciale afdelingen te binden door gebruik te maken van elkaars krachten en door in gezamenlijkheid op te trekken.
- De VNG maakt gebruik van de nieuwe digitale mogelijkheden om de leden nog beter te betrekken bij ontwikkelingen.

6.2 De VNG is binnen en buiten Nederland een herkenbaar netwerk van netwerken

Doelstelling 2024

In 2024 heeft de VNG zich ontwikkeld tot een organisatie die als netwerk van netwerken fungeert, op nationaal, Europees en internationaal niveau. De vereniging wordt door stakeholders en samenwerkingspartners gezien als samenwerkende partij, agenderende voortrekker, verbinder van kennis en kunde, duider van actuele informatie en behoeften, en betrouwbare organisator en leverancier van producten en diensten. Hierdoor stelt de VNG haar leden in staat een krachtige lokale overheid te zijn.

Inzet 2021

- Er zijn strategieën uitgewerkt om de VNG als netwerk van netwerken te versterken, zowel intern als extern, en die flexibel kan inspelen op veranderende omstandigheden en verschillende behoeften van leden.
- De VNG heeft op basis van de ondersteuningsbehoefte van gemeenten een leden ondersteund bij specifieke vragen over de gevolgen van de coronacrisis.

6.3 Lokale praktijk richtinggevend voor basisinzet van de VNG

Doelstelling 2024

In 2024 zijn gemeenten bij de lokale uitvoering van maatschappelijke opgaven verzekerd van onze basisinzet op belangenbehartiging, dienstverlening en platformfunctie. Onze basisdienstverlening is van toegevoegde waarde omdat deze deskundig en helder is, adequaat inspeelt op voor gemeenten relevante ontwikkelingen, samen met leden tot stand komt en intern goed is afgestemd. Hiermee dragen we bij aan een sterke gemeentelijke organisatie, goede bestuurlijke besluitvorming en een deskundig en gezaghebbend lokaal bestuur.

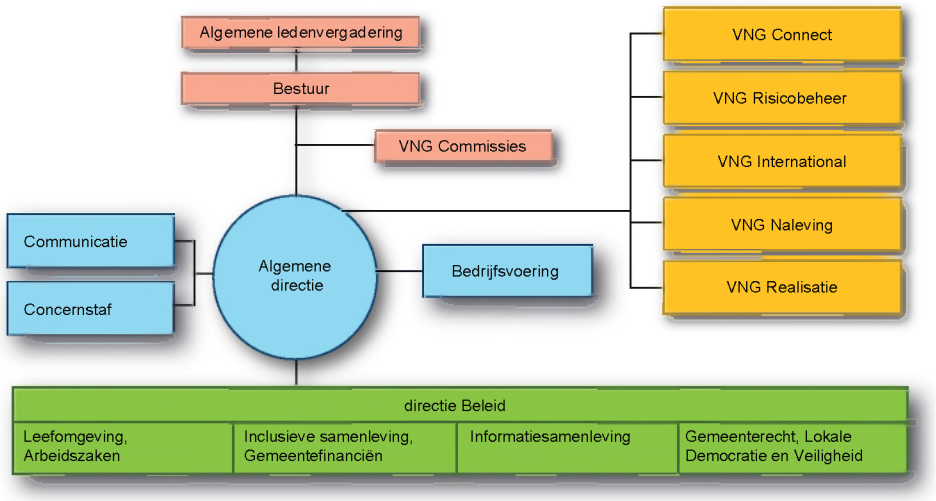
Inzet 2021

- De basisinzet op belangenbehartiging, dienstverlening en platformfunctie van de teams en programma's binnen de VNG en haar bedrijven is op orde en sluit aan bij de actuele behoeften.

VNG Begroting 2021

Inleiding

Voor u ligt de begroting 2021 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Deze begroting bevat de organisatie van de VNG, waarbij VNG Diensten B.V. en dochterbedrijven buiten beschouwing zijn gelaten.
De bedrijven stellen voor 2021 hun eigen begroting op, welke zal worden vastgesteld in de aandeelhoudersvergadering met VNG Diensten B.V. Op basis van de in de ALV van juni 2018 vastgestelde contributiesystematiek (en daaruit volgende begrotingsgrondslagen) wordt de bestemming van het resultaat van de bedrijven en beleggingsportefeuille bij het vaststellen van de jaarrekening in de ALV vastgesteld.
Omdat het treasurybeleid en het verwachte resultaat van de VNG-bedrijven geen direct onderdeel zijn van deze begroting, worden ze apart toegelicht.

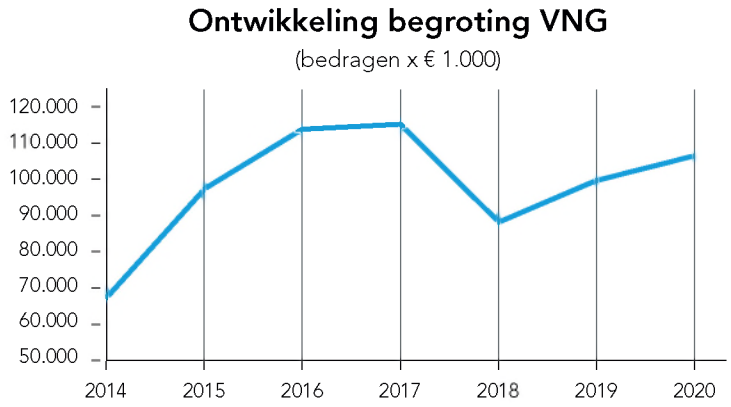

Ontwikkelingen

Het zijn onzekere tijden. 2020 is het jaar geworden waarin COVID-19 de wereld in haar greep hield. Een crisis op het gebied van volksgezondheid, die leidt tot een economische crisis. De wijze waarop we kijken naar het organiseren van ons werk en het faciliteren van het werk doormiddel van huisvesting en ICT is enorm aan het veranderen. Deze verandering zal in 2021 doorzetten en vraagt om een scherpe analyse. De veranderingen die zullen volgen op het gebied van huisvesting en ICT zullen uiteindelijk ook hun uitwerking hebben in de meerjarenbegroting van de Vereniging. Op het moment van opstellen van deze begroting brengt dit een grote mate van onzekerheid met zich mee. Bij deze onzekerheid past een behoudende begroting die faciliteert in de ontwikkelingen die plaats vinden.

De begroting is in de afgelopen jaren flink gestegen door GGU gefinancierde projecten en rijkssubsidies. De belangrijkste fluctuatie in de begroting ontstaat vanuit deze wisselende subsidies.

Voor de toekomstbestendigheid van de begroting is het noodzakelijk om verdere integratie en samenwerking te bewerkstelligen op concernniveau. Subsidieprojecten en het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering worden concernbreed uitgevoerd, waarbij rollen en verantwoordelijkheden tussen de verschillende onderdelen ontstaan.

Financiële kaders

Tijdens de ledenraadpleging in juni 2020 hebben de leden ingestemd met het contributievoorstel 2021. Dit voorstel is een voortzetting van de vastgestelde contributiestructuur; een afbouw van het vermogen tot een passend weerstandsniveau en daaraan gekoppeld een volledige dekking van de kernorganisatie uit de contributie. De uitkomst van de ledenraadpleging is bekrachtigd in de ALV van 25 september 2020.
Naast de contributie en de inzet van het eigen vermogen zijn er andere bronnen waaruit de kosten van de organisatie als geheel worden gedekt. Ook subsidies en bijdragen aan het fonds GGU vormen een wezenlijke bron van inkomsten. In het overzicht, weergegeven onder Begroting 2021, is een eerste raming weergegeven van de verwachte inkomsten en uitgaven van het VNG Bureau. De dochterondernemingen zijn, zoals in de inleiding aangegeven, geen onderdeel van deze raming. Voor de dochterondernemingen geldt dat in de aandeelhoudersvergaderingen afzonderlijke afspraken zijn en/of worden gemaakt over de financiële ontwikkelingen. De dochterondernemingen zullen dan ook in de aandeelhoudersvergaderingen de eigen begroting voor 2021 presenteren en vast laten stellen.

Naast de hierboven geschetste ontwikkelingen en kaders zijn bij de opstelling van de begroting ook een aantal financiële uitgangspunten of voorwaarden van belang.

- De contributie stijgt met 3,9%. Hiervan is 2,9% bedoeld voor compensatie van loon- en prijsstijgingen en is 1% bedoeld om te komen richting de volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie vanuit de contributie.
- De bijdrage voor het GGU stijgt met 1,9% naar € 2,55 per inwoner, (in 2020 was het € 2,502 per inwoner).
- De begrote salarislasten zijn doorgerekend op basis van de formatie zoals deze is vastgesteld voor de begroting van 2020. Eventuele aanpassingen op deze formatie zullen worden vastgesteld in het ADT. Belangrijk om hierbij op te merken: per 1 januari 2020 is het nieuwe (generieke) functiehuis voor de Vereniging en haar dochterondernemingen geïntroduceerd. Hiervoor vindt een vertaling plaats van het oude functiehuis naar het nieuwe. De financiële impact hiervan is opgenomen in de begroting van de salarislasten.
- In 2019 is de laatste stap gezet van het driejarig plan om de pensioenpremie naar een structureel hoger niveau te brengen. Voor 2021 hanteert het ABP 'normaal' pensioenbeleid. In 2021 zal de premie door het pensioenbeleid en de daarin gemaakte afspraken gaan stijgen. De hoogte van de stijging is op het moment van opstellen van deze begroting nog niet bekend.
- Voor de invulling van prioriteiten wordt hetzelfde bedrag gereserveerd als in 2020. Dit is € 1 miljoen voor de Directie Beleid en € 1 miljoen voor de staf- en ondersteuningsafdelingen.
- De afschrijvingskosten van de herhuisvesting zullen, net als in voorgaande jaren, worden gedekt uit de hiervoor gevormde bestemmingsreserve.
- Conform de contributiesystematiek komt 17% van de dekking voor de kernorganisatie vanuit het eigen vermogen van de Vereniging. Dit komt voor 2021 neer op € 5,049 miljoen. In het contributievoorstel 2021 is in het kader van het weerstandsvermogen en de ontwikkeling daarvan, opgenomen dat de Vereniging volgend jaar zal werken met een taakstelling van € 0,3 miljoen. Deze is nodig om de financiën van de Vereniging meerjarig op orde te houden. De dekking uit het eigen vermogen komt daarmee (afgerond) op € 4,750 miljoen.

Begroting 2021

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Bedrijfsopbrengsten			
Contributie	24.500	23.400	22.787
Bijdragen projecten	77.817	77.615	84.488
Overige bedrijfsopbrengsten	5.404	5.599	6.816
Som van bedrijfsopbrengsten	**107.721**	**106.614**	**114.091**
Bedrijfslasten			
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	26.737	24.323	22.084
Overige personeelskosten	1.880	1.833	12.908
Afschrijvingen	1.650	1.950	1.410
Activiteitskosten	76.443	78.187	71.096
Kantoor- en huisvestingskosten	4.867	3.872	7.826
Overige bedrijfskosten	1.501	2.190	1.894
Som van bedrijfslasten	**113.078**	**112.355**	**117.218**
Resultaat gewone bedrijfsuitoefening	**-5.357**	**-5.741**	**-3.127**
Dekking uit bestemmingsreserve	607	607	1.953
Dekking uit eigen vermogen	4.750	5.134	858
Ongedekt resultaat van de Vereniging	**-**	**-**	**-316**

Toelichting begroting

Contributie

De contributie-inkomsten voor 2021 nemen toe met € 1,1 miljoen. De vastgestelde contributiestijging bedraagt 3,9%. Dit is, conform de vastgestelde contributiesystematiek, 2,9% indexatie voor loon- en prijsstijging en 1% ingroei van de kernorganisatie.

Bijdragen projecten

In onderstaande tabel staan projecten waarvoor de VNG vrijwel zeker subsidie krijgt. Verplichtingen ten laste van de onderstaande subsidies worden pas aangegaan als toezegging definitief is. Hierdoor worden mogelijke risico's geminimaliseerd.

Bijdrage projecten (Bedragen x € 1.000)	
Instrumentegids Dennis en Eva	370
UMW - Gemeenten	2.500
Totaal Driedimensionaal	3.380
Haal Centraal	590
Ketenbureau I- Sociaal Domein	1.971
Verbinden trajecten Schuldenproblematiek 2020-2023	795
Implementatie Lokaal Spoor VN-verdrag 2017-2021	766
Implementatie Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg 2018-2021	64
Jongvolwassenenaanpak 2018-2021	258
Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) 2019-2021	4.720
Doorontwikkeling cliëntondersteuning 2019-2021	916
Opvang en bescherming 2.0 2019-2021	455

Bijdrage projecten (Bedragen x € 1.000)	
Ondersteuningstraject lokale preventieakkoorden 2019-2021	799
Implementatieplan Programma Verbeteren aansluiting onderwijs-zorg-jeugd 2019 - 2021	685
Ondersteuningstraject Rookvrije Omgeving	220
Verbindend Landelijk OndersteuningsTeam (VLOT)	148
Visite-commissie Financiële beheersbaarheid 2020-2021	200
Verbeteragenda Hulpmiddelen	186
Samenwerken aan een betere Toegang Sociaal Domein 2020 - 2022	137
Gegevensuitwisseling SD, zorgdomein en veiligheidsdomein	51
Zo werkt het Sociaal Domein	61
Programma Betere Dienstverlening en Regelgeving 2020-2023	250
Omgevingsveiligheid	800
Opzetten ondersteuningsstructuur tbv transitiefase Covid-19	496
Wet Kwaliteitborging Bouw	900
Omgevingswet 2021 (moeder)	2.619
Programma ADS	300
Brandweerkamer	22
inzet TAZ WSGO	93
Kinderopvang	566
Ondersteuning gemeenten binnen de LSI structuur	2.806
WMO 2015 en jeugdwet 2019	1.020
Voorschoolse Educatie	93
Handhaving en Naleving Participatiewet	496
Totaal Subsidiebijdragen	29.732
Collectief gefinancierde activiteiten:	
Fonds GGU	44.381
Overige geldstromen	3.704
Totaal collectief gefinancierde activiteiten	**48.085**
Totaal bijdragen projecten (subsidie + GGU)	**77.817**

Subsidieprojecten

De omvang van de subsidieprojecten is meegenomen voor de op dit moment vrijwel zekere projecten. De projecten hebben geen resultaatseffect. Voor bovengenoemde projecten geldt dat ook de bijbehorende kosten in de begroting zijn opgenomen. Deze kosten zijn gespecificeerd bij de rubriek activiteitskosten.
Bij het opstellen van de begroting 2021 bedragen de kosten van de gesubsidieerde projecten € 29,732 miljoen (in 2020 was dat € 23,170 miljoen).

Collectief gefinancierde activiteiten

Tijdens de ALV van 15 juni 2017 besloten de leden nagenoeg unaniem dat de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering (GGU) een prioriteit voor alle gemeenten is, en dus een belangrijke prioriteit en taak voor de VNG. Alle gemeenten dragen daar naar rato van het aantal inwoners aan bij In de ALV van september 2020 zijn de leden akkoord gegaan met de bijdrage van €2,55 excl btw (€3,09 incl btw). Op basis van de indexatie en een toename van het inwonertal van gemeenten, groeit het Fonds GGU ten opzichte van vorig jaar met € 1,2 miljoen euro naar een totaal van € 44,4 miljoen .Aanvullend op het Fonds GGU zijn er derde geldstromen mogelijk,zoals bijdragen vanuit het Rijk en reserveringen uit eerdere jaren. De begroting van het totaal jaarprogramma van het GGU 2021 bedraagt, inclusief de overige geldstromen € 48,085 miljoen (in 2020 was dat € 54,445 miljoen). De begroting daalt ten opzicht van het GGU 2020, omdat er in 2020 nog gebruik gemaakt kon worden van de hoge onderuitnutting van de Gemeentefonds projecten uit eerdere jaren.

Overige bedrijfsopbrengsten

Ten opzichte van de begroting 2020 dalen de overige bedrijfsopbrengsten met € 0,174 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door dalende inkomsten vanuit de dienstverleningsovereenkomsten. De overige bedrijfsopbrengsten zijn opgebouwd uit de volgende opbrengsten:

- interne omzet bedrijven
- opbrengsten van derden (doorbelastingen dienstverleningsovereenkomsten, royaltyvergoedingen)
- vacatiegelden
- doorbelaste salariskosten van de gelieerde instellingen
- opbrengst belastingadviezen
- opbrengst reprorecht

Bedrijfslasten

Salariskosten inclusief sociale lasten

De begrote salarislasten zijn doorgerekend op basis van de cao voor het Rijk (2018- 2020). Ten tijde van het opstellen van deze begroting lopen de gesprekken tussen het Rijk en de vakbonden over de cao-ontwikkeling voor de komende jaren. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend. Daarom is er in deze begroting op de salarislasten een marge aangehouden om daar waar nodig een stijging van de kosten op te vangen.

In 2019 heeft uitbreiding van de formatie plaatsgevonden conform de doelstelling om een flexibele schil te creëren van medewerkers die we kunnen inzetten op extern gefinancierde activiteiten. Het doel is een evenwichtigere verhouding tussen eigen personeel en de inzet van externen.

Om invulling te kunnen geven aan de ambities en de groei van de organisatie heeft bij Directie Beleid een verdere versterking plaatsgevonden naar een vaste formatie van 130,16 fte. Hiervan wordt 110,5 fte gefinancierd vanuit de contributie (kernorganisatie), 12,69 fte vanuit GGU en 6,90 fte vanuit de projectsubsidies. Voor 2021 blijft deze formatie gehandhaafd. Bij de stafafdelingen vindt een correctie plaats, waarbij ook de ondersteuning van de GGU en subsidie gefinancierde activiteiten voor een klein deel door vaste formatie wordt ingevuld. Ten opzichte van 2020 stijgen de salariskosten met € 2,414 miljoen, wat vooral wordt veroorzaakt door een grotere flexibele schil (tijdelijke inzet op gesubsidieerde taken). Ook de implementatie van het nieuwe functiegebouw en arbeidsvoorwaardenregeling zorgen voor een deel van de stijging.

Op het moment van opstellen van deze begroting is de wijziging in de pensioenpremie nog niet bekend. Hiervoor is in de salariskosten een marge aangehouden, waarmee de stijging van de pensioenpremie gedekt kan worden.

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten zijn ten opzichte van de begroting 2020 vrijwel gelijk gebleven. Een verschuiving had kunnen plaatsvinden door het van kracht worden van de nieuwe AVR. Hierin is een nieuwe regeling m.b.t. de reiskosten (woon-werk) en flexbudget opgenomen. Op het moment van opstellen van deze begroting loopt de inventarisatie welke medewerkers er vanuit de oude regeling over willen gaan naar de nieuwe regeling nog. Op peildatum 21-9 heeft 55% van de medewerkers een keuze gemaakt, waarvan 9% aan heeft gegeven over te gaan naar de nieuwe regeling. Voor de begroting is dit aanleiding om bij de bepaling van de hoogte van de posten uit te gaan van de oude methodiek.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Uitzendkrachten en personeel van derden	163	163	10.751
Arbokosten	42	42	26
Studiekosten	505	507	668
Rechtspositionele kosten	327	328	389
Reis-en verblijfskosten personeel	207	180	273
Onttrekkingen/Dotatie voorzieningen	260	236	236
Werving- en selectie	75	75	91
Overige personeelskosten	301	303	474
Totaal Overige Personeelskosten	**1.880**	**1.833**	**12.908**

Ten opzichte van de realisatie 2019 valt op dat de post uitzendkrachten en personeel van derden fors hoger is dan begroot. Deze post uitzendkrachten en personeel van derden bestaat voor een groot deel uit project gerelateerde inhuur van personeel. Daarnaast wordt een deel veroorzaakt door de tijdelijke invulling van vacatures met extern personeel. De kosten die hiermee gepaard gaan, worden gecompenseerd vanuit de vacatureruimte die gedurende het boekjaar is ontstaan. Dat compenseren wordt ook nagestreefd in 2021.

Afschrijvingen

Zoals in de realisatie van 2019 al zichtbaar is, wordt niet het volledige bedrag dat gereserveerd is voor de afschrijvingslasten benut. Het aantal investeringen dat wordt gedaan ligt lager dan de vrijval vanuit de afschrijvingsmodule. Dit effect is in 2020 versterkt doordat door COVID-19 er weinig grote investeringen plaats hebben gevonden. Deze zullen de komende jaren wel plaats gaan vinden, maar op basis van de investeringsplannen zal de afschrijvingslast de komende jaren structureel lager zijn. Hierdoor zal de afschrijvingslast in 2021 met € 0,3 miljoen dalen ten opzichte van 2020.

Activiteitskosten

De post activiteitskosten is de grootste kostenpost in de begroting en bestaat voor het merendeel uit kosten van subsidieprojecten en projecten uit het fonds GGU. De kosten voor de inzet op deze projecten zijn opgenomen onder Advies derden. Ten opzichte van de begroting van 2020 nemen de totale activiteitskosten af met € 1,744 miljoen. Deze daling ontstaat door de hogere dekking uren (inzet ten laste van subsidie).

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Voorlichting en publicaties	491	602	1.006
Bijeenkomsten	230	230	4.035
Onderzoek en beleidsontwikkeling	3.861	3.969	1.106
Advies derden	77.817	77.615	64.493
Bijdragen en lidmaatschappen	553	663	456
Dekking uren en toegerekend	-6.509	-4.892	-
Totaal Activiteitskosten	**76.443**	**78.187**	**71.096**

Kantoor- en huisvestingskosten

De begrote kantoor- en huisvestingskosten nemen ten opzichte van de begroting 2020 toe met € 0,995 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere automatiseringskosten en de omzetting van de kosten voor het reprorecht. Deze laatste post is in de begroting van 2020 opgenomen onder de overige bedrijfskosten. Voor een betere verantwoording van deze kosten zijn deze voor 2021 meegenomen onder de Bibliotheekkosten.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Huisvestingskosten	721	710	775
Onderhoudskosten en inventaris	375	375	388
Automatiseringskosten	2.489	2.097	5.840
Bibliotheekkosten	794	149	763
Restauratieve kosten	382	435	450
Telecommunicatie	64	63	-415
Drukwerk	42	42	25
Totaal Kantoor en huisvestingskosten	**4.867**	**3.872**	**7.826**

Overige bedrijfskosten

Ten opzichte van de begroting van 2020 nemen de overige bedrijfskosten af met € 0,689 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de omzetting van de kosten van het reprorecht. Zie hiervoor ook de toelichting bij de kantoor- en huisvestingskosten.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2020	Realisatie 2019
Accountantskosten	85	65	80
Algemene Lidmaatschappen	264	230	531
Resultaat BTW	120	200	181
Declaraties derden	18	18	230
Inleen chauffeur/taxi	124	122	74
Overige bedrijfskosten	890	1.555	798
Totaal Overige bedrijfskosten	**1.501**	**2.190**	**1.894**

Dekking uit bestemmingsreserve

Onder de dekking uit de bestemmingsreserve is een onttrekking opgenomen t.b.v. de afschrijvingslasten van de Willemshof (incl. verbouwing begane grond).

Begroting per organisatieonderdeel

Eén van de genoemde uitgangspunten voor de begroting van 2021, is een begroting als sturingsinstrument. Daarvoor hebben we de kosten per organisatieonderdeel inzichtelijk gemaakt. Het gaat om Algemene Directie, Communicatie, Concernstaf incl. secretariaat, Bedrijfsvoering en Directie Beleid. De in het overzicht genoemde salariskosten onder directie en bestuur betreffen 2,0 fte. Deze salariskosten zijn WNT getoetst.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Directie en Bestuur	Concern-staf	Communi-catie	Bedrijfs-voering	Directie Beleid
Bedrijfsopbrengsten						
Contributie	24.500				24.500	
Bijdragen projecten	77.817					77.817
Overige bedrijfsopbrengsten	5.404		45	193	4.813	353
Som van bedrijfsopbrengsten	**107.721**	**-**	**45**	**193**	**29.313**	**78.170**
Bedrijfslasten						
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	26.737	368	2.971	2.636	4.427	16.335
Overige personeelskosten	1.880	26	185	134	1.181	354
Afschrijvingen	1.650				1.650	
Activiteitskosten	76.443	1.906	1.185	449		72.903
Kantoor- en huisvestingkosten	4.867		21	50	4.783	13
Overige bedrijfskosten	1.501	552	33	15	802	99
Som van bedrijfslasten	**113.078**	**2.852**	**4.395**	**3.284**	**12.843**	**89.704**
Resultaat bedrijfsuitoefening	**-5.357**	**-2.852**	**-4.350**	**-3.091**	**16.470**	**-11.534**
Dekking uit bestemmingsreserve	607				607	
Dekking uit eigen vermogen	4.750				4.750	
Ongedekt resultaat van de Vereniging	**-**	**-2.852**	**-4.350**	**-3.091**	**21.827**	**-11.534**

VNG-formatie 2021

De VNG kent voor haar organisatie meerdere financieringsstromen. In hoofdlijn zijn deze in twee delen op te splitsen: contributie en projecten. Onder projecten wordt verstaan de gesubsidieerde taken door het Rijk en GGU.
Ook de inkomensstroom vanuit de projecten kent, ondanks dat deze flexibel is, een vaste basis. Voor de beleidsteams van het VNG Bureau is er in de vaste formatie een aantal fte gefinancierd vanuit deze geldstromen. Bij de staf en ondersteuningsteams wordt hiervoor ook inzet geleverd, deze wordt gedekt vanuit de overheadkosten die ten laste van de projecten worden gebracht.

Vaste formatie (in fte's)	Contributie	Projecten / GGU	Totaal 2020	Contributie	Projecten / GGU	Totaal 2021
Directie	2,00		2,00	2,00		2,00
Communicatie	30,38		30,38	30,38	2,00	32,38
Bedrijfsvoering algemeen	1,00		1,00	1,00		1,00
I&A	6,60		6,60	6,60		6,60
Financiën en Control	11,90		11,90	11,90	2,00	13,90
HR	7,31		7,31	7,31	1,00	8,31
Facilitaire Dienst	14,21		14,21	14,21		14,21
Beleidsteams	110,50	19,61	130,11	110,50	19,61	130,11
Concernstaf	19,55		19,55	19,55		19,55
Secretariaten	18,23		18,23	18,23		18,23
Participatiebudget	6,00		6,00	6,00		6,00
Totaal	227,68	19,61	247,29	227,68	24,61	252,29

Opmerkingen op basis van de weergegeven formatie:
1. De directie bestaat uit een algemeen directeur en een plaatsvervangend algemeen directeur.
2. De teams Financiën & Control, Human Resource Management, Informatisering & Automatisering en Facilitaire Dienst vormen samen het geheel van Bedrijfsvoering, welke wordt aangestuurd door het hoofd Bedrijfsvoering.
3. De VNG geeft invulling aan de Participatiewet. We streven naar het in dienst hebben van zes medewerkers (6 fte).

Treasurybeleid

We hebben een treasurystatuut. Hierin geven we aan dat we jaarlijks een treasuryplan opstellen. Dit plan maakt deel uit van de begroting. De volgende onderwerpen komen aan bod:

1 De rentevisie van banken
2 De beleggingsvisie van de vermogensbeheerder
3 Renterisico (voor zover van toepassing)
4 Beschikbaarheid van kasgeld
5 Geld- en kapitaalmarktpartijen

Voor zover deze onderwerpen niet ergens anders in de begroting staan, bespreken we ze hieronder kort.

1 Over de rentevisie van banken kunnen we melden dat ze verwachten dat kortlopende rente ten opzichte van het huidige begrotingsjaar niet veranderd. Dat wil zeggen zij denken dat het renteniveau zal blijven bewegen tussen licht positief en licht negatief (dus rond de 0%). Vanwege de blijvend lage renteniveaus op kort vermogen zijn er hier dan ook ten opzichte van het voorgaande begrotingsjaar geen extra aanpassingen noodzakelijk. Het lang vlottend vermogen van de VNG is volledig belegd in de effectenportefeuille.
2 Het beleggingsbeleid is gericht op een horizon van vijf tot tien jaar. De doelstelling van de beleggingen is zowel gericht op inkomens- als op vermogensbehoud op lange termijn. De beleggingsvisie staat in de samenstelling van de normportefeuille, de bandbreedtes per beleggingscategorie en de beleggingsrichtlijnen en compliance. De beleggingsrichtlijnen en compliance die we hierbij hanteren zijn de volgende:
   - Voor aandelen de MSCI World Index in euro 10%
   - Voor vastrentende waarden 75%
     a Bank of America Merrill Lynch Euro Government Index 40%
     b iBoxx Euro Corporate Overall TR index 20%
     c iBoxx Euro Corporate Non-Financial TR index 15%
   - Voor onroerend goed FTSE EPRA-Nareit Europe TR 5%
   - Voor Absoluut rendement HFRX Global Index (euro) 10%

   Op basis van de overeengekomen beleggingsrichtlijnen zijn bandbreedten vormgegeven waarbinnen de effectenbeheerder kan opereren naar eigen inzicht. De bandbreedtes zijn zo vormgegeven dat de vermogensbeheerder voldoende ruimte heeft te anticiperen op veranderingen in de markt zonder dat deze het risicoprofiel van de portefeuille aantast.
3 Zoals onder 2 vermeld, is de visie van banken dat de kortlopende rente niet wezenlijk verandert. Per saldo heeft de VNG over een jaar gemeten geen buitensporige tekorten. Met betrekking tot roodstanden zien we dan ook geen grote renterisico's. Sinds het afgelopen jaar moet VNG rente betalen over het aanhouden van geld op de lopende rekening. Het hierdoor ontstane renterisico wordt weggenomen door aan te houden gelden beperkt te plaatsen op bedrijfsspaarrekeningen.
4 De VNG houdt een zodanige omvang aan direct opeisbare liquide middelen aan dat zij steeds aan haar korte-termijn-betalingsverplichtingen kan voldoen. In principe streven we een zo laag mogelijk saldo na van direct beschikbare en opeisbare liquide middelen. Ter financiering van kortstondige liquiditeitsbehoefte (korter dan één jaar) houden we minimaal zo'n € 3,7 miljoen aan. Dit is voldoende om te kunnen voldoen aan de korte-termijn-verplichtingen van één tot twee maanden.
5 De VNG heeft haar lang vlottend vermogen belegd in de effectenportefeuille. Kempen Capital Management beheert de effectenportefeuille. Het kort vermogen houden we aan bij huisbankier BNG. Overtollige kortlopende middelen worden op deposito of op een bedrijfsspaarrekening gezet. Vanwege het zeer matige depositorendement en het ontbreken van bedrijfsspaarvormen bij de huisbankier, worden gelijk aan 2020 (zij het in beperktere omvang) extra bedrijfsspaarrekeningen aangehouden bij ABN AMRO Mees Pierson, ING en SNS Reaal.

Rendement effectenportefeuille

De beleggingsstrategie vatten we samen in de normportefeuille met daaraan gekoppeld de bandbreedtes per beleggingscategorie. Door de COVID-19 pandemie verwacht de vermogensbeheerder een meer dan uitdagende macro-economische omgeving. Verwacht wordt dat, de economische omstandigheden langer verslechterd zullen blijven dan aanvankelijk gedacht. Gezien het voorgaande, zal de ECB naar verwacht haar beleid van kwantitatieve verruiming voortzetten. Dit zal vrijwel zeker leiden tot lage rentestanden waardoor de beleggingscategorie vastrentende waarden (staatsobligaties) sterk onder druk zal blijven staan. De vermogensbeheerder zal dan ook voor het komende jaar het aandeel staatsobligaties zo veel mogelijk onderwogen houden. De vermogensbeheerder verwacht dat het sinds 2018 toegenomen belang van bedrijfsobligaties in de effectenportefeuille ook in 2021 in zal stand blijven. Gezien het gebrek aan alternatieven en het feit dat staatsobligaties, gezien de blijvend lage rentestand een reëel koersrisico zijn gaan vormen, is het de verwachting dat binnen de met de vermogensbeheerder overeengekomen portefeuilleverdeling de beleggingscategorieën aandelen en beleggingen in hegdefunds zwaarder zullen gaan meewegen in de portefeuille. Of er binnen portefeuille veel liquide wordt gehouden is afhankelijk van de economisch vooruitzichten op de korte termijn, de hieruit noodzakelijke aanpassingen in de effectenportefeuille en in hoeverre er noodzaak is tot afromen. Op basis van de huidige omstandigheden is het de verwachting dat meer dan normaal volume liquide zal worden gehouden.

De verwachte opbrengst uit het vermogen wordt brekend door het bronvermogen te vermenigvuldigen met het langjarige rendement, waarbij met de ongerealiseerde waarde mutaties (koersstijgingen en koersdalingen), voor zover zij gedekt worden door de herwaarderingsreserve, geen rekening wordt gehouden. Het bronvermogen is hierbij gemiddelde gewogen stand van het renderende vermogen van het afgelopen jaar.
Voor de bepaling van het bronvermogen van de effectenportefeuille zijn twee zaken van belang:

* Het besluit om de contributie gefinancierde deel van de begroting aan te vullen
* Een toekomstige afbouw als gevolg van de dekking van het negatieve werkkapitaal (=vorderingen + liquide middelen -/- korte schulden).

De aanvulling van het contributie gefinancierde deel uit het vermogen komt uit op € 4,75 miljoen. De overige posten die ten laste van vermogen komen, zullen naar verwacht op € 0,6 miljoen uitkomen. Het negatieve werkkapitaal komt per ultimo 2020 naar verwacht uit op € 28,95 miljoen euro negatief. De effectenportefeuille dient als dekking voor de hierboven genoemde punten. Totaal dient dus, op dit punt voor € 34,3 miljoen gedekt te worden. Door dit alles zal het bronvermogen van de effectenportefeuille uitkomen op € 28.32 miljoen. Bij een langjarig rendement van 4% komt het rendement op effecten 2020 dan uit op € 1,13 miljoen.

Jaar	Waarde begin jaar	Waarde einde jaar
2015	54.115	54.979
2016	54.979	57.671
2017	57.671	59.915
2018	59.915	58.757
2019	58.757	63.665
Verwacht 2020	**63.665**	**62.842**

Meerjarenraming 2021 - 2023

De ontwikkelingen rondom COVID-19 hebben zonder twijfel gevolgen voor de meerjarenraming van de Vereniging. Zoals in de inleiding op de begroting 2021 al geschreven, is het moeilijk te bepalen wat de precieze impact zal zijn. Een veranderende kijk op het werk, thuiswerken, huisvesting en de impact van de economische crisis brengen veel onzekerheid met zich mee. Zowel voor de VNG als voor haar leden. In 2021 zal verder duidelijk worden wat de meerjarige impact op de begroting van de Vereniging zal gaan zijn.

Op basis van de uitgangspunten van de begroting 2021 is een doorrekening gemaakt voor 2022-2023. Deze meerjarenraming is opgesteld om een eerste inzicht te geven in de financiële ruimte voor beleids-en bedrijfsvoeringprioriteiten.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023
Bedrijfsopbrengsten			
Contributie	24.500	25.235	25.992
Bijdragen projecten	77.817	77.817	77.817
Overige bedrijfsopbrengsten	5.404	5.431	5.436
Som van bedrijfsopbrengsten	**107.721**	**108.483**	**109.245**
Bedrijfslasten			
Salariskosten (inclusief sociale lasten)	26.737	27.156	27.533
Overige personeelskosten	1.880	1.857	1.859
Afschrijvingen	1.650	1.650	1.650
Activiteitskosten	76.443	76.485	76.505
Kantoor- en huisvestingskosten	4.867	4.931	4.996
Overige bedrijfskosten	1.501	1.464	1.465
Som van bedrijfslasten	**113.078**	**113.543**	**114.008**
Resultaat bedrijfsuitoefening	**-5.357**	**-5.060**	**-4.763**
Dekking uit bestemmingsreserve	607	607	607
Dekking uit eigen vermogen	4.750	4.453	4.156
Ongedekt resultaat van de Vereniging	-	-	-

Contributie

Conform de contributiesystematiek komt 17% van de dekking voor de kernorganisatie vanuit het eigen vermogen van de Vereniging. Dit komt voor 2021 neer op € 5,049 miljoen. In het contributievoorstel 2021 is in het kader van het weerstandsvermogen en de ontwikkeling daarvan, opgenomen dat de Vereniging vanaf volgend jaar zal werken met een structurele taakstelling van € 0,3 miljoen. Deze is nodig om de financiën van de Vereniging meerjarig op orde te houden.

Salarissen

Voor 2021 hebben we bij het begroten van salariskosten rekening gehouden met de toekenning van de reguliere periodieken aan medewerkers. Hiernaast hielden we rekening met een indexatie voor 2022 en 2023. Dit is op basis van de raming van het CPB voor de te verwachten inflatie.

Indexatie

Bij de overige personeelskosten, activiteitskosten, kantoor- en huisvestingskosten en overige bedrijfskosten hebben we rekening gehouden met de te verwachten indexatie. De afschrijvingskosten zijn in de meerjarenraming gelijk gehouden aan de begroting van 2021. Daarnaast zijn de bijdragen projecten gelijk gehouden in de raming. Daarmee blijft ook dat deel van de activiteitskosten gelijk.

Dekking uit bestemmingsreserve

De opgenomen dekking uit de bestemmingsreserve heeft betrekking op de kosten van de herinrichting van de begane grond. Het resultaat uit 2016 dekt deze herinrichtingskosten. De onttrekking vindt plaats tot en met het jaar 2029.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93
info@vng.nl

december 2020

vng.nl

Jaarplan Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering 2021

Versie 1.0

VNG Realisatie

Samen werken aan uitvoeringskracht

Samen werken aan uitvoeringskracht

De *Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering* (GGU) is een krachtig instrument waarmee gemeenten grote voordelen behalen door samen opgaven te organiseren. Zo besparen we 20 miljoen euro per jaar door gezamenlijk printers in te kopen. En op basis van adviezen van de Informatiebeveiligingsdienst kunnen we de digitale weerbaarheid verhogen. Of vergroten we de uitvoeringskracht door de gevolgen van nieuwe wetgeving vroegtijdig te analyseren. Mede via dit soort voorbeelden willen we als één lokale overheid de dienstverlening verbeteren door het opzetten van een doelgerichte en efficiënte organisatie, waarmee we kunnen anticiperen op de toekomst.

Samen organiseren

We ondernemen gezamenlijk activiteiten wanneer blijkt dat gemeenten deze sterker kunnen oppakken als collectief dan ieder voor zich, of als samenwerking de kans op succes aanzienlijk groter maakt. Door collectieve producten en diensten te ontwikkelen, houden gemeenten ook meer tijd en geld over voor lokaal maatwerk. We bundelen de expertise zodat gemeenten gebruik kunnen maken van kennis die doorgaans schaars is, bijvoorbeeld op het gebied van informatiebeveiliging. Hierdoor staan we ook samen sterker bij gesprekken met het Rijk, de ketenpartners en marktpartijen, en kunnen we zo gezamenlijk efficiencyvoordelen realiseren die men individueel niet voor elkaar zou krijgen. Op basis van deze uitgangspunten werken we sinds 2017 aan de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering. Sindsdien hebben gemeenten inmiddels kunnen ervaren welke voordelen dit kan opleveren. Door de opgaven samen te organiseren zijn er talloze initiatieven ontplooid en resultaten behaald op het gebied van digitalisering en dienstverlening, en ook in het sociaal, fysiek en veiligheidsdomein. Daarmee zetten gemeenten een collectieve ontwikkeling voort die al op onderdelen was opgestart, bijvoorbeeld door het gezamenlijk inkopen van telefonie.

Herijking portfolio

Samen met gemeenten voert de VNG de projecten en programma's van de GGU uit. Dit doen we als netwerkorganisatie in samenwerking met talloze partners, zoals de Rijksoverheid, uitvoeringsorganisaties, koepelorganisaties en vakverenigingen. We leggen besluiten voor aan het VNG bestuur. De genomen besluiten worden door de VNG directie aangeboden aan de Taskforce Samen organiseren, het College van Dienstverleningszaken en de betrokken VNG-beleidscommissies die alle Nederlandse gemeenten representeren. Om ook in de toekomst te kunnen blijven aansluiten bij de gemeentelijke behoeften, is er een herijking van de GGU nodig. De GGU-activiteiten dienen per definitie voor alle gemeenten meerwaarde te hebben. De herijking van activiteiten, zoals die in dit jaarplan zijn beschreven, is gericht op een optimaal resultaat voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk.

Samen werken aan uitvoeringskracht

Onze overtuiging

We richten ons portfolio van producten, diensten, programma's en projecten in op basis van de volgende stellingnamen:

a] We kunnen gemeenten de meeste meerwaarde bieden door maatschappelijke opgaven centraal te stellen.

b] We kunnen maatschappelijke opgaven het beste ondersteunen door te investeren in de informatiekundige visie Common Ground, omdat alle opgaven een belangrijke informatiekundige component hebben. Door Common Ground te hanteren als leidend inrichtingsprincipe kunnen we de flexibiliteit en de continuïteit van de gemeentelijke informatiehuishouding verbeteren. De Common Ground-activiteiten zijn niet altijd direct zichtbaar voor gemeenten, maar wel essentieel voor de verbetering van de gemeentelijke uitvoering.

c] Verder blijven we belangrijke voorzieningen, producten en diensten (waarin we de afgelopen tien jaar hebben geïnvesteerd) beheren omdat deze dagelijks rendement opleveren voor gemeenten, zoals:

- ENSIA: de verantwoordingsmethodiek die de gemeenteraad in staat stelt om zijn controlerende taak uit te voeren op het gebied van informatieveiligheid;
- Verwerkersovereenkomst: voor een veilige verwerking van data, dankzij heldere afspraken met leveranciers;
- GIBIT: met het oog op heldere contracten, dankzij deze gezamenlijke inkoopvoorwaarden voor ICT;
- WOZ-datacenter: voor een doelmatige, goede en uniforme WOZ-uitvoering;
- Ketenbureau i-Sociaal Domein: minder administratieve lasten in het sociaal domein, dankzij samenwerking tussen gemeenten en zorgaanbieders;
- GGI-netwerk: voor een veilige dataverbinding, waardoor samenwerken tussen gemeenten en andere overheden beter, veiliger en gemakkelijker wordt.

Hiermee streven wij een betere balans na tussen activiteiten die investeringen vergen en activiteiten die rendement opleveren.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten gelden voor de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering:

- We ontplooien activiteiten die vanuit gemeentelijk perspectief belangrijk en urgent zijn, versterken daarmee de uitvoerbaarheid, en ondersteunen daardoor de digitaliseringsopgaven in de domeinen.
- We leggen in 2021 de nadruk op de implementatie van de Omgevingswet, op de vanwege de coronacrisis toenemende vraag binnen het domein van werk, inkomen en schulden, en op het vergroten van de informatieveiligheid door de toename van digitale dreigingen.
- We gaan scherper selecteren wat we wel en niet doen. Activiteiten en subsidies dienen bij te dragen aan gemeentelijke prioriteiten en doelstellingen.
- Vanuit gemeentelijke perspectief stellen we concrete resultaten centraal, maken deze meetbaar en delen ze om zo de meerwaarde van de GGU aan te tonen. Daarin onderscheiden we winstpakkers voor de korte termijn – zoals voordelen die we via gezamenlijke inkoop behalen – en resultaten voor de langere termijn, bijvoorbeeld een goede aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.
- We werken voor alle gemeenten van groot tot klein, van stad tot ommeland. Onze activiteiten moeten voor elke gemeente een duidelijke meerwaarde hebben.
- We combineren onze kennis op het gebied van beleid, uitvoering, recht, financiën en ICT, om zo optimale resultaten voor gemeenten te kunnen behalen.
- We willen de GGU samen organiseren, en zo de verbinding versterken met alle gemeenten – bestuurlijk, ambtelijk en in de dagelijkse operatie via de Taskforce Samen organiseren – en ook door de VNG-beleidscommissies op de verschillende domeinen te betrekken.
- We nodigen gemeenten uit om zelf thema's te agenderen en collectieve activiteiten te ontplooien waarvoor zij draagvlak creëren.

Deze uitgangspunten hebben een aantal consequenties voor de VNG-organisatie, namelijk:

- We gaan taken bundelen en slim combineren, zodat het voor gemeenten duidelijk is wie waarvoor het aanspreekpunt is, en dat we als één VNG efficiënt werken.
- We organiseren generieke ondersteuning in specifieke kenniscentra, bijvoorbeeld op het gebied van data-oplossingen, leveranciersmanagement en inkoop. Alle projecten en programma's vanuit de domeinen maken gebruik van deze kenniscentra, waardoor het beter mogelijk wordt om kennis en ervaring van verschillende projecten en programma's af te stemmen, uit te wisselen en om zo dubbele werkzaamheden te voorkomen.

Door de GGU-activiteiten op basis van deze uitgangspunten te organiseren, weten gemeenten beter waar ze aan toe zijn, en wat ze van de VNG kunnen verwachten.

Samen werken aan uitvoeringskracht

Ontwikkelproces

Om van kansrijke ideeën werkende oplossingen te maken, hanteren we een voorspelbaar en transparant ontwikkelproces. Hiermee creëren we voor gemeenten beter inzicht in de ontwikkelcyclus en is eenvoudig onderscheid te maken tussen nieuwe ideeën die worden uitgeprobeerd, beproefde oplossingen die worden gemaakt en bestaande voorzieningen die worden beheerd.

Het ontwikkelproces - van eerste idee tot werkende oplossing - bestaat uit vier fasen:

- **Weten:** Inzicht in de collectieve verplichtingen, gemeentelijke behoeften en technologische trends.
- **Proberen**: Gemeentelijke initiatieven worden landelijk ondersteund, waardoor er nieuwe en (potentieel) collectieve oplossingen kunnen ontstaan.
- **Maken**: Kansrijke initiatieven uit de probeerfase worden doelgericht doorontwikkeld en als collectieve oplossing aangeboden aan alle gemeenten.
- **Beheren**: Collectieve oplossingen moeten structureel beheerd worden om een stabiel gebruik door gemeenten te garanderen.

Als een initiatief in een volgende fase komt, dan wordt dat expliciet kenbaar gemaakt.

Procedure

Tijdens de ALV van de VNG in 2019 hebben gemeenten het GGU Meerjarenprogramma 2020–2024 vastgesteld. Om op jaarlijkse basis focus aan te brengen en financiering vast te stellen, is er in het voorjaar de Kadernota Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitvoering 2021 opgesteld, waarmee alle gemeenten hebben ingestemd tijdens de ledenraadpleging, welke is vastgesteld tijdens de Algemene Ledenvergadering (ALV) in september.

In het Jaarplan GGU 2021 dat nu voor u ligt, is de kadernota uitgewerkt in operationele doelstellingen met een bijpassende begroting. Dit jaarplan is besproken met de Taskforce Samen organiseren, het College van Dienstverleningszaken en de Commissie Informatiesamenleving, en wordt vastgesteld door het VNG bestuur en aangeboden aan de leden tijdens de BALV.

Welke prioriteiten stellen we voor 2021?

De Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering is onderverdeeld in negen prioriteiten.

A
Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

A1 Gemeenschappelijke basis voor informatievoorziening en dienstverlening

Wij willen als gemeenten mensgericht, inclusief, transparant, flexibel, snel en veilig werken. Daarbij hebben we telkens te maken met weer nieuwe maatschappelijke vraagstukken. Om sneller en innovatiever te kunnen handelen, is de informatiekundige visie Common Ground opgesteld die richting geeft aan een gemeenschappelijke basis voor de informatievoorziening.

Wat streven we na?

- Gemeenten maken dienstverlening voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk, ook voor inwoners die digitaal minder vaardig zijn.
- Gemeenten nemen de regie over het gebruik van gegevens.
- Gemeenten passen een nieuwe informatiekundige visie toe door een informatiearchitectuur en bijbehorende set van standaarden te implementeren.
- Gemeenten verhogen de digitale weerbaarheid door een veilige infrastructuur te gebruiken.
- Gemeenten voldoen aan wettelijke verplichtingen.
- Gemeenten versterken het opdrachtgeverschap richting marktpartijen om het aanbod beter te laten aansluiten op hun behoeften.
- Gemeenten maken maximaal gebruik van de gemeenschappelijke basis in informatievoorziening.
- Gemeenten passen gestandaardiseerde componenten toe waarop de dienstverlening wordt ingericht.
- Gemeenten kunnen aansluiten op een stelsel van basisregistraties.
- Gemeenten kunnen aansluiten op componenten van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI).
- Gemeenten kunnen beschikken over veilig en betaalbaar data- en berichtenverkeer.
- Gemeenten kunnen beschikken over geaccepteerde digitale voorzieningen voor identificatie en authenticatie.
- Gemeenten standaardiseren de basisprocessen.

Common Ground

Onder de vlag van Common Ground werken gemeenten samen met ketenpartners en leveranciers aan een nieuwe, toekomstgerichte informatievoorziening. We koppelen data los van werkprocessen en applicaties, zodat we deze gemakkelijker kunnen combineren en gebruiken. De data worden bovendien opgevraagd bij de bron, in plaats van ze veelvuldig te kopiëren en op te slaan. Dat komt de volledigheid en betrouwbaarheid van data ten goede. Tegelijkertijd bouwen gemeenten, samen met de Rijksoverheid en ketenpartners, aan verschillende onderdelen van een overheidsbrede Generieke Digitale Infrastructuur (GDI). Het gaat daarbij onder meer om basisregistraties, berichtenvoorzieningen en middelen voor digitale identiteit. De nieuwe inrichting van de informatievoorziening verloopt stapsgewijs, en vergt een meerjarige transitie op alle gemeentelijke beleidsterreinen. Dit vergt ook aandacht voor i-awareness, waarbij nieuwe competenties zoals de digitale vaardigheden en datageletterdheid van medewerkers binnen gemeentelijke organisaties gezamenlijk worden verkend, uitgewerkt en getraind. De transitie naar Common Ground vereist kennis over integratie van systemen, en stelt andere eisen aan het gemeentelijk opdrachtgeverschap. Gemeenten moeten bijvoorbeeld kortcyclisch leren werken bij het oplossen van ICT-vraagstukken. Om gemeenten hierbij te begeleiden, wordt er een eenvoudig ondersteuningsaanbod ontwikkeld, gericht op opdrachtgeverschap, een goede verhouding tot de markt en hergebruik van gestandaardiseerde componenten. Tijdens fieldlabs worden er nieuwe oplossingen verkend die Common Ground-proof zijn wat betreft actuele thema's zoals de energietransitie.

In 2021 werken wij verder aan de bouwstenen om de Common Ground mee te realiseren op basis van een routekaart die inzichtelijk maakt welke componenten op welk moment klaar zijn voor gebruik. We ontwikkelen *Application Programming Interfaces* (API's), dat is software voor het uitwisselen van gegevens tussen computersystemen. Deze API's worden ontwikkeld op basis van een API-ontwikkelagenda waarbinnen we samen met gemeenten prioriteiten bepalen, waarna deze met leveranciers en diverse (keten)partners worden afgestemd. Met het landelijk programma Haal Centraal zorgen we er bijvoorbeeld, samen met ketenpartners, voor dat gemeenten efficiënter en effectiever gebruik kunnen maken van basisgegevens in hun primaire processen, zoals subsidieverstrekking, verhuizing, bezwaar en vergunningen. Het is ons streven dat de helft van alle gemeenten gebruik gaat maken van de nieuwe standaarden voor zaakgericht werken. Daarnaast streven we ernaar dat minimaal vijftig gemeenten het nieuwe register gebruiken voor het vastleggen van dataverwerkingen, zodat het inzichtelijk wordt wie er welke data heeft geraadpleegd. Bovendien werken we, onder de naam NLX, aan een gemeentelijk integratiemechanisme tussen proces en data. Tot slot creëren we een gemeenschappelijk streefbeeld voor de inrichting van basisprocessen en de informatievoorziening in het inkomensdomein.

A
Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

A1
Gemeenschappelijke basis voor informatievoorziening en dienstverlening

In 2021 gaan we samen met ketenpartners de basisregistraties met ruimtelijke gegevens doorontwikkelen tot een objectenregistratie. Ons streven is dat tachtig procent van alle gemeenten de Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur (GGI) gaat gebruiken, en dat er via dit netwerk aanvullende diensten op het gebied van informatiebeveiliging beschikbaar zijn. Daarnaast stellen we samen met gemeenten en leveranciers ambities en kwaliteitscriteria op, waaraan de clouddiensten voor gemeenten moeten voldoen (zoals de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, open standaarden en Common Ground). Ten slotte moeten alle gemeenten eind 2021 middels Internet Protocol versie 6 (IPv6) via mail en website bereikbaar zijn, en wordt er informatie aangeboden voor het aanpassen van de interne systemen hierop.

Begrijpelijke en toegankelijke dienstverlening

Gemeenten zijn het meest nabije overheidsloket. Wij bieden onze dienstverlening steeds meer digitaal aan om de grootste groep inwoners snel en eenvoudig van dienst te kunnen zijn. Daarbij streven we naar digitalisering met oog voor de menselijke maat, omdat er ook een groep inwoners is met beperkte digitale vaardigheden die de overheid minder goed weten te vinden. We houden rekening met de verschillende digitale vaardigheden van inwoners, en ons vertrekpunt is ‘digitaal waar het kan, persoonlijk waar het nodig is’.

In 2021 worden de vijf leidende principes uit de *Position Paper Dienstverlening* uitgewerkt tot bruikbare oplossingen voor een passende dienstverlening die mensgericht, regelarm, duidelijk, snel en zeker is. Ook blijven de reeds ontwikkelde klantreizen en serviceformules beschikbaar voor gemeentelijk gebruik. Toepassing daarvan levert gemeenten praktisch inzicht op in de directe verbeter-mogelijkheden van de huidige dienstverleningspraktijk. Ook is het ons streven dat zeventig gemeenten de dienstverlening meer inclusief maken voor kwetsbare groepen, en dat vijftig gemeenten actief kennismaken met de omnichannel-aanpak.

Om te kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen, zoals de Single Digital Gateway, de Wet modernisering elektronisch berichtenverkeer en de Wet hergebruik overheidsinformatie, worden er scenarioplanningen en handreikingen uitgewerkt die gemeenten ondersteunen zodat ze aan deze nieuwe regels kunnen voldoen.

Om ervaringen tussen gemeenten uit te wisselen, wordt er een gebruiksvriendelijk online-kennisplatform gelanceerd. En tot slot streven we ernaar om tweehonderd gemeenten deel te laten nemen aan de *Grootste Gemeente Delers*, een jaarlijkse competitie waarin succesvolle gemeentelijke initiatieven op dienstverleningsgebied worden genomineerd en kunnen worden verkozen tot best practice voor alle 355 gemeenten.

A2
Datagestuurde samenleving en sturingsinformatie

Data science omvat de methoden, processen en systemen waarmee er kennis en inzichten aan data ontleend kunnen worden. Data kunnen bijvoorbeeld inzichten opleveren die worden gebruikt binnen gemeentelijke onderzoeken. Data science verschaft gemeenten de instrumenten om maatschappelijke opgaven van de juiste inzichten te voorzien. Daarbij dienen we, als het gaat om informatie en data, te voldoen aan wettelijke verplichtingen. Door het bestaande netwerk van regionale datalabs te versterken en voor alle gemeenten toegankelijk te maken, wordt samenwerking bevorderd en schaarse kennis gedeeld.

Wat streven we na?

- Gemeenten passen data science toe om maatschappelijke vraagstukken op te lossen.
- Gemeenten beschikken dankzij collectieve datadeals met landelijke partijen over actuele en relevante data voor specifieke maatschappelijke opgaven.
- Gemeenten hebben toegang tot regionale datalabs om de eigen casuïstiek in te brengen.
- Gemeenten kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen rond de openbaarmaking van data.
- Gemeenten brengen de informatiehuishouding op orde.
- Gemeenten krijgen meer beschikking over landelijke en Europese data- en financieringsbronnen voor data-science-projecten

Met data maatschappelijke opgaven realiseren

Wij hebben als gemeenten instrumenten nodig waarmee we zelf aan de slag kunnen gaan met datagestuurde inzichten, om zo een antwoord te vinden op actuele maatschappelijke vraagstukken. Centrale vindplaats hiervoor is *Waarstaatjegemeente* (WSJG), waar er momenteel vijftien tot twintig dashboards beschikbaar zijn, zoals het corona-dashboard dat de impact van corona op gemeentelijk niveau inzichtelijk maakt. In 2021 wordt het WSJG-platform opnieuw aanbesteed, ontwikkelen we nieuwe datavoorzieningen en ontsluiten we data die gemeenten zelf kunnen gebruiken bij het opstellen van beleid. Door van herleidbare en controleerbare informatie gebruik te maken, kan de kwaliteit van het beleid en de legitimiteit van de besluitvorming toenemen.

Voor het opstellen van de 'transitievisie warmte' is het dashboard *Energie en Klimaat* ontwikkeld. In dit dashboard zijn gegevens uit tientallen databronnen verzameld, opgeschoond en toegankelijk gemaakt, zoals waar de gasleidingen lopen wanneer deze moeten worden vervangen, of uit welke soort van vastgoed een wijk bestaat. In 2021 zal het dashboard verder ontwikkeld worden, passend bij de andere afspraken in het Klimaatakkoord. Ook wordt het gemeentelijk gebruik van dit soort dashboards bevorderd en op onderdelen geëvalueerd.

Door in samenwerking dashboards voor de gemeentelijke uitvoering te maken, kunnen we deze toespitsen op de werkelijke behoeften van onze beleidsmakers. Dat scheelt individuele gemeenten maanden aan uitzoekwerk en aan kosten voor externe inhuur. De gezamenlijke aanpak verschaft bovendien collectieve toegang tot de relevante databronnen van partijen, zoals woningcorporaties en zorgverzekeraars. Deze landelijke datadeals zijn voor afzonderlijke gemeenten amper voor elkaar te krijgen. Binnen de landelijke aanpak kunnen we ook kennis delen en inzichten vergroten aangaande transparantie en standaardisatie, zodat gemeenten weten hoe ze gegevens goed en betrouwbaar kunnen uitwisselen.

In 2021 gaan we verkennen wat gemeenten nodig hebben om effectievere beleidsscenario's te ontwikkelen en om regionale en lokale uitvoeringsinformatie vroegtijdig bij de besluitvorming te kunnen betrekken. Doel van deze verkenning is om te achterhalen welke knelpunten in de gemeentelijke uitvoering met datagestuurd werken kunnen worden opgelost.

In 2021 gaan we inzetten op datagestuurde oplossingen binnen het sociaal domein, waarmee gemeenten meer grip krijgen op de financiën in de Wmo en jeugdzorg. Daartoe gaan we, samen met enkele gemeenten, drie producten ontwikkelen die we zullen opschalen om door alle gemeenten gebruikt te kunnen worden. Ten eerste het Wmo-voorspelmodel, waarmee het toekomstige gebruik van Wmo-voorzieningen per wijk wordt voorspeld. Ten tweede *Zicht op Zorgpaden*, waarmee er meer financieel overzicht ontstaat in de jeugdzorg . En ten derde *Regiobeelden*, waarmee de toekomstige ontwikkelingen wat betreft gezondheid, zorg en welzijn binnen een regio in kaart worden gebracht.

In 2021 worden er, op basis van onze expertise en capaciteit, nieuwe gemeentelijke datavoorzieningen ontwikkeld op het gebied van klimaat, leefomgeving en openbaar bestuur. Daarnaast worden datavoorzieningen opgeschaald wat betreft armoede en schulden en de openbare ruimte.

A
Gemeenschappelijke basis voor de toekomst

A2
Datagestuurde samenleving en sturingsinformatie

Voldoen aan wettelijke verplichtingen

Om meer grip op gegevens te krijgen, moeten gemeenten voldoen aan nieuwe of aangepaste verplichtingen. In samenwerking met het Ministerie van BZK bieden we gemeenten overzicht hiervan en inzicht in het juridische kader, bijvoorbeeld wat betreft de Archiefwet, de Wet hergebruik van overheidsinformatie en de Wet open overheid (Woo). Om gemeenten te ondersteunen bij de verplichte openbaarmaking in het kader van de Woo, stellen we een aantal standaarden vast en bieden we enkele oplossingen voor archivering die we in 2020 in proeftuinen hebben uitgeprobeerd. Om de informatiehuishouding sneller op orde te brengen, delen we gemeentelijke kennis en ervaring, en onderhouden we contact met leveranciers over het opnemen van de afgesproken standaarden in hun software.

In 2021 stellen we gemeentelijke richtlijnen op voor het omgaan met algoritmen en kunstmatige intelligentie (AI). Daarbij wordt er aandacht besteed aan digitale ethiek en leggen we nadruk op de publieke waarden. Daarnaast maken we bouwstenen die bijdragen aan de ontwikkeling van een agenda voor datastrategie en datagovernance.

Kennis van data science bij gemeenten vergroten

Door datagestuurd te werken, streven gemeenten naar effectiever beleid, adequate besluitvorming en efficiëntere bedrijfsvoering. Deze effecten zijn bijvoorbeeld al merkbaar waar gemeenten datagestuurde inzichten uit de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein hebben benut om hun beleid te verbeteren. Ook uit stopgezette initiatieven – zoals SyRi – trekken wij lessen op het gebied van privacy in het sociaal domein. Om eigen kennis op het gebied van data science te vergroten, en ook om slim gebruik te maken van de expertise van anderen, is gemeentelijke samenwerking waardevol. Samenwerking kan plaatsvinden bij een van de regionale ontwikkellocaties voor zowel gemeenten, andere overheden, kennisinstellingen, inwoners als bedrijven. We willen de komende jaren groeien naar een landelijk dekkend netwerk van ontwikkellocaties die samen een *community* vormen waarbij alle gemeenten met hun eigen vraagstukken terecht-kunnen. Zo sluiten we aan op en maken we gebruik van de 48 zelf-standige gemeentelijke datalabs, samenwerkende datalabs of *Urban of Rural Data Centers* die al actief zijn.

In 2021 onderzoeken we een basisproces voor datadelen. Daarnaast voeren we een experiment uit om met AI een datastandaard te ontwikkelen en aldus de datakwaliteit te vergroten.

In 2021 versterken we het Kennisnetwerk Data en Smart Society, gaan we de *chief data officer community* doorontwikkelen, en blijven we kennisdeling over datagestuurd werken stimuleren.

B
Continuïteit en betrouwbaarheid

B1
Informatieveiligheid en gegevens

Voor gemeenten brengt de digitalisering nieuwe verantwoordelijkheden met zich mee op het gebied van digitale weerbaarheid. Met het oog op recente beveiligingsincidenten, zoals de gijzelsoftware in de gemeente Lochem en bij de Universiteit Maastricht, en ook het beveiligingslek in Citrix, willen we gezamenlijk de toenemende dreiging van de cybercriminaliteit het hoofd kunnen bieden. Daarom is de *VNG Agenda Digitale Veiligheid 2020–2024* bestuurlijk vastgesteld en zijn we gestart met het uitwerken van een plan van aanpak. Hierbij brengen we ketenafhankelijkheden in kaart, en investeren we in het herdefiniëren van bestuurlijke rollen en verantwoordelijkheden. In de Agenda Digitale Veiligheid hanteren we één normenkader – de *Baseline Informatiebeveiliging Overheid* (BIO) – en gebruiken we één verantwoordingsmethodiek, namelijk *ENSIA*. Net zoals in voorgaande jaren biedt de Informatiebeveiligings-dienst voor gemeenten (IBD) ons directe ondersteuning en gereedschappen om de gemeentelijke digitale weerbaarheid te vergroten.

Wat streven we na?

- Gemeenten beschermen de gegevens van inwoners en bedrijven.
- Gemeenten verhogen de digitale weerbaarheid.
- Gemeenten vergroten de greep op digitale dreigingen.
- Gemeenten maken afspraken met leveranciers over het veilig verwerken van data door de inzet van standaard-verwerkers-overeenkomsten.
- Gemeenten kunnen beschikken over een integrale risicoanalyse.
- Gemeenten krijgen een betere informatiepositie door snelle signalering en ondersteuning bij digitale bedreigingen.
- Gemeenten kunnen veilig informatie uitwisselen met ketenpartners, leveranciers, inwoners en ondernemers.
- Gemeenten kunnen de informatieveiligheid op een eenduidige manier doorlopend controleren en bijstellen.
- Gemeenten kunnen de informatieveiligheid verantwoorden tegenover de diverse verticale toezichthouders bij de ministeries.

Bewustwording

Digitale incidenten zijn aan de orde van de dag en nemen toe in omvang en volume. Denk aan de cyberaanval op de Rotterdamse haven, met een gijzelingsvirus dat zich verspreidde via een besmet boekhoudpakket van een Oekraïens softwarebedrijf. Of aan de landelijke uitval van het noodnummer 112, als gevolg van een KPN-storing waarbij de back-upsystemen te traag op gang kwamen. Het besef neemt toe dat aanvallen op onze systemen binnen, direct effecten hebben op onze systemen buiten. Vandaar dat de WRR al sinds 2019 pleit voor een betere voorbereiding op digitale ontwrichting.

In 2021 zorgen we ervoor dat bestuurders en ambtenaren zich beter bewust zijn van digitale ontwrichting, en dat ze over kennis kunnen beschikken die past bij hun taak en verantwoordelijkheid. Met het tweejaarlijkse *Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging* biedt de IBD aan gemeenten handelingsperspectieven om de digitale weerbaarheid verder te vergroten. Digitale incidenten en crises zijn niet te voorkomen, dus zetten we in op een goede voorbereiding op basis waarvan gemeenten veer- en daadkrachtig samen met ketenpartners kunnen optreden. Dat doen we onder meer door gemeenten met de eigen organisatie en alle ketenpartners te laten oefenen met digitale incidenten en crises.

Sturing

Omdat de digitale veiligheid ook een lokale verantwoordelijkheid is, versterken we op dit onderwerp de samenwerking tussen het college van B en W en de raad. Daarbij verbeteren we de bevoegdheden van lokale bestuurders op het gebied van openbare orde en veiligheid. Deze zijn in de praktijk niet altijd toegerust op digitale incidenten en crises, alhoewel er ook zonder formele bevoegdheden al veel voortgang kan worden geboekt.

In 2021 wordt de rol van ENSIA verdiept, zodat gemeenten op basis van één normenkader een integraal beeld van de digitale veiligheid kunnen creëren. We zetten daarbij vooral in op horizontale verantwoording waarbij gemeenten elkaar onderling op vrijwillige basis kunnen bevragen en versterken. Daarmee proberen we onnodige fouten te voorkomen en het aantal veiligheidsincidenten te beperken.

B
Continuïteit en betrouwbaarheid

B1
Informatieveiligheid en gegevens

Risicogericht handelen

De digitale veiligheid van maatschappelijke processen die met ketenpartners worden uitgevoerd zijn voor gemeenten een expliciet aandachtspunt. In lokaal cruciale processen zijn alle ketenpartners samen verantwoordelijk voor de digitale veiligheid. De gemeente treedt daarbij krachtig op als initiatiefnemer, en spreekt zo nodig ketenpartners aan op hun (mede-) verantwoordelijkheid. We werken, in nauwe afstemming met de veiligheidsregio, aan een lokale digitale risicokaart voor gemeenten, waarin ook de domino-effecten (en zelfs de cascade-effecten) van digitale incidenten en crises duidelijk worden. Dit is een regulier onderdeel van de jaarlijks verplichte regionale risicoplannen.

In 2021 zal de hulp bij incidenten aan gemeenten onderling worden gecoördineerd via het Gemeentelijk Response Netwerk (GRN). Het GRN maakt onderdeel uit van het Nationaal Response Netwerk (NRN) waarin zes instellingen en overheidsorganisaties hebben afgesproken om samen te werken bij het oplossen van cybersecurity-incidenten door de kennis en capaciteiten te bundelen waarmee de respons op incidenten wordt versterkt.

Samen organiseren

Gemeenten worden gesteund door de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) bij het versterken van de eigen digitale weerbaarheid. Deze ontwikkelt zich verder als expertise- en ondersteuningsdienst en ondersteunt gemeenten met adviezen, handreikingen en operationele diensten. Daarnaast coördineren we de aanpak bij incidenten, en harmoniseren en professionaliseren we relevante digitale veiligheidsprocessen met departementen en collega-brancheorganisaties zoals veiligheidsregio's. Inmiddels maakt de helft van alle gemeenten gebruik van diensten die collectief onder GGI-Veilig beschikbaar zijn gekomen. Door collectief ons dataverkeer te monitoren, blijven we alert en bundelen we onze krachten om de digitale weerbaarheid van gemeenten te vergroten.

In 2021 is ons speerpunt het ondersteunen van gemeenten bij de versnelde implementatie van processen en maatregelen ter voorkoming van incidenten. Omdat de IBD in 2020 bij ministeriële regeling is aangewezen als het officiële *Computer Emergency Response Team* (CERT) voor gemeenten, kan het daardoor nog beter samenwerken en informatie uitwisselen met zowel het *Nationaal Cyber Security Centrum* als de gemeenten. Hierdoor kunnen we nog sneller anticiperen op risico's voor gemeenten, en kunnen we, waar mogelijk, incidenten voorkomen. Daarnaast stimuleren we het kennisdelen tussen chief information security officers (CISO's) en andere verantwoordelijke managementlagen over bedrijfscontinuïteitsplannen, risicomanagement en over een up-to-date applicatielandschap. Tot slot wordt de klant-tevredenheid van gemeenten ten opzichte van de IBD gemeten om zo te komen tot een continue verbetering van deze onder-steunende taken.

Privacy en gegevensbescherming

De invoering van de *Algemene verordening gegevensbescherming* (AVG) werkt door in de gehele gemeentelijke organisatie en in nagenoeg alle processen. De IBD heeft criteria ontwikkeld om de AVG te vertalen naar een kwaliteitscyclus. Daarmee bieden we een gestructureerde benadering op het gebied van privacy en gegevensbescherming. Het Borgingsproduct AVG reikt gemeenten concrete handvatten aan om de omgang met persoonsgegevens te verbeteren, en om de meest urgente zaken als eerste aan te pakken. Daarnaast zorgen we voor structurele afstemming met het Rijk en ketenpartners, zoals de Autoriteit Persoonsgegevens, om zo kennis uit te wisselen op basis waarvan gemeenten boetes kunnen voorkomen. En tot slot stellen we, samen met de gemeentelijke expertgroepen, collectieve analyses op voor specifieke thema's, zoals DPIA's (*Data Protection Impact Assessments*). Gemeenten kunnen deze analyses zelf met behulp van een online DPIA-tool hergebruiken, wat tijd en capaciteit scheelt.

In 2021 organiseren we (online) kleinschalige regiosessies waarbij de functionaris gegevensbescherming (FG) en de privacy-adviseurs uit de verschillende gemeenten elkaar kunnen ontmoeten en bevragen, zodat zij nieuwe handelingsperspectieven kunnen ontdekken.

In 2021 stimuleren we het gebruik van de integrale risico- en privacy-analysetool IRPA en analyseren we de ingevulde analyses binnen een benchmark om tot gezamenlijke inzichten te komen.

B
Continuïteit en betrouwbaarheid

B2
Realisatie en beheer

Gemeenten besteden gemiddeld bijna de helft van hun budget aan inkoop. Aanbesteding heeft daardoor een grote impact op de organisatie, zeker als deze niet optimaal verloopt. De landelijke *Actieagenda Beter Aanbesteden* biedt gemeenten actiepunten om tot een beter aanbestedingsproces te komen.

Wat we als gemeenten collectief voor elkaar krijgen, moeten we vaak ook beheren. Denk aan contracten die we de afgelopen jaren collectief zijn aangegaan voor gezamenlijk ingekochte diensten, zoals telefonie en printers. Om ervoor te zorgen dat gemeenten de beoogde baten ook daadwerkelijk realiseren, voeren we een gezamenlijk beheer uit.

Wat streven we na?

- Gemeenten kunnen langere tijd de collectief ontwikkelde voorzieningen blijven gebruiken die op basis van behoefte worden doorontwikkeld.
- Gemeenten realiseren de voorspelde besparingen van gezamenlijke inkoop.
- Gemeenten behalen schaalvoordelen door gezamenlijke uitvoering.
- Gemeenten versterken hun positie tegenover leveranciers.
- Gemeenten kunnen beschikken over een samenhangend portfolio waarvan de onderdelen elkaar versterken.

Servicecentrum Gemeenten

Het *Servicecentrum Gemeenten* (SCG) beheert contracten met een geschatte gezamenlijke contractwaarde van ruim 500 miljoen euro, en verder ook diensten zoals de Stembureau App. Vanuit het SCG hebben we vrijwel altijd de regie over het beheer, en wordt het beheer zelf aan derden uitbesteed. Andere taken van het SCG hebben betrekking op het onderhouden van contacten met leveranciers, het ervoor zorgen dat de contractafspraken worden nagekomen, en het ondersteunen van gemeenten bij het gebruik van collectief ingekochte diensten. Door deze taken collectief uit te voeren, kunnen gemeenten de bij gezamenlijke inkoop vooraf berekende resultaten daadwerkelijk behalen. Naast de efficiency-voordelen zit er aan de bundeling van de gemeentelijke vraag nog een ander voordeel, namelijk dat we voorzieningen meer in samenhang inkopen en aldus een beproefde aanpak vaker kunnen gebruiken. Zo is het GGI-netwerk gebaseerd op GT-Vast, en hebben we als eis aan de markt gesteld dat GT-Connect wordt geïmplementeerd via het GGI-netwerk, zodat de implementatiesnelheid ervan toeneemt.

In 2021 zetten we de bestaande beheeractiviteiten voort en zullen ze uitbreiden indien er nieuwe contracten worden afgesloten. Met de dienst 14+netnummer bedienen wij alle gemeenten, en negentig procent van alle gemeenten onder-steunen we op basis van vier beheerde contracten gericht op Gemeentelijke Telecom-municatie (GT) voor Mobiel, Vast, Print en Connect. Deze contracten leveren de deelnemende gemeente gedurende de looptijd van zes jaar 300 miljoen euro aan besparingen op. Ook zetten we het beheer van de contracten voor het GGI-netwerk en GGI-Veilig voort.

In 2021 wordt de dienstverlening van het Servicecentrum Gemeenten gebenchmarkt ten opzichte van de vergelijkbare dienstverlening van marktpartijen, opdat we ons verder kunnen professionaliseren en we aan gemeenten de bewezen meer-waarde kunnen blijven bieden. Samen met de *Adviesgroep Regie op Beheer* zullen wij een beheerstrategie opstellen waarin de onderlinge afhankelijkheden binnen onze beheerketen (centraal, lokaal, ketengericht) helder in kaart worden gebracht.

WOZ-datacenter en taxatiewijzers WOZ

Om WOZ-taxaties uit te voeren, hebben we marktinformatie nodig. Het WOZ-datacenter verzamelt marktinformatie en verwerkt die in landelijke taxatiewijzers. Elk jaar maken we 26 taxatiewijzers voor de waardering van agrarische objecten, hotels en incourante niet-woningen zoals scholen, ziekenhuizen en windturbines. Alle gemeenten gebruiken de taxatiewijzers, en 95 procent van de gemeenten gebruikt hiervoor de rekenmodule TIOX. Deze diensten dragen bij aan de uniformiteit, kwaliteit en doelmatigheid van de WOZ-uitvoering. De kosten van de WOZ-uitvoering zijn mede op basis hiervan in de afgelopen twintig jaar gedaald van 190 miljoen tot 141 miljoen euro per jaar.

In 2021 zetten we de dienstverlening voort vanuit het WOZ-data-center, en werken we verder aan het verbeteren van de kwaliteit van onze diensten.

B
Continuïteit en betrouwbaarheid

B3
Gezamelijke inkoop

We kunnen als gemeenten door gezamenlijk in te kopen grote besparingen en kwaliteitsvoordelen behalen. Dit geldt vooral voor producten en diensten die voor alle gemeenten hetzelfde zijn, zoals telefonie en standaardsoftware.

We sluiten raamovereenkomsten met leveranciers zoals Microsoft, om de kwaliteit te verhogen van geleverde diensten, en om aan de AVG te kunnen voldoen. Deze overeenkomsten bevatten juridische en commerciële voorwaarden op basis waarvan gemeenten, met een relatief kleine investering, een groot inverdieneffect kunnen realiseren.

Wat streven we na?

- Gemeenten besparen 300 miljoen aan kosten over een periode van zes jaar.
- Gemeenten krijgen meer kwaliteit, functionaliteit en betere prestaties tegen lagere kosten.
- Gemeenten worden ondersteund op het gebied van inkoop.

In 2021 gaan we de gezamenlijke inkoop onderzoeken van energie voor de gemeentelijke organisatie en XaaS-oplossingen (*anything-as-a-service*). Als uit de onderzoeken zou blijken dat gezamenlijke inkoop zinvol en haalbaar is, dan zullen we deze aanbestedingen in 2021 gaan voorbereiden. Daarnaast onderzoeken we de uitbreidingsmogelijkheden van gezamenlijke inkoop binnen de gemeentelijke sector.

In 2021 worden ten minste drie aanbestedingen georganiseerd, waaronder de aanbesteding voor mobiele communicatie (*Mobiel 3*) en ook andere aanbestedingen binnen het informatie-domein, zoals componenten voor Common Ground. Daarnaast zal er naar verwachting een contract voor de inkoop van apparatuur voor eindgebruikers (zoals tablets en laptops) worden afgesloten.

In 2021 gaan we invulling geven aan het landelijke *Programma Vervolg Beter Aanbesteden* door een inkoopplatform op te richten en van een eerste inhoud te voorzien.

C
Transformatie in domeinen

C1
Fysiek domein

Wij ondersteunen gemeenten bij het goed kunnen uitvoeren van de Omgevingswet. Daarnaast bieden we ondersteuning bij een aantal gemeentelijke taken die voortvloeien uit het Klimaatakkoord, en steunen we deze ook bij de transities in de leefomgeving, bijvoorbeeld door het inzetten van *data science*.

Wat streven we na?

- Gemeenten werken aan een leefomgeving die duurzaam, inclusief en toekomstbestendig is.
- Gemeenten kunnen de Omgevingswet effectief uitvoeren en aan inwoners goede dienstverlening bieden.
- Gemeenten vergroten de transparantie van het beleid voor de leefomgeving en maken participatie mogelijk.
- Gemeenten kunnen beschikken over een Digitaal Stelsel Omgevingswet dat aansluit bij de behoeften van de gemeentelijke uitvoeringspraktijk.
- Gemeenten zijn door een collectieve aanpak minder kwetsbaar in hun uitvoering.
- Gemeenten kunnen sneller oplossingen inzetten wat betreft transitieopgaven.

Omgevingswet en DSO

Als de Omgevingswet in 2022 in werking treedt, zullen gemeenten gaan werken met een basisversie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Deze landelijke voorziening zal de komende jaren verder worden uitgebouwd en doorontwikkeld. Wij zullen ervoor zorgen dat er hierbij optimaal wordt aangesloten op de gemeentelijke behoeften, en stellen ons namens gemeenten op als een assertieve partner bij de interbestuurlijke besluitvorming.
We hebben een groot aantal collectieve hulpmiddelen ontwikkeld, waarmee wij gemeenten zo goed mogelijk kunnen ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet en de aansluiting op het DSO. Onze hulpmiddelen variëren van een kant-en-klaar casco Omgevingsplan, tot en met de architectuur, processen en specificaties voor de gemeentelijke software die op het DSO moet worden aangesloten. Nadat we producten hebben ontwikkeld, nemen we ze in beheer om de ondersteuning aan gemeenten te kunnen continueren. We bieden gemeenten implementatie-ondersteuning op basis van de roadmap Route22 wat betreft de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Route22 bevat de mijlpalen tot inwerkingtreding, en geeft de uiterste momenten aan waarop een resultaat moet zijn bereikt of een activiteit moet worden gestart voor een beheerste invoering van de beide wetten.

In 2021 stimuleren we de gemeentelijke aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), zodat hiermee geoefend kan worden voordat de Omgevingswet formeel van kracht wordt. We werken daarvoor intensief samen met software- en dienstenleveranciers. Ook passen we de modelverordeningen aan, zodat deze inhoudelijk zijn afgestemd op de Omgevingswet. Daarnaast versterken we de uitvoering van nieuwe gemeentelijke taken op het gebied van Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH). Door bijvoorbeeld kwaliteitscriteria op te stellen om de VTH-taken en regionale kennisdeling te faciliteren, zullen gemeenten zich doelgericht kunnen voorbereiden op de Omgevingswet en de energietransitie.

In 2021 verwachten we dat bij gemeenten de behoefte sterk zal toenemen om de landelijke wet- en regelgeving en de functionaliteiten rond het Digitaal Stelsel Omgevingswet aan te passen. Wij bereiden ons hierop voor door een structureel ondersteuningsaanbod samen te stellen en aan te bieden.

In 2021 zullen we het opdrachtgeverschap bij de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) en Omgevingsdiensten verbeteren, zodat deze makkelijker in staat zijn om nieuwe taken uit te voeren terwijl ze aansluiting houden op de gemeentelijke wensen. Daarnaast werken we aan een integrale monitor die de financiële effecten van de Omgevingswet in kaart kan brengen, en gaan we in samenhang de data over het fysieke domein ontsluiten.

C
Transformatie in domeinen

C1
Fysiek domein

Data science voor de leefomgeving

Op basis van behoeftepeilingen brengen we in kaart welke collectieve ondersteuning de gemeenten nodig hebben bij transitieopgaven, en vertalen we deze behoeften naar een concreet ondersteuningsaanbod, bijvoorbeeld op het gebied van data science.

In 2021 gaan we het datagestuurd werken breder inzetten bij transitieopgaven op het gebied van klimaatadaptatie en op basis van onze eerste ervaringen met de energietransitie. Ook ondersteunen we de wijk- en gebiedsontwikkeling via stapelbare wijkgerichte data. Daarnaast ontwikkelen we de *Lokale Monitor Wonen* op basis van een behoeftepeiling naar data op het gebied van bouwen en wonen, zoals woningbouwprognoses, woonwagenlocaties en grondprijzen. Ten slotte bieden we inzicht in succesvolle regionale economische aanpakken, op basis van gezamenlijke data over het economisch potentieel van regio's en netwerken.

In 2021 ondersteunen we gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven, met landelijke data-analyses en gegevensstandaarden gericht op de taakuitvoering en het asset- management. Daarnaast ontwikkelen we een opleidingsoverzicht voor de instroom en doorstroom in de watersector om zo personele kwetsbaarheden te verminderen, waardoor zowel vakkennis als vaardigheden beter kunnen aansluiten op de huidige en toekomstige opgaven binnen de watersector.

Energie

Om de ambities uit het Klimaatakkoord te realiseren, zullen gemeenten in 2021 verschillende opgaven oppakken. We vertalen de gemeentelijke ambities qua verduurzaming van industrie en utiliteit naar werkbare uitvoeringsplannen. Met concrete handvatten ondersteunen we de uitvoering van gebiedsgericht werken, en brengen we samenhang aan tussen de ambities binnen Regionale Energie Strategieën (RES). We ondersteunen strategische beleidsvragen met een datagestuurde aanpak, en stellen daarvoor instrumenten beschikbaar waarmee het schakelen tussen landelijk en gemeentelijk beleid wordt vereenvoudigd. En we zorgen ervoor dat de regionale energietransitie van gemeenten beter aansluit op de nationale energie-infrastructuur.

In 2021 verbinden we de woningverduurzaming aan de verduurzaming van industrie en utiliteit binnen de gebouwde omgeving. Om dit te realiseren gaan we nationale en Europese randvoorwaarden opstellen en masterclasses, handreikingen en webinars aanbieden, gericht op het opstellen van gemeentelijke uitvoeringsplannen.

In 2021 stellen we toegankelijke en goed bruikbare datasets beschikbaar ten bate van de energietransitie. Gemeenten kunnen hiermee keuzemogelijkheden onderbouwen, verschillende beleidsopties inzichtelijk maken en inhoudelijke dwarsverbanden onderzoeken.

In 2021 ondersteunen we gemeenten bij het inrichten van een regionale of lokale energie-infrastructuur ten behoeve van de energietransitie. We zetten de gesprekken voort met het Rijk en de netbeheerders, om de uitvoerbaarheid te verbeteren van de nieuwe energiewetgeving. Uitgangspunt daarbij is dat gemeenten in staat zullen zijn om een goede energie-infrastructuur op te zetten door het verbinden van lokale ambities, doelstellingen en planningen met de landelijke ontwikkelingen op het gebied van energietransitie. Om de beleidsuitvoering te verbeteren, stellen we een handreiking op waarin de expertise van ketenpartners, zoals het Rijk en netbeheerders, wordt vertaald naar praktisch uitvoerbare stappen.

C2
Sociaal domein

Gemeenten willen kansen verkennen en aangrijpen om in het sociaal domein integraal te kunnen werken. Wij ondersteunen gemeenten bij deze transformatie van het sociaal domein, bijvoorbeeld via oplossingen om greep te kunnen houden op de financiën. Ook zullen wij de activiteiten van het Ketenbureau i-Sociaal Domein de komende jaren structureel voortzetten.

Vanwege de coronapandemie is er het afgelopen jaar een extra beroep gedaan op de gemeentelijke voorzieningen binnen het sociaal domein. De gezamenlijke gemeentelijke uitvoering heeft het mogelijk gemaakt om snel en adequaat nieuwe maatregelen in te voeren. Zo hebben gemeenten op grond van de *Tijdelijke overbruggingsregeling* zelfstandig ondernemers (Tozo) een groot aantal uitkeringen voor levensonderhoud of leningen voor bedrijfskrediet verstrekt. Naar verwachting zullen de effecten van de coronapandemie ook in 2021 merkbaar zijn, waarmee de groeiende noodzaak tot een gezamenlijke gemeentelijke uitvoering onverminderd van kracht blijft.

Wat streven we na?

- Gemeenten bieden dienstverlening die aansluit op de leefwereld van inwoners.
- Gemeenten voeren taken effectiever uit.
- Gemeenten verminderen de administratieve lasten.
- Gemeenten krijgen meer greep op de financiële lasten.
- Gemeenten verbeteren de samenwerking in ketens en regio's.

Greep op financiën

Gemeenten hebben te maken met oplopende tekorten in de jeugdzorg, Wmo en de budgetten gebundelde uitkeringen (BUIG), en ervaren onvoldoende greep op zowel uitgaven als instroom. Om de regie van gemeenten te vergroten, creëren we een overzicht op basis van data, brengen we diverse sturingsmogelijkheden in kaart, en onderzoeken we welke voordelen bovenregionale samenwerking en inkoop opleveren. Door het versterken van financieel inzicht geven we gemeenten een stem die zwaarder weegt in de discussies over het zorgsysteem, waarbij maatschappelijke kosten-batenafwegingen een rol spelen. We bieden landelijke raamcontracten aan, en verbeteren het gemeentelijk zicht op de zorggebruikers door een intensieve contractcoördinatie.

In 2021 kunnen gemeenten, voor specialistische jeugdzorg, de landelijke raamcontracten gebruiken die een waarde vertegenwoordigen van 100 miljoen euro. Zo bieden we vanuit de landelijke coördinatie contractbeheer aan, bijvoorbeeld op het gebied van anorexiazorg, en verzorgen we de coördinatie van specialistische functies in het kader van de Wmo. Denk daarbij aan taken op het gebied van mensenhandel en vrouwenopvang.

In 2021 zullen we samenwerkingsafspraken maken met zorgverzekeraars en zorgkantoren in de regio's over preventie, vergrijzing en de aanpak van de GGZ-problematiek. Hierdoor zal de kwaliteit van de zorg beter onderling afgestemd worden en wordt er minder 'dubbele' zorg aangeboden. Gemeenten kunnen hiervan gebruikmaken om hun eigen zorgaanbod te verbeteren.

In 2021 gaan we zorgdata ontsluiten, waardoor de kosten meer inzichtelijk zullen worden. Ook zullen we werken aan een landelijke datadeal op basis waarvan gemeenten, ter ondersteuning van de consultatiefunctie GGZ, gebruik kunnen maken van dezelfde data als verzekeraars. Ten slotte willen we, met de inzet van de visitatiecommissie en op basis van data-analyse, verkennen hoe gemeenten meer grip kunnen krijgen op de uitvoering in het sociaal domein. Deze inzichten worden onder meer gebruikt voor lobbyactiviteiten, en verwerkt in concrete handelingsperspectieven voor gemeenten.

Betere samenwerking in ketens en regio's

Gemeenten werken met ketenpartners samen bij (jeugd)zorg en participatie. We verbeteren de dienstverlening via de doorontwikkeling van deze keten, en zorgen ervoor dat gemeenten een sterke en aanspreekbare partner zijn.

In 2021 gaan we samenwerken met de centrale voorziening *Informatieknooppunt Zorgfraude* (IKZ), waarbij alle gemeenten zich vanaf 2022 verplicht moeten aansluiten. Doel van het IKZ is om, in samenwerking met ketenpartners zoals zorgverzekeraars, vermoedens van fouten of fraude door malafide zorgleveranciers onderling uit te wisselen. De omvang van zorgfraude omvat naar verwachting vijf procent van het totale zorgbudget voor Wmo en Jeugd, waardoor gemeenten en individuele cliënten zwaar worden gedupeerd. Het bestrijden van fraude is een taak die gemeenten niet autonoom kunnen uitvoeren, omdat er gegevens van zeer veel

→

C2
Sociaal domein

partijen nodig zijn. Aangezien er een uitwisselingsmechanisme voor deze gegevens ontbreekt, worden ze – op basis van vaste afspraken binnen juridische kaders op het gebied van veiligheid en privacy – handmatig via beveiligde e-mails uitgewisseld. Vanaf 2022 neemt de stichting IKZ het IKZ-systeem in beheer, en zal het Inlichtingenbureau (IB) de rol van postkantoor vervullen.

In 2021 zetten we het programma *Zorg voor de Jeugd* voort waarbij er regio-ambassadeurs actief zijn die de verbinding leggen tussen gemeenten, regio's en landelijke programma's. Zij ondersteunen gemeenten bij bovenregionale samenwerking op het gebied van inkoop van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Vanuit dit programma wordt de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) in de uitvoering geïmplementeerd. Met de NvO spreken gemeenten als collectief af waaraan de samenwerking binnen de regio's moet voldoen, en wanneer er sprake zal zijn van een kwalitatief goede samenwerking. Gemeenten erkennen hiermee dat (zorg)functies op onderdelen bovengemeentelijke en bovenregionale samenwerking vereisen. Zo zorgen zij dat er voor hun iinwoners passende hulp en ondersteuning aanwezig is. Om de NvO te implementeren, bieden we ook bestuurlijke ondersteuning aan, en voert het Ketenbureau i-Sociaal Domein de implementatie uit van de norm voor *Beschermd Wonen*. Ook is er een geschillencommissie ingesteld die uitspraken doet over gemeentelijke toepassing van de norm, gemeentelijke toepassing van het woonplaatsbeginsel, en over inkoopgeschillen tussen gemeenten en aanbieders.

In 2021 verzorgen we een afgestemde aanpak binnen de keten *Zorg en veiligheid*, voor inwoners waarbij dader- en slachtofferschap door elkaar lopen. Hiervoor komen we met een leergang waarmee we gemeenteambtenaren opleiden over dit onderwerp, en bieden we handreikingen en instrumentengidsen aan waarin we gemeenten adviseren over regels en privacyvraagstukken.

In 2021 zullen we de inzet verbreden van het Verbindend Landelijk Ondersteuningsteam (VLOT), zodat onze adviseurs gemeenten regionaal kunnen ondersteunen bij uiteenlopende landelijke implementatieprogramma's. Naast opgaven op het gebied van zorg en veiligheid, richt het VLOT zich op de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), de maatschappelijke opvang, het beschermd wonen, de *ketenveldnorm* voor levensloopfunctie en beveiligde intensieve zorg, de Meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen, de aansluiting van forensische op reguliere zorg, de re-integratie van ex-gedetineerden, en de ondersteuning voor mensen met verward gedrag.

Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI)

Door de coronacrisis is de situatie in het sociaal domein veranderd. Er ontstaan nieuwe uitdagingen voor kwetsbare inwoners, waardoor de rol van gemeenten intensiveert en de financiële tekorten stijgen. Als gemeenten begeleiden we inwoners naar passend werk, en ondersteunen hen bij het oplossen van schuldenproblematiek. Daarbij willen we in onze dienstverlening aansluiten op de leefwereld van inwoners en hun hierbij zo veel mogelijk zelf de regie geven. Om dat voor elkaar te krijgen, hebben we moderne informatievoorziening nodig binnen het domein van werk en inkomen. De informatiekundige visie Common Ground speelt hierbij een belangrijke rol.

In 2021 verbeteren we de inrichting van de dienstverleningslandschappen binnen het sociaal domein op basis van bestaande en nieuw uit te werken *service blueprints*. We brengen daarmee in kaart wat de gemeentelijke opgave is, en welke dienstverlening, instrumenten, applicaties en data er al door gemeenten worden gebruikt. Naast het werklandschap en het schuldenlandschap, ontwikkelen we samen met gemeenten ook een inburgeringslandschap en een inkomenslandschap, waarmee we de informatiekundige verbanden binnen het sociaal domein inzichtelijk maken. Daarnaast stellen we met gemeenten een *position paper-uitvoering* op als vergezicht voor alle programma's die we uitvoeren.

In 2021 zullen kortetermijn-crisisinstrumenten (zoals Tozo) in de bestaande informatievoorziening worden ingebed. Als gevolg van de coronacrisis verwachten gemeenten een toenemende

C2
Sociaal domein

hoeveelheid werk in de uitvoering, waardoor er hogere eisen gesteld gaan worden aan het ondersteunende informatiebeleid. Landelijk wordt er op dit gebied gewerkt aan een stelselwijziging binnen het domein Werk, Inkomen, Schulden en Inburgering (WISI). Daarom gaan we na hoe de gemeentelijke inbreng wat betreft de informatievoorziening in de WISI-keten de ontwikkelingen van dit nieuwe stelsel zou kunnen aanvullen. We voegen daar nieuwe componenten aan toe, en ontwikkelen een landelijke standaard voor de digitale uitwisseling van matchingsgegevens. Daarbij schalen we het aantal pilots op waarbij er een gegevensuitwisseling plaatsvindt tussen gemeenten en werkgevers om zo de overgang van WW naar bijstand te versnellen.

In 2021 publiceert het programma *Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens* (VUM) nieuwe gegevensstandaarden, bieden we een gemeentelijk uitwisselingsmechanisme voor klantprofielen en vacatures aan, en zullen we nieuwe samenwerkingsafspraken maken om de gegevensdeling met private partijen, werkgevers en burgerregie te realiseren. Daarnaast gaan we de instrumentengidsen Dennis en Eva aanvullen en landelijk opschalen om eenheid in taal te creëren, en zo de effectiviteit en efficiency van het werkdomein te bevorderen.
Vanuit het programma Toekomst Gegevensuitwisseling Werk en Inkomen (TWI) zullen we in 2021 nieuwe componenten voor de gehele keten leveren, en starten we ook met een aantal nieuwe pilots. Succesvolle pilots worden opgeschaald – zoals Voorkomen Instroom die de overgang van WW naar bijstand zo mogelijk kan voorkomen, en als dat onafwendbaar blijkt te zijn, vlotter laat verlopen.

Implementatie nieuwe wetgeving ondersteunen

Om zowel vier nieuwe wetswijzigingen in het schuldendomein als de nieuwe Wet inburgering te kunnen implementeren, zullen we in 2021 namens gemeenten de regie voeren richting het Rijk om, in voorbereiding op de nieuwe wetgeving, de protocollen en standaarden aan gemeenten te leveren en zo de implementatie te kunnen ondersteunen.

In 2021 wordt de gewijzigde Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) van kracht. Gemeenten krijgen daarmee de mogelijkheid om gegevens van inwoners met betalingsachterstanden in een vroeg stadium uit te wisselen met woningcorporaties, energie- en drinkwaterbedrijven en zorgverzekeraars. Hierdoor krijgen gemeenten mensen met schulden tijdig in beeld en kunnen ze schuldhulpverlening aanbieden. Om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van de wijziging van de Wgs hebben we een impactanalyse uitgevoerd op basis waarvan we materialen ontwikkelen, zoals een handreiking en een stappenplan.

In 2021 gaan we in gesprek met alle ketenpartners over het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet waarmee moet worden bepaald welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Omdat dit vaak moeilijk vast te stellen is, zal het woonplaatsbeginsel in 2022 wettelijk gaan veranderen. Totdat de wettelijke vereenvoudiging van de Jeugdwet ingaat, hebben de 42 jeugdregio's zelf in een convenant een aantal praktische afspraken gemaakt om de grootste administratieve problemen te kunnen verminderen. Om deze wetswijziging goed te laten verlopen, ondersteunen we gemeenten met factsheets en een stappenplan.

In 2021 gaan we gemeenten ondersteunen bij de implementatie van het abonnementstarief Wmo. Sinds 2020 is er een vast tarief van kracht wat betreft eigen bijdragen voor voorzieningen uit de Wet maatschappelijke ondersteuning. Cliënten betalen een maximale eigen bijdrage van 19 euro per maand, het zogeheten abonnementstarief. Dit heeft gevolgen voor het beleid en de uitvoering van gemeenten die we ondersteunen via een actuele kennisbank met vragen en antwoorden, en met informatie om de communicatie tussen gemeenten en Wmo-cliënten te vergemakkelijken.

In 2021 zal het systeem, waarmee gemeenten de administratie kunnen uitvoeren voor het persoonsgebonden budget (pgb), stapsgewijs worden doorontwikkeld, waarbij de VNG namens gemeenten toeziet op de realisatie hiervan. Het persoonsgebonden budget is een budget dat mensen met een chronische beperking of ziekte toegekend kunnen krijgen om zelf zorgverleners in te huren. Het zogeheten PGB2.0-systeem verzorgt de administratieve ondersteuning van budgethouders, hun zorgverleners, de verstrekkers (gemeente of zorgkantoor) en de SVB, bij het beheren van toegekende budgetten en zorgovereenkomsten en bij het registreren en betalen van zorgdeclaraties. De beoogde meerwaarde van dit systeem is een efficiëntere afhandeling van dossiers, beter inzicht in de verschillende zorgfuncties, en een rechtmatigere, minder fraudegevoelige en goedkopere uitvoering van het pgb-trekkingsrecht. Zodra de landelijke invoering van PGB2.0 start, kunnen gemeenten groepsgewijs en gefaseerd overstappen op PGB2.0, in nauwe samenwerking met de SVB. De voorbereiding op de aansluiting wordt vanuit de VNG begeleid met verschillende implementatiebijeenkomsten.

C2
Sociaal domein

Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen

Om de dienstverlening op het gebied van inkomensverstrekking te verbeteren, nemen gemeenten zelf het initiatief om op basis van ervaringsdeskundigheid goede oplossingen te bedenken die snel en eenvoudig toepasbaar zijn. We onderzoeken hoe deze oplossingen meerwaarde kunnen bieden voor alle gemeenten.

In 2021 wordt gewerkt aan een proces- en informatiearchitectuur waarmee een gemeenschappelijk streefbeeld voor de inrichting van basisprocessen en informatievoorziening in het inkomensdomein wordt vastgesteld. Op basis hiervan wordt een programma van eisen voor leveranciers opgesteld zodat zij in lijn met de informatiekundige visie Common Ground oplossingen kunnen ontwikkelen en aan gemeenten kunnen aanbieden.

In 2021 wordt proces- en informatiearchitectuur, met bijbehorende datamodellen voor het inkomensdomein, als standaard ontwikkeld. De huidige twaalf deelnemende gemeenten zijn van plan om deze standaard als eerste in gebruik te nemen, zodat de adoptie hiervan plaats kan vinden en opschaling naar alle gemeenten kan worden gestimuleerd.

Verminderen (administratieve) lasten in het sociaal domein

Om (administratieve) lasten in het sociaal domein structureel terug te kunnen dringen is het Ketenbureau i-Sociaal Domein actief. Het Ketenbureau maakt als uitvoeringsorganisatie samen met gemeenten en zorgaanbieders afspraken over standaardisering van de financieel-administratieve processen. Denk daarbij aan de verbetering van de iStandaarden voor berichtenuitwisseling tussen gemeenten en zorgaanbieders, en aan het stimuleren van kennisdeling en -uitwisseling. Met bijna twaalf miljoen berichten per jaar dragen we structureel bij aan een effectievere uitvoering en de vermindering van (administratieve) lasten in het sociaal domein.

In 2021 zetten we de werkzaamheden van het Ketenbureau i-Sociaal Domein voort. Daarbij vergroten we de uitvoeringskracht bij gemeenten door binnen het bestuurlijke netwerk J42-opleidingen aan te bieden met het oog op beleid, inkoop en aanbesteding van jeugdzorg en Wmo. Daarnaast werken we aan vijf strategische thema's uit de Werkagenda 2020–2021:

- We leggen verbinding tussen beleid en uitvoering.
- We creëren ruimte voor vernieuwing en experimenten.
- We brengen de basis op orde door te standaardiseren en werkafspraken te maken.
- We bouwen aan vertrouwen, en versterken de samenwerking tussen gemeenten en aanbieders.
- We toetsen beleidsvoornemens en synchroniseren wettelijke kaders.

Preventie, toezicht en handhaving

Om gemeenten te adviseren en te ondersteunen bij het uitvoeren van handhavingstaken bij de wetten in het sociaal domein, is sinds 1 januari 2016 het VNG Kenniscentrum Handhaving en Naleving (VNG KCHN) actief. Het Kenniscentrum heet sinds 2020 *VNG Naleving* en biedt praktische ondersteuning bij de gemeentelijke uitvoering van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), de Participatiewet en de Wet kinderopvang. Door meer aandacht aan de correcte uitvoering van de wetten te besteden, wordt de nalevingsbereidheid hiervan vergroot en krijgen burgers waar ze recht op hebben. Door fouten te voorkomen, misbruik aan te pakken, en misstanden in voorzieningen in het sociaal domein tegen te gaan, wordt de uitvoering verbeterd. Dat is noodzakelijk om de kosten terug te dringen door een goede handhaving, en zo de reputatie van gemeenten te bewaken.

In 2021 zal de toevoeging worden voorbereid van de activiteiten van *VNG Naleving* aan de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering in 2022. Dit betreft een budgettair neutrale verplaatsing van activiteiten die daarmee ook de komende jaren stevig zijn verankerd binnen de VNG, waardoor de bestuurlijke aandacht voor handhaving en naleving wordt vergroot.

In 2021 maken we afspraken over de gegevensuitwisseling en samenwerking met het Rijk en de ketenpartners, en voeren we deze uit – bijvoorbeeld met de inzet van landelijke Interventieteams gericht op fraude in de sociale zekerheid. Daarnaast stimuleren we opschaling van goede gemeentelijke oplossingen, voeren we gezamenlijke en complexe taken uit op het gebied van IKZ, en onderzoeken en analyseren we trends en regelgeving.

C3
Lokaal bestuur

Gemeenten willen het lokale bestuur en de lokale democratie versterken. Daartoe bieden we praktische ondersteuning en hulpmiddelen, zoals een quickscan en een overzicht van best practices bij het tegengaan van ondermijning.

Wat streven we na?

- Gemeenten versterken de lokale democratie.
- Gemeenten verhogen de weerbaarheid van het lokale bestuur.
- Gemeenten bieden een open overheid tegen aanvaardbare uitvoeringskosten.
- Gemeenten borgen de publieke waarden in een digitaliserende samenleving.
- Gemeenten kunnen digitaal vergaderen en besluiten nemen.
- Gemeenten gaan ondermijning tegen.

Lokale democratie en lokaal bestuur

Wij bieden praktische ondersteuning en hulpmiddelen voor het versterken van zowel de lokale democratie als de lokale bestuurlijke organisatie. Door de coronacrisis is de noodzaak tot digitalisering van het verkiezingsproces urgenter geworden. De bestuurlijke wens om technologische innovaties te kunnen toepassen, klinkt luider dan voorheen en vereist onderzoek en navolging.

In 2021 onderzoeken we – al dan niet in samenwerking met het Ministerie van BZK – de mogelijkheden om het verkiezingsproces digitaal te innoveren, bijvoorbeeld door elektronisch stemmen. Op basis van een eerste verkenning zal in 2021 het daadwerkelijke onderzoek worden uitgevoerd.

In 2021 blijven we de site *Open Raadsinformatie* aanbieden, waarin alle documenten van meer dan 140 deelnemende gemeenten en zes provincies snel en eenvoudig doorzoekbaar zijn. Denk daarbij aan agenda's, moties, beleidsstukken en besluiten. Via deze site kunnen inwoners, journalisten, wetenschappers en alle andere belangstellenden volgen wat er in de lokale politiek speelt.

In 2021 gaan we de mogelijkheden verkennen om, in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2022, nepnieuws tegen te gaan. Nepnieuws kan verschillende vormen aannemen, zoals die van desinformatie, waarbij er onware of onnauwkeurige informatie expres wordt gecreëerd en verspreid om geld te verdienen of om iemand – een groep mensen, een organisatie – te beschadigen.

Digitale besluitvorming

Het afgelopen jaar zijn gemeenten door de coronacrisis geconfronteerd met nieuwe uitdagingen op digitaliseringsgebied. Omdat het voor veel gemeenten een probleem is om fysiek en in gezamenlijkheid te vergaderen, zijn nu de mogelijkheden van digitaal vergaderen in kaart gebracht. Zo heeft de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) adviezen opgesteld voor *videoconferencing tools* en een *quickscan* uitgevoerd wat betreft de beveiliging van deze digitale oplossingen. Daarnaast is er, mede op basis van gemeentelijke inbreng, de *Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming* van kracht geworden, waarmee de digitale besluitvorming nu wettelijk geregeld is.

In 2021 bieden we ondersteuning om de digitale besluitvorming praktisch mogelijk te maken, door een toolkit beschikbaar te stellen met hulpmiddelen op het gebied van informatiebeveiliging, privacy en ICT.

C3
Lokaal bestuur

Quickscan lokale democratie

Gemeenten kunnen de lokale democratie versterken op basis van inzichten vanuit de *Quick Scan Lokale Democratie* (QSLD). Dit is een digitale vragenlijst over participatie en bewonersinitiatieven, die ingevuld wordt door vertegenwoordigers van de gemeenteraad, het college van B en W, de ambtelijke organisatie en door inwoners. De quickscan biedt een gemeentelijk vertrekpunt voor een beter democratisch samenspel, en wordt ondersteund door inhoudelijke experts van het programma *Democratie in Actie*.

In 2021 zal, in navolging van de eerste zeventig gemeenten, het gebruik van de quickscan verder toenemen, en zullen we onze methoden en instrumenten onderbrengen in een bibliotheek waarvan gemeenten eenvoudig gebruik kunnen maken.

In 2021 gaan we methoden en instrumenten ontwikkelen op basis waarvan gemeenteraden een zinvol gesprek kunnen voeren over de digitale transitie van de lokale democratie. Denk daarbij aan gespreksleidraden op het gebied van camera's, sensoren en blockchain-technologie.

Veiligheid

Gemeenten willen ondermijning in brede zin tegengaan. De aanpak van ondermijning dient zich te richten op de georganiseerde criminaliteit en op het waarborgen van de integriteit in het openbaar bestuur.

In 2021 zullen we de lokale aanpak van de bestrijding van ondermijning verbeteren door best practices te delen, innovatieve oplossingen te verkennen, en de informatiepositie van gemeenten te versterken via het beschikbaar stellen van bruikbare data.

In 2021 gaan we de mogelijkheid onderzoeken om, in het verlengde van *VNG Naleving*, een expertisecentrum op toezichts- en handhavingsgebied in te richten, waarin er onder meer opleidingen voor BOA's zullen worden aangeboden.

D
Generieke activiteiten voor alle prioriteiten

Uitvoeringstoetsen, innovatie en implementatie-ondersteuning

Om te blijven aansluiten op de snel veranderende verwachtingen in de samenleving, moeten gemeenten innoveren en vernieuwen. Op basis van onze innovatie-aanpak schalen we pilots op die een meerwaarde hebben voor alle gemeenten. We sluiten daarbij aan op lokale initiatieven en dragen met nieuwe producten en diensten bij aan de ontwikkeling van een gezamenlijk gemeentelijk portfolio. Via een implementatiekalender kunnen gemeenten per onderdeel bepalen of ze *koploper of slimme volger* willen zijn. Koplopers dragen bij aan de vernieuwing door zelf te experimenteren en innoveren. Slimme volgers leveren een bijdrage aan de kracht van de gezamenlijke beweging door activiteiten toe te passen zodra deze collectief kunnen worden opgeschaald. Daarnaast organiseren we netwerken en andere activiteiten om de gemeentelijke kennis van de technologische ontwikkelingen te vergroten. We werken hierbij samen met gemeenten, en sluiten aan op de landelijke en Europese coalities en platforms. Ook ondersteunen we de *Taskforce Samen organiseren* en het *College van Dienstverleningszaken* bij de uitvoering van hun taken, en zetten we de generieke implementatie-ondersteuning aan gemeenten voort.

Wat streven we na?

- Gemeenten werken samen om de gemeentelijke uitvoering te verbeteren.
- Gemeenten maken gebruik van collectief ontwikkelde proposities.
- Gemeenten zetten innovaties in om maatschappelijke opgaven te realiseren.
- Gemeenten verbeteren landelijke wet- en regelgeving om de uitvoerbaarheid te vergroten.
- Gemeenten spelen een actieve en richtinggevende rol in de snel veranderende informatiesamenleving.

Effectieve gezamenlijke uitvoering: innovatie voor iedereen

We werken op basis van ons innovatieproces in digitale innovatiehubs aan gezamenlijke maatschappelijke opgaven, en vergroten de impact door succesvolle gemeentelijke innovaties en icoonprojecten op te schalen. We bieden daarmee een platform voor innovatie, en stellen aldus schaarse expertise beschikbaar. Denk daarbij aan juridische en technologische kennis, en aan kennis over de werkwijzen zoals *agile thinking en design thinking*. We werken samen met een netwerk van innovatiehubs en impactcoalities om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Ook brengen we twee keer per jaar het *Trendrapport Informatiesamenleving* uit, waarin er nieuwe technologische inzichten worden beschreven. Zo zorgen we ervoor dat de stem van gemeenten een plaats krijgt op de nationale en Europese agenda's en in de grootschalige programma's voor innovatie. Andersom vertalen we, op basis van impactanalyses, (Europees) beleid naar praktische handvatten, zodat gemeenten dit kunnen toepassen in de lokale praktijk. Daarnaast trekken we landelijke en Europese subsidiestromen aan met het oog op gemeentelijke innovatieprojecten.

In 2021 gaan we, op basis van heldere criteria, ons innovatieproces toepassen, om duidelijk te maken wanneer we welke innovatieve oplossingen gaan opschalen. We zetten hiervoor de *agile*-methodiek in, hanteren een *event*-gestuurde aanpak, en bouwen een coalitie van innovatiehubs waarin we ons verdiepen in relevante thema's zoals *machine learning* en *digital twins*. We ondersteunen ook de G40-gemeenten bij het lokaal implementeren van het innovatieproces. Daarnaast maken we een overzicht van financieringsbronnen voor innovaties, en bieden we ondersteuning bij het aanvragen van kansrijke subsidies op landelijk en Europees niveau. Tot slot versterken we *Living-in.EU*, de Europese beweging van de decentrale overheden, waarmee gemeenten kunnen beschikken over hulpmiddelen en referenties op het gebied van marketing, inkoop, implementatie en opschaling in Nederland en Europa.

In 2021 zullen we deel gaan nemen aan de Europese *calls* – zoals de *European Digital Innovation Hubs* (EDIH) en het *Europees Herstelfonds* – om de gemeentelijke financieringsbronnen voor innovatie te verruimen, onder meer op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI). Omdat we dit gaan doen vanuit consortia van gemeenten, ketenpartners en het Rijk, zal deze inspanning, naast extra meerjarige financiering, ook samenwerking opleveren die kan leiden tot een gedeelde agenda van Rijk en gemeenten, sterkere innovatie-ecosystemen, en meer invloed in Europa.

In 2021 schalen we twee icoonprojecten snel en effectief op, zodat deze uiteindelijk voor 17 miljoen Nederlanders beschikbaar zullen zijn. We denken hierbij aan een Digitale Stadspas en aan Digital Twins. Dat doen we samen met het Ministerie van BZK, dat namens alle vakdepartementen optreedt. Daarnaast verbinden we vier impact-coalities (zoals *Safety & Security en Machine Learning Lab*) met de landelijke en Europese innovatieagenda's, en maken we een innovatiekerkhof waarin alle mislukkingen beschikbaar zijn, zodat we daaruit lessen kunnen trekken.

D
Generieke activiteiten voor alle prioriteiten

Uitvoeringstoetsen, innovatie en implementatie-ondersteuning

Impactanalyses en uitvoeringstoetsen

Gemeenten willen weten welke gevolgen de nieuwe wet- en regelgeving zal hebben voor de gemeentelijke uitvoerings-praktijk. Samen met gemeenten voeren we uitvoeringstoetsen en impactanalyses uit, om zo de gevolgen van nieuwe wetgeving vroegtijdig in kaart te brengen en de invoeringskosten te verlagen. Deze analyses ondersteunen onze belangenbehartiging richting het Rijk, leiden tot een betere aansluiting van maatregelen op de gemeentelijke praktijk, en geven voor een succesvolle implementatie inzicht in de risico's en randvoorwaarden. Gemeenten werken ook onderling samen aan oplossingen voor vraagstukken, bijvoorbeeld middels *pilots*. We brengen in kaart op welke wijze de succesvolle gemeentelijke projecten en pilots naar meer gemeenten toe kunnen worden opgeschaald.

In 2021 voeren we uitvoeringstoetsen uit op alle nieuwe wet- en regelgeving die betrekking hebben op de gemeentelijke uitvoering, zoals de *Tijdelijke wet maatregelen covid-19*, de *Wet digitale overheid*, en de *Wet inburgering*. Daarin worden er vragen beantwoord over de impact van nieuwe wetgeving, het handelingsperspectief van gemeenten, de benodigde capaciteit, risico's, randvoorwaarden en de noodzakelijke implementatieondersteuning. Hierdoor sluit nieuwe wet- en regelgeving beter aan op de praktijk van de uitvoering, zijn de invoeringskosten lager en versterken we de gemeentelijke lobby richting het Rijk. Deze inzet is vergelijkbaar met die van het afgelopen jaar, waarin we bijna dertig uitvoeringstoetsen over de verschillende domeinen hebben verricht. We werken hiervoor altijd samen met tien tot vijftien gemeenten, waarbij er vertegenwoordigers van meerdere disciplines worden geïnterviewd. Daarnaast spreken we met andere stakeholders en experts, en voeren we enquêtes uit. De resultaten worden geverifieerd door een gemeentelijke klankbordgroep en gepresenteerd in een rapport.

In 2021 gaan we ongeveer tien tot vijftien opschalingsanalyses uitvoeren, om in kaart te brengen of een oplossing zoals die door één of enkele gemeenten is bedacht ook bruikbaar is voor andere gemeenten. En zo ja, op welke wijze dit dan gedaan zou kunnen worden, wat de impact ervan is op gemeenten, en welke landelijke ondersteuning bij de opschaling noodzakelijk is.

Ondersteuning en fondsbeheer

Gemeenten willen op een heldere manier worden geïnformeerd over de producten en diensten die wij gezamenlijk realiseren, en willen zich onderdeel voelen van deze collectieve beweging. Om de ambities van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) waar te kunnen maken en de visie van het samen organiseren uit te dragen, zullen wij professioneel en marktconform verschillende ondersteunende taken uitvoeren.

In 2021 bieden wij aan bestuurders en directeuren bij gemeenten en binnen de VNG ondersteuning, zodat er op basis van actuele en relevante sturingsinformatie afgewogen besluiten genomen kunnen worden – bijvoorbeeld over nieuwe standaarden en de uitbreiding van het GGU-portfolio. We onderhouden actief contact met verschillende doelgroepen binnen de gemeenten, om vroegtijdig signalen op te kunnen vangen, behoeften te vertalen en om opmerkingen te verbinden met lopende en nieuwe gemeentelijke initiatieven. Wij richten een vraaggestuurde organisatie in, waarmee ons onder-steuningsaanbod op uiteenlopende gemeentelijke behoeften wordt afgestemd. De Taskforce Samen organiseren bespreekt dit aanbod en brengt het onder de aandacht van gemeenten om hiervan gebruik te maken. We zullen, binnen de kaders van de coronamaatregelen, offline- en online-netwerkbijeenkomsten en werkbezoeken organiseren, kennisdeling en positionering stimuleren, en tevens implementatiestrategieën aanbieden. We doen dit in nauwe samen-werking en afstemming met de gemeenten en de betrokken partners, zoals de koepelorganisaties en de provinciale en regionale afdelingen. Daarnaast ondersteunen we de *Taskforce Samen organiseren* en het *College van Dienstverleningszaken* bij de uitvoering van hun taken. Verder stellen we tussentijdse rapportages, kadernota's en (meer)

→

D
Generieke activiteiten voor alle prioriteiten

Uitvoeringstoetsen, innovatie en implementatie-ondersteuning

jarenplannen op om gemeenten actief te kunnen informeren over de voortgang en behaalde resultaten van de GGU.

In 2021 delen we aansprekende verhalen over de GGU in artikelen, op congressen en in podcasts. Daarbij leggen we de nadruk op de opbrengsten van de gemeentelijke toepassing van collectieve oplossingen. Om de kwaliteit van onze communicatie structureel te kunnen verbeteren, verzamelen we continu feedback.

In 2021 maken we het voor gemeenten zo makkelijk mogelijk om van de collectief ontwikkelde proposities gebruik te maken. Omdat we het succes van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering onder meer afmeten aan de implementatiegraad van de collectieve oplossingen, brengen we de gemeentelijke implementatie-behoeften in kaart. We houden daarbij rekening met verschillen tussen de behoeften van kleine, middelgrote en grote gemeenten. We zullen gemeenten advies geven op het gebied van implementatie-strategieën, de samenhang tussen producten en diensten coördineren, en verder ook adviseren over de aanpak, methoden en instrumenten die daarbij horen. Zo bewaken we de planning en samenhang tussen de proposities binnen het GGU-portfolio, zodat gemeenten niet worden overvraagd. Ter ondersteuning daarvan komen we met een implementatiekalender waarin activiteiten logisch gebundeld op vaste momenten aan gemeenten worden gepresenteerd. Gemeenten kunnen de eigen capaciteitsplanning voor de uitvoering hierop afstemmen, waardoor de GGU-resultaten in de gemeentelijke plannen worden opgenomen en lokale toepassing van collectieve oplossingen wordt gestimuleerd. Daarbij zetten we ook digitale middelen in om elkaar in coronatijd te kunnen blijven ontmoeten. Op basis daarvan weten gemeenten waar ze aan toe zijn en worden ze optimaal betrokken bij het gebruik van de GGU-proposities. Daarmee wordt de GGU een krachtige beweging waar alle gemeenten aan meedoen.

Begroting

Totale begroting GGU 2021

In de tabel is de totale begroting voor de GGU vermeld voor het jaar 2021, waarbij bedragen per prioriteit zijn verdeeld over structurele, meerjarige en kortcyclische activiteiten.

Bedragen in euro's

Prioriteit		Budget 2021	Structureel	Meerjarig	Kortcyclisch
A1	Gemeenschappelijke basis voor informatievoorziening en dienstverlening	5.942.800	2.137.500	3.045.900	759.400
A2	Datagestuurde samenleving en sturingsinformatie	2.854.000	1.900.000	475.000	479.000
B1	Informatieveiligheid en gegevensbescherming	4.509.600	2.565.000	263.711	1.680.889
B2	Realisatie en beheer	4.283.750	2.903.750	-	1.380.000
B3	Gezamenlijke inkoop	200.000	-	-	200.000
C1	Fysiek domein	6.278.450	1.060.950	2.137.500	3.080.000
C2	Sociaal domein	14.651.850	8.566.550	2.699.300	3.386.000
C3	Lokaal bestuur	387.500	-	237.500	150.000
D1	Generieke activiteiten voor alle prioriteiten	3.540.900	1.949.650	945.250	646.000
D2	Organisatiekosten	5.135.750	3.668.750	-	1.467.000
Totaal		**47.784.600**	**24.752.150**	**9.804.161**	**13.228.289**

Digitale Veiligheid: kerntaak voor gemeenten

Aanleiding

In 2013 stemde de Algemene Ledenvergadering in met de resolutie 'Informatieveiligheid randvoorwaarde voor de professionele gemeente'. Die resolutie riep op tot het nemen van (bestuurlijke) verantwoordelijkheid om de gemeentelijke informatiehuishouding 'veilig' te organiseren.
Terugkijkend kunnen we constateren dat gemeenten goed gehoor hebben gegeven aan deze eigen oproep: ze blijken over het algemeen adequaat te kunnen anticiperen en reageren op digitale dreigingen.

Digitalisering is een van de motoren waarop de samenleving draait

De digitalisering in de samenleving zet door. Niet alleen het dagelijkse werk wordt in hoge mate ondersteund door ICT, steeds vaker nemen slimme applicaties, algoritmes en innovaties werk van mensen over. Daarmee nemen ook de risico's ten aanzien van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid toe.
Bij gemeenten bestaat het toenemende bewustzijn dat zij aan inwoners, ondernemers en ketenpartners (waaronder partijen in het verlengd lokaal bestuur) verplicht zijn hun verantwoordelijkheid te nemen in de digitale samenleving. Bestuurders streven naar een verdere verhoging van de digitale weerbaarheid in brede zin: in de eigen organisatie, bij ketenpartners en voor inwoners en ondernemers. Dat betekent dat permanent aandacht besteed wordt aan digitale veiligheid bij bestuur, gemeenteraadsleden en ambtenaren.
Dat vraagt om een bestuurlijke agenda voor digitale veiligheid. De VNG ontwikkelt handvatten om bestuurders te ondersteunen bij het opstellen van een agenda digitale veiligheid voor de eigen gemeente.

Samenhang en visie

Digitale veiligheid is een zaak van de gehele overheid. Het is van groot belang om samenhang te brengen in initiatieven van gemeenten en medeoverheden en in het bijzonder met die van de rijksoverheid. Dat vraagt om een duidelijke visie vanuit de gemeentelijke overheid op digitale veiligheid. Daarom heeft het bestuur van de VNG de Agenda Digitale Veiligheid gemeenten 2020-2024 vastgesteld. Met deze agenda draagt de VNG ertoe bij dat de gezamenlijke inspanningen van de Nederlandse overheid doelmatig en doeltreffend zijn. De agenda biedt een handvat om in de komende jaren vorm te geven aan de praktische uitwerking. Alleen als gemeentelijk bestuurders, raadsleden èn ambtenaren zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid voor die digitale veiligheid, kunnen we de opgave die voor ons ligt waarmaken. Dat betekent dat geïnvesteerd moet worden in het verhogen van de weerbaarheid, dat gemeenten samenwerken bij preventie, in crisissituaties èn in de nasleep daarvan. Dat is de kern van de voorliggende resolutie.

Resolutie

De leden van de VNG, in de BALV bijeen op xx februari 2021 te Utrecht, komen overeen,

overwegende:

- dat gemeenten een verantwoordelijkheid hebben voor een veilige samenleving en dat de samenleving zich in toenemende online afspeelt
- dat gemeenten zich bewust zijn van de kansen en risico's van digitalisering voor de eigen organisatie, ketenpartners, inwoners en ondernemers
- dat voortschrijdende technologie leidt tot nieuwe afhankelijkheden en kwetsbaarheden die vragen om een weerbare samenleving
- dat informatie en de systemen waarin deze zich bevindt adequaat dienen te zijn beveiligd om uitval, onbedoelde wijziging of vernietiging en onbevoegde inzage te voorkomen
- dat deze verantwoordelijkheid van gemeenten zich uitstrekt tot de veiligheid van de samenleving bij het optreden van digitale incidenten en het voorkomen en bestrijden van cybercriminaliteit,

stellen vast:

- dat het bestuur van de VNG in februari 2020 de agenda digitale veiligheid gebaseerd op bovenstaande overwegingen heeft vastgesteld.

Het bestuur geeft daaraan invulling:

- door binnen de kaders van het fonds GGU te investeren in de doorontwikkeling van de Informatiebeveiligingsdienst (IBD) vanuit zijn verantwoordelijkheid als gemeentelijk CERT binnen het landelijk dekkend stelsel
- door het opstellen van kaders voor samenwerking onder regie van de IBD om invulling te geven aan gemeentelijke solidariteit bij het voorkomen en oplossen van cyberincidenten
- door te onderzoeken hoe gemeentelijk bestuurlijke verantwoordelijkheden voor openbare orde en veiligheid in de fysieke wereld zich verhouden tot het voorkomen, herkennen en oplossen van (digitale) veiligheidsincidenten
- door met betrokken beleidsdepartementen te werken aan samenhangend beleid gericht op het verhogen van de weerbaarheid door:
  - het ontwikkelen van en implementeren van overheidsbrede beveiligingsnormen en standaarden waaronder de doorontwikkeling van de Baseline Informatieveiligheid Overheden (BIO)
  - bij te dragen aan de ontwikkeling van een gecoördineerde incidentbestrijdingsprocedures en een bijbehorend opschalingsmodel voor digitale incidenten (en bijbehorende oefenscenario's) waarin de verantwoordelijkheden van het lokaal bestuur en de lokale politiek kunnen worden waargemaakt
- door bij te dragen aan de ontwikkeling van initiatieven die de weerbaarheid van inwoners en ondernemers ten aanzien van cybercriminaliteit vergroten
- door digitale veiligheid als beleidsprioriteit in te brengen bij de voorbereidingen voor het volgende kabinet,

roept de leden van de VNG op:

- incidenten te delen met de IBD wanneer een dergelijk incident ook zou kunnen optreden bij andere gemeenten en / of andere sectoren
- jaarlijks een incidentoverzicht op categorieniveau te delen met de IBD, zodat een compleet inzicht bestaat van dreigingen, trends en ontwikkelingen
- een digitaal incidentbestrijdingsplan vast te stellen en jaarlijks te actualiseren
- invulling te geven aan de noodzakelijke intergemeentelijke solidariteit bij (gemeentelijke) digitale incidenten mede op aangeven van de Informatiebeveiligingsdienst
- periodiek te oefenen met cyberincidenten om daarmee de gemeentelijke weerbaarheid te toetsen en te vergroten
- periodiek het onderwerp digitale veiligheid in het college van B&W te agenderen
- in de Integrale Veiligheidsplannen ook de digitale aspecten expliciet te benoemen:
  - de veiligheid van de samenleving bij het optreden van digitale incidenten
  - het voorkomen en bestrijden van cybercriminaliteit
  - het beveiligen van de informatie waarvoor zij verantwoordelijkheid draagt

- naar het advies van de CyberSecurityRaad[1] voldoende budget vrij te maken in gemeentelijke begrotingen voor blijvende weerbaarheid tegen digitale dreigingen
- waar mogelijk gebruik te maken van de gezamenlijk ontwikkelde voorzieningen en programma's die zich richten op digitale veiligheid[2],

stemmen ermee in:

- dat het VNG-bestuur de ingezette beleidslijn op digitale veiligheid zoals hierboven verwoord tot uitvoering brengt
- dat op basis van een met het College voor Dienstverleningszaken afgestemd plan van aanpak structureel voldoende budget vrijgemaakt wordt vanuit het fonds GGU, gericht op de realisatie van het bovenstaande.

1 Meerjarenstrategie CyberSecurityRaad 2018-2021.
2 Zie https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/kennisproducten-ibd/ en https://www.informatiebeveiligingsdienst.nl/project/digitaleweerbaarheid/

Halfjaarlijkse stand van zaken Omgevingswet

T.a.v. het college en de raad

Datum
2 december 2020
Ons kenmerk

Uw kenmerk

Telefoon
070-3738393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Stand van zaken Omgevingswet – november 2020

Geacht college van BenW en gemeenteraad,

De minister heeft dit voorjaar de Tweede en Eerste Kamer geïnformeerd over de beoogde nieuwe datum inwerkingtreding van de Omgevingswet: 1 januari 2022. In haar meest recente brief aan de Kamer onderschrijft zij deze datum nogmaals. Ook voor de VNG is dit een wenselijke en realistische datum, de koplopers en achterblijvers in acht nemend. Daarbij is de voorwaarde dat gemeenten kunnen starten met een werkend stelsel. Dit betekent niet dat het stelsel al helemaal af hoeft te zijn op het niveau van de bestuurlijke eindambitie. Daar werken we de komende jaren stapsgewijs naartoe. Onlangs hebben we dit toegelicht in een positionpaper aan de Kamer.

Deze brief beschrijft de stand van zaken rondom de Omgevingswet met nog iets meer dan een jaar tot inwerkingtreding van de wet. In de bijlagen geven wij u aan waar op dit moment de accenten liggen bij de implementatie van de wet. Daarbij geven wij aan welke ondersteuning u wordt geboden vanuit het programma Omgevingswet van de VNG en het interbestuurlijke programma Aan de slag.

Gevolgen uitstel Omgevingswet

Financiën effecten Omgevingswet
Gemeenten werken hard aan de invoering van de Omgevingswet en zien de meerwaarde van de wet. We zien dat een toenemend aantal gemeenten zich zorgen maakt over de financiële effecten van de wet. De zorgen betreffen enerzijds de kosten die gemeenten moeten maken om de wet in te voeren. Deze kosten lopen in de praktijk hoger op dan vooraf geraamd. Anderzijds gaan de zorgen over de structurele financiële effecten van de wet. De VNG herkent deze zorgen en deelt deze al enige tijd in interbestuurlijk verband op ambtelijk niveau. Zo ook dit voorjaar, toen de wet werd uitgesteld.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Tijdens de ALV op 25 september is een motie van de gemeente Noordoostpolder en zeven mede-indienende gemeenten behandeld. In de motie werd de VNG opgeroepen om gemeenten te consulteren over de financiële effecten van de Omgevingswet op basis van de bijgestelde integrale raming van kosten en baten en over de daadwerkelijke kosten en baten na de invoering van de wet. Daarnaast is de VNG gevraagd om het uitgangspunt te bevestigen dat de overgang naar de Omgevingswet voor gemeenten op middellange termijn budgetneutraal moet kunnen verlopen. De motie is aangenomen. Meer informatie over de motie en het preadvies kunt u teruglezen op de website van de VNG. In navolging van de motie heeft de VNG in het hierboven genoemde postion paper de minister gevraagd toe te zeggen dat er voldoende financiële compensatie komt als blijkt dat gemeenten de Omgevingswet niet budgetneutraal in kunnen voeren.

Op 1 december heeft de Tweede Kamer over een aantal moties rondom de Omgevingswet gestemd. Twee moties die met overgrote meerderheid zijn aangenomen gingen over de kosten die de invoering van de Omgevingswet met zich meebrengt. De motie-Smeulders verzoekt de regering om de wet budgetneutraal in te voeren en de motie-Van Eijs roept op om zorg te dragen voor voldoende middelen voor de invoering van de wet. Deze beide moties van de Tweede Kamer onderschrijven de VNG-motie.

Verlengde transitietermijnen
De transitietermijn voor het vaststellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan waren voor het uitstel van wet vastgesteld op respectievelijk 1 januari 2024 en 1 januari 2029. Nu de wet een jaar later in werking treedt, heeft de minister besloten om de transitietermijnen te verlengen. De omgevingsvisie moet uiterlijk 31 december 2024 zijn vastgesteld en gemeenten hebben tot 31 december 2029 om het definitieve omgevingsplan vast te stellen.

Akkoord over Wet Kwaliteitsborging
Als op 1 januari 2022 de Omgevingswet in werking treedt, treedt ook de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen in werking. De VNG en BZK hebben een akkoord bereikt over de Wkb. Het akkoord geeft gemeenten duidelijkheid over de juridische borging van hun verantwoordelijkheden. Met dit akkoord zijn wat de VNG betreft de juridische belemmeringen weggenomen. Gemeenten en ook alle andere betrokkenen kunnen zich nu gaan richten op de voorbereidingen voor de invoering van de wet. Partijen staat nu niets meer in de weg om aan de slag te gaan met proefprojecten.

Stand van zaken wetgevingstraject
De parlementaire behandeling van de wetgeving is inmiddels volledig afgerond. Het Invoeringsbesluit Omgevingswet, met onder andere de bruidsschat, is op 20 oktober gepubliceerd in het Staatsblad. Aan de laatste onderdelen in de regelgeving wordt gewerkt. Het gaat om:

- Het aanvullingsbesluit natuur; de Raad van State heeft de minister hierover eind oktober geadviseerd. Voor de aanvullingsbesluit grondeigendom, bodem en geluid is het nader rapport in voorbereiding. Na verwerking van het advies van de Raad van State worden de vier Aanvullingsbesluiten uiterlijk januari 2021 gepubliceerd.
- Aan de aanvullingsregelingen wordt de laatste hand gelegd. De inbreng van onder andere de VNG in de consultatierondes wordt op dit moment verwerkt. Er vinden hierover nog gesprekken plaats.
- Begin december wordt de wijziging Algemene wet bestuursrecht (Awb), samen met enkele andere wetten in verband met het nieuwe omgevingsrecht en nadeelcompensatierecht, in de Eerste Kamer behandeld. Dit wetsvoorstel moet zorgen voor een goede afstemming tussen de Awb en de nieuwe Omgevingswet.

Aanvullingsregeling geluid
De verwachte impact van de nieuwe geluidregelgeving voor (onder meer) cumulatie luchtverkeerslawaai op de woningbouw is fors. De VNG onderschrijft de zorg zoals die deze zomer in de brandbrieven van onder meer de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS), Haarlemmermeer en de Woningbouwalliantie zijn verwoord. Daarop heeft de VNG in een bestuurlijke reactie haar zorg geuit. Naar aanleiding van de reacties is er door het ministerie voor gekozen de aangepaste rekenregel wel te publiceren, maar nog niet in werking te laten treden. Op dit moment vindt een impactanalyse plaats die de effecten van de regeling op de woningbouwopgaven in de gebieden rondom luchthavens, in kaart moet brengen. Indien noodzakelijk, zal de rekenregel alsnog worden aangepast.

Aanvullingsbesluit bodem
Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden gemeenten bevoegd gezag voor de bodemkwaliteit. De problemen rondom PFAS en granuliet zijn nog zeer actueel en het ziet er niet naar uit dat deze over een jaar zijn opgelost. Tijdens de ALV van 25 september is een motie aangenomen die de VNG oproept met het Rijk in gesprek te gaan over de financiële middelen om deze taken goed uit te kunnen voeren.

Koninklijk Besluit (KB) inwerkingtreding Omgevingswet
De afgelopen jaren zijn alle onderdelen van de Omgevingswet behandeld in beide Kamers. Het sluitstuk van de behandeling van het wettelijk stelsel is de voorhang van het KB. Het KB stelt de definitieve inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet vast. In het Notaoverleg van de Tweede Kamer op 25 november jl. is de motie-Regterschot ingediend, die de regering oproept om het KB nog deze maand voor de hangen, zodat de Tweede Kamer op korte termijn kan instemmen met de voorgenomen inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2022. Dit geeft gemeenten duidelijkheid bij hun laatste voorbereidingen voor inwerkingtreding. Ook de Eerste Kamer moet instemmen met het inwerkingtredings-KB.

Stand van zaken aansluiten Digitaal Stelsel Omgevingswet
Voordat de Omgevingswet in werking treedt moeten gemeenten aangesloten zijn op de landelijke voorziening van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV). Sinds begin dit jaar kunnen gemeenten aansluiten op de oefenomgeving van het DSO-LV.

Om aan te kunnen sluiten op het DSO-LV moet u uw gemeentelijk software aanpassen. Met een aansluiting kunt u een aanvraag of een melding ontvangen, vragenbomen registeren en het omgevingsplan ontsluiten. Dat gebeurt aan de hand van koppelvlakken, ook wel standaarden genoemd. Nu de alle drie de standaarden klaar zijn, zijn de softwareleveranciers begonnen met het ontwikkelen van de gemeentelijke software. Zodra de software gereed is, kunt u die verwerven, waarna u kunt aansluiten en starten met oefenen.

Een deel van de gemeenten doet inmiddels ervaring op met het werken met het DSO.
In 2021 staat het oefenen met het DSO centraal. Bij een groot aantal gemeenten lopen nog aanbestedingen voor de verwerving van software. Als dat in uw gemeenten het geval is, dan sluit u medio 2021 aan op het DSO-LV. Om u toch in staat te stellen om te oefenen, ~~worden~~ heeft een groot aantal VTH, Plan en TR leveranciers oefenaanbod voor Omgevingswet software beschikbaar gesteld. Zo kunt u, als u nog niet aangesloten bent, laagdrempelig en vaak voor een korte periode of tegen minimale kosten, alvast oefenen met de software. Het oefenaanbod is in factsheets

beschreven. Vanuit de VNG bevelen wij u dit sterk aan. Oefenen met het DSO is van groot belang om goed voorbereid van start gaan op 1 januari 2022.

In de komende maanden komen steeds meer oefencasussen beschikbaar, waarmee gemeenten met stukken van het DSO kunnen oefenen. Hiervoor moet u dan wel aangesloten zijn op het DSO-LV, al dan niet met een oefensoftware. Naast de oefencasussen voor het DSO zijn er ook casussen op het gebied van werkprocessen en de veranderingen in wet- en regelgeving.

Focus 2021
De inwerkingtreding van de Omgevingswet ligt nog ruim een jaar voor ons. Het laatste jaar staat in het teken van oefenen met de Omgevingswet. De VNG ondersteunt, in nauwe samenwerking met het programma Aan de slag, gemeenten op weg naar de inwerkingtreding.

Gemeentelijke en interbestuurlijke Route22
Het interbestuurlijke programma Aan de slag en de VNG hebben een roadmap gemaakt. Deze Route22 bevat de belangrijkste mijlpalen voor gemeenten en uitvoeringsdiensten naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). De roadmap kan worden gebruikt als leidraad bij het opstellen van uw planning. De mijlpalen in Route22 staan niet op zichzelf, maar zijn afhankelijk van elkaar. Ze geven aan wanneer een resultaat bereikt – of wanneer een activiteit opgestart moet zijn, naar inzicht van de VNG. Route22 is daarmee een middel om elkaar overzicht te houden op de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet en de Wkb.

De mijlpalen voor gemeenten zijn vaak afhankelijk van de resultaten van andere betrokken partijen in het stelsel, zoals de ontwikkeling van wet- en regelgeving, van het DSO-LV, van gemeentelijke software en van de mijlpalen van andere bestuurslagen. De belangrijkste mijlpalen van de andere partijen worden opgenomen in de 'interbestuurlijke Route 2022'. Deze is vastgesteld door de Programmaraad Invoering Omgevingswet en is gepubliceerd op de website van Aan de Slag met de Omgevingswet.

Ondersteuning in de regio
Sinds begin 2020 is een team van Regionale Implementatiecoaches Omgevingswet (RIO's) actief. De RIO's organiseren op ondersteunen gemeenten, waterschappen en provincies in regionaal verband bij de invoering van de Omgevingswet. Ook hier is het uitgangspunt Route 22 en de minimale eisen van de VNG. De minister heeft eerder dit jaar aangegeven de ondersteuning in de regio van groot belang te vinden en dit ook na de inwerkingtreding van de wet te willen voortzetten. Ook voor de komende periode kan uw gemeente in regionaal verband rekenen op ondersteuning door uw RIO, die nauw samenwerkt met de experts van VNG en het programma Aan de slag. De nadruk komt te liggen op het aansluiten op het DSO, de VTH aanpak, toepasbare regels (het vertalen van juridische regels naar regels voor vragenbomen in de digitale omgeving) en het omgevingsplan.

Deze brief geeft een overzicht van de belangrijkste zaken die op dit moment spelen rondom de Omgevingswet. In de bijlage hebben we voor u – aan de hand van Route22 – uiteengezet waar u het komend half jaar de focus op moet leggen om goed voorbereid te zijn op de invoering van de wet op 1 januari 2022. Wij adviseren u deze brief en bijlage door te sturen in uw organisatie.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse gemeenten

Annemieke van Brunschot
Programmamanager Omgevingswet

Bijlage: Route 2022 tot medio 2021

Bijlage: Route22 tot medio 2021

Met nog een jaar tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het van belang dat u nu software aan het verwerven bent, gaat aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet en vooral gaat oefenen.

Om u inzicht te geven in de tijdlijnen zijn twee roadmaps ontwikkeld: een interbestuurlijke en een gemeentelijke roadmap. Deze noemen we Route 2022. U kunt deze gebruiken als leidraad voor uw planning of om naast uw bestaande planning te leggen. In deze bijlage geven wij aan welke ondersteuning u wordt geboden vanuit het programma Omgevingswet van de VNG en het interbestuurlijke programma Aan de slag.

Route22 geeft de uiterste momenten aan waarop – naar inzicht van de VNG – een resultaat 'moet' zijn bereikt of een activiteit zijn gestart voor een beheerste invoering. Hierin worden zowel de Omgevingswet als de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen meegenomen. Het is in veel gevallen wenselijk om mijlpalen eerder te bereiken.

De gemeentelijke Route22 is geordend langs de fase van de beleidscyclus:

1. Omgevingsvisie en programma
2. Omgevingsplan
3. Initiatieven, dienstverlening en behandelproces
4. Monitoring, toezicht en handhaving
5. (Daaraan toegevoegd) ambitie, strategie en beleid

In de online versie van de Route22 vindt u meer duiding. Alle mijlpalen worden daar inhoudelijk verder toegelicht.

1. Omgevingsvisie en programma

Op basis van de ideale planning heeft uw gemeente dit najaar de aanpak voor de omgevingsvisie en programma's ontwikkeld.

Meer informatie:

- Omgevingsvisie
  - Factsheet omgevingsvisie (VNG)
  - Spiekbriefje omgevingsvisie (VNG)
  - Starten met de gemeentelijke omgevingsvisie (ADS)
- Programma
  - Spiekbriefje programma (VNG)
  - Overzichtspagina programma (ADS)

2. Omgevingsplan

Voor de eerste helft van 2021 ligt de nadruk bij het omgevingsplan op het maken van een plan van aanpak, het verwerven van uw plansoftware en het starten met het oefenen van de plansoftware.

Op de website van de VNG vindt u de volgende informatie voor de hierboven genoemde mijlpalen:

- De handreiking verwerven Omgevingswet software helpt u bij het maken van de juiste keuzes
- Het casco verwerving software is een voorbeeldstructuur voor het verwervingsdocument voor onder andere uw plansoftware. In een webcollege wordt toegelicht hoe u het casco verwerving software gebruikt.

In deze periode is het belangrijk om te starten met oefenen, het verwerven van software en het maken van een plan van aanpak voor de komende jaren (overgangsfase). Wilt u hiermee aan de slag, dan zijn hiervoor de volgende tools beschikbaar:

- De staalkaarten omgevingsplan bevatten (juridische) regels die als voorbeeld of inspiratie kunnen dienen. Een van de staalkaarten is een voorbeeldstructuur (casco) van een omgevingsplan. Ook verschijnt er binnenkort een handleiding Verordeningen.
- Voordat u van start gaat met het opstellen van een omgevingsplan is het verstandig om een aantal keuzes te maken: wat zijn mijn kaders, wat ik wil regen en hoe wil ik dat doen? Hiervoor is door de VNG de online tool 'ontwerpvragen omgevingsplan' ontwikkeld'.
- Voor het gebruik van begrippen is de online tool 'database juridische begrippen' beschikbaar.
- De werkwijzer overgangsfase omgevingsplan en de factsheet 'Behandelen initiatieven tijdens de overgangsfase' helpen specialisten met het maken van het plan van aanpak voor de overgangsfase.

3. Initiatieven, dienstverlening en behandelproces

Op het gebied van initiatieven, dienstverlening en het behandelproces heeft u als gemeente het komende half jaar veel te doen. En daarmee bedoelen we ook letterlijk aan de slag gaan met het proefdraaien en het inregelen van processen.

U kunt daarbij gebruik maken van de volgende ondersteuning:

- Voor meer informatie over het starten van proefprojecten Wkb kunt hier terecht.
- In een serie webcolleges krijgt u meer achtergrond bij wettelijke aspecten, waaronder het begrip 'milieubelastende activiteiten' en het bepalen van het bevoegd gezag.
- Eerder dit jaar hebben we een aantal webinars gegeven over het thema VTH.
- Voor het inrichten van uw processen is het model Werkende Processen ontwikkeld.
- De omgevingstafel een middel wat u helpt om (regionale) samenwerking te organiseren.
- In de komende periode worden een groot aantal oefencasussen ontwikkeld, waarmee gemeenten kunnen oefenen. Ook op het gebied van VTH. De oefencassusen staan op de site van het intebestuurlijke programma Aan de slag.
- Het is verstandig om uw de gevolgen de leges te bepalen. Hoe u dat kunt doen en wat u van de nieuwe legesverordening kan verwachten, leest u in deze blog.
- Algemene informatie over VTH en de Omgevingswet.

4. Monitoring, toezicht en handhaving (incl. Wkb)

Voor wat betreft monitoring, toezicht en handhaving (Omgevingswet en Wkb) is het van belang dat de voorbereidingen aan het einde van het eerste kwartaal van 2021 zijn afgerond zijn. Daarna kunt u in uw eigen omgeving beginnen met het digitale proefdraaiproces met uw samenwerkingspartners.
Ter voorbereiding daarop kunt u gebruik maken van:

- De wegwijzers 12 (binnenkort beschikbaar) en 13
- Modelverordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

In de VNG Fora groep 'VTH Omgevingswet' kunnen gemeenten hun praktijkervaringen delen en worden discussies over de VTH keten gevoerd. U kunt zich hier aanmelden.

Ook faciliteren we vanuit de VNG het Netwerk VTH en Omgevingswet. Dit netwerk komt maandelijks bijeen om ervaringen met elkaar te delen. U kunt zich hier aanmelden.

5. Ambitie

Met nog ruim een jaar te gaan tot de inwerkingtreding van de wet, zijn er ook op het gebied van ambitie, strategie en beleid nog een aantal mijlpalen te behalen.

De ondersteuning daarbij vanuit de VNG vindt u hier:

- De raad heeft een belangrijke rol bij de invoering van de Omgevingswet. In een serie podcasts komt onder ander aan de orde welke rol de raad heeft bij het tot stand komen van het omgevingsplan. Ook vindt u daar een podcast over de samenwerking met Omgevingsdiensten.
- Om inzicht te krijgen in de structurele kosten en baten van de Omgevingswet, is door de VNG de 'Werkwijze structurele effecten Omgevingswet' ontwikkeld. Hiermee krijg u inzicht in de financiële effecten van de stelselwijziging op lange termijn.

Algemene informatie

In 2021 blijven de Regionale Implementatiecoaches Omgevingswet (RIO's) actief om u als gemeenten in regionaal verband te ondersteunen bij de implementatie van de Omgevingswet. De RIO biedt u (voorbeeld)aanpakken, organiseert vraag en aanbod in de regio en is uw algemene vraagbaak als het gaat om kennis en proces- en tijdspaden.

Route 22	Bevat de belangrijkste mijlpalen voor gemeenten en uitvoeringsdiensten naar de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Er is ook een interbestuurlijke Route 2022.
Minimale acties	Geeft aan welke voorbereidingen gemeenten minimaal moeten hebben getroffen vóór 1 januari 2021 om te kunnen starten met werken volgens de Omgevingswet.
Wegwijzers	Wegwijzers helpen u met een inhoudelijke toelichting per minimale actie en maken een koppeling met nuttige producten uit de catalogus Omgevingswet voor gemeenten.
Catalogus Omgevingswet voor gemeenten	Biedt een overzicht van middelen, denk aan publicaties, handreikingen, opleidingen en audiovisueel materiaal.
Oefencasussen	Casussen die u helpen bij het inregelen, beproeven en bijstellen om aan de minimumeisen te voldoen.

Verantwoording uitvoering moties ALV 25 september 2020 stand van zaken 3 december 2020

Bijlage bij ledenbrief 3 december 2020 "Voorbereiding ALV 12 februari 2021"

Samenvatting
Hierbij geeft het VNG bestuur de leden een stand van zaken over de uitvoering van moties die zijn aangenomen in de ALV van 25 september 2020 en aangehouden moties uit eerdere ledenvergaderingen. Uiterlijk 15 januari a.s. dient het bestuur een definitief voorstel met de verantwoording over de uitvoering van moties aan de leden voor te leggen. Besluitvorming daarover vindt plaats in de ALV van 12 februari a.s.

Gelet op de samenhang en overlapping van moties zijn bij deze verantwoording de moties in een aantal gevallen geclusterd. Aan de verantwoording over de uitvoering is steeds een voorstel gekoppeld om de motie aan te houden of als uitgevoerd te beschouwen. Dat een motie is uitgevoerd betekent nadrukkelijk niet dat alle VNG doelen op het betreffende thema geheel zijn behaald of dat de VNG-inzet op het betreffende thema stopt. De inzet van de motie is in de meeste gevallen onderdeel geworden/gebleven van de reguliere VNG-inzet. Langer aanhouden van de motie heeft dan geen toegevoegde waarde.

Sowieso zal de VNG de strekking van de moties en de verantwoording over de uitvoering benutten ten behoeve van een breed gedragen VNG-inzet richting de kabinetsformatie.

Inhoudsopgave:

- Moties inzake gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds (p.2)
- Motie "Werkgebied belastingdienst", Alkmaar (p.5)
- Motie "Compensatieregeling coronaschade zwembaden", Leusden (p.6)
- Motie "Bekostiging onderwijshuisvesting", Noordoostpolder (p.7)
- Motie Specifieke uitkering stimulering sport/rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport, Lelystad (p.8)
- Motie "Nieuwe inburgeringstelsel", Almere (p.9)
- Motie "Handhaving vuurwerkverbod", Utrechtse Heuvelrug (p.10)
- Moties inzake Klimaatakkoord Regionale Energiestrategieën (RES) (p.11)
- Motie "Duidelijkheid over Warmtewet en toepassing warmtetransitie", Deventer (p.12)
- Motie "Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten" van Zaanstad (p.13)
- Motie "Budgetneutrale overgang Omgevingswet" Noordoostpolder (p.14)
- Motie "Budget volgt bodemtaak" Haarlemmermeer (p.16)
- Motie "Aanpak Amerikaanse rivierkreeft", Langedijk (p.17)
- Motie "Aanvullende overeenkomst bij Raamovereenkomst Verpakkingen", Schiedam (p.17)
- Motie "Structurele afspraken Nationale Parken", Utrechtse Heuvelrug (.18).

Gemeentefinanciën (inclusief jeugd, abonnementstarief en herverdeling)

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
Moties, indieners en inhoud/ oproep: (samengevat)	1. Motie Breda, Zeist, Opsterland e.a. "Resolutie eerlijke financiële verhoudingen!" Oproep aan ALV om resolutie met eisen aan het huidige kabinet en verwachtingen van het nieuwe kabinet te onderschrijven. Verzoek aan VNG bestuur om inhoud resolutie over te brengen aan fondsbeheerders en te betrekken bij voorbereiding op kabinetsformatie. 2. Motie Schagen e.a. "Resolutie: Los financiële problemen Jeugd en WMO op in alle gemeenten" Uitspraak tegen voorgestelde herverdeling van het gemeentefonds voor het sociaal domein en verzoek aan bestuur om te pleiten voor structureel meer middelen in sociaal domein voor alle gemeenten. 3. Motie Zoetermeer e.a. 'Gemeenten hebben acuut meer structureel geld nodig' Initiatief van actiecomité 'Raden in Verzet'. De inzet is om snel structurele financiële oplossingen te bewerkstelligen voor gemeenten. 4. Motie Enschede "Herstel de structurele weeffout in de financiering van het Rijk naar gemeenten" Oproep aan kabinet en Tweede Kamer om: weeffouten te herstellen en te borgen dat er structureel voldoende middelen zijn, onmiddellijk afschaffen opschalingskorting en terugtredende rol van Rijksoverheid in sociaal domein 5. Motie Krimpenerwaard e.a. "Tijdelijke financiële ruimte gemeenten" In afwachting van structurele maatregelen te overleggen met het kabinet om te zorgen dat gemeenten in de resterende kabinetsperiode financiële ruimte krijgen en dat gemeenten vanaf 2021 worden gecompenseerd voor de werkelijke kosten jeugdzorg en extra kosten door invoering abonnementstarief. 6. Motie Beesel e.a. "Voorstel herijking Gf onverantwoord, bijsturen is noodzaak" In het kader van herverdeling gemeentefonds met de minister in gesprek te gaan over de financiële impact van de herverdeling in relatie tot alle opgaven die er liggen voor gemeenten. 7. Motie Sluis e.a. "Voldoende middelen voor de regio" Zich hard blijft maken voor het terugdraaien van de opschalingskorting substantieel vergroten van de structurele middelen voor het gemeentefonds.

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
	8. Moties De Fryske Marren, Terschelling (ALV 2019) “Compensatie extra kosten invoering abonnementstarief WMO-voorzieningen” Oproep aan bestuur om bij kabinet aan te dringen op een volledige compensatie van de extra kosten, die een gevolg zijn van de gewijzigde wetgeving op het terrein van WMO-voorzieningen. 9. Motie Groningen (ALV 2019) “Stevige borging gelijkwaardig partnerschap IBP” Oproep aan bestuur om met kabinet alleen afspraken te maken over nieuwe taken of verzwaring van taken, indien randvoorwaarden zijn vastgesteld en door het Rijk worden geborgd. Dit door bij herziening Code IBV met kabinet afspraken te maken over toepassing artikel 2 FVw. Daarnaast de opschalingskorting ter discussie blijven stellen en de groei Gf te laten meebewegen met de groei van de gemeentelijke kosten. 10. Motie “Naar een structureel financieel totaalkader GGZ op basis van feiten” (Breda, ALV 2019) Oproep aan bestuur om bij ondertekening Hoofdlijnenakkoord GGZ als voorwaarde te stellen om samen met het Rijk twee onderzoeken te doen die moeten leiden naar voldoende macrobudget voor herverdeling en doordecentralisatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Gezamenlijk met Rijk en zorgverzekeraars de noodzakelijke opbouw van ambulante infrastructuur te monitoren en de uitkomsten in periodiek bestuurlijk overleg te bespreken. 11. Motie “Naar een passend financieel en sturingskader jeugd op basis van feiten” (Assen, Leiden, ALV 2019) Oproep aan bestuur in te zetten op structurele compensatie, ook de structurele doorwerking van de volumegroei 2015 – 2017 mee te wegen, om aandacht te vragen voor de situatie in 2022 en het gesprek te voeren met het kabinet om de sturingsmogelijkheden te vergroten.

Onderwerp:	Gemeentefinanciën, inclusief onderzoeken jeugd/abonnementstarief en herverdeling gemeentefonds
Verantwoording:	De indieners van de moties roepen enerzijds op tot structureel voldoende middelen en anderzijds tot het aanpassen van de financiële verhouding zodat gemeenten bij nieuwe taken ook de bijbehorende middelen krijgen. Verder hebben de leden aangeven alleen akkoord te willen gaan met een herverdeling van het gemeentefonds als er structureel meer geld komt in het gemeentefonds. Mede naar aanleiding van deze moties heeft de VNG de volgende acties ondernomen: • Herverdeling: de VNG heeft aangeven alleen met de herverdeling in te kunnen stemmen als de koek groter wordt. Deze boodschap is aan de minister van BZK doorgegeven. • Kabinetsformatie: de VNG heeft haar inzet voor de kabinetsformatie bekend gemaakt. De inzet bestaat uit vier sporen waarbij de sporen 1 en 2 randvoorwaardelijk zijn voor de sporen 3 en 4. Spoor 1: structurele financiële middelen voor gemeenten. Spoor 2: een wet op de decentrale overheden ter verbetering van de interbestuurlijke verhoudingen. Spoor 3: een aanbod aan het Rijk voor de bijdrage van gemeenten in samenwerking met de overige decentrale overheden op de thema's: wonen, klimaat, regionale economie en digitalisering. Spoor 4: focus op uitvoering waarbij kwetsbare inwoners centraal staan. • Normering: Naar aanleiding van de evaluatie van de normering van het gemeentefonds (de wijze waarop de hoogte van het jaarlijks accres voor het gemeentefonds wordt bepaald) is het bestuur akkoord gegaan met handhaving van de brede koppeling. Wel is er behoefte aan meer stabiliteit van de accresramingen. • WMO abonnementstarief: de VNG heeft aangeven dat naar aanleiding van het onderzoek naar de effecten van het abonnementstarief gemeenten hiervoor gecompenseerd moeten worden. De stelling van het Rijk 'dat dit onderdeel uitmaakt van de afspraken in het IBP' klopt niet. Deze boodschap dragen wij ook uit naar de Tweede Kamer ivm de begrotingsbehandeling VWS en in de media (o.a. 10-11 Eén vandaag) • Dit jaar worden de uitkomsten van de onderzoeken naar de structurele middelen jeugdwet bekend gemaakt. Over hoe om wordt gegaan met de uitkomsten zijn afspraken gemaakt met het rijk. Uiteraard houden wij de gemeenten op de hoogte als er ontwikkelingen zijn.
Voorstel:	Aanhouden

Onderwerp:	Werkgebied belastingdienst
Motie en indiener:	“Werkgebied belastingdienst” , Alkmaar
Inhoud/oproep: (samengevat)	Vraag aan het VNG bestuur om: 1. zijn invloed aan te wenden bij het ministerie van Financiën om onze zorgen te delen over de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de uitbreiding van het werkgebied van de belastingdienst met het oog op de effectiviteit van het Nederlandse openbaar bestuur 2. het kabinet aan te sporen oog te hebben voor een pragmatische verdeling van het werkgebied van de belastingdienst in relatie tot gemeenten.
Verantwoording:	Om uitvoering aan deze motie te geven stellen wij voor voorbeelden op te halen bij gemeenten waar de opstelling van de rijksbelastingdienst ten opzichte van gemeente problemen geeft en of de samenwerking beter kan. Een soort zwartboek dus. De uitvraag is gedaan. We verwachten de komende maand nog reacties en kunnen dan een brief aan de staatssecretaris van Financiën opstellen.
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie aan te houden

Sociaal domein

Onderwerp:	Rijkscompensatie financiële coronaschade zwembaden en ijsbanen
Motie en indiener:	Compensatieregeling coronaschade zwembaden, gemeente Leusden.
Inhoud/oproep: (samengevat)	Het belang van zwembaden bij het ministerie onderstrepen en een compensatieregeling vanuit het Rijk voor hen laten realiseren om faillissementen vanwege coronaschade te voorkomen.
Verantwoording:	(informatie ontvangen via de Vereniging Sport en Gemeenten): • Als compensatie van de coronaschade in de lokale amateursport is door het Rijk tot 1 juni 2020 reeds € 89,5 miljoen ter beschikking gesteld aan gemeentelijke en andere verhuurders om huur kwijt te schelden. Daarnaast is er tot 1 september € 44,5 miljoen uitgetrokken als rijkscompensatie voor andere vaste lasten van de sportorganisaties. Deze bedragen zijn aanvullend op de algemene coronasteun b.v. via de NOW en TOGS/TVL. • De gesprekken over de doorlopende schade bij de zwembaden en ijsbanen in geheel 2020 zijn inmiddels gaande en in de eindfase. In de week van 2-6 november heeft overleg plaatsgevonden tussen het Ministerie van VWS Directie Sport en het Ministerie van Financiën. We hebben een goede onderbouwing kunnen geven. Op dit moment is het tijdpad dat op 20 november in de brief aan de vaste Kamercommissie Sport voor het Wetgevingsoverleg van 30 november een beschikbaar bedrag genoemd gaat worden. Het bedrag dat besproken is met de ministeries van VWS en Financiën is € 150 miljoen in 2020. Grofweg verdeeld in € 130 miljoen voor de zwembaden en € 20 miljoen voor de ijsbanen. Of dat het ook gaat worden is uiteraard nog even afwachten. • Het uitgangspunt is dat er rijkscompensatie komt op basis van de jaarcijfers 2020 in combinatie met een vergelijk met 2019. Eventuele winst (2019) wordt niet meegenomen ter compensatie. Er wordt dus aangevuld tot 0 zou je kunnen zeggen, zodat er in 2020 geen financiële coronaschade meer is. Wij hebben de cijfers voor 2020 tot nu toe van zo'n 250 zwembaden kunnen aanleveren en vrijwel alles van de ruim 20 ijsbanen uiteraard in combinatie met de realisatie 2019. • Formeel weten we dus pas na het Wetgevingsoverleg waar we staan. De regeling zou dan opengaan in het eerste kwartaal 2021. • Er komt nog wel "gedoe" in combinatie met een NOW-korting vanuit het ministerie van SZW/UWV als gemeenten een coronabijdrage geven aan de zwembaden en ijsbanen. Daarvoor wordt aan een oplossing gewerkt.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	Onderwijshuisvesting
Motie en indiener:	"Bekostiging onderwijshuisvesting" (Noordoostpolder, ALV 2020)

Onderwerp:	Onderwijshuisvesting
Inhoud/oproep: (samengevat)	- Hoge prioriteit te geven aan de lobby voor de benodigde financiële middelen om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen, verbetering van het binnenmilieu en verduurzaming van onderwijsgebouwen. - Hiertoe in gesprek te gaan met kabinet en parlement met als inzet een toezegging voor het beschikbaar stellen van deze financiële middelen. - Er voor te waken dat deze noodzakelijke extra financiering niet ten koste gaat van andere onderdelen van de algemene uitkering.
Verantwoording:	Op advies van het Expertiseteam Onderwijshuisvesting heeft het VNG-bestuur zich geschaard achter de ambities in scenario 5 van de routekaart PO/VO. In dit scenario worden de komende 30 jaar de kwaliteit en duurzaamheid van alle scholen aangepakt. Hiervoor is jaarlijks € 700 miljoen extra investering nodig, bovenop de bedragen die gemeenten en schoolbesturen zelf al investeren in onderwijshuisvesting. Daarnaast brengt de beweging naar inclusief onderwijs en de eisen die dit stelt aan de huisvesting mogelijk nog extra kosten met zich mee. Na deze unaniem aangenomen motie van de gemeente Noordoostpolder is op 12 oktober 2020 de sectorale routekaart van de PO-raad, VO-raad en de VNG gepubliceerd. Deze brengt de weg naar verduurzaming en verbetering van de kwaliteit van schoolgebouwen in beeld. De routekaart PO/VO vormt de onderlegger voor de inzet vanuit de VNG in de gesprekken met het kabinet over de noodzaak van verbetering van de onderwijshuisvesting en de daarbij horende financiering. De financiële opgave rond onderwijshuisvesting maakt deel uit van de input van de VNG op de investeringsagenda voor de volgende kabinetsformatie. In de lobby rondom onderwijshuisvesting werkt de VNG nauw samen met de PO-Raad en de VO-Raad. De Rijksoverheid is een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) gestart waarbij wordt onderzocht welke opgaven er liggen op het gebied van onderwijshuisvesting en hoe hieraan voldaan kan worden. Het resultaat van het onderzoek zal naar verwachting in maart 2021 beschikbaar zijn. Voor de VNG zijn dit IBO en de ontwikkelingen in het klimaatakkoord de belangrijk aanknopingspunten in de lobby voor de noodzakelijke extra financiering voor onderwijshuisvesting. De VNG zal dit onderwerp in de aanloop naar het nieuwe kabinet onophoudelijk blijven agenderen.
Voorstel:	Aanhouden.

Onderwerp:	Rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport
Motie en indiener:	Specifieke uitkering stimulering sport/rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport, gemeente Lelystad.

Onderwerp:	Rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport
Inhoud/oproep: (samengevat)	Aandringen bij het kabinet op een volledige compensatie van het Btw nadeel dat gemeenten (en hun sportbedrijven) leiden door verruiming van de Btw-vrijstelling sport per 1 januari 2019.
Verantwoording:	(informatie ontvangen via de Vereniging Sport en Gemeenten) Gemeenten hebben € 228 miljoen bij het Rijk via Dus-I aangevraagd voor 2019, terwijl er € 185 miljoen rijkscompensatie beschikbaar was. De verantwoording van dit aangevraagde bedrag, zoals in de motie van de gemeente Lelystad benoemd, gebeurt op basis van de goedgekeurde jaarrekeningen van de gemeenten. Die hebben inmiddels hun jaarrekeningen ingediend, dit moest voor 15 juli 2020.De definitieve (eind)beschikkingen zijn op dit moment in de maak. Informeel is inmiddels bekend dat er macro gezien onderuitputting van het totaalbudget is. Dat wil zeggen dat in principe 100% aan gemeenten wordt uitgekeerd. Echter, er zitten voor sommige gemeenten wat plussen in en voor andere wat minnen. Bijvoorbeeld. Een gemeente heeft € 1 miljoen aangevraagd, maar bij de jaarrekening blijkt het slechts om € 750.000,- te gaan. En uiteraard het omgekeerde bestaat ook. Een gemeente heeft bij de vaststelling meer recht op rijkscompensatie, omdat deze meer heeft gerealiseerd dan in de aanvraag voorzien. De gemeenten waren tevoren ermee bekend dat er “onderling verrekend” zou kunnen worden. Bovendien is het financieel gebruikelijk dat aanvraag/verlening iets anders is dan verantwoording/vaststelling. Resumerend kan worden gemeld dat in 2019 gelet op de beschikbare € 185 miljoen de rijkscompensatie aan gemeenten voor de verruimde Btw-vrijstelling in de sport voldoende is. Voor de volledigheid kan bovendien gemeld worden dat ten aanzien van de jaren erna reeds de volgende bedragen aan rijkscompensatie bekend zijn: 2020 € 188 miljoen, 2021 en 2022 jaarlijks € 178 miljoen. Voor 2020 zijn alle aanvragen van gemeenten via Dus-I gehonoreerd tot 80% van het aangevraagde bedrag, ook hier zullen de gemeentelijke jaarrekeningen leidend zijn voor de definitieve vaststelling eind 2021.Het principe blijft dat het Rijk het volledige Btw nadeel aan gemeenten vergoedt.
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie aan te houden tot de definitieve communicatie over de rijkscompensatie verruimde Btw-vrijstelling sport 2019 vanuit het ministerie van VWS.

Onderwerp:	Inburgering
Motie en indiener:	Motie Almere e.a. over het nieuwe inburgeringstelsel

Onderwerp:	Inburgering
Inhoud/oproep: (samengevat)	De VNG wordt gevraagd om zich in te zetten voor een uitvoerbaar en betaalbaar inburgeringstelsel. Enerzijds door te blijven aandringen op een onafhankelijk kostenonderzoek onder gezamenlijk opdrachtgeverschap naar de financiële gevolgen van het nieuwe stelsel. De motie noemt hierbij expliciet commitment vanuit het Rijk aan de uitkomsten van het onderzoek. Anderzijds door ervoor te zorgen dat het Rijk de gesignaleerde knelpunten bij het uitvoeren van de regierol serieus oppakt.
Verantwoording:	In 2019 heeft de VNG delegatie een kostenonderzoek afgedwongen door een bestuurlijk overleg met de minister af te breken. Op 24 april jl. zijn er op basis van dit onderzoek afspraken gemaakt over de financiën van het nieuwe stelsel en de regierol van gemeenten. Deze zijn inmiddels verwerkt in de kaderwet die is aangenomen door de tweede kamer. Op 10 december staat inburgering weer op de agenda op het BO SZW-VNG. Hier zal met name over het uitstel van de wet naar januari 2022 worden gesproken. Ook steunen we gemeenten bij de implementatie van de nieuwe wet en is een projectorganisatie opgezet bij de VNG o.l.v. een implementatiemanager.
Voorstel:	Gelet op de actualiteit, waaronder de taakstelling huisvesting statushouders volgend jaar, stellen wij voor om de motie aan te houden.

Veiligheid

Onderwerp:	Vuurwerk
Motie en indiener:	Motie “Handhaving vuurwerkverbod”. Indienende gemeente: Utrechtse Heuvelrug. .
Inhoud/oproep: (samengevat)	De indieners van de motie vragen het VNG-bestuur om in gesprek te gaan met de minister voor Milieu en Wonen en de minister van Justitie en Veiligheid over het eenduidig implementeren het landelijk verbod op het afsteken door consumenten van knalvuurwerk en vuurpijlen. Daarnaast om in gesprek te gaan over de vormgeving van een lokale aanpak. Het gesprek moet gevoerd worden op basis van de volgende uitgangspunten: • Het lokaal gezag dient ondersteund te worden aan de hand van een ministeriele handreiking met de meest effectieve handhavingsmethoden, bij voorkeur ondersteund door het beschikbaar stellen van voldoende politiecapaciteit en of additionele financiële middelen • Intensivering van opsporing en vervolging van de handel in illegaal vuurwerk door politie en Openbaar Ministerie, bij voorkeur ondersteund door voldoende politiecapaciteit en additionele financiële middelen • Het agenderen van het landelijk verbod op Europees niveau, ter ondersteuning van de implementatie op nationaal niveau
Verantwoording:	De VNG heeft in 2020 meerdere malen in bestuurlijk overleg met onder meer de minister van Justitie en Veiligheid gesproken over de te nemen maatregelen tegen de overlast en excessen van de jaarwisseling. Onderwerpen die zijn besproken en/of waar het VNG-bureau ambtelijk bij betrokken is geweest: • Het inventariseren en breder beschikbaar maken van het bestuurlijk instrumentarium voor de aanpak van overlast tijdens de jaarwisseling • Landelijk handelingskader politie-OM over de aanpak, opsporing en vervolging van de handel in en bezit van illegaal vuurwerk (vastgesteld) • Afspraken met politie over hun inzet aan de landsgrenzen en controles op (grotere partijen) illegaal vuurwerk • Versterking van (regeling) bevoegdheden van politie en BOA’s, onder meer om te handhaven op vervoer van vuurwerk en carbidschieten • Via het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid zijn handreikingen en andere hulpmiddelen beschikbaar voor de aanpak van verstoringen van de openbare orde tijdens de jaarwisseling • Het kabinet, met instemming van de VNG, zet zich er binnen de EU voor in om de illegale handel in professioneel vuurwerk te verhinderen, waarbij ze enkele initiatieven heeft ontwikkeld die op de belangstelling van de Europese commissie kunnen rekenen. Ook in Benelux-verband werkt de rijksoverheid aan concrete maatregelen die het moeilijker moeten maken dat zwaar, professioneel vuurwerk niet in verkeerde handen komt • De commissie Bestuur en Veiligheid heeft zich uitgesproken voor een heldere en eenduidige handhaving van het door het kabinet aangekondigde tijdelijke vuurwerkverbod .
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie af te doen.

Klimaatakkoord

Onderwerp:	Klimaatakkoord Regionale Energiestrategieën (RES)
Motie en indiener:	Geclusterde verantwoording over twee moties: 1. 'Regionale Energiestrategieën (RES): wind in de zeilen en schouder aan schouder' van Amersfoort; 2. 'Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten' van Buren; .
Inhoud/oproep: (samengevat)	'RES: wind in de zeilen en schouder aan schouder' Deze motie roept VNG op te zorgen dat het Rijk zich meer zichtbaar achter de doelen van het klimaatakkoord en de RES schaart. Zodat duidelijk wordt dat duurzame energie een overheidsbrede ambitie is om het gezamenlijke doel te behalen. Hiervoor zien indieners graag dat er interbestuurlijk een continue gezamenlijke communicatieaanpak wordt ingericht om noodzaak en urgentie van verduurzamingsmaatregelen uit te leggen. De VNG moet daarnaast in gesprekken met het Rijk erop aandringen dat bewindslieden in mediaoptredens en bij werkbezoeken de noodzaak tot het opwekken van elektriciteit met zonnepanelen en windmolens blijven benadrukken. Uitbreiding RES energieopwekkings-soorten' Deze motie roept op om: - bij een eerste mogelijkheid tot actualisatie van het Klimaatakkoord bij het Rijk aan te dringen op verbreding van de RES-systematiek in het Nationaal Programma na 2030 met meerdere energie opwekkingsmogelijkheden naast zon en wind, waaronder waterkracht - met spoed met het Rijk in overleg te treden om te zorgen voor, tussen nu en de formele wijziging van de warmtewet, een werkend handelingsperspectief voor gemeenten om de doelstellingen van het klimaatakkoord mogelijk te maken - De voortgang van de besprekingen te rapporteren tijdens de ALV van juni 2020.
Verantwoording:	De oproep om 'zij aan zij te staan' is bekend bij Rijk, decentrale overheden en hieraan wordt invulling gegeven. In het Bestuurlijk Overleg van 6 november is de toezegging gedaan door de minister om 'zij-aan-zij te staan' en de gezamenlijkheid bij het Klimaatakkoord en de RES te onderschrijven. Technieken als waterkracht kunnen worden opgenomen in de RES als bewezen techniek, maar tellen niet mee in de 35 TWh doelstelling. Als een regio hiermee onderbouwd een substantieel aandeel kan realiseren, dan kan worden overwogen om ook waterkracht op te nemen in de RES. Mits daarbij wordt voldaan aan de daarvoor geldende voorwaarden (zie criteria factsheet NPRES). Deze motie sluit verder aan bij de VNG inzet en gemeentelijke belangen en wordt uitgevoerd in interbestuurlijke gesprekken.
Voorstel:	Beide moties aan te houden.

Onderwerp:	Klimaatakkoord Warmtewet en -transitie
Motie en indiener:	'Duidelijkheid over Warmtewet en toepassing warmtetransitie' van Deventer
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie draagt het bestuur op te blijven aandringen op intensieve betrokkenheid van gemeenten bij de totstandkoming van de nieuwe Warmtewet en onder andere de volgende afspraken te maken in de Warmtewet: 1. Ruimte te laten voor de uitvoeringspraktijk van gemeenten; dit gaat er o.a. over om naast de bestaande praktijk de keuze op te nemen om publiek eigendom (transport en distributie) van alle warmte-infrastructuur mogelijk te maken; 2. Een onafhankelijk onderzoek naar de omvang van de noodzakelijke publieke bijdrage voor warmtenetten om deze 'haalbaar en betaalbaar' te realiseren, de uitkomsten zijn weerklank te laten hebben in de afspraken tussen gemeenten en Rijk en bijvoorbeeld mogelijk te maken dat deze publieke bijdrage ook kan worden aangewend door decentrale overheden of overheidsbedrijven; 3. Met het Rijk in overleg te gaan over aanpalende afspraken die voor de uitvoering van belang zijn maar niet in de Warmtewet behoren, zoals vraagstukken m.b.t. de vormen van beheer, exploitatie, vormen van aan- en inbesteding, bewonersparticipatie, verbinding met nieuwe vormen van energie en opslag.
Verantwoording:	Het Rijk en decentrale overheden voeren overleg over de nieuwe Warmtewet, waarbij de genoemde onderwerpen aan bod komen. In de gesprekken over de Warmtewet 2.0 wordt ook gesproken over aanvullende financiering om warmtenetten mogelijk te maken en invulling te geven aan afspraken in het Klimaatakkoord. Hiertoe wordt een aanvullend onderzoek uitgezet om inzicht te krijgen in de business case van warmte en de eventuele ondersteunende benodigde instrumenten. De motie sluit aan bij de gesprekken over de Warmtewet 2.0 zoals deze tussen het Rijk en de decentrale overheden worden gevoerd.
Voorstel:	Aanhouden

Onderwerp:	Klimaatakkoord en financiële randvoorwaarden
Motie en indiener:	Garantie op financiële randvoorwaarden nodig om uitvoering door gemeenten over de gehele eerste tranche tot 2030 nu te starten' van Zaanstad
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie constateert dat het Klimaatakkoord overeenkomt met gemeentelijke ambities. Wel willen gemeenten gelet op de opstapeling van taken ruimte houden om, afhankelijk van de uitkomsten artikel 2-onderzoek, de afspraken uit het klimaatakkoord als onuitvoerbaar te bestempelen. Het bestuur wordt opgedragen hiertoe: • met het Klimaatakkoord in te stemmen waarbij borging van essentiële randvoorwaarden voor gemeenten voorwaardelijk is voor de uitvoering; • naar het Rijk duidelijk te maken dat er na het artikel 2-onderzoek financiële middelen komen om de volledige uitvoeringskosten te dekken; • met het Rijk in gesprek te gaan over de uitvoering van het Klimaatakkoord om zowel de financiële als de wettelijke randvoorwaarden voor gemeenten te borgen en dit vast te leggen in interbestuurlijke afspraken; • over voortgang te rapporteren op de ALV van juni 2020; • uiterlijk op de ALV van 2021 over het artikel 2-onderzoek en de voortgang van het Klimaatakkoord te rapporteren.
Verantwoording:	Het bestuur onderschrijft het dictum en de vraag die aan haar gesteld wordt. De indieners delen het advies van het VNG bestuur: nu van start gaan met het Klimaatakkoord maar ruimte houden om tempo en reikwijdte aan te passen afhankelijk van hoe randvoorwaarden worden ingevuld. Intussen hebben VNG en medeoverheden de opdracht gegeven aan ROB om de hoogte en financieringsmogelijkheden van uitvoeringslasten te onderzoeken.
Voorstel:	Aanhouden (totdat de uitkomsten van het artikel 2-onderzoek zijn besproken met de leden).

Omgevingswet

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet
Motie en indiener:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet - Noordoostpolder
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie vraagt het VNG bestuur: - de gemeenten te consulteren over de financiële effecten van de Omgevingswet, bijvoorbeeld in een (bijzondere) algemene ledenvergadering, in 2021 op basis van de kostenraming, en over de daadwerkelijke kosten op de belangrijke momenten in het interbestuurlijke financiële proces tot 2027. - daarbij het uitgangspunt te bevestigen dat de overgang naar de Omgevingswet voor gemeenten op middellange termijn (<10 jaar) budgetneutraal moet kunnen verlopen en een beroep op het Rijk te doen om extra middelen ter beschikking te stellen als blijkt dat deze budgetneutrale overgang voor gemeenten onhaalbaar is
Verantwoording:	De inwerkingtreding van de Omgevingswet is in mei 2020 uitgesteld met één jaar naar 1 januari 2022. Een van de consequenties hiervan voor gemeenten is, dat er nog een jaar wordt toegevoegd aan de implementatieperiode, en dus aan de implementatiekosten. Ook wordt het eind van de overgangstermijn voor gemeenten verschoven, naar 31 december 2029. Daarmee zullen naar verwachting de structurele effecten van de wet ook later plaatsvinden, uiteraard afhankelijk van het lokale implementatietempo. Specifiek ten aanzien van de Financiële effecten van de invoering van de wet hebben we na het Financieel Hoofdlijnenakkoord (2016), waarop de motie zich baseert, in de Beheerovereenkomst DSO-LV (2018) verdergaande procesafspraken gemaakt met de minister en de andere bestuurlijke partners. Deze afspraken betreffen de wijze waarop de financiële effecten van de Omgevingswet worden gemonitord en de momenten waarop we daarover met elkaar in gesprek gaan met de mogelijkheid om de bestaande financiële afspraken te herzien.

Onderwerp:	Budgetneutrale overgang Omgevingswet
	De belangrijkste momenten in dit financiële proces zijn: - Eind 2020/begin 2021: raming van de transitiekosten en de structurele financiële effecten in het Integraal Financieel Beeld. De VNG speelt een actieve rol in de Interbestuurlijke Werkgroep Financiën Omgevingswet, die opdrachtgever is voor deze onderzoeken. - 2021: ontwikkeling van monitoringsinstrument voor de transitiekosten en structurele financiële effecten. - Vanaf 2022: start van de monitoring van de werkelijke structurele financiële effecten. - Uiterlijk eind 2022: evaluatie van de werkelijke transitiekosten tot inwerkingtreding. - Eind 2023: 1e integrale evaluatie op basis van de monitoring van de werkelijke transitiekosten en structurele financiële effecten. - Uiterlijk eind 2026: 2e integrale evaluatie op basis van de monitoring van de werkelijke transitiekosten en structurele financiële effecten. In 2022, 2023 en 2026 kan de evaluatie van de kosten en baten leiden tot herziening van de gemaakte financiële afspraken. Voor de uitvoering van de motie betekent dit het volgende: • Wanneer de raming, het 'Integraal Beeld' begin 2021 beschikbaar is, zullen de gemeenten, conform verzoek, geconsulteerd worden over de uitkomst van deze raming. • Vanaf 2022 zal een monitor operationeel zijn, die de effecten van de omgevingswet op de gemeentelijke financiën meet. De gemeenten zullen over de uitkomsten hiervan geconsulteerd worden. • Wanneer uit de ramingen, of uit de monitor blijkt dat niet aan het uitgangspunt van een budgetneutrale overgang kan worden voldaan zal de VNG het onderwerp bestuurlijk ter tafel brengen.
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie aan te houden.

Onderwerp:	Decentralisatie van de bodemtaken onder de Omgevingswet
Motie en indiener:	“Budget volgt bodemtaak” (Haarlemmermeer, ALV 2020)
Inhoud/oproep: (samengevat)	-Bij de gesprekken met het rijk in te zetten op het beschikbaar stellen van voldoende financiële middelen voor de uitvoering van de gedecentraliseerde bodemtaken onder de Omgevingswet -Bij de verdeling van de financiële middelen rekening te houden met de bodemopgaven per gemeente (oppervlakte, bouwactiviteiten en verontreinigingsgraad) -Er bij het rijk op aan te dringen snel duidelijkheid te bieden over het verkrijgen van financiële middelen per gemeente
Verantwoording:	Onder de Omgevingswet gaat de verantwoordelijkheid voor de bodemkwaliteit over van 12 provincies en 29 gemeenten, naar alle gemeenten. Gemeenten moeten dus in 2021 voorbereid zijn op de nieuwe bodemtaken per 2022. Met deze nieuwe taken zijn apparaatskosten gemoeid. Deze omvatten kosten voor het uitvoeren van de wettelijke taken (vergunningverlening, handhaving en toezicht), maar ook voor beleidscapaciteit bij gemeenten o.a. voor het integreren van de bodemopgaven in omgevingsplannen en de aansturen van de omgevingsdiensten. VNG is op dit moment betrokken bij de onderhandelingen over de bodemmiddelen op de begroting van I&W. Er is discussie over de inzet van deze middelen ten behoeve van de apparaatskosten. De inzet van de VNG in de onderhandelingen hierover is als volgt: *Budget volgt opgave*. Als er geen vergoeding komt voor de apparaatskosten kunnen we niet tekenen voor de reeks van afspraken met I&W over de bredere bodemopgave na 2020. Wij zijn hier altijd heel helder in geweest, ook bestuurlijk. De basis (d.w.z. voldoende middelen, capaciteit en kennis binnen de gemeente voor het uitvoeren van de bodemtaken) moet op orde zijn als vorens wij namens de gemeenten bestuurlijke afspraken kunnen maken over de bredere opgaven en samenwerking ten aanzien van de bodem. Deze VNG inzet zal zowel in de onderhandelingen met I&W en in de bestuurlijke overleggen met BZK over de Omgevingswet leidend zijn. Ook dringt de VNG er bij het rijk op aan spoedige duidelijkheid te verschaffen over de bodemmiddelen, dat wil zeggen vóór de voorjaarsnota van 2021, zodat gemeenten in staat zijn om deze taak voor 2022 te organiseren.
Voorstel:	Aanhouden

Fysieke leefomgeving

Onderwerp:	Overlast exoten
Motie en indiener:	Motie “Aanpak Amerikaanse rivierkreeft” van Langedijk
Inhoud/oproep: (samengevat)	Bij het ministerie van LNV voor het einde van het jaar aandringen op deelname in een taskforce met de Unie van Waterschappen (UvW), gemeenten en andere betrokken partijen, om in gezamenlijkheid met experts te werken aan een bruikbare en implementeerbare aanpak van deze destructieve invasieve exoot.
Verantwoording:	Door het aannemen van de motie heeft het onderwerp rivierkreeften veel media-aandacht gekregen. In de tussentijd zijn een aantal dingen in werking gezet. Op dit moment is de belangrijkste vraag wie de regie moet voeren. Er zijn gesprekken gevoerd tussen wethouder Jongenelen van de gemeente Langedijk en het ministerie van LNV. De gemeente neemt contact op met de provincie om te kijken of het IPO betrokken kan worden. Vanuit VNG is contact opgenomen met de UvW, maar zij hebben dit onderwerp nog niet bestuurlijk besproken. Dat kan pas in maart 2021. Door de UvW is wel een ambtelijke werkgroep gestart voor een onderzoek naar de rivierkreeften en daar zijn ook de VNG en gemeenten voor uitgenodigd. Ook het ministerie van LNV zit aan tafel. Met Langedijk wordt gekeken naar betrokkenheid, we wachten eerst de onderzoeksresultaten af. Met de gemeente Langedijk is afgesproken om in de komende periode gezamenlijk op te trekken om te kijken hoe we deze motie het best tot uitvoering kunnen brengen.
Voorstel:	Op basis van het voorgaande stellen wij voor om de motie aan te houden.

Onderwerp:	Verpakkingen
Motie en indiener:	Aangehouden motie “Aanvullende overeenkomst bij Raamovereenkomst Verpakkingen” (Schiedam, BALV 2019)
Inhoud/oproep: (samengevat)	Oproep aan het VNG-bestuur om Schiedam en steden met een vergelijkbare situatie (combinatie van bron- en nascheiding van Plastic verpakkingen, Metalen en Drinkpakken) te steunen in het vinden van een maatwerkoplossing.
Verantwoording:	Momenteel wordt gewerkt aan verdere invulling van de oproep die in de motie werd gedaan. Er is afgesproken dat de gemeente Schiedam nauw betrokken wordt bij de uitwerking van de onderliggende afspraak om bron- én nascheiding van verpakkingsafval te combineren in één gemeente. Het is nog te vroeg om te bepalen of de uitwerking tegemoet komt aan de ‘wensen’ van Schiedam, omdat een eerste overleg nog moet plaatsvinden.
Voorstel:	Aan te houden.

Onderwerp:	Nationale parken
Motie en indiener:	Motie “Structurele afspraken Nationale Parken” van Utrechtse Heuvelrug
Inhoud/oproep: (samengevat)	De motie roept het VNG-bestuur op om met de minister van LNV, het IPO en maatschappelijke partners in overleg te treden met als doel structurele afspraken te maken over de aanpak en de financiering voor de lange termijn van de instandhouding en doorontwikkeling van de Nationale Parken.
Verantwoording:	In onze eerste reactie op de concept bossenstrategie van het ministerie van LNV is deze problematiek onder de aandacht gebracht. Voordat gemeenten verantwoordelijk worden voor de aanleg van vele hectare extra bos moet hierover eerst duidelijkheid bestaan.
Voorstel:	Aanhouden.

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
3 december 2020
Kenmerk
TPW/U202000954
Lbr. 20/088
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Data delen en open maken

Samenvatting
Data maken betere sturing en beslissingen door gemeenten mogelijk. Het rendement kan geoptimaliseerd worden door data te delen met maatschappelijke partners en andere overheden. Overheidsdata vormen een bron van economische groei, door bij te dragen aan onder meer de ontwikkeling van artificiële intelligentie.

In deze ledenbrief gaan wij in op de VNG visie *Van Open data naar samen data delen*. Deze visie houdt in dat gemeenten, in plaats van open data in de breedte na te streven, met 'samen data delen' meer en gerichter resultaten kunnen boeken voor zowel de gemeente zelf als de samenleving. Daarbij delen gemeenten data om een maatschappelijke opgave of beleidsvraagstuk met partners op te pakken. Dit op basis van concrete businesscases. Experimenteren en leren moeten het eenvoudiger maken voor gemeenten om aan data-initiatieven deel te nemen en initiatieven snel op te schalen.

Bij dit perspectief horen twee concrete nieuwe activiteiten voor de VNG:
- We gaan ons inzetten om *datadeals* te realiseren. Een datadeal is een bestuurlijke afspraak met partners over datadeling. Als eerst gaan we aan de slag met thema's als de energietransitie, ondermijning en vroegtijdig signaleren van schulden. U kunt al gebruik maken van de datadeal energietransitie en zich bij de doorontwikkeling aansluiten.
- Om gemeenten te ondersteunen bij het delen van data gaan wij een *kennisplatform* inrichten. We onderzoeken nu of het kennisplatform onderdeel kan worden van Waarstaatjegemeente.nl om zo één platform voor 'datavraagstukken' te realiseren. Op het corona dashboard van Waarstaatjegemeente.nl zijn bijvoorbeeld al veel nuttige data te vinden, die continu worden ververst.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

In juli 2021 zal de nieuwe Europese *Open Data Richtlijn* worden geïmplementeerd in de Wet hergebruik Overheidsinformatie (Who). Nu zijn overheden verplicht om op verzoek van burgers, bedrijven en onderzoeksinstellingen openbare overheidsinformatie (vrijwel gratis) voor hergebruik beschikbaar te stellen. De nieuwe richtlijn introduceert een verplichting om dynamische, real-time data door middel van Application Programming Interfaces (API's) te ontsluiten. In de praktijk gaat het hier veelal om sensordata. Gemeenten zullen ook onderzoeksdata beschikbaar moeten kunnen stellen als open data. De gevolgen voor gemeenten, die naar de letter van de wet genomen beperkt zijn, zijn in een impactanalyse in beeld gebracht. De geest van de wet houdt een uitnodiging in om voortvarend met open datadeling aan de slag te gaan. Dit uiteraard met in achtneming van andere relevante kaders zoals de AVG en de Auteurswet, en de beginselen van behoorlijk bestuur.

Aan de leden

Datum
3 december 2020
Kenmerk
TPW/U202000954
Lbr. 20/088
Telefoonnummer
070 373 8393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Data delen en open maken

Geacht college en gemeenteraad,

De Nederlandse gemeenten beschikken over veel data. Bijvoorbeeld over de samenleving, gebouwen en omgeving, wegen en energie. Deze data zijn van grote waarde. Data bieden voor de gemeente belangrijke sturingsinformatie, waardoor betere beslissingen kunnen worden genomen en betere, persoonlijkere dienstverlening kan worden geboden aan burgers en ondernemers. Door data kunnen prestaties van de organisatie worden gemeten en trends die relevant zijn voor het beleid worden gevolgd.

Door data te verbinden aan andere data neemt het nut daarvan toe. Door data te delen met andere gemeenten en overheden, maatschappelijke organisaties en (semi)privaatrechtelijke ondernemingen kan de organisatie de maatschappelijke opgaves efficiënter en effectiever oppakken.

Door data open te maken en beschikbaar te stellen voor hergebruik wordt ook bijgedragen aan de economische ontwikkeling en maatschappelijke innovatie. Data vormen de grondstof voor allerlei intelligente toepassingen zoals robotica, apps en zoekmachines. Data zijn essentieel voor startups die innovatieve oplossingen bedenken. Data zijn onmisbaar om systemen op basis van artificiële intelligentie (AI) te trainen. Daardoor kunnen de producten en diensten zich snel ontwikkelen van eenvoudige patroonherkenning tot verfijnde voorspellingen, en daardoor betere beslissingen mogelijk maken. Door verschillende typen data van verschillende partijen te combineren, kunnen waardevolle nieuwe datasets ontstaan die nieuwe AI-toepassingen mogelijk maken. Ook gemeenten maken in toenemende mate gebruik van AI-toepassingen voor uiteenlopende taken.

Om die potentie te verzilveren is het noodzakelijk dat publieke, private en maatschappelijke organisaties onderling data kunnen delen. De datasets moeten vindbaar zijn, gelijk zijn qua format en inhoud en – wat gemeenten betreft – landelijk dekkend zijn. Het probleem is dat er momenteel nog niet voldoende (overheids)data beschikbaar zijn voor innovatief hergebruik. (Gemeentelijke) datasets van grote waarde zijn onvoldoende toegankelijk en gestandaardiseerd en worden onvoldoende gedeeld. Dat geldt zowel voor Nederland als voor Europa.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

In deze ledenbrief gaan wij in op de VNG visie *Van Open data naar samen data delen*. Daarnaast informeren wij u over de aanstaande aanpassing van de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who)[1] in verband met de implementatie van de EU Open Data Richtlijn.[2] Tot slot informeren wij u over enkele van onze initiatieven, waarbij u zich kunt aansluiten om stappen te maken in het open maken en delen van data.

Visie *Van open data naar samen data delen*

Gemeenten zijn in bepaalde gevallen wettelijk verplicht om informatie open te maken en te publiceren.[3] Overheden kunnen ook op eigen initiatief data open maken. De Wet openbaarheid bestuur (Wob) biedt hiertoe de mogelijkheid in artikel 8. De Gemeentelijke High Value Datalist biedt daarbij inspiratie. Het wordt vanzelfsprekender voor gemeenten om data open te maken; toch geeft de huidige situatie te zien dat de groei van gemeentelijke open data afvlakt. Ook zijn er grote verschillen tussen gemeenten in beleid en gebruikte formats, die het (her)gebruik ernstig belemmeren. Reden voor VNG Realisatie om tezamen met gemeenten een visie te ontwikkelen die hierin een kentering zal brengen.

Deze visie houdt in dat gemeenten, in plaats van open data in de breedte na te streven, met 'samen data delen' meer en gerichter resultaten kunnen boeken voor zowel de gemeente zelf als de samenleving. Daarbij delen gemeenten data om een maatschappelijke opgave of beleidsvraagstuk op te pakken met partners uit de samenleving en de markt en/of andere overheden. Dit op basis van concrete businesscases. Experimenteren en leren moeten het eenvoudiger maken voor gemeenten om aan data-initiatieven deel te nemen en initiatieven snel op te schalen.
Bij dit perspectief horen twee concrete nieuwe activiteiten voor VNG. Samen met u willen wij ons gaan inzetten om vanuit dringende maatschappelijke opgaven *datadeals* met andere overheden en partners te sluiten. Daarnaast willen wij een *kennisplatform* realiseren dat u ondersteunt bij het delen en gebruiken van data.

Datadeals

In een datadeal staan bestuurlijke afspraken over datadeling. Het gaat daarbij om afspraken over samenwerking, standaarden, kwaliteitsnormen, distributie, privacy, documentatie en contracten. Afhankelijk van de data, wordt bepaald of dit in een open, of meer afgesloten vorm moet plaatsvinden. Ook wordt benoemd wie welke data deelt en wie welke data waarvoor mag gebruiken.

Op thema's als de energietransitie, ondermijning en vroegtijdig signaleren van schulden gaan we als eerste aan de slag. Gemeenten zullen profiteren van nieuwe data die gedeeld gaan worden door de partners. Gemeenten en partners kunnen ook gezamenlijk nieuwe toepassingen of diensten gaan ontwikkelen. Binnen de afspraak zullen partners ook van gemeenten data verwachten. Om dit soort partnerschappen van de grond te krijgen, is het nodig dat alle gemeenten op dezelfde wijze dezelfde data gaan delen. De datasets die in een datadeal van hoge waarde blijken, zullen worden opgenomen in de Gemeentelijke High Value Datalist. Hierdoor kan periodiek de Gemeentelijke High Value Datalist worden geactualiseerd en kunnen op basis van de prioritering standaarden door VNG Realisatie worden ontwikkeld. In het kader van 'Samen organiseren' kunnen afspraken worden gemaakt over het delen van data volgens standaarden. Collectieve besluitvorming levert efficiëntievoordelen op, en geeft de mogelijkheid om succesvolle bottom-up projecten snel op te schalen.

[1] Wet hergebruik van overheidsinformatie, Stb. 2015, 271.

[2] Richtlijn 2019/1024/EU van 20 juni 2019 inzake open data en het hergebruik van overheidsinformatie.

[3] Zoals bekendmakingen in het kader van de Wet elektronische publicaties, geo-informatie in het kader van de Europese Richtlijn INSPIRE of in antwoord op een verzoek in het kader van de Who of de Wob. Het Wetsvoorstel open overheid houdt een verplichting in om 11 informatiecategorieën actief openbaar te maken.

Kennisplatform
Om gemeenten te ondersteunen bij het delen, vinden en toepassen van data zullen wij een kennisplatform inrichten. Het kennisplatform wordt vanuit de datadeals ingericht. Het kennisplatform zal inzicht geven in:

- wat de gemeenten moeten, wat gewenst is, wat mag (juridisch kader) en wat kan op het gebied van datadelen
- de beschikbare standaarden, datadeals, handvatten en tools om het gewenste ambitieniveau te kunnen realiseren
- de voortgang van de gemeenten bij het behalen van de datadeel doelstellingen (monitor)
- de vindplaats van de gewenste data
- de systematiek hoe een open data-initiatief kan groeien en zich kan ontwikkelen

Wij onderzoeken nu of het kennisplatform onderdeel kan worden van Waarstaatjegemeente.nl om zo één platform voor 'datavraagstukken' te realiseren.

Aanpassing Wet hergebruik overheidsinformatie

Data en AI-ontwikkeling
De Europese Unie (EU) heeft in 2019 de nieuwe Open Data Richtlijn (EU 2019/1024) vastgesteld, die in Nederland zal worden geïmplementeerd in de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who). Onder de huidige Europese richtlijn hergebruik van overheidsinformatie[4] en de Who zijn overheden verplicht om op verzoek van burgers, bedrijven en onderzoeksinstellingen openbare overheidsinformatie voor hergebruik beschikbaar te stellen. Dit bij voorkeur in een machinaal leesbaar formaat. Daarbij mogen alleen zogenoemde marginale verstrekkingskosten in rekening worden gebracht.[5] In de praktijk worden relatief weinig verzoeken tot hergebruik gedaan, mede vanwege de bovengenoemde knelpunten. De nieuwe Open Data Richtlijn moet hierin verandering brengen door ervaren belemmeringen voor hergebruik van data te slechten. Daardoor zal de totale economische waarde van de richtlijn stijgen van € 52 miljard in 2018 naar € 194 miljard in 2030.

De Open Data Richtlijn past in de bredere datastrategie van de EU. De EU heeft de ambitie geformuleerd om wereldwijd leider te worden in slim datagebruik. Om de ambitie te halen, wil de EU een interne markt creëren voor data, zodat gegevens binnen de hele EU en door alle sectoren heen vrij kunnen stromen. Makkelijker toegang tot kwalitatief hoogwaardige gegevens moet ertoe leiden dat de AI-ontwikkeling wordt versneld. Onder meer in gemeenschappelijke Europese dataruimtes in sectoren zoals industrie, milieu, energie, gezondheid en mobiliteit waarbinnen bedrijven, maatschappelijke organisaties en particulieren samenwerken en waarin nieuwe producten en diensten op basis van meer toegankelijke data kunnen ontstaan.

Ook Nederland blijft niet achter. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft in 2019 het Strategisch Actieplan voor AI (SAPAI) opgesteld. Dit bevat de voornemens van het kabinet om de AI-ontwikkeling in Nederland te versnellen en internationaal te profileren. Het kabinet zet in op het benutten van de maatschappelijke en economische kansen van AI in domeinen en sectoren als veiligheid, gezondheid en zorg, landbouw en voedsel, energietransitie en duurzaamheid, en in samenwerking met de Nederlandse AI-coalitie. Meer bruikbare overheidsdata zijn daarvoor onontbeerlijk. In het kader van NL DIGITAAL: Data Agenda Overheid wordt onder meer ingezet op het beschikbaar stellen van en het verbeteren van de kwaliteit van overheidsdata. Dit mede met het oog op de oplossing van maatschappelijke opgaves.

Open Data Richtlijn
De volgende belangrijkste nieuwe elementen van de Open Data Richtlijn zijn relevant voor gemeenten. Er komt een verplichting om dynamische, real-time data door middel van Application Programming Interfaces (API's) te ontsluiten. In de praktijk gaat het veelal om sensordata. Is dit niet mogelijk, of kost dat een onevenredige inspanning, dan dienen de data in de vorm van een bulksgewijze download beschikbaar

[4] Richtlijn 2013/37/EU van 26 juni 2013 tot wijziging van Richtlijn 2003/98/EG.
[5] Zie de VNG handreiking Wet hergebruik van overheidsinformatie, augustus 2018 voor meer informatie.

gesteld voor hergebruik. Verder wordt de reikwijdte van het begrip 'open data' opgerekt. Gemeenten moeten op verzoek onderzoeksdata, die met overheidsmiddelen gefinancierd werden, beschikbaar kunnen stellen als open data. Volgens de Open Data Richtlijn wordt er een lijst van 'high value datasets' op Europees niveau vastgesteld, die actief in een machinaal leesbaar formaat via API's of in de vorm van een bulksgewijze download voor hergebruik beschikbaar stelt. Het gaat daarbij om datasets die groot potentieel hebben om sociaaleconomische of ecologische baten en innovatieve diensten te genereren op het gebied van: geo-informatie, aardobservatie en milieu, meteorologie, statistiek, bedrijven en eigendom van bedrijven, en mobiliteit. Welke datasets op de 'high value datalist' gezet worden en of zich daar ook gemeentelijke datasets onder zullen bevinden, is nu nog niet bekend.[6] Daarover is de Europese Commissie (EC) nog in overleg met de lidstaten. Een onderzoek met aanbevelingen is nu afgerond en de EC zal eind 2020 of begin 2021 een voorstel doen.

Impactanalyse
VNG Realisatie heeft de gevolgen van de Open Data Richtlijn in een impactanalyse in beeld gebracht. Naar *de letter van de wet* gezien zijn de impact van met name de eerdere genoemde elementen, en verwachte kosten daarvan, relatief laag te noemen. *De geest van de wet* ademt economisch en maatschappelijk potentieel uit. De nieuwe richtlijn vraagt bestuursorganen om het elimineren van belemmeringen die hergebruik van overheidsinformatie in de weg staan en in te zetten op de mogelijkheden die digitale innovaties op het gebied van open data te bieden hebben.

Wij hebben het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aansluitend gevraagd om:
- compensatie van de meerkosten ad € 681.600, - (incidenteel) bij gemeenten voor de implementatie van de Open Data Richtlijn; en monitoring van de kostenontwikkeling;
- alvorens een dataset die bij de gemeenten berust op de Europese High Value Datalist wordt geplaatst, de (maatschappelijke) kosten en baten in beeld te brengen en zo nodig gemeenten hiervoor te compenseren;
- de verplichtingen uit de Open Data Richtlijn niet met terugwerkende kracht te laten ingaan;
- afstemming van de aanpassing van de tekst van de Who;
- ondersteuning van de Nederlandse gemeenten door de VNG bij de implementatie van de Who mogelijk te maken. Wij willen onder meer de mogelijkheden van registratie van sensordata in de openbare ruimte te onderzoeken (sensorenregister). Een aantal gemeenten en het Kadaster hebben een veelbelovend initiatief, SensRNet, hierin genomen.

Termijn inwerkingtreding
De Open Data Richtlijn moet uiterlijk in juli 2021 geïmplementeerd worden in de Who. Mogelijk wordt deze termijn verschoven in verband met werkzaamheden rondom de aanpak van Covid-19. De impactanalyse bevat veel nuttige informatie en aandachtspunten voor een goede lokale implementatie. U kunt zich voorbereiden op de herziene Who door sensoren en contracten die voor exclusieve exploitatie en onderzoek zijn aangegaan, te inventariseren.

Hoe kunt u met datadelen aan de slag?
Om datadeling te faciliteren kunt u, als u dat nog niet heeft, een dataportaal inrichten, bijvoorbeeld als een pagina op uw website. Dat maakt de data beter vindbaar. Hergebruikers zijn ook gebaat bij het aanmelden van de datasets op data.overheid.nl, het landelijke portaal beheerd door het Kennis- en exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (UBR|KOOP), het agentschap van BZK. Maak bij het beschikbaar stellen van datasets gebruik van eventuele standaarden die zijn ontwikkeld.

[6] Hier staat een overzicht van de op Europees niveau reeds beschikbare open datasets.

Wij zetten ons met partners in om u te ondersteunen bij het delen van data. Wij hebben verschillende initiatieven, waar u zich bij kunt aansluiten.

Open Raadsinformatie en Open Wob
Open data dragen bij aan transparantie en het vertrouwen van de samenleving in de overheid. Raadsinformatie is zowel voor burgers als journalisten en onderzoekers een interessante bron van informatie. Door verschillen in publicatie en metadatering tussen gemeenten is raadsinformatie beperkt te doorzoeken, vergelijken en opnieuw te gebruiken. In het kader van het project Open Raadsinformatie (ORI) is een standaard ontwikkeld waardoor leveranciers van raadsinformatiesystemen dezelfde taal spreken en raadsinformatie uitwisselbaar en vergelijkbaar wordt, zodat hergebruikers ermee aan de slag kunnen. Ook is er een raadpleegomgeving ingericht. Al 166 gemeenten doen aan ORI mee. U kunt zich hier aanmelden om in de meeste gevallen kosteloos en binnen enkele weken aan te sluiten bij ORI.

Ook dragen wij, tezamen met gemeenten en medeoverheden, bij aan de ontwikkeling van een standaard voor publicatie van Wob-documenten. Eenieder kan op basis van de Wob een informatieverzoek richten aan een bestuursorgaan. De informatie die op basis van deze verzoeken openbaar wordt gemaakt is echter niet altijd online terug te vinden. Online publiceren van Wob-documenten is goed voor de transparantie en het beperkt administratieve lasten van terugkerende informatieverzoeken. De Handreiking Open Wob zal binnenkort beschikbaar komen. U kunt zich hier aanmelden om mee te doen met Open Wob.

Deze inzet leveren wij mede in het kader van het Actieplan Open Overheid.[7] Raadsinformatie en Wob-documenten behoren tot de informatiecategorieën die in het kader van het Woo verplicht openbaar moeten worden gemaakt. Daarom onderzoeken we met het ministerie van BZK de mogelijkheden om het Platform Openbare Overheidsinformatie (PLOOI), de beoogde centrale voorziening voor publicatie van Woo-categorieën, in te zetten voor Open Raadsinformatie en Open Wob.

Datadeal energietransitie
De energietransitie is een belangrijk thema voor gemeenten. Wij verzamelen een groot deel van de voor de energietransitie benodigde data voor alle gemeenten. Daarmee besparen wij veel tijd voor individuele gemeenten. De verzamelde data zijn op twee manieren inzetbaar door gemeenten: de data kunnen direct gebruikt worden, of de data zijn inzichtelijk via de Datavoorziening Energietransitie Gebouwde Omgeving (DEGO). In DEGO die nu al live is, worden data uit algemeen toegankelijke bronnen ontsloten; zoals data uit de basisregistraties.

Corona dashboard
Landelijke data over de gevolgen van Covid-19 kunnen nuttig voor u zijn om de trends te volgen en aansluitend te sturen en plannen. Op Waarstaatjegemeente.nl is een corona dashboard waar doorlopend diverse nieuwe relevante data inzichtelijk gemaakt worden. Voor verbeteringen en vragen zijn wij te bereiken via waarstaatjegemeente@vng.nl.

Kennisnetwerk Data en Smart Society
Ons Kennisnetwerk Data en Smart Society organiseert regelmatig (digitale) bijeenkomsten om kennis van gemeenten en andere partijen op het gebied van datagedreven werken te delen en ervaringen uit te wisselen. De doelgroep bestaat uit gemeenteambtenaren die zich bezighouden met dit onderwerp. U kunt zich hiervoor opgeven bij Fatiha.alitou@vng.nl. U kunt de webinars ook na afloop terugkijken via het YouTube-kanaal van VNG Realisatie.

[7] Het Actieplan Open Overheid bevat acties van overheden en netwerkpartners om de openheid in Nederland te bevorderen. In dit actieplan ligt de nadruk op het bijdragen aan meer openheid in de lokale democratie. Daarom is het geïntegreerd in het samenwerkingsprogramma 'Democratie in Actie' van het ministerie van BZK, de VNG en belangenverenigingen van het lokale bestuur.

Zorgvuldig
Het open maken en delen van data moet steeds met respect gepaard gaan voor andere geldende regelgeving, zoals onder andere de wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens of intellectuele eigendomsrechten. De VNG ondersteunt gemeenten bij het vinden van de juiste balans tussen datagedreven werken en het in acht houden van de beginselen van behoorlijk bestuur en de diverse wettelijke kaders die onze publieke waarden borgen.[8]

Afsluiting
Wij roepen u op om actief aan de slag te gaan met het delen en open maken van data. Daarbij bieden wij ondersteuning vanuit VNG Realisatie. Wij houden u op de hoogte van de verdere ontwikkelingen over datadeals, het kennisplatform en de herziening van de Who via vng.nl.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur

[8] Zie onder meer de ledenbrief van 2 mei 2018 over de principes voor de digitale stad

Van open data naar samen data delen

VISIEDOCUMENT

VNG Realisatie

VNG Realisatie

Inhoud

Managementsamenvatting *3*

1 Inleiding *6*

2 Over open data *7*
2.1 Wat kan open data opleveren? *7*
2.2 Definities *9*
2.3 Wettelijk en bestuurlijk kader *10*

3 Open data in de praktijk *15*
3.1 Beleid en activiteiten *15*
3.2 Welke resultaten zijn er behaald? *16*
3.3 Verbeterpunten *19*

4 Open data strategie voor gemeenten *22*
4.1 FAIR-principes uitwerken en toepassen *22*
4.2 Experimenteren en leren *23*
4.3 Besluiten data te delen *23*
4.4 Realiseer en beheer *24*
4.5 Openstaande vragen *24*

5. De rol van VNG *26*
5.1 Randvoorwaarden en ambities *27*
5.2 De Datadeal *28*
5.3 Platform voor datadelen *29*
5.4 Conclusie *30*

6. Overzicht geraadpleegde deskundigen *31*

Bijlage statistieken data.overheid.nl *33*

Managementsamenvatting

Met dit rapport willen we gemeenten informeren over de ontwikkelingen op het gebied van open data en de richting die de VNG gaat nemen. We zijn begonnen met een onderzoek naar het opschalingsvraagstuk van 'open data'. Opschaling en grote successen rond gemeentelijke open data blijven achter, omdat hergebruikers met name landelijke data nodig hebben. Gemeenten publiceren weinig data omdat het ingewikkeld is en de voordelen onduidelijk zijn. We zijn tot de conclusie gekomen dat gemeenten met 'samen data delen' meer en gerichter resultaten kunnen boeken dan met het streven naar open data in de breedte. En dat (open) data zo ook voor de samenleving meer gaat opleveren.

Bij dit perspectief horen twee nieuwe activiteiten voor VNG. Samen met gemeenten willen wij ons gaan inzetten om vanuit maatschappelijke opgaven 'datadeals' met andere overheden en ketenpartners te sluiten. Daarnaast willen wij met gemeenten een 'Platform voor data delen' gaan inzetten dat ondersteunt bij het delen en gebruiken van data. Een platform dat datadeals, implementatie van bepaalde wetgeving en overige gezamenlijke datapublicatie ondersteunt. Wij denken dat 'samen data delen' de mogelijkheden met data enorm vergroot en dat zo datagedreven werken voor alle gemeenten binnen handbereik komt.

Datadeals op maatschappelijke thema's

We gaan ons inzetten om datadeals te realiseren op dringende maatschappelijke opgaven. Op thema's als de energietransitie, ondermijning en vroegtijdige signalering van schulden gaan we als eerste aan de slag. Want organisaties in deze domeinen beschikken veelal over een deel van de data die nodig is om landelijk tot slimmere - datagedreven - maatschappelijke oplossingen te komen.

Hiervoor is het nodig dat partijen zoals andere overheden, leveranciers van softwarediensten en ketenpartners ook actief samen data gaan delen en gebruiken. Afhankelijk van de data wordt bepaald of dit in een open, of in een meer afgesloten vorm moet plaatsvinden. Ook wordt benoemd wie welke data deelt en wie welke data waarvoor mag gebruiken. Het geheel van afspraken over data wordt in een datadeal samengebracht.

Gemeenten zijn partner in deze datadeal en kunnen profiteren van nieuwe data die gedeeld wordt door datapartners. Gemeenten en partners kunnen ook gezamenlijk nieuwe toepassingen en diensten gaan ontwikkelen. Binnen de afspraak zullen partners ook van gemeenten data verwachten. Om dit soort partnerschappen van de grond te krijgen, is het wel nodig dat gemeenten allemaal op dezelfde wijze dezelfde data gaan delen.

Een datadeal is dus meer dan afspraken over data. Deze bevat bestuurlijke afspraken, samenwerkingsafspraken, (data)standaarden, datakwaliteitsnormen, distributie-afspraken, how-to's, afspraken over privacy en documentatie tot en met contractuele templates. In de datadeal kunnen ook afspraken gemaakt worden over ontwikkeling en beheer van gezamenlijke voorzieningen, waaronder apps, dashboards, algoritmes en API's.

Platform voor data delen

Om datadeals na te komen en gebruik te maken van data en diensten, is een platform nodig dat managers en dataspecialisten bij gemeenten organisatorisch en technisch ondersteunt. Met een 'platform voor data delen' informeren we welke datadeals eraan komen of al gesloten zijn. Per datadeal is inzichtelijk welke data(sets) onderdeel zijn, wie toegang heeft en wie moet publiceren. En ook welke afspraken, standaarden en normen van toepassing zijn en hoe er tussen partners samengewerkt wordt.

Praktisch wordt er uitgelegd hoe je data uit de systemen kan ontsluiten en wat per leverancier of product de procedure is. En omgekeerd, hoe je juridische en technische toegang krijgt tot data van partners en die kunt hergebruiken. Van tools tot gezamenlijke producten is duidelijk hoe die werken. Er wordt uitgelegd hoe je je eigen (software)leverancier opdracht kunt geven de data te benutten in applicaties via API's en open data.

Dit platform wordt waar mogelijk ook ingezet om gemeenten te helpen met de implementatie van nieuwe en bestaande wetgeving, die levering van data aan derden bevordert of verplicht. Het platform is ook beschikbaar om (groepen) gemeenten met eigen initiatieven te ondersteunen bij het vastleggen van afspraken, zodat innovatie en opschaling worden gefaciliteerd. Hierbij kunnen partners en gemeenten zelf data standaardiseren en beheren en hun innovatieve toepassing van data ondersteunen.

Kaders voor data

Regelgeving is hierbij het eerste kader, van algemene maatregelen van bestuur en specifieke datawetgeving tot en met privacywetgeving. Voor nadere invulling zijn de uitgangspunten te vinden in het VNG Position Paper

Data[1]. Voor het delen, uitwisselen van data wordt gesteld dat deze 'FAIR' moeten zijn en ten behoeve van ketenpartners en hergebruikers zo veel mogelijk open. 'FAIR' staat voor vindbaar (Findable), toegankelijk (Accessible), interoperabel (Interoperable) en herbruikbaar (Re-usable).

Voor elke vorm van data delen maken we samen met gemeenten standaard afspraken. Daarnaast zijn de VNG 'Principes voor de Digitale Samenleving'[2] van toepassing, die helpen om digitalisering in te zetten voor maatschappelijke opgaven en zorgen dat publieke waarden van bewoners geborgd zijn. Voor een efficiënt en toekomstvast beheer en inrichting van de informatievoorziening werken we volgens de architectuurprincipes Common Ground.[3]

1 https://vng.nl/files/vng/20190723-positionpaper-data.pdf
2 https://vng.nl/sites/default/files/2019-11/09a-bijlage-principes-voor-de-digitale-samenleving.pdf
3 https://commonground.nl/

1 Inleiding

Sinds de eerste experimenten bij lokale overheden in 2011 is open data een onderwerp dat nog steeds – ook in het buitenland – op groeiende belangstelling kan rekenen. Vanuit de VNG is er (mee)gewerkt aan diverse projecten, pilots en implementaties van groepen gemeenten in de jaren 2014-2018. Na het behalen van positieve resultaten met data.overheid.nl, Open Raadsinformatie, Open Spending, Stemlokalen, Open Data Standaarden is de vraag 'Hoe nu verder?'

Hierbij is de eerste gedachte dat meer van hetzelfde niet per se een stap vooruit is. Waar werken we naartoe en hoe combineren we de geleerde lessen?

- Er liggen uitdagingen rond het opschalen, zowel rond het aantal deelnemende gemeenten, als rond de kwaliteit en de kwantiteit van de data, oftewel het aantal datasets. Er liggen vraagstukken rond impact, hoe waardevolle data meer en beter te benutten is en hoe open data strategisch ingezet kan worden ten behoeve van overheden zelf.
- Er liggen vraagstukken rond borging en beheer, onder meer op het vlak van ondersteuning, technologie en standaarden.
- Deze vraagstukken dienen we te bezien in het licht van een toenemende relevantie van data voor overheid en samenleving. Er is behoefte aan structurele oplossingen voor hergebruik en hergebruikers.
- Hierbij houden we zo veel mogelijk rekening met verandering bij aanpalende onderwerpen en domeinen. Denk hierbij aan nieuwe architectuurprincipes zoals 'Common Ground'.

Er is behoefte aan overzicht en een aanpak op het onderwerp om verder te komen, voor VNG, gemeenten en voor partners. Vandaar deze publicatie.

2 Over open data

Om tot een nieuwe aanpak te komen, is het onderwerp open data verder uitgediept. Deze uitwerking is ook onderdeel geweest van de consultaties bij gemeenten, leveranciers en stakeholders. Want een gedeelde visie is pas mogelijk als het vertrekpunt gelijk is. Daarom wordt er gekeken naar wat open data op macroschaal kan opleveren, en hoe deze waarden tot stand komen. Welke definities van open data zijn er, en welke hanteren we in deze publicatie? Wat is het huidige wettelijke en bestuurlijke kader voor lokale overheden, en wat komt er nog bij?

2.1 Wat kan open data opleveren?

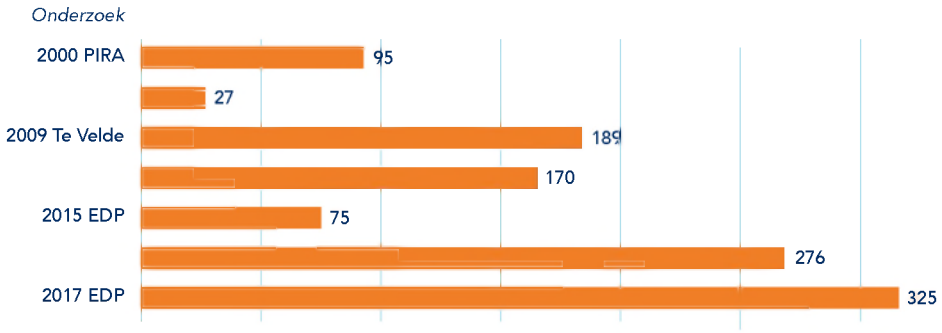
Overheden ontplooien (open) data activiteiten en realiseren daarmee diverse waarden. Beleidsmatig worden deze waarden vaak als reden voor bestuurlijk actief open databeleid genoemd. Het onderzoek "De Publieke Waarde(n) van Open Data" van De Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB, 2015) onderscheidt hierbij economische, maatschappelijke en democratische en bestuurlijke waarde. Bij beschikbaarstelling van open data kunnen een of meerdere van deze waarden ontstaan.

Economische waarde van open data

In 2000 vond er voor het eerst onderzoek plaats naar de economische waarde van open data in de publieke sector. Dit was de PIRA studie, die de waarde van open data in 2020 op 95 miljard euro schatte. Zo maakte weerinformatie die in 2002 publiek beschikbaar was in de Verenigde Staten een omliggende economie mogelijk van ongeveer 7 miljard dollar. Europese overheden vergaarden extra inkomsten met deze publieke data, de private sector slechts honderden miljoenen.

Latere studies schatten de waarde van open data in de publieke sector steeds hoger in, zie de bovenstaande tabel. Data in het algemeen, dus naast open data ook big data en sensordata, wordt zelfs een factor van belang in de economie (4 procent van het BNP volgens EDP 2016). Dit is reden voor de rijksoverheid om bevorderend te acteren. Voor lokale overheden is dit in mindere mate een concrete doelstelling, met uitzondering van de gemeente Almere (Almere Datacapital; ambitieuze doelstelling van het creëren van

Waarde van open data in 2020 (in miljarden euro's)

extra banen in het cluster ICT & Media in Almere tussen nu en 2030). Volgens het European Data Portal rapport 'Creating Value through Open Data' geldt voor overheden dat ze de grootste hergebruikers van hun eigen data gaan worden. Overheden gaan substantiële bedragen aan arbeid, producten, diensten, verrijkte data en software rond open data uitgeven. In 2020 wordt verwacht dat dit in Europa 22 miljard euro zal bedragen.

Maatschappelijke waarde van open data

Er kan ook maatschappelijke waarde ontstaan. Deze waarde wordt gerealiseerd wanneer met open data burgers en hun organisaties versterkt worden. Zo maakt het nationale wegenbestand mogelijk dat ongevallen sneller gelokaliseerd worden en is gezamenlijke ruimtelijke inrichting mogelijk (cf. NSOB 2015). Er zijn genoeg voorbeelden te noemen, zoals Buienradar en TomTom. Bij succesvolle open data-toepassingen is het verhaal – hoe de samenleving ermee geholpen wordt – net zo belangrijk als de cijfermatige kant.

Democratische en bestuurlijke waarde van open data

Van democratische en bestuurlijke waarde is sprake wanneer open data een bijdrage leveren aan de legitimiteit en werking van het politieke systeem en het bestuurlijk en democratisch stelsel (cf NSOB 2015). Een voorbeeld hiervan is de publicatie van wetgeving en elektronische bekendmakingen als open data. Voorheen waren wetteksten enkel via uitgevers te verkrijgen; nu is deze informatie overal toegankelijk. Paradoxaal is dat democratische en bestuurlijke waarden niet enkel uit 'democratische en bestuurlijke gegevens' voortkomen. In Nederland gaven domeinspecifieke gegevens steeds vaker reden tot publiek debat, zoals bij kinderopvang inspectiegegevens, pesticideninformatie en seismografische gegevens.

Van waarde voor een datagedreven samenleving

Al met al zal, naarmate de waarde van data toeneemt, de behoefte aan data toenemen en omgekeerd. Het Rathenau Instituut stelt dat de explosief

groeiende hoeveelheid digitale gegevens in onze samenleving een nieuwe grondstof voor innovatie biedt en dat de datagedreven samenleving volop in ontwikkeling is. Overheden kunnen zelf datagedreven werken en sturen. Daarbuiten hebben overheden een potentiële rol in het faciliteren van de datagedreven samenleving.

Reciprociteit is een wezenlijk onderdeel van de datagedreven samenleving. Overheden zijn voor hun werk ook steeds afhankelijker van data van anderen, zoals burgers, bedrijven, ketenpartners en collega-overheden. Het wordt vanzelfsprekender om vrijblijvend anderen te helpen met hoogwaardige data die meerwaarde levert.

Bevinding 1. De samenleving eist van de overheid dat ze open en transparant is en dat ze data voor hergebruik beschikbaar stelt.

2.2 Definities

Om tot open data te komen zal data beschikbaar gesteld dienen te worden op internet, in machineleesbare formaten. Computerleesbaarheid staat in relatie tot de structuur van de data. Data dienen in een formaat gepubliceerd te worden dat recht doet aan die structuur.

Voor een hergebruiker zal duidelijk moeten zijn dat er geen auteursrechten (of andere rechten van derden) van toepassing zijn; dit gebeurt veelal middels documentatie, vrijwaringen en licentiemeldingen op begeleidende webpagina's.

Om tot hergebruik zonder beperkingen en kosten te komen, zullen data gratis beschikbaar gesteld dienen te worden, toegankelijk via het 'openbare' deel van internet. Dit betekent dat op internet direct verwezen kan worden naar de data, zonder een nadere procedure, zoals inloggen of afgifte van een e-mailadres.

Zoals uit dit rapport zal blijken, ziet de praktijk er nu nog anders uit. In deze publicatie zal het spanningsveld tussen de formele definitie van open data en andere typen data, zoals 'informele open data', 'gedeelde data' en 'gesloten data' benut worden om tot nieuwe inzichten en kansen te komen.

Onder **open data** wordt verstaan data die openbaar beschikbaar gesteld worden in machineleesbare formaten, vrij van auteursrechten zonder beperkingen of kosten.

Gedeelde data betreft data die beschikbaar gesteld worden aan derden, maar niet in het openbaar. Niet alle gedeelde data kunnen open worden gepubliceerd, vanwege beperkingen vanuit wetgeving.

Met **gesloten data** wordt data bedoeld die niet gedeeld of gepubliceerd worden als open data. Sommige gesloten data kan open of gedeeld worden, maar zeker niet allemaal, vanwege beperkingen vanuit wetgeving.

2.3 Wettelijk en bestuurlijk kader

Er zijn verschillende redenen waarom lokale overheden in de praktijk data beschikbaar stellen. Wettelijke openbaarmaking vindt plaats omdat Nederlandse of Europese wetgeving dit vraagt. Bestuurlijke (beleidsmatige) openbaarmaking vindt plaats omdat gemeenten dit zelf besluiten.

Bevinding 2. Gemeenten kunnen zelf besluiten om data actief openbaar te maken vanuit een bestuurlijke opdracht. Gemeenten maken ook verplicht veel data openbaar, die vervolgens waardevolle open data oplevert.

Hierbij zijn er twee varianten te onderscheiden: reactieve en actieve openbaarmaking.

Bij actieve openbaarmaking ligt het initiatief bij de desbetreffende overheid; bij reactieve openbaarmaking ligt het initiatief bij een burger, bedrijf, maatschappelijke organisatie, partner organisatie of collega-overheid. Reactieve openbaarmaking is vraaggestuurd en gebaseerd op een extern verzoek. Actieve openbaarmaking vindt plaats vanuit een (beleids-)visie.

	Reactief (Passief)	Actief
Wettelijk	- Wet hergebruik overheidsinformatie; - Aarhus Conventie - Wet openbaarheid van bestuur 'Hoofdstuk 3' - Archiefwet 1995 Art. 12	- Wet elektronische bekendmaking/Wetsvoorstel elektronische publicaties - Herziening Wet hergebruik overheidsinformatie - Gewijzigd Wetsvoorstel open overheid - INSPIRE - Stelsels, voorzieningen - Wet openbaarheid van bestuur 'Hoofdstuk 4'
Bestuurlijk	- Samenwerkingsprojecten	- Beleidsvisie - Wet openbaarheid van bestuur art. 8 - Gewijzigd Wetsvoorstel open overheid

Wettelijke reactieve (passieve) openbaarmaking

In Nederland wordt de EU Public Sector Information Directive (PSI) geïmplementeerd als de Wet hergebruik overheidsinformatie 2015 (Who). De Who is gericht op het geven van een impuls aan de data-economie. Uitgangspunt van deze wet is dat alle informatie die openbaar is als data beschikbaar gesteld moet worden, zodra er een aanvraag voor komt. De Aarhus Conventie is soortgelijke wetgeving, gericht op het toegankelijk maken van milieu data op verzoek van de samenleving. Dit soort wetgeving maakt dat elke gemeente vroeg of laat genoodzaakt wordt om data (eenmalig) beschikbaar te stellen.

De Wet openbaarheid van bestuur 'Hoofstuk 3' vraagt overheden om op verzoek informatie te verstrekken aan burgers. Hergebruik van de gegevens

is daarmee echter niet toegestaan, of mogelijk, omdat de documenten niet per se machineleesbaar zijn. Bij het toepassen van de Who wordt hergebruik wel expliciet toegestaan en technisch mogelijk gemaakt.

Volgens artikel 12 van de Archiefwet 1995 moeten overheden hun archiefbescheiden overbrengen naar een openbare archiefbewaarplaats, als zij permanent bewaard moeten worden en ouder zijn dan twintig jaar. Deze archieven zijn dan in principe openbaar, tenzij bij de overbrenging een beperking is gesteld in verband met privacy, het belang van de Staat en zijn bondgenoten of het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van betrokkenen of derden.

Onder de Archiefwet is sprake van passieve openbaarheid: iedereen heeft recht op inzage. Inzage onder de Archiefwet betekent dat iedereen naar de archiefbewaarplaats moet kunnen gaan en daar de betreffende informatie op kan vragen, bijvoorbeeld in een studiezaal, en gratis kan raadplegen. De afgelopen jaren bieden archiefbewaarplaatsen ook steeds meer (scans van) archieven online aan. Ook is de Who van toepassing op de archieven: op verzoek moeten archieven in machinaal leesbaar formaat worden aangeboden, mits dit geen onevenredige inspanning kost (Artikel 2b).

Wettelijke actieve openbaarmaking

Daarnaast is er wetgeving vanuit de rijksoverheid of Europa die (lokale) overheden verplicht om informatie actief openbaar te maken. Hieronder vallen onder meer de Wet elektronische bekendmaking (Web) en het Wetsvoorstel elektronische publicaties, Gewijzigde Wet hergebruik overheidsinformatie, Gewijzigde Wetsvoorstel open overheid en INSPIRE.

Ook bestaan er data die gedeeld worden met het Kadaster, zoals voor de Basisregistratie Grootschalige Topografie, en beschikbaar gesteld worden als landelijke voorziening. Vanuit diverse taken verzamelt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) data van gemeenten, waaronder bijvoorbeeld de financiële Iv3 gegevens. Wanneer er geen uitzonderingsgronden van de Wet openbaarheid van bestuur van toepassing zijn, zijn gedeelde data van gemeenten in de stelsels in vrijwel alle gevallen openbaar en open data.

Wet elektronische publicaties

De wet tot Wijziging van de Bekendmakingswet en andere wetten in verband met de elektronische publicatie van algemene bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen (Wetsvoorstel elektronische publicaties hierna: Wep) is in 2019 door het parlement vastgesteld en zal in juli 2021 van kracht worden. Door de Wep wordt één centraal digitaal platform gecreëerd waar burgers en ondernemers alle officiële publicaties kunnen vinden en kosteloos raadplegen: www.officielebekendmakingen.nl, welke beheerd wordt door het Kennis- en Exploitatiecentrum voor Officiële Overheids Publicaties (UBR|KOOP, een agentschap van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties).

De Wep introduceert een verplichting voor gemeenten om alle wettelijk voorgeschreven bekendmakingen, mededelingen en kennisgevingen van (voorgenomen) besluiten die niet tot één of meer belanghebbenden zijn gericht, in een officieel elektronisch publicatieblad te doen. Het wordt verplicht om de officiële publicaties via de applicatie Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties (DROP) op officielebekendmakingen.nl te publiceren. Verordeningen worden door gemeenten al op deze wijze bekendgemaakt. Volgens de Wep moeten ook kennisgevingen worden gepubliceerd via DROP. Ook beleidsregels, besluiten met rechtsgevolgen, moeten worden bekendgemaakt en beschikbaar gesteld in de decentrale regelingenbank via DROP. Zie voor meer informatie de VNG ledenbrief.

Herziening Wet hergebruik overheidsinformatie

Begin 2019 is door de EU de Open data richtlijn vastgesteld, die in Nederland uiterlijk in juli 2021 zal worden geïmplementeerd in de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who). In de Open data richtlijn ,die de PSI directive vervangt, is de ambitie van de EU om een interne markt voor data te creëren in wetgeving vertaald. Volgens de Open data richtlijn zal een lijst van 'high value datasets' op Europees niveau worden vastgesteld, die actief openbaar moeten worden gemaakt in een gestandaardiseerd format. Momenteel is nog niet bekend welke datasets op deze lijst geplaatst zullen worden. Hoewel het met name om landelijke datasets zal gaan, is het niet onmogelijk dat ook gemeentelijke datasets daaraan worden toegevoegd Hiernaast komt er een verplichting om realtime data – denk hierbij vooral aan sensordata – door middel van Application Programming Interfaces (API's) te ontsluiten.[4] Kortom, het publiceren van waardevolle data is steeds minder een zelfstandige keuze voor overheden.

Gewijzigde Wetsvoorstel open overheid

Het Wetsvoorstel open overheid (Woo) beoogt de transparantie van de overheid te bevorderen door bestuursorganen te verplichten om documenten actief openbaar te maken. Deze wet is niet door de Eerste Kamer gekomen, vanwege te hoge uitvoeringskosten[5]. In het regeerakkoord is afgesproken dat er een doorstart komt van de Woo. Op 2 januari 2019 hebben de indieners een wijzigingswet Woo ingediend waarin de wet is verduidelijkt en de uitvoerbaarheid is verbeterd. In de wijzigingswet[6] is onder meer:

- De scope van actief openbaar te maken documenten teruggebracht tot 11 informatiecategorieën. Er geldt een termijn van 14 dagen (voor onderzoeken 4 weken).

4 VNG realisatie heeft de gevolgen van de Open data richtlijn in een impactanalyse in beeld gebracht: https://vng.nl/nieuws/impactanalyse-eu-open-datarichtlijn
5 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-810063
6 https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35112-3.html

- Het online raadpleegbare register komen te vervallen en vervangen door de verplichting om maatregelen te treffen om de duurzame toegankelijkheid van digitale informatie te treffen, conform de Archiefwet 1995.
- De Minister van BZK dient een Meerjarenplan op te stellen voor verbetering van de informatiehuishouding van de hele overheid. De VNG werkt daaraan mee in zoverre het gericht is op de gemeenten.
- Een fasering aangebracht in de verruiming van actieve openbaarmaking.

BZK heeft aangegeven dat parallel geïnvesteerd wordt in het realiseren van een centrale voorziening om de publicaties vanuit de Woo te stroomlijnen. Het platform hiervoor wordt PLOOI (Platform Open Overheidsinformatie), en KOOP gaat dit platform beheren. Gebruik van PLOOI wordt verplicht voor de rijksoverheid, voor de decentrale overheden geldt dat vooralsnog niet. Gemeenten kunnen desgewenst gebruik maken van dit platform (eventueel naast publicatie op de eigen website).

INSPIRE

Door het makkelijker te maken om elkaars gegevens te vinden, gebruiken en interpreteren, kunnen milieuvraagstukken sneller en beter worden opgelost. Om die data uitwisselbaar te maken binnen Europa, is er INSPIRE. In het kader van INSPIRE realiseren de Europese lidstaten een digitaal netwerk voor het uitwisselen van gegevens over de leefomgeving. Geonovum ondersteunt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en dataproviders bij de invoering van INSPIRE in Nederland. De verplichting om data actief openbaar te maken is vastgelegd in een Europese richtlijn, die is verankerd in de Nederlandse wet- en regelgeving. Zie: Nederlandse Implementatiewet EG-richtlijn infrastructuur ruimtelijke informatie[7] en het Besluit INSPIRE.[8] Nederland heeft met het nationaalgeoregister.nl[9] een INSPIRE knooppunt gemaakt waardoor iedereen de metadata van INSPIRE datasets automatisch kan ophalen.

Bestuurlijke reactieve openbaarmaking

Overheden kunnen ook zonder wettelijke verplichtingen data beschikbaar stellen, bijvoorbeeld omdat een of meerdere partijen hierom vragen. Het besluit om hierin mee te gaan is beleidsmatig, ter stimulering of bevordering van economische en maatschappelijke innovatie vanuit de samenleving, markt of andere overheden.

7 https://wetten.overheid.nl/BWBR0026158/
8 https://wetten.overheid.nl/BWBR0026601/
9 https://nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/catalog.search

Bestuurlijke actieve openbaarmaking

Overheden kunnen ook op eigen initiatief data beschikbaar stellen. Dit kan ongericht, ter stimulering of bevordering van economische en maatschappelijke innovatie vanuit de samenleving, markt of andere overheden. Hieronder valt ook het beperken van administratieve lasten van terugkerende informatieverzoeken. Anderzijds werken overheden vanuit domeinspecifieke beleidsmotieven met open data. Bijvoorbeeld als de desbetreffende overheid een maatschappelijke opgave of beleidsvraagstuk wil oppakken met de samenleving, markt of andere overheden. De Wob biedt hiertoe de mogelijkheid in artikel 8, die ook in de Woo terugkeert.

Wet openbaarheid van bestuur 'Hoofdstuk 4'

Gemeenten verstrekken ook vaak informatie over beleid en uitvoering in lijn met de Wet openbaarheid van bestuur Hoofdstuk 4. Artikel 8 Wob zegt: '*1. Het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat, verschaft uit eigen beweging informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder begrepen, zodra dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering.*'

Indien deze informatie als data beschikbaar gesteld worden, wordt op moderne wijze invulling gegeven aan lid 2 aangaande de vorm '(….) in begrijpelijke vorm, op zodanige wijze, dat belanghebbende en belangstellende burgers zoveel mogelijk worden bereikt en op zodanige tijdstippen, dat deze hun inzichten tijdig ter kennis van het bestuursorgaan kunnen brengen.' Raadsinformatie, financiën, beleid en verstrekte subsidies zijn voorbeelden van informatie die op deze wijze als data beschikbaar gesteld kunnen worden.

De Wob gaat bij aanname van het wetsvoorstel op in de Woo. In de gewijzigde Woo is artikel 8 Wob verwerkt onder artikel 3.1. Woo.

3 Open data in de praktijk

Een gedeeld beginpunt voor de visie gaat ook over een beeld van open data in de huidige praktijk van lokale overheden. Welk beleid en welke activiteiten voeren gemeenten op het gebied van open data? Welke resultaten zijn er in Nederland behaald met open data op lokaal en rijksniveau? Welke lessen kunnen we daaruit trekken en welke verbeterpunten zijn er?

3.1 Beleid en activiteiten

Op het vlak van open data beleid gaat bij gemeenten de meeste aandacht uit naar bestuurlijke actieve openbaarmaking. Het faciliterende vlak van open data, zoals data op verzoek van burgers, ketenpartners of belanghebbenden en de mogelijkheid om voorzieningen samen te realiseren krijgt in het algemeen minder aandacht. Dit verduidelijken wij in onderstaand overzicht en lichten we nader toe in deze paragraaf.

	Reactief (Passief)	**Actief**
Wettelijk	- Er wordt weinig beroep gedaan op de Wet hergebruik overheidsinformatie	- Landelijke voorzieningen leveren open data maar dit is geen onderdeel van het lokale open data beleid
Bestuurlijk	- Samenwerkingsprojecten: alle gemeenten leveren open data	- Hoeveelheid data neemt flink toe - Automatisch metadata delen de norm - Groei gemeenten neemt af - 'Informeel' datadelen nog de norm - Datagedreven sturen neemt toe - Internet Of Things en Urban Platforms

Tabel: Matrix wettelijke of bestuurlijk opdracht uitgezet tegen actieve of reactieve openbaarmaking.

Nauwelijks verzoeken in het kader van de Wet hergebruik overheidsinformatie

Vanuit de context van open data wordt door hergebruikers en gemeenten eigenlijk weinig gesproken over de Wet hergebruik overheidsinformatie (Who). Volgens een eerder onderzoek van VNG Realisatie betreft het aantal verzoeken op basis van de Who minder dan één verzoek per jaar per

gemeente. De Gewijzigde Wet hergebruik overheidsinformatie adresseert onder meer potentiele knelpunten voor ondernemers.

Landelijke voorzieningen: gemeenten leveren gegevens voor open data

Gemeenten maken de impact van landelijke voorzieningen en stelsels mogelijk door data te leveren aan rijksoverheid, provincies en/of uitvoeringsorganisaties. Denk aan de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Topografie (BRT), Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW), Overheid.nl, wetten.nl, officiële bekendmakingen en Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Deze voorzieningen zijn in totaal goed voor tientallen miljoenen informatieverzoeken per dag.

Hierdoor weten we welke parkeergarages vol zijn, waar de files staan, kunnen webwinkels adressen controleren en kunnen we routeplanners wereldwijd gebruiken. Open data raakt hierbij via tussenstops zowel grote als kleine bedrijven en helpen hiermee burgers en organisaties. Hier ligt de grootste concrete economische waarde: deze data worden professioneel en doorlopend geleverd op landelijke schaal en vormen de basis voor duurzame bedrijven en businessmodellen.

Behoudens de afdelingen die de dataleveringen verzorgen, is er in veel gemeenten weinig kennis over deze data. Aan de ene kant is de uitlevering goed georganiseerd en weinig zichtbaar, aan de andere kant maakt onbekend ook onbemind.

Samenwerkingsprojecten: alle gemeenten leveren open data

Alle gemeenten doen inmiddels in enige mate mee aan de samenwerkingsprojecten. Gemeenten delen collectief data om daar bijvoorbeeld een gebundelde 'landelijke' set van te maken, een dashboard te bouwen of te presenteren als gerapporteerde statistiek. Voorbeelden van succesvolle lokale datasamenwerkingsprojecten zijn Open Raadsinformatie (VNG) en Open Stemlokalen (BZK). Op regionaal niveau heeft Provincie Gelderland het Statistisch Zakboek, Provincie Overijssel een Statistieken Databank en de provincie Utrecht Ubase voor toerisme en cultuur.

3.2 Welke resultaten zijn er behaald?

Er zijn mooie resultaten geboekt, en het aanbod professionaliseert. Tegelijkertijd vlakt de groei af en wordt open data steeds meer onderdeel van een algemenere 'data agenda', waaronder ook big data, privacy, internet of things en smart cities geschaard worden. Open data wordt een instrument bij het realiseren van maatschappelijke doelen op basis van de datagedreven werkwijze.

Hierdoor worden grote en indrukwekkende resultaten behaald, met name in projecten waarbij in de keten of door gemeenten wordt samengewerkt. Het nadeel van deze ontwikkeling is dat data die gedeeld wordt vaak niet

voldoen aan de formele definitie(s) van open data. In veel gevallen is er geen reden om deze niet als 'echte' open data te publiceren. Er is sprake van een gemiste kans: het informele delen heeft als nadeel dat 'bijvangsten' als innovatie, onderzoek, crossovers en toepassingen uit het buitenland gemist worden.

Hoeveelheid open data neemt in totaal flink toe

Het totaal aan datasets op data.overheid.nl van alle overheden samen is van 10.274 (januari 2017). toegenomen naar 13.227 (september 2018). Lokale overheden hebben met een toename van bijna 20 procent van het aantal datasets een belangrijke rol hierin gespeeld. Zo zijn 46 gemeenten samen al goed voor meer dan 10 procent van het totaal aantal datasets op data.overheid.nl.

Dataportalen de norm

Minder dan 10 procent van de data wordt nog met de hand aangemeld bij data.overheid.nl. Aanbieders gebruiken hiervoor een dataportaal dat de data automatisch kan aanmelden. Daarnaast zorgt een dataportaal ervoor dat de data vindbaar is via zoekmachines en bruikbaar middels gestructureerde metadata.

Groei aantal met open data actieve gemeenten neemt af

Tegelijkertijd lijkt de groei af te vlakken. Het aantal gemeenten dat in het afgelopen jaar open data aanmeldde op data.overheid.nl is slechts met 10 procent toegenomen van 42 procent naar 46 procent, volgens praktijkonderzoek van het Kennis- en Exploitatiecentrum voor Officiële Overheids Publicaties (KOOP – onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken).

'Informeel' datadelen de norm

Onbewust en informeel wordt veel open data gedeeld. Volgens het Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP) zorgden in 2018 210 gemeenten ervoor dat diverse data beschikbaar gesteld werd via eigen kanalen, of die van derden. Voorbeelden hiervan zijn provinciale statistiekensites, publicaties via gemeenschappelijke regelingen, lokale uitvoeringsorganisaties of bijlagen op de gemeentelijke websites.

Datagedreven sturen neemt toe

Gemeenten sturen steeds vaker datagedreven. Datagedreven sturing is 'sturingshandelen gebaseerd op het systematisch verzamelen, beheren, analyseren en interpreteren van data'. Naast het werken met eigen data is onderdeel van dit type beleid ook dat gemeenten bij derden op zoek gaan naar relevante data. En deze data wederzijds voor derden beschikbaar stellen om gezamenlijke doelen te realiseren.

Een concreter voorbeeld hiervan is in de gemeente Eersel te vinden. ‘Eersel wil ten eerste informatie in de dataportaal zichtbaar maken, uiteraard ook open data. Medewerkers kunnen beleid gaan maken op die data.’ Ook hier geldt dat open data een middel is dat in toenemende mate ingezet wordt.

Bevinding 3. De datagedreven overheid geeft zin en waarde aan de inzet van data en de ontsluiting van open data: het zorgt voor een verdere toename van open data.

Urban Platforms en Internet Of Things

Steeds vaker zijn er in de fysieke ruimte van gemeenten sensoren en andere apparaten met internet aanwezig. Denk aan slimme lantaarnpalen, afvalbakken, sensoren in de afvalwagens, scanauto’s en camera’s. Deze sensornetwerken leveren meetgegevens voor het sturen van processen of het formuleren van beleid. Middels ‘urban dataplatforms’ wordt data vaak publiek of op verzoek beschikbaar gesteld.

Als we kijken naar de impact van de beschikbaarheid van open data vanuit lokale overheden, dan heeft open data concrete meerwaarde die niet altijd direct zichtbaar is. Waar de European Dataportal Studies op macroniveau inzichtelijk maken wat open data oplevert, is de relatie met concrete resultaten van lokale overheden niet direct te leggen. Als we terugblikken op de afgelopen periode 2017-2018, zijn er genoeg resultaten te vinden die op macroniveau het succes van open data verklaren.

Bevinding 4. Er is er weinig bewustzijn bij overheden van de reeds bestaande relevantie van (open) data voor hun organisatie, terwijl die er wel degelijk is.

Dataportalen veel bekijks

Het Nederlandse portaal voor overheidsdata levert 30 miljoen paginaviews, waarvan er 12 miljoen een specifieke pagina van een dataset betreffen. Volgens de EDP 2017 studie betreft dit 110.000 unieke personen per maand. Dit is 0,65 procent van de bevolking. Het City Dataportaal van de gemeente Amsterdam kent ook hoge cijfers: rond de 150.000 externe bezoeken per jaar. Het gebruik van dit portaal door Amsterdamse ambtenaren is nog eens 5 keer zo hoog. Dit doet natuurlijk geen uitspraak over hoe vaak zo’n dataset gebruikt wordt, of zelfs hoe vaak het gedownload wordt, maar de vraag naar dit soort data bestaat in elk geval.

Informeel data delen werkt voor gemeenten

Gemeenten delen informeel data met een reden. Er is eerder naar data gevraagd of het levert een directe bijdrage aan een concrete praktijk. De gemeente Utrecht houdt bijvoorbeeld een Excelbestand bij met de 'leveranciers van jeugdzorg met bijbehorende wachttijden'. Dit bestand wordt tweewekelijks bijgewerkt en heeft voor medewerkers in het veld en collega's op wijkniveau directe gebruikswaarde: zij hoeven minder rond te bellen.

De gemeente Eersel levert via het dataportaal visualisaties van diverse data. Amsterdam gebruikt kaart.amsterdam en maps.amsterdam om informatie op de kaart zichtbaar te maken voor ruim 750.000 bezoeken per jaar. Bovengenoemde voorbeelden hebben een groot bereik en zijn inmiddels 'onmisbaar', omdat duidelijk is voor de gemeenten wat het ze oplevert.

Samenwerkingsprojecten maken het verschil

Er is veel animo voor open samenwerkingsprojecten en informeel delen, vanwege het concrete nut dat het burgers – en vaak ambtenaren en bestuurders zelf – brengt. Zo wist het 'Open Stemlokalen' project in één dag bijna een half miljoen burgers te informeren via Google en Facebook. Open Raadsinformatie, een initiatief van de VNG, wist te groeien van 16 naar ruim honderd deelnemende gemeenten in één jaar. Vanuit het onderzoek 'datagedreven' van Berenschot volgt dat de meeste overheden het onderwerp 'datagedreven' met een netwerk van partners vormgeven. Denk bijvoorbeeld hierbij aan Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) data van Waarstaatjegemeente.nl (WSJG), de Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW) aansluitingen en het Waardering Onroerende Zaken-loket (WOZ) van het Ministerie van Financiën. Het Kennispunt Twente heeft het Sturingsinformatie Datacenter, de Drechtsteden delen ruimtelijke plannen, in Zuid-Limburg deelt men buurtgegevens, Noord- en Oost-Gelderland heeft het Kompas Volksgezondheid.

Bevinding 5. Samenwerkingsprojecten realiseren indrukwekkende resultaten.

3.3 Verbeterpunten

Dat er goede resultaten behaald worden, betekent niet dat er niets te verbeteren valt. Vanuit het perspectief van hergebruikers, zowel binnen als buiten de overheid, worden veel kansen gezien om het aanbod te verbeteren. Ook zien experts binnen de overheid op het vlak van open data diverse verbeterpunten, zo blijkt uit de rapportages van de VNG. Beperkte vindbaarheid, bruikbaarheid, interoperabiliteit en schaal zijn hierbij veelvuldig terugkerende thema's voor het gros van de Nederlandse gemeenten.

Data zijn vaak niet te vinden

Veel data zijn niet vindbaar, terwijl deze wel beschikbaar zijn. De 'formele' stappen die horen bij open data, zoals het gebruik van open formaten, het aanmelden bij data.overheid.nl of het eigen dataportaal, worden niet genomen. Data die relevant zijn om te delen, zijn waardevoller als die te gebruiken zijn als 'echte' open data, want dan kunnen professionals die data vinden en ermee aan de slag. Met de inzet van machineleesbare catalogi wordt data ook vindbaar voor machines.

Data zijn vaak niet te hergebruiken

Zijn de data eenmaal gevonden, dan kan men de data niet gebruiken omdat er geen juridische status uit af te leiden is, of omdat de data achter een 'muur' gezet zijn. Dit zijn onnodige barrières die het hergebruikers lastig maken. Juist grootgebruikers van data, zoals technologiebedrijven en wetenschappers, kunnen het verschil maken en verwachten data die machineleesbaar zijn en (juridisch) toepasbaar in primaire processen.

Data zijn niet interoperabel

Te veel tijd gaat nog verloren met het inladen van soortgelijke data die in verschillende formaten gedeeld worden. Er is een wildgroei aan bestandsindelingen en veldnamen, terwijl inhoudelijk veel hetzelfde is. Elke keer moet documentatie opnieuw worden bekeken, inlaadprocedures worden aangepast en een controle op datakwaliteit worden gedaan. Dit levert veel onnodig werk bij lokale overheden op. Data die interoperabel is, is makkelijker en dus ook verregaand machineleesbaar in te zetten en realiseert meer impact.

Gebrek aan kennis, kunde en middelen

De lage bruikbaarheid van open data wordt veroorzaakt door beperkte kennis, kunde, standaarden en tooling om juist kwalitatief hoogwaardig data te delen. De TU Delft constateert in het rapport 'De stand in open data land' uit 2016 dat echte ondersteuning en implementatieteams om open data direct goed en conform de Nationale Open Data Agenda (NODA) te implementeren, op alle niveaus ontbreken. Wel zijn er grote verschillen tussen gemeenten met een dataportaal en bijpassend beleid, en gemeenten die dat niet hebben: de volgers en de achterblijvers.

Bevinding 6. Volgers en achterblijvers missen noodzakelijke expertise en tooling om mee te werken.

Het belang van data neemt toe voor gemeenten en samenleving, dus het wordt steeds belangrijker dat elke gemeente kan meekomen. Professioneel informatiemanagement is een wezenlijk onderdeel hiervan. De Algemene

Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Archiefwet (Aw) stellen eisen op het vlak van informatiemanagement die een extra uitdaging in het datatijdperk zullen blijken.

De huidige situatie, met het huidige informele delen van data, is dus niet zonder kritiek en risico. Naast het verbeteren van kennis en kunde bij gemeenten rond open data zijn afspraken nodig om een collectieve kwaliteitsslag te maken.

Landelijke schaal ontbreekt voor maatschappelijke en economische impact

In de meeste gevallen hebben hergebruikers liever dat gemeenten collectief optrekken om gericht soortgelijke data vrij te geven dan dat er ongerichte tijdelijke initiatieven zijn. Het gericht vrijgeven van waardevolle data biedt echte kansen voor ondernemerschap en duurzame initiatieven en dáár zijn op dit moment geen faciliteiten voor, terwijl diverse organisaties gespecialiseerd zijn in het combineren en samenstellen van landelijke data, zoals KOOP, het CBS en het Kadaster.

De Nationale Data Agenda 'NL Digitaal' van het Rijk stelt dat landelijke schaal in veel gevallen ontbreekt voor het realiseren van grootschalige impact. De hoogleraren Anwar Osseyran (SURFsara) en Ronald Stolk (RuG) stellen zelfs dat de toekomst van data federatief (samengesteld) is[10]. Door data te bundelen kan er een tegenwicht worden geboden aan de monopolisering van 'big data' door grote IT-reuzen, en lokale kennisontwikkeling behouden worden. Om gemeenten (landelijke) schaal te laten realiseren is regievoering nodig.

Bevinding 7. Regie om te komen tot landelijke schaal ontbreekt bij lokale overheid, zowel op bestuurlijk als technisch vlak

10 https://www.computable.nl/artikel/opinie/beheer/6369184/1509029/data-het-nieuwe-goud-en-de-toekomst-is-federatief.html

4 Open data strategie voor gemeenten

Een steeds groter deel van de samenleving wordt datagedreven, en van overheden wordt verwacht dat ze waar nodig relevante data beschikbaar stellen. Er is er weinig bewustzijn bij overheden van de reeds bestaande relevantie van open data voor hun organisatie, terwijl er al veel gebeurt. Open data is meer dan actieve openbaarmaking: ook landelijke voorzieningen, Wet hergebruik overheid, en verzoeken van collega's en ketenpartners vallen hieronder.

De datagedreven overheid komt eraan en geeft zin en waarde aan de inzet van data en de ontsluiting van open data: het zorgt voor een verdere versnelling van open data. Volgers en achterblijvers kunnen expertise en tooling goed gebruiken om mee te komen in deze versnelling. Door samen te organiseren op bestuurlijk en technisch vlak kan op landelijk niveau impact worden gerealiseerd en kunnen successen sneller worden opgeschaald. Met samenwerking tussen gemeenten en partners binnen en buiten de overheidssector op concrete projecten kunnen waardevolle resultaten geboekt worden.

Op basis van desk research, werksessies en consultaties, is een kader ontwikkeld van waaruit VNG Realisatie met gemeenten, medeoverheden en publieke en private partners invulling wil geven aan een open data praktijk die beantwoordt aan de wensen en eisen van een informatiesamenleving. We zien hiervoor een aantal kansen die in dit hoofdstuk worden toegelicht.

4.1 FAIR-principes uitwerken en toepassen

Werken met (open) data vraagt om een kader van afspraken, gebaseerd op logische principes, dat flexibiliteit biedt om open data projecten - klein en groot - te faciliteren. Maak met alle gemeenten de afspraak om openbare data - waar mogelijk - voortaan open en FAIR te publiceren. De FAIR-principes kijken naar data vanuit het perspectief van (her-)gebruikers. Aspecten hierbij zijn vindbaar (Findable), toegankelijk (Accessible), interoperabel (Interoperable) en herbruikbaar (Re-usable). De origine van de FAIR-principes liggen in de academische wereld, waar ze ingezet worden

voor 'open access' publicaties en bijbehorende onderzoeksmaterialen, zoals onderzoeksdata en algoritmes.

Met 'open' wordt bedoeld dat voor data die online geplaatst worden de criteria van 'open data' waar mogelijk van toepassing worden verklaard. Dat betekent dat de publicatie vrij van auteursrechten of andere rechten van derden dient te zijn, computerleesbaar en beschikbaar voor hergebruik is, zonder beperkingen of kosten geleverd worden. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar data die FAIR zijn, zijn nog niet per definitie open.

4.2 Experimenteren en leren

De koplopers bij gemeenten hebben ruimte nodig om samen te experimenteren, volgers kunnen stappen overslaan door van de koplopers te leren. Er is behoefte aan een netwerk voor het mobiliseren van partners en de uitwisseling van kennis, contacten en kunde.

In plaats van vanuit de technologie te werken, kunnen gemeenten vanuit het domein en de business cases betrokken en gemotiveerd te worden. Hierdoor wordt het eenvoudiger om bestuurlijk draagvlak te creëren en gemeentelijke organisaties deel te laten nemen aan data initiatieven.

Daarnaast worden succesvolle initiatieven versneld door op kleine schaal zelf datastandaarden te bedenken en vast te leggen. Gemeenten kunnen zelf uitstekend afspraken maken over dataformaten (standaarden), maar zijn juist gebaat bij het centraal vastleggen en delen van documentatie met anderen.

Kortom, experimenteren en leren faciliteren kan de ontwikkeling van open data versnellen en stelt VNG in staat zich te richten op gezamenlijk ontwikkeling van waardevolle landelijke data infrastructuur en toepassingen, en de opschaling hiervan.

4.3 Besluiten data te delen

Als er tussen alle gemeenten afspraken zijn over welke data beschikbaar wordt gesteld en hoe ze wordt aangeboden, en deze worden nagekomen, ontstaat er de facto een 'virtuele' landelijke voorziening. Collectieve besluitvorming levert efficiëntievoordelen op, en geeft de mogelijkheid om succesvolle projecten snel op te schalen. Het faciliteert succesvolle bottom-up projecten, maakt implementatie van nieuwe EU datawetgeving efficiënt en maakt het mogelijk om maatschappelijke waarde op landelijk niveau te realiseren. Zonder collectieve besluiten en gezamenlijke opdrachten kun je geen projecten samen realiseren en beheren.

Bij een wettelijke plicht of besluit ontkom je vanzelfsprekend niet aan standaardiseren. Bij gemeenten is echter het enthousiasme groter als ze zelf afspraken kunnen maken over de datadelen over thema's waar zij zelf het belang van inzien. Bijvoorbeeld om hun taken effectiever uit te kunnen voeren. Om dit te faciliteren kan VNG met lichtgewicht 'DIY' data standaardisatie een belangrijke rol spelen. Dit stimuleert lokale innovatie die tevens snel breder toegepast kan worden. Hierbij is het ook van belang om nieuwe

initiatieven zo veel mogelijk te laten aan sluiten bij reeds bestaande standaarden en methoden.
Gemeenten zijn positief over het centraal besluiten welke data beschikbaar te stellen daar waar het grote meerwaarde heeft of ontlastend werkt in de uitvoering. Bijvoorbeeld op basis van een succesvol project, een maatschappelijke 'value case' of een datagedreven initiatief dat iets oplevert. Denk hierbij aan open data publicatietrajecten zoals de 'stemlokalen' en 'raadsinformatie'. VNG kan dit soort besluiten faciliteren middels het College van Dienstverleningszaken. Voor gezamenlijke besluiten geldt dat iedereen goed geïnformeerd wordt en dat alle documentatie, waaronder ook de afspraken over datakwaliteit, distributie en standaarden, efficiënt toegankelijk zijn.

4.4 Realiseer en beheer

Samenwerken op landelijke schaal realiseren levert schaal- en efficiëntievoordelen. Bij nieuwe wetgeving kan er vraag zijn naar om snel standaarden voor gezamenlijke publicatie te realiseren. Diverse waardevolle datasets worden beheerd met software en/of diensten van slechts een beperkt aantal leveranciers. Deze leveranciers kunnen centraal gevraagd worden om de data als open data te publiceren, volgens afgesproken standaarden. Hier liggen grote efficiëntievoordelen en lokale overheden kunnen hierdoor ook makkelijker afspraken maken met grote leveranciers, technologiereuzen, multinationals en buitenlandse bedrijven.

Als er gewerkt wordt vanuit een maatschappelijke casus, kan je met data alleen niet altijd business case realiseren. Dan zijn er centrale toepassingen of informatievoorzieningen nodig. Deze kunnen collectief ingekocht of gebouwd en beheerd worden. Te denken valt aan een landelijke voorziening, maar ook aan landelijke toepassingen, zoals data analyses, dashboards of apps voor burgers.

Ten slotte voor communicatie en het beheer van standaarden, afspraken over delen en toepassingen en voorzieningen hoort bijpassende platform communicatie. Dit platform valt natuurlijk samen met de centrale documentatiefunctie voor innovatief datadelen en standaardiseren voor gemeenten.

4.5 Openstaande vragen

Bijdragen vanuit workshops en gesprekken met experts en stakeholders zijn gebruikt om kansen in kaart te brengen. Een aantal onderwerpen is te complex om in een advies te verwerken en vragen om nader onderzoek:

- Wat is de verhouding tussen open data op de Common Ground en open data via het web? Wat is voor de korte termijn en de lange termijn een mogelijk migratiepad?
- Welk groeimodel is geschikt om gefaseerd met (linked) data en standaarden aan de slag te gaan?

- Hoe krijg je gemeenten echt mee om hoogwaardige open data te leveren voor waardevolle toepassingen en projecten van collega's?
- Hoe realiseren we duurzaam toegankelijke data, zo praktisch mogelijk? En in het verlengde daarvan: hoe zorgen we voor zo duurzaam mogelijke URL's bij gemeenten?

Zoals gezegd: deze vraagstukken vragen om nader onderzoek, bijvoorbeeld door gemeenten in samenwerking met VNG Realisatie.

5. De rol van VNG

Een periode van pionieren, met de eerste open datapublicaties door gemeenten, de eerste standaardisering van data, beleid en wetsvorming tot en met de eerste gezamenlijke publicaties komt ten einde. Een nieuwe fase voor (open) data ligt binnen bereik.

Huidige rol VNG

VGN Realisatie heeft eerder meerdere open data standaarden ontwikkeld met gemeenten en heeft samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken de High Value Data Lijst opgesteld. VNG Realisatie werkt op dit moment samen met het CBS en het Kadaster aan een verkenning om nieuwe gemeentelijke open datasets landelijk dekkend te krijgen. Het gaat hier om allereerst over meldingen openbare ruimte. Daarnaast is er een landelijke werkgroep gestart die zich buigt over open data standaarden voor sensoren. De vereiste publicaties vanuit de gewijzigde Wet open overheid vragen om professionele datapublicatie die bij het platform PLOOI van KOOP belegd kunnen worden. De VNG ondersteunt datagedreven werken middels het Kennisnetwerk Data en Smart Society, dit blijft een belangrijk instrument voor experimenteren en leren.

Open data biedt mogelijkheden voor gemeenten, partners en samenleving om maatschappelijke en economisch meerwaarde te realiseren. De VNG-Commissie Informatiesamenleving onderschrijft dat in de Position Paper Data[11]. Als leidend principe wordt onder meer genoemd het actief openstellen van data voor hergebruik volgens de FAIR principes. Ook in 'NL Digitaal', de Data Agenda Overheid[12], is het belang van open data van Rijkszijde onderschreven. Open data staat op de beleidsagenda's, hoe wordt de uitvoering ondersteund en gaan waardevolle resultaten worden behaald?

Open data bij de lokale overheid is gebaat met een verbreding naar 'samen data delen'. Deze en andere activiteiten voeren wij uit op basis van de 'principes voor data', een terrein waarop VNG beleidsmatig actief is en

11 https://vng.nl/files/vng/20190723-positionpaper-data.pdf
12 https://www.digitaleoverheid.nl/wp-content/uploads/sites/8/2019/03/data-agenda-overheid.pdf

blijft. Bij dit perspectief horen twee concrete nieuwe activiteiten van VNG, 'de Datadeal' en het 'Platform data delen'.

5.1 Randvoorwaarden en ambities

Werken met data kan kansen opleveren maar komt ook met kosten en risico's. Er is diverse wetgeving die rechten van derden beschermd, risico's beheersbaar maakt en ongewenst gedrag tegengaat of zelfs verbiedt. Naast specifieke datawetgeving en algemene maatregelen van bestuur, valt te denken aan privacywetgeving en zelfs de grondwet. Naast wetgeving zijn er voor gemeenten een aantal eerdere beleidsmatige afspraken gemaakt om kaders te geven en ambities te richten.

Principes voor de digitale Samenleving

We werken we op basis van de Principes voor de Digitale Samenleving[13], zoals afgesproken op de bijzondere ledenvergadering van de VNG van 29 november 2019.

1. data moet van maatschappelijke waarde zijn
2. rechten over data moeten geregeld zijn (open, inzichtelijk en gedeeld)
3. digitale data-infrastructuur moet voor iedereen toegankelijk en veilig zijn en open zijn ingericht
4. samenwerking met markpartijen, instellingen, inwoners en overheden is wenselijk op het gebied van gebruik, toegang, inrichting, beschikbaarheid en veiligheid
5. zoveel mogelijk transparantie apparatuur en technologie in openbare ruimte

De principes moeten helpen om digitalisering in te zetten voor maatschappelijke opgaven en publieke waarden van bewoners borgen.

Common Ground

Voor een efficiënt en toekomstvast beheer en inrichting van informatievoorziening werken we volgens de Common Ground. Daarbij worden data losgekoppeld van werkprocessen en applicaties. En data worden bevraagd bij de bron, in plaats van ze veelvuldig te kopiëren en op te slaan. De Common Ground is ontworpen om data delen te faciliteren. Voor publicatie en het ophalen van open data kan het ontzorgen. Voor het combineren, verrijken en opwaarderen van data voor landelijke toepassingen is het een waardevol instrument.

13 https://vng.nl/sites/default/files/2019-11/09a-bijlage-principes-voor-de-digitale-samenleving.pdf

Gedeelde data FAIR, open data waar verplicht, gewenst of afgesproken

Voor het delen van data stellen we dat deze tenminste FAIR moet zijn, en waar van toepassing open. Dit is beschreven in de Position Paper Data van de VNG[14]. FAIR staat voor data die vindbaar (Findable), toegankelijk (Accessible), interoperabel (Interoperable) en herbruikbaar (Re-usable) moet zijn. Voor elke manier van data delen, open of niet, van historische statische data tot realtime sensor data uit API's. En al dan niet met persoonsgegevens. Samen met gemeenten willen wij de FAIR-principes in de praktijk invulling geven.

5.2 De Datadeal

Samen met gemeenten willen wij ons inzetten om vanuit maatschappelijke opgaven 'datadeals' met diverse andere overheden en ketenpartners te sluiten. Een 'datadeal' is een samenwerking tussen diverse partijen waarbij het delen en hergebruiken van data voor een gezamenlijk doel een centrale rol speelt.

Maatschappelijke opgave en business case

Deze datadeals werken we uit op basis van dringende maatschappelijke opgaven. Op thema's als de energietransitie, ondermijning en het vroegtijdige signaleren van schulden gaan we als eerste aan de slag. Want – naast de dringende problematiek op bestuurlijke agenda's – is de data erg gefragmenteerd en landelijk data nodig om tot slimmere - datagedreven - oplossingen te komen. Hierbij werken wij een maatschappelijke business case uit die we toetsen in de praktijk. Een datadeal levert voor deelnemende gemeente dus concreet rendement op. Hierdoor is er voor gemeenten een sterk motief om mee te doen waardoor – ook voor andere partijen – de meerwaarde van de datadeal ook toeneemt.

Rol van datadeal partners

Met een datadeal gaan overheden en ketenpartners actief samen data delen. Afhankelijk van de data, wordt bepaald of dit in een open, of meer afgesloten vorm moet plaats vinden. Ook wordt benoemd wie welke data deelt en wie welke data waarvoor mag gebruiken. Welke datakwaliteit verwacht en geleverd wordt. Het geheel van afspraken over data wordt in één datadeal, tevens een bestuurlijke afspraak tussen diverse partijen en een juridisch contract, samengebracht. Voor het nakomen van een datadeal kan via de software- en dienstenleveranciers snel op landelijke schaal data ontsloten worden. Software- en dienstenleveranciers kunnen tevens snel op landelijke schaal data, algoritmen en API's integreren in hun oplossingen voor decentrale overheden.

14 https://vng.nl/files/vng/20190723-positionpaper-data.pdf

Rol van gemeenten

Gemeenten zijn partner in een datadeal en kunnen profiteren van nieuwe data die gedeeld gaan worden door datapartners. Gemeenten en partners kunnen ook gezamenlijk data-analyses uitvoeren, nieuwe algoritmes ontwikkelen of zelfs toepassingen en diensten ontwikkelen. Binnen de afspraak zullen partners veelal ook van gemeenten hoogwaardige data verwachten. Om deze partnerschap van de grond te krijgen, is het dan wel nodig dat gemeenten met zijn allen op dezelfde wijze dezelfde data gaan delen.

Datadeal alles-in 1-pakket

Een datadeal is dus meer dan afspraken over data. Het bevat bestuurlijke afspraken, samenwerkingsafspraken, (data)standaarden, data kwaliteitsnormen, distributie afspraken, how-to's, privacy afspraken, documentatie tot en met contractuele templates. In de datadeal kunnen ook afspraken gemaakt worden over ontwikkeling en beheer van gezamenlijke voorzieningen, waaronder apps, dashboards, algoritmes of API's.

5.3 Platform voor data delen

Bij een Datadeal hoort een 'Platform voor data delen' dat we met gemeenten willen gaan inzetten om het delen en gebruiken van data te ondersteunen. Met een platform voor data delen informeren we over welke datadeals er aan komen of al gesloten zijn. Een platform dat naast datadeals, ook implementatie van bepaalde wetgeving of overige innovatieve gezamenlijke datapublicatie documenteert en ondersteunt.

Een platform met als doelgroep informatiespecialisten, technici en leidinggevenden bij gemeenten, ketenpartners, software leveranciers. Gericht op het mobiliseren, en ondersteunen bij zowel de organisatorische als technische kant van ontsluiting en hergebruik van data. Per onderwerp, zoals een wet of datadeal kan inzichtelijk gemaakt worden welke data(sets) daarbij horen, wie toegang heeft en wie moet publiceren. Welke afspraken, standaarden en normen van toepassing zijn en hoe er tussen partners samengewerkt wordt.

Praktisch wordt er uitgelegd hoe je data uit de systemen kan ontsluiten, wat per leverancier of product, de procedure is . En omgekeerd, hoe je juridische en technische toegang krijgt tot data van partners en die kan gaan hergebruiken. Van tools tot gezamenlijke producten is er duidelijk hoe die werken. Er wordt uitgelegd hoe kan je je eigen (software)leverancier opdracht kan geven de data en algoritmen te gaan benutten in applicaties via API's, zoals de Common Ground en open data.

Dit platform kan waar mogelijk ook worden ingezet om gemeenten te helpen met de implementatie nieuwe (en oude) wetgeving die levering van data aan derden bevorderen en verplichten. Het platform is ook beschikbaar om (groepen) gemeenten met eigen initiatieven te ondersteunen bij het vastleggen van afspraken, zodat innovatie en opschaling worden gefaciliteerd.

Hierbij kunnen partners en gemeenten zelf data standaardiseren en beheren, en hun innovatieve toepassing van data hiermee ondersteunen.

5.4 Conclusie

Door 'Samen data te delen' vergroten gemeenten hun handelingsperspectief met hun data, en gaat de deur voor samenwerking met diverse partners open. Door een business case en een maatschappelijke opgave als uitgangspunt te nemen, nemen de opbrengsten van (open) data toe. Gemeenten kunnen samen besluiten veelgevraagde landelijke hoogwaardige (open) data te delen en te hergebruiken voor maatschappelijke opgaven.
Door samen met partners oplossingen te realiseren voor opgaven – en die te beheren – komen voor alle gemeenten de benodigde kennis, kunde en middelen beschikbaar om datagedreven te werken. Met de toepassing van de FAIR-principes worden data eenvoudiger deelbaar, vindbaar, (her)bruikbaar en breder inzetbaar. Kortom, de unieke waarde van datagedreven werken kan hiermee voor alle gemeenten binnen bereik worden gebracht.

6. Overzicht geraadpleegde deskundigen

Om tot nieuwe kansen voor open data te komen, is met diverse experts gesproken. Op basis van diversie consultatiebijeenkomsten met belanghebbenden, zoals leveranciers, rijksoverheid en uitvoeringsorganisatie op rijksniveau, zijn zowel de hoofdlijnen als de onderliggende bevindingen voorgelegd. In een workshop met open data experts zijn de hoofdlijnen getest met een aantal 'koplopergemeenten'.

De volgende personen en organisaties zijn wij zeer erkentelijk voor hun tijd, inzet, kennis en kunde om deze publicatie tot stand te brengen:

- Erwin van Mierlo (CBS)
- Leen Roosendaal (CBS)
- Marcel Reuvers (Kadaster)
- Dick Eertink (Kadaster)
- Jaron Haas (BZK)

Bedrijven:

- ABF Research
- Argu
- BKWI
- BMC
- Centric
- Civity
- Coherenza
- Enexis
- Event Engineers
- IMAGEM
- Indicia
- Open State Foundation
- Oracle
- PinkRoccade
- Textinfo
- The Green Land
- Wigo4IT
- ZyLAB

Gemeenten en samenwerkingsverbanden:

- Almere
- Amersfoort
- Amsterdam
- Arnhem
- Berkelland
- Bloemendaal
- Capelle aan den IJssel
- Den Haag
- DUO+
- Eindhoven
- Groningen
- Heerhugowaard
- Hilversum
- Lelystad
- Maassluis
- MijnGemeenteDichtbij
- Oude IJsselstreek
- Veiligheidsregio Utrecht
- Venlo
- Westerveld
- Westland

Bijlage
Statistieken data.overheid.nl

Periode	Januari 2017	Aandeel	September 2018	Aandeel
Datasets data.overheid.nl	586	6%	874	7%
Datasets NGR	4.031	39%	5.706	43%
Datasets CBS	4.595	45%	4.698	36%
Datasets overig overheid	1.70	2%	469	4%
Datasets andere registers	890	9%	1.480	11%
Totaal datasets	**10.274**	**100%**	**13.227**	**100,00%**

Aandeel betreft het aandeel van de gemeenten in de (totaal)cijfers.

Periode	Toename	Toename	Aandeel in stijging
Datasets data.overheid.nl	288	49%	9,8%
Datasets NGR	1.675	42%	56,7%
Datasets CBS	103	2%	3,5%
Datasets overig overheid	299	176%	10,1%
Datasets andere registers	590	66%	20,0%
Totaal datasets	**2.953**	**29%**	**100,1%**

Aandeel betreft het aandeel van de gemeenten in de (totaal)cijfers.

Auteur
Lex Slaghuis, Team Data & Monitoring

Grafisch ontwerp
Simpel is slim

Foto Omslag

Jeannette Tas / Nationale Beeldbank

© VNG Realisatie 2020

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 82 00
info@vng.nl

vngrealisatie.nl

Gemeente Kerkrade
INGEKOMEN
15 DEC. 2020
No.:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De gemeenteraad van Kerkrade
Postbus 600
6460 AP KERKRADE

Gescand nummer: 20i0030353

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
26216528

Datum 11 december 2020
Betreft Coronacrisis: extra rijksmiddelen voor de lokale cultuur

Geachte raad,

Op 16 november jongstleden heb ik de Kamer op de hoogte gesteld van de uitwerking van de € 414 miljoen specifieke steun voor de culturele en creatieve sector als gevolg van de coronacrisis. Deze steun is erop gericht om instellingen en makers in de culturele en creatieve sector te ondersteunen bij de productie van tentoonstellingen, films en voorstellingen c.s. en zo de rijke culturele infrastructuur in ons land in stand te houden. Dit is niet alleen van belang voor het publiek, maar ook om de werkgelegenheid in de sector op peil te houden. In de thans voorliggende brief richt ik mij tot u, omdat er in 2021 ook een deel van deze € 414 miljoen, te weten in totaal € 150 miljoen beschikbaar is voor de ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur.

Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld voor gemeenten, omdat Rijk en gemeenten gezamenlijk de verantwoordelijkheid dragen voor de lokale infrastructuur. Van de totale overheidsuitgaven aan lokale culturele voorzieningen komt ruim twee derde vanuit medeoverheden. Zij houden daarmee de lokale en regionale culturele infrastructuur overeind: openbare bibliotheken, muziekscholen, centra voor de kunsten, musea, monumenten, schouwburgen, concertzalen, vlakke vloer theaters, poppodia, filmhuizen, beeldende kunstinstellingen, amateurkunst, cultuureducatie en festivals. Voor het landelijke gesubsidieerde aanbod, maar ook voor het niet-gesubsidieerde aanbod, zijn de lokale podia en organisaties essentieel als speel- en vertoningsplekken. Veel van deze instellingen komen door de coronacrisis in de problemen doordat ook daar activiteiten niet kunnen doorgaan en eigen inkomsten dalen. Met deze extra rijksmiddelen kunt u deze belangrijke instellingen ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand houden.

Dit pakket is een vervolg op het eerste steunpakket voor cultuur in 2020 waarin € 48,5 miljoen matchingssubsidie voor de ondersteuning van regionale musea, (pop)podia en filmtheaters was opgenomen. Daarnaast hebben gemeenten en provincies in 2020 aanvullende middelen gekregen, bestaande uit tweemaal € 60 miljoen voor gemeenten en € 8 miljoen voor de provincies voor de compensatie van inkomstenderving door het kwijtschelden van de huur van culturele instellingen.

Ik heb er vertrouwen in dat u deze extra middelen voor dit specifieke doel, namelijk het ondersteunen van de lokale culturele infrastructuur, goed zult besteden. Hoe u dat doet is aan u: ondersteuning van instellingen en voorzieningen, ondersteuning van makers of het oprichten van een regionaal fonds. De keuze is aan u, aan de hand van de noden in de lokale culturele infrastructuur. Ik wijs u in dit kader ook op de samenloop van de NOW-subsidie met de sectorspecifieke aanvullende financiële steun. Het kabinet heeft in zijn brief over de aanpassing in het economisch steun- en herstelpakket[1] en de bijlage van 9 december een verduidelijking gegeven met betrekking tot het omzetbegrip binnen de NOW. Hierin wordt als uitgangspunt gehanteerd dat als andere corona-gerelateerde subsidies volgens het jaarrekeningenrecht als omzet/opbrengsten worden gezien voor de instelling, het ook omzet is voor de NOW. Voor 5 rijksbrede subsidies is hier een uitzondering op gemaakt, deze worden altijd gekwalificeerd als omzet voor de NOW (o.a. TVL, TOGS). Bepalend bij de vraag of iets tot de NOW omzet gerekend moet worden is of een subsidie aansluit bij de reguliere activiteiten van de instelling. Dit is niet het geval als de extra steun een verlaging van de bedrijfskosten betreft, zoals een huurverlaging. Een compensatie voor misgelopen omzet dient wel tot de NOW omzet gerekend te worden. Ook als de steun wordt gebruikt voor uitgaven die niet tot de reguliere bedrijfsactiviteit van de onderneming behoren, zoals een eenmalige praktische aanpassing, telt deze steun niet mee in de omzet. Voor een uitgebreide toelichting verwijs ik u naar de genoemde bijlage.

Deze aanvullende middelen van € 150 miljoen voor het jaar 2021 worden via een decentralisatie-uitkering in de decembercirculaire 2020 aan de gemeenten beschikbaar gesteld. De verdeling is gerelateerd aan de Iv3–uitvraag van het CBS over de gemeentelijke uitgaven aan cultuur in 2019. Hierdoor is de hoogte van het bedrag gerelateerd aan de aanwezige culturele infrastructuur die door elke gemeente wordt ondersteund. Een gemeente met hogere uitgaven heeft namelijk ook te maken met een grotere vraag om ondersteuning. Zo wordt het meest recht gedaan aan het bestaande cultuurbeleid van de gemeenten zelf en het doel van de steunmaatregelen.

Het bedrag dat uw gemeente ontvangt, kunt u vinden in de komende decembercirculaire Gemeentefonds van de minister van Binnenlandse Zaken. Ook vindt u dit in de bijlage bij mijn Kamerbrief[2], waarin een overzicht van de verdeling van de middelen per gemeente is weergegeven. Een kopie van deze brief wordt ook verzonden aan het college.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

---

[1] Kamerstuk 35420, nr. V, Noodpakket banen en economie; Brief van de ministers van EZK, van FIN en van SZW, de staatssecretarissen van EZK, van FIN - Toeslagen en Belastingdienst en van SZW over aanpassingen in het economische steun- en herstelpakket als gevolg van de ontwikkeling in de bestrijding van het coronavirus, 9 december 2020

[2] Kamerstuk 32820, nr. 400, Brief Minister van OCW, Uitwerking maatregelen tweede specifieke pakket voor de culturele en creatieve sector, 16 november 2020

Gemeente Kerkrade
INGEKOMEN
15 DEC. 2020
No.:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 600
6460 AP KERKRADE

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
26216528

Datum 11 december 2020
Betreft Coronacrisis: extra rijksmiddelen voor de lokale cultuur

Geacht college,

Op 16 november jongstleden heb ik de Kamer op de hoogte gesteld van de uitwerking van de € 414 miljoen specifieke steun voor de culturele en creatieve sector als gevolg van de coronacrisis. Deze steun is erop gericht om instellingen en makers in de culturele en creatieve sector te ondersteunen bij de productie van tentoonstellingen, films en voorstellingen c.s. en zo de rijke culturele infrastructuur in ons land in stand te houden. Dit is niet alleen van belang voor het publiek, maar ook om de werkgelegenheid in de sector op peil te houden. In de thans voorliggende brief richt ik mij tot u, omdat er in 2021 ook een deel van deze € 414 miljoen, te weten in totaal € 150 miljoen beschikbaar is voor de ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur.

Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld voor gemeenten, omdat Rijk en gemeenten gezamenlijk de verantwoordelijkheid dragen voor de lokale infrastructuur. Van de totale overheidsuitgaven aan lokale culturele voorzieningen komt ruim twee derde vanuit medeoverheden. Zij houden daarmee de lokale en regionale culturele infrastructuur overeind: openbare bibliotheken, muziekscholen, centra voor de kunsten, musea, monumenten, schouwburgen, concertzalen, vlakke vloer theaters, poppodia, filmhuizen, beeldende kunstinstellingen, amateurkunst, cultuureducatie en festivals. Voor het landelijke gesubsidieerde aanbod, maar ook voor het niet-gesubsidieerde aanbod, zijn de lokale podia en organisaties essentieel als speel- en vertoningsplekken. Veel van deze instellingen komen door de coronacrisis in de problemen doordat ook daar activiteiten niet kunnen doorgaan en eigen inkomsten dalen. Met deze extra rijksmiddelen kunt u deze belangrijke instellingen ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand houden.

Dit pakket is een vervolg op het eerste steunpakket voor cultuur in 2020 waarin € 48,5 miljoen matchingssubsidie voor de ondersteuning van regionale musea, (pop)podia en filmtheaters was opgenomen. Daarnaast hebben gemeenten en provincies in 2020 aanvullende middelen gekregen, bestaande uit tweemaal € 60 miljoen voor gemeenten en € 8 miljoen voor de provincies voor de compensatie van inkomstenderving door het kwijtschelden van de huur van culturele instellingen.

Ik heb er vertrouwen in dat u deze extra middelen voor dit specifieke doel, namelijk het ondersteunen van de lokale culturele infrastructuur, goed zult besteden. Hoe u dat doet is aan u: ondersteuning van instellingen en voorzieningen, ondersteuning van makers of het oprichten van een regionaal fonds. De keuze is aan u, aan de hand van de noden in de lokale culturele infrastructuur. Ik wijs u in dit kader ook op de samenloop van de NOW-subsidie met de sectorspecifieke aanvullende financiële steun. Het kabinet heeft in zijn brief over de aanpassing in het economisch steun- en herstelpakket[1] en de bijlage van 9 december een verduidelijking gegeven met betrekking tot het omzetbegrip binnen de NOW. Hierin wordt als uitgangspunt gehanteerd dat als andere corona-gerelateerde subsidies volgens het jaarrekeningenrecht als omzet/opbrengsten worden gezien voor de instelling, het ook omzet is voor de NOW. Voor 5 rijksbrede subsidies is hier een uitzondering op gemaakt, deze worden altijd gekwalificeerd als omzet voor de NOW (o.a. TVL, TOGS). Bepalend bij de vraag of iets tot de NOW omzet gerekend moet worden is of een subsidie aansluit bij de reguliere activiteiten van de instelling. Dit is niet het geval als de extra steun een verlaging van de bedrijfskosten betreft, zoals een huurverlaging. Een compensatie voor misgelopen omzet dient wel tot de NOW omzet gerekend te worden. Ook als de steun wordt gebruikt voor uitgaven die niet tot de reguliere bedrijfsactiviteit van de onderneming behoren, zoals een eenmalige praktische aanpassing, telt deze steun niet mee in de omzet. Voor een uitgebreide toelichting verwijs ik u naar de genoemde bijlage.

Deze aanvullende middelen van € 150 miljoen voor het jaar 2021 worden via een decentralisatie-uitkering in de decembercirculaire 2020 aan de gemeenten beschikbaar gesteld. De verdeling is gerelateerd aan de Iv3–uitvraag van het CBS over de gemeentelijke uitgaven aan cultuur in 2019. Hierdoor is de hoogte van het bedrag gerelateerd aan de aanwezige culturele infrastructuur die door elke gemeente wordt ondersteund. Een gemeente met hogere uitgaven heeft namelijk ook te maken met een grotere vraag om ondersteuning. Zo wordt het meest recht gedaan aan het bestaande cultuurbeleid van de gemeenten zelf en het doel van de steunmaatregelen.

Het bedrag dat uw gemeente ontvangt, kunt u vinden in de komende decembercirculaire Gemeentefonds van de minister van Binnenlandse Zaken. Ook vindt u dit in de bijlage bij mijn Kamerbrief[2], waarin een overzicht van de verdeling van de middelen per gemeente is weergegeven. Een kopie van deze brief wordt ook verzonden aan uw gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

[1] Kamerstuk 35420, nr. V, Noodpakket banen en economie; Brief van de ministers van EZK, van FIN en van SZW, de staatssecretarissen van EZK, van FIN - Toeslagen en Belastingdienst en van SZW over aanpassingen in het economische steun- en herstelpakket als gevolg van de ontwikkeling in de bestrijding van het coronavirus, 9 december 2020

[2] Kamerstuk 32820, nr. 400, Brief Minister van OCW, Uitwerking maatregelen tweede specifieke pakket voor de culturele en creatieve sector, 16 november 2020

Datum vergadering	Vergadering	Nummer	Portefeuille	Onderwerp	Status	Datum reactie
25-11-2020	Raad-AZM	21	Wiermans	Mogelijkheden ondernemers n.a.v. motie precario- en reclamebelasting.	Open	
12-11-2020	Raad-AZM	20	Schneider	vrijval middelen Transferium	Open	
12-11-2020	Raad-AZM	12	Wiermans	onderzoek Precario- en Reclamebelasting	Afgedaan	24-11-2020
12-11-2020	Raad-AZM	13	Dassen-Ho	voortgang aanpak 'goed communiceren'	Open	
12-11-2020	Raad-AZM	15	Schneider	grensoverschrijdende samenwerking	Open	
9-11-2020	Cie AZM	9	Bejas	Agenderen afronding corona boekhouding	Open	
12-10-2020	Cie AZM	6	Dassen-Ho	Evaluatie vuurwerk aanpak / overlast	Open	
12-10-2020	Cie AZM	7	Jongen	Bespreken resultaten uitvoeringsprogramma Geweld hoort nergens thuis	Open	
15-6-2020	Cie AZM	5	Schlangen	Maatschappelijke activiteiten Roda	Open	
27-5-2020	Raad-AZM	5	Jongen	Subsidie centrum seksueel geweld	Tussenberi	15-6-2020
29-1-2020	Raad-AZM	1	Dassen-Ho	Capaciteit politie	Tussenberi	9-11-2020
31-12-2019	Cie AZM	3	Jongen	Agenderingsverzoek SP inzake Right to Challenge (april 2019)	Tussenberi	27-10-2020
31-12-2019	Cie AZM	1	Bejas	Periodieke terugkoppeling Roda JC	Tussenberi	30-11-2020

Raadsgriffie

<u>concept</u> VERSLAG DIGITALE
RAADSCOMMISSIE ALGEMENE ZAKEN EN MIDDELEN
11 januari 2021

Aanwezige raadsleden cie. AZM:
dhr. J. Roland (voorzitter)
dhr. P.H.M. Boumans (CDA)
mw. E.C.C.J. Bremen-Munsters (Lokaal Alternatief)
dhr. A.M.J. Geers (Burgerbelangen)
dhr. S.H.G. Gorissen (PvdA)
dhr. M.M.L. van Drunen (PvdA)
dhr. W.H.H. de Groot (VVD)
dhr. W.J. Heijltjes (Burgerbelangen)
dhr. J.A. Piefer (SP)
dhr. J. Rozema (Ons Kerkrade)
mw. C. Wevers (SP)

Aanwezige niet-raadsleden cie. AZM:
mw. A.M.J.N. Fisher-Otten (Ouderenpartij)
dhr. G.M.A. Haas (PvdA)
dhr. J.L.P. Hanssen (Burgerbelangen)
dhr. P.P.J. Hölsgens (CDA)
dhr. J.P.J. Noël (Lokaal Alternatief)
dhr. T.J. Moonen (Ons Kerkrade)
dhr. A.J.H. Pasmans (Burgerbelangen)
dhr. M.M.K. Struver (Ons Kerkrade)

Verder aanwezig:
mevr. P. Dassen (burgemeester)
dhr. H. Wiermans (wethouder)
dhr. B. Bejas (wethouder)
dhr. T. Passau (Hoofd afdeling Stedelijke Ontwikkeling)

Afwezig:
mw. M.A.A. Puts (Burgerbelangen)
dhr. R.F.C. Scheeren (VVD)
dhr. J.C.L. Franssen (PvdA)
mevr. M.A.K.J. Laumann (SP)
dhr. J.P.J. Ritterbeeks (Burgerbelangen)
dhr. H.J.G.M. Jacobs (Ons Kerkrade)

1. <u>Opening door de voorzitter</u>
De <u>voorzitter</u> opent de vergadering om 19.00 uur. Afgemeld zijn mevr. M. Puts, dhr. Franssen(PvdA), dhr. H. Jacobs, dhr. R. Scheeren en Mevr. Laumann. Dhr. Ritterbeeks logt mogelijk nog later in.

2. <u>Vragenuurtje</u>
Er zijn geen vragen.

3. <u>Spreektijd voor het publiek</u>
Er is geen aanmelding voor de spreektijd voor publiek.

4. <u>Vaststelling van de agenda</u>
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

5. <u>Vaststelling van het verslag van de commissievergadering AZM van 30 november 2020</u>
Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

6. <u>Ontwerpbesluit inzake precario en reclamebelasting 2020 en 2021</u>
Naar de raad: Ja, als akkoordstuk.

Algemeen: **Fractie**	**Standpunt**
PvdA	Er mag zo snel mogelijk een creditnota richting betrokkenen uit gaan. Zag nog een aantal opmerkingen vanuit de ondernemers. Wordt er ook nog teruggekoppeld richting ondernemers?

Lokaal Alternatief	Heeft een aandachtspunt. Motie is indertijd ingediend door Ons Kerkrade. Maar later is er een verdieping gemaakt en is onze fractie ook bij betrokken geweest. Vraagt om in de toekomst voor meer zorgvuldigheid bij de bijschrijving van dit soort zaken.
Ons Kerkrade	Gaat akkoord maar bevreemd hem dat in terugkoppeling met ondernemers gesprokken is over de afschaffing maar dat kan Ons Kerkrade zich niet herinneren. Hadden het niet over afschaffen maar over uitstel.
SP	Met betrekking tot de informatie om morgen direct te starten indien het een akkoordstuk is voor de raad hadden ze dat graag eerder geweten. In beslispunt drie staat de term vooralsnog. Dat is vrijblijvend, kan dat nader gespecifieerd worden?
CDA	BSGW kan liever vandaag dan morgen aan de slag. Is blij dat iedereen nut en noodzaak van het ondernemersfonds onderschrijft.
VVD	Akkoord. Uitvoerig al over gesproken en gelukkig samen consensus in gevonden. Zeer blij met motie van Ons Kerkrade en verdieping door Lokaal Alternatief. Hopelijk morgen al uitvoeren.
Ouderenpartij Kerkrade	Akkoord. Hoe vangen we de 109.000 euro op?
Burgerbelangen	Kan zich vinden in het voorstel. Blij dat wensen van de raad zijn meegenomen. Ook aan oproep Burgerbelangen is gehoor gegeven om de ondernemers in de wijken mee te nemen en kan morgen direct begonnen worden met de uitvoering.

Toezegging 1:
wethouder Bejas:
In juni in de commissie terugkomen op de stand van zaken en eventuele benodigde acties m.b.t. beslispunt drie van het ontwerpbesluit precario en reclamebelasting 2020 en 2021:
Akkoord gaan om de tarieven precario en reclame 2021 vooralsnog te handhaven conform de Tarievennota 2021 in afwachting van de ontwikkeling van Covid-19
Vragen: -

7. Ontwerpbesluit inzake bekrachtiging van de door de burgemeester op 21 december 2020 uitgevaardigde "Noodverordening zinkgat Franciscanerstraat Kerkrade 2"

Naar de raad: Ja, als akkoordstuk.

Algemeen: **Fractie**	**Standpunt**
PvdA	Situatie is niet anders dan bij de eerste akkoordverklaring. Voor ons akkoord.
Lokaal Alternatief	Akkoord.
Ons Kerkrade	Akkoord.
SP	Ontwerpbesluit ter bekrachtiging van de noodverordening is akkoord. Vorige keer al wat vragen gesteld en antwoorden vandaag gekregen maar die moet de SP nog bestuderen. Heeft verder nog de vragen of er financiële consequenties zijn voor de gemeente en of er financiële schade is voor omwonenden?
CDA	Akkoord, is er al iets duidelijk of de mensen die er woonachtig waren goed terecht zijn gekomen?
VVD	Akkoord.
Ouderenpartij Kerkrade	Akkoord.
Burgerbelangen	Akkoord met het ontwerpbesluit. In Kerkrade zijn er 59 historische schachten, momenteel 18 in beeld waarvan 5 gesaneerd. Merken dat we vaker worden aangesproken door burgers die zich ongerust maken over de staat van de bodem. Indien er een zinkgat is worden de direct omwonenden

	geïnformeerd maar kan het verspreidingsgebied ook breder worden getrokken? Kan de gemeente ook burgers in het algemeen informeren?

Toezegging: -
Vragen: SP: zijn er financiële consequenties voor de gemeente of financiële schade voor omwonenden?
Burgerbelangen: Indien er een zinkgat is worden direct omwonenden geïnformeerd maar kan het verspreidingsgebied ook breder worden getrokken?
Kan de gemeente ook burgers in het algemeen informeren?

13. Ingekomen stukken en mededelingen

Lokaal Alternatief; 8.5 Schrijven d.d. 30 november 2020 van de provincie Limburg (20i0028480) met oproep inzet voor cultuur van de ontvangen Rijksmiddelen voor cultuur:
Lokaal Alternatief gaat een agenderingsverzoek indienen om de verdeling van de gelden voor cultuur in Kerkrade te bespreken.
Lokaal Alternatief; 8.7 Ledenbrief d.d. 3 december 2020 van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (20i0031194) inzake data delen en open maken:
Lokaal Alternatief gaat een agenderingsverzoek indienen m.b.t. deze ledenbrief. Heeft zorgen over databescherming, AVG-aspecten en kosten. Daar wil Lokaal Alternatief nader op ingaan.

SP; 8.5 Schrijven d.d. 30 november 2020 van de provincie Limburg (20i0028480) met oproep inzet voor cultuur van de ontvangen Rijksmiddelen voor cultuur en 8.8 Brief d.d. 11 december 2020 van Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (20i0030353) inzake coronacrisis:
Wil ook reageren op dezelfde onderwerp als Lokaal Alternatief over de bijdrage voor cultuur. Vindt het vreemd dat de decembercirculaire met de tranches over de corona gelden niet bij de ingekomen stukken zitten en niet te vinden zijn op Ibabs. Daarin is toegezegd om 5,1 miljoen uit te keren aan de gemeente. Wethouder heeft toegezegd in december en ook al eerder om aan te geven wat er met de 2,5 miljoen zou gebeuren die in juni is verkregen van het Rijk.
Weten niet of er nu nog eens 5,1 miljoen bovenop komt, dan zou Kerkrade 7,6 miljoen hebben gekregen. Vreemd dat er geen voorstel ligt van college voor verdeling van de gelden. Wil wethouder eraan herinneren dat wethouder verplicht is om raad toestemming te vragen voor het uitgeven van Corona gelden want raad heeft budgetrecht. Wil agendaverzoek indienen maar wel breder dan cultuur en vraagt of de rest mee wil indienen. Moeten het ook hebben over de 7,6 miljoen.
CDA: wijst nog op de door CDA gestelde artikel 38 vragen in december over de gelden voor cultuur. Beantwoording is er nog niet maar wil dit even opmerken gezien het agendaverzoek.
OPK: is ook benieuwd naar de besteding van het geld voor cultuur.

14. Lijst van toezeggingen
Geen opmerkingen.

15. Rondvraag
Geen opmerkingen.

16. Sluiting
Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering om 19:50 uur